

Estratègies per a l'aprenentatge evolutiu d'organitzacions i persones

Rosa Maria Laffitte Figueras

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Aquesta és una proposta metodològica per a persones i grups que volen "aprendre a aprendre" i "aprendre a canviar".

En l'aprenentatge de bucle doble, un sistema (l'organització o la persona) no només analitza i retroalimenta la informació en base als seus objectius i normes de funcionament, sinó que té mecanismes per anar retroalimentant també, sobretot en base als errors detectats i analitzats, aquests objectius i normes de funcionament. El mateix fonaments del sistema són revisables.

Les estratègies formatives es basen en l'aprenentatge de bucle doble esmentat, interrelacionant el diàleg, la reflexió, la indagació i el silenci, aspectes bàsics que faciliten el qüestionament de normes i els processos d'auto-organització.

El procés d'aprenentatge esdevé més conscient quan es realitza amb els altres, i dins d'un entorn natural, del qual som part inseparable.

Diagnòstic

A punt d'entrar en el tercer mil·lenni, ens trobem davant de problemes mediambientals i socials molt complexos, amb situacions de crisi que ja es perceben, tant a la nostra vida quotidiana com en les organitzacions. El món de la nostra experiència se'ns presenta caòtic, desconcertant i fragmentat; sense forces integradores i mancat d'una veritable comprensió interna dels fenòmens.

En aquest context social en ràpida evolució, la majoria dels problemes no acostumen a ser conflictes les causes dels quals puguin detectar-se d'una forma directa o lineal. Sovint es tracta de problemes complexos que no sorgeixen d'una simple relació entre dos variables, raó per la qual no hi acostumen a existir veritats úniques o respostes simples.

És essencial potenciar la capacitat de reflexió i evolució d'individus i institucions, i al mateix temps, recuperar i tornar a formular el nostre diàleg interromput amb la natura.

Objectius

- "Aprendre a canviar" i "aprendre a aprendre" (objectiu aplicable tant a organitzacions com a persones).
- Potenciar la capacitat de reflexió i evolució d'individus i institucions.
- Coordinar l'aprenentatge adaptatiu de manteniment amb l'aprenentatge creatiu i transformatiu. Els sistemes, per ser creatius i adaptatius, hauran d'incloure en la seva retroalimentació una revisió dels seus objectius implícits i explícits i formes de funcionar.
- Superar les "rutines defensives" (adoptades sovint pels directius en l'àmbit de la gestió), que tendeixen a aïllar els patrons d'actuació, o els models mentals establerts, de qualsevol qüestionament.
- Afavorir l'augment de les capacitats autoorganitzatives i creatives, aquestes últimes necessàries per a generar el canvi requerit en el sistema contextual que ens envolta.
- Potenciar equips de treball com a component essencial de la qualitat institucional.
- Afavorir un llenguatge que ens permeti entendre millor que els individus i les organitzacions tenen un paper actiu en la construcció del seu futur.
- Assolir una certa flexibilitat, aspecte essencial per facilitar més autonomia d'actuació i l'acceptació de situacions que produeixen incertesa.
- Recuperar i reformular el nostre diàleg interromput amb la natura.

Mitjans i/o instruments.

Calen estratègies formatives basades en una interrelació de diàleg, reflexió i silenci, tant individual com a nivell col·lectiu, preferiblement en un marc que també permeti el diàleg amb la natura.

- La interacció creada mitjançant el diàleg és essencial per al sorgiment i la construcció del saber reflexiu, amb un enriquiment progressiu dels esquemes de coneixement.

- La reflexió comporta un "adonar-se" més ampli d'aquell en el qual normalment estem submergits, a través d'una pausa en la nostra acció que ens permeti considerar l'experiència passada abans de tornar a actuar. Reflexionar sobre una experiència concreta permet donar-hi una resposta conscient. Implica, també, anar una mica en contra de la cultura massificada, tecnològica i estandarditzada que domina actualment la nostra societat.

- Recuperació del silenci, que ens permet d'observar amb una certa imparcialitat el nostre context i ens facilita la introspecció intuïtiva. El segle XX potser serà recordat com el segle en el qual es va perdre el silenci.

Documentació tractada:

Laffitte, Rosa M.. "El grup com a procés d'autoaprenentatge". Barcelona, EcoConcern, 'Papers d'innovació social' núm. 35, gener 1996.

Més Bibliografia al final d'aquest mateix 'Paper d'innovació social' .

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Investigar el nou fracàs escolar dels nois

Edip Rei

Redacció: Xavier Lumbarres i Fèraud
Fòrum temàtic Educació

Fòrum. transversal Valors

Resum

Segons un estudi realitzat pel Cirem (Centre d'Iniciatives i Recerques Europees a la Mediterrània) en 18 escoles de 3 entorns socials diferents, a 4t d'ESO, les noies avantatjaven els nois en totes les matèries. Però, a més, tenien una millor imatge del seu futur i estaven més orgulloses del seu institut, més adaptades, tenien major nivell d'autonomia i era més excepcional que els seus pares preferissin que deixessin d'estudiar.

També pateixen més agressions els nois, que tenen un nivell de preparació pitjor.

Aquest fenomen, que considerem que tan sols és important a l'ensenyament més evolucionat a Catalunya, fa anys que causa greus problemes de marginació de nois a Anglaterra, on s'estima que l'exclusió i el fracàs social dels nois creix amb l'edat.

El partit Laborista ja ha pres mesures per tal de combatre aquest fenomen d'exclusió social (Times 1 nov. 96).

Diagnòstic

Els nois tenen l'inconvenient de ser els competidors potencials d'aquells que tenen el poder polític: els homes. Per tant, els qui tenen el poder en resulten beneficiats del seu fracàs i de la seva exclusió social, per la qual cosa és lògic que promoguin les circumstàncies que augmentin aquests fenòmens i que no les vulguin corregir quan aquest fracàs selectiu segons el gènere es presenta.

Així, encara que el treball esmentat està en poder de la Generalitat, Ensenyament no ha contestat res, ni ha publicat els resultats.

Entre professors també hi ha una mena de "Llei del Silenci" i ningú vol comentar seriosament el cas.

Es diu que una reforma educativa de qualitat consistiria en oferir una formació professional també de qualitat. No fer-ho així perjudica sobre tot els nois, ja que a ells se'ls exigeix més inevitablement que guanyin més diners, igual que a ells se'ls exigiria que anessin a la guerra si n'hi hagués. Els homes ben situats poden oferir-se a solucionar els problemes econòmics (i de treball, si són directius) a una part de les noies, per la qual cosa no les hi cal anar tan angoixades. Per tant, obtenir aquestes noies necessitades de protecció i enfonsar la competència poden ser els objectius de la Reforma de part dels "masclers dominants".

És possible que la davallada del nivell masculí hagi provocat el mal resultat de l'ensenyament a Catalunya en relació a l'Estat, i, a més, la menor proporció de nois universitaris provoca que les noies ho tinguin malament per casar-se, la qual cosa repercuteix en la baixa natalitat.

Objectius

L'objectiu d'aquesta proposta és que es facin públics els resultats d'aquests estudis, que no s'amagui el problema, ni les seves causes.

Que es compari aquesta situació amb la d'altres estats, com Anglaterra, on es troba en fase més avançada, i la Unió Soviètica, on possiblement també es va donar.

També cal eradicar el prejudici sexista consistent en considerar que aquests mals resultats acadèmics són innats en la naturalesa dels nois, sigui perquè són menys intel·ligents, menys aplicats o menys interessats en el saber.

Mitjans i/o Instruments.

Com hem dit, resoldre aquest procés no interessa al poder masculí, ja que el fracàs escolar dels nois és el primer pas per eliminar competència masculina, en una edat en que no es poden defensar.

Per tant, els mitjans a utilitzar són la denúncia de la desigualtat i la passivitat de l'Administració. Caldria exigir el respecte del dret constitucional a la igualtat i fins i tot la creació d'un Institut de l'Home i del Nen, o, si més no, del Nen i del Jove, ja que actualment es troben indefensos davant dels interessos dels homes.

Tant a les escoles com als mitjans de comunicació s'admeten com veritats els prejudicis sexistes contra els nens, que serveixen per a encobrir els seus pitjors resultats acadèmics, major nombre d'expulsions, etc. La publicació i difusió dels resultats de les investigacions realitzades i la demanda d'explicacions als responsables d'educació i a les institucions amb ella relacionada serà molt útil per tal d'acabar amb la corrupció que abusa dels nois a l'educació.

No es pot obligar als mitjans de comunicació a publicar el que no volen. Però algú hauria de ser responsable que el dret a la informació sigui real i efectiu. Si la informació resta en mans d'empreses i professionals, estarà sotmesa i controlada per la llei del mercat, i no pel criteri del dret ni de la veritat, ni tan sols la veritat científica. Cal que el dret a ser educats en el respecte als drets i llibertats fonamentals (art. 27 Constitució) sigui desenvolupat i que no es pugui impedir a cap professor informar els alumnes. També s'hauria de demanar responsabilitats per la suposició que els nois són inferiors a les noies i per la violació del dret abans esmentat.

Tanmateix, cal reclamar responsabilitat a l'Església pel seu silenci, tan de cara als nostres dirigents que han jurat en fals la Constitució com per no haver tampoc educat als nois de les escoles religioses en el respecte per la veritat, ni pels juraments que posen a Déu per testimoni, ni pels seus drets i llibertats.

Documentació tractada:

Labour's plans to give boys new hope. Estelle Morris, Times 1 nov. 96.

Desigualtats d'èxit a l'ESO. Generalitat de C., Dep. d'Ensenyament. Estudi del Cirem, per Jaume Funes i altres (La Vanguardia, 12-nov. 96)

Las niñas sacan notas más altas gracias a sus hábitos de estudio. Anton Aluja i altres, Universitat de Lleida (Va. 26-1-95).

Indefensión. Martin E.P. Seligman, Ed. Debate

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

L'Educació en Valors per un Desenvolupament Integral de la Persona

Pilar Quera

Associació Espiritual Mundial Brahma Kumaris

Redacció: Guillem Simó

Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Actualment, podem veure que hi ha un gran avenç de saber tecnològic, científic, en les comunicacions, etc. Malgrat tots aquests sabers, encara no hem après l'essencial per poder gaudir d'aquestes conquestes: Com viure en pau, harmonia i dignitat els uns amb els altres. Dins del panorama educatiu actual, l'escola també es veu cada vegada més afectada per la crisi dels valors que la rodeja.

En aquest sentit, i com a proposta de resposta davant aquesta situació, la tasca actual en l'educació s'ha d'enfocar en reforçar aquesta dimensió humana, ètica, moral i espiritual per anar més enllà dels sabers externs i entrar en un coneixement més qualitatiu.

Per a aquest fi cal generar un marc de treball permanent entorn l'aprenentatge i desenvolupament dels valors, a través de la formació del professorat, els grups de investigació sobre valors, les plataformes de diàleg entre professors i amb els pares i la creació de nous sistemes d'avaluació que permetin fer més efectiu aquest procés.

L'educació en valors s'enfocarà en proveir als alumnes una educació rica en aprenentatges relacionats tant en les interaccions humanes com en els coneixements que han d'adquirir per poder desenvolupar tot el seu potencial. Fer que puguin experimentar a partir de vivències pràctiques els comportaments, actituds i solucions que els confereixen seguretat, competència i creativitat.

Diagnòstic

Dins del panorama educatiu actual, l'escola es veu cada vegada més afectada per la crisi dels valors que la rodeja. Sovint captem la distància entre el que succeeix al món i el que s'ensenya a les aules.

La comunitat educativa reflexa en si mateixa la complexitat de la societat dels darrers anys de la dècada dels 90 i alguns factors que la caracteritzen com la crisi de valors i de les relacions familiars, la inestabilitat laboral, la forta influència del món mediàtic i els incessants canvis, entre d'altres. L'alumnat, com a part essencial d'aquesta comunitat educativa, no pot deixar tampoc de reflectir la influència a la seva personalitat de tots aquests factors.

En aquest entorn educatiu ple de reptes però també d'oportunitats, com a educadors necessitem desenvolupar els recursos i habilitats personals necessàries per a contribuir a generar un ambient constructiu a l'aula i ajudar en el desenvolupament integral de la personalitat dels estudiants, com a futures persones madures, actives e integrades a la societat.

Objectius

- Establir l'educació en valors com a eix central del currículum, animant a educadors, cuidadors i famílies a enfocar l'educació com a mitjà que proporcioni als estudiants una filosofia de vida i faciliti el seu desenvolupament integral.
- Col·laborar amb els nens, nenes i joves a reflexionar sobre els diferents valors i a que comprenguin la implicació pràctica dels valors en relació a un mateix, als altres, a la societat i al món en general.
- Inspirar als nens, nenes i joves a triar els seus propis valors personals, socials, morals i espirituals, i a conèixer mètodes pràctics per a desenvolupar-los i aprofundir en ells, de manera que puguin participar a la comunitat amb respecte, enteniment, confiança i compromís.

Mitjans i/o Instruments.

- Impulsar la formació del professorat en l'educació en valors com un element essencial dins del currículum escolar. Aquesta formació ha de proporcionar als educadors i educadores tot el suport conceptual i pràctic, així com les eines i estratègies adequades. Generar així a l'escola una cultura que fomenti una millor comprensió i pràctica quotidiana dels valors, partint del propi claustre d'educadors i educadores.
- Posar en marxa grups de treball d'investigació sobre els valors, per tal d'aprofundir i millorar les estratègies adequades per fer més efectiva la vivència dels valors a la comunitat educativa.
- Establir plataformes de diàleg a on els educadors i educadores puguin, de manera regular, compartir les seves

diferents experiències basades en la vivència dels valors, tant en l'àmbit personal com en la seva funció docent.

- Crear plataformes de treball amb pares i mares, a fi d'establir un vincle més proper i així comprendre i compartir la realitat que ens envolta amb una meta i objectiu comuns: els valors, una ètica de vida i un futur per a la societat.

- Aprofundir en nous sistemes d'avaluació, en els que l'evolució de la vivència i pràctica dels valors a l'aula sigui un dels factors rellevants.

Documentació tractada:

CHURCH A., EDWARDS L., ROMAIN E. (1991): Cooperación en la Clase. Propuesta para Profesores. Ayuntamiento de Alicante. Alicante.

NARAIN G., MALET DE CARTERET N., DRAKE C. (1995): Visiones de un Mundo Mejor. Londres. Ed. Brahma Kumaris.

NARAIN G., STRANO A. (1995): Valores para Vivir. Guía Práctica. Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

QUERA P.; SUBIRANA M. (1996): Manual para Educadores I. Barcelona. Publicado por el Comité Español del Unicef y Brahma Kumaris.

QUERA P.; (1998): Manual para Educadores II. Barcelona. Publicado por el Comité Español del Unicef y Brahma Kumaris.

Vivendo Valores na Escola. Manual para Professores. (1996) Sao Paulo. Ed. Brahma Kumaris.

Juego de Tarjetas "Valores para Vivir". (1996); Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

Cassette: "Reflexiones." (1996); Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'educació en valors s'enfoca en proveir als alumnes una educació rica en aprenentatges relacionats tant en les interaccions humanes com en els coneixements que han d'adquirir per poder desenvolupar tot el seu potencial. Fer que puguin experimentar a partir de vivències pràctiques els comportaments, actituds i solucions que els confereixen seguretat, competència i creativitat.

L'educació en valors és com un espai de trobada-diàleg amb nosaltres, els altres i la realitat que ens envolta. Un diàleg que educa cap a la llibertat, la saviesa, l'amor i l'actitud de respecte i solidaritat. L'educació en valors serveix per a donar veritable qualitat als projectes individuals de vida, en la línia de fomentar una cultura de pau, tolerància i llibertat.

El plantejament és promoure els valors a l'aula a partir del desenvolupament personal dels mateixos, no com una matèria que s'ha d'ensenyar si no com una riquesa que tots podem compartir. Caldrà integrar els valors en el desenvolupament del currículum d'una manera natural, oferint al professorat un suport conceptual i pràctic així com totes les eines necessàries per tal d'aconseguir-ho.

Mesures de promoció d'una Educació Integral i Mediambiental

Carles Redondo Molins

Redacció: Carles Redondo Molins
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Una gran part de la població no és conscient de la necessitat d'un canvi profund en el nostre estil de vida i actituds personals per tal d'aconseguir una societat més sostenible.

Una de les formes de començar és mitjançant una educació integral i mediambiental. L'aprenentatge integral està centrat en quatre pilars tots ells interrelacionats:

- 1.- *Aprendre conèixer la realitat*
- 2.- *Aprendre a pensar i actuar.*
- 3.- *Aprendre a viure junts i ésser solidaris*
- 4.- *Aprendre a ser*

L'educació integral la definim com a aquella que comporta considerar "esperit i cos, intel·ligència, sensibilitat, sentit estètic, responsabilitat personal, pensament autònom i crític.

Si la persona aprèn mitjançant una educació integral conjuntament amb una educació mediambiental, s'ha de tenir en compte les diferents dimensions de la vida, ja que aquests tipus d'educació generarà les estructures socials que cal potenciar per assolir una societat equilibrada i sostenible. Aquestes quatre dimensions han de tenir un equilibri perfecte i dinàmic entre elles: la dimensió individual, la dimensió ecològica, la dimensió social i la dimensió econòmica.

La seva aplicació donarà una societat més equilibrada, ensenyant a ser més autosuficient, a consumir sense malbaratar tants recursos, a compartir, a substituir objectes per activitats i relacions humanes, i a cercar la felicitat de viure i deixar aparcada la insatisfacció personal, la solitud i la depressió.

Diagnòstic

- 1.- En el món occidental existeix una crisi social i ecològica, una gran part d'aquesta població ignora la necessitat de fer cap canvi en la seua estil de vida i en les seves actituds.
- 2.- L'educació està en un procés de canvi que pretén dirigir-la cap a la diversitat i les necessitats de l'entorn. Els joves tenen un període de canvis importants psicològics, fisiològics, afectius i socials, que porten als nois i noies a comportaments amb modificació psicològica conductual, crisis psíquiques i d'originalitat. Tenim unes tipologies de nois i noies que no volen assumir aprenentatges "academicistes" perquè amb ells no se senten motivats.
- 3.- La diversitat de la societat actual ens demana que els nois/es, joves puguin entendre, comprendre i fer-ne front a aquesta diversitat i això requereix persones amb una base cultural i de saber molt diverses, o sigui, que siguin polifacètics

Objectius

Assolir una educació integral que es caracteritza per:

- 1.- Saber conèixer la realitat i aprendre d'ella.
- 2.- Saber pensar i actuar i aprendre a analitzar, sintetitzar i reflexionar.
- 3.- Saber viure junts i ésser més solidaris i aprendre-ho practicant-ho.
- 4.- Saber ser i aprendre ser i estar.
- 5.- Potenciar les capacitats clau (iniciativa, autonomia, resoldre problemes, treballar en equip, interrelacionar-se, responsabilitzar-se)
- 6.- Saber equilibrar el nostre entorn social i mediambiental i aprendre d'ell.

Mitjans i/o Instruments.

- 1.- Crear currículums interdisciplinars que potencien els valors, el mediambient i l'aprenentatge integral.
- 2.- Adequar el centres educatius (recursos materials, humans i econòmics), i potenciar centres alternatius, perquè puguin aplicar i fer aquests currículums interdisciplinars, tractant temes relacionats en el mediambient que es troben més propers a l'experiència immediata de les persones. Que puguin fomentar una educació i aprenentatge integral.
- 3.- Utilitzar i crear noves estratègies metodològiques
 - Que utilitzin la temàtica mediambiental
 - Que utilitzin tècniques innovadores i creatives, per potenciar les capacitats clau en les persones, i a ser més polifacètiques.
 - Que tinguin en compte l'entorn social i mediambiental.
 - Que utilitzin l'educació en els valors.
 - Que es centrin en l'experiència, la consciència de l'ara i aquí.
- 4.- Diner públic per crear i adequar les infraestructures organitzatives, per fomentar l'educació integral i mediambiental, en diferents tipologies de centres i àmbits.

Documentació tractada:

Equip de recerca-acció Ressò - S. Arrufat, Rosa Laffitte, i altres " Estudi de l'aplicació d'un programa de garantia social i de formació de professorat en l'àmbit de l'educació mediambiental i de l'aprenentatge integral" Papers Innovació Social (57), Ecoconcern, Barcelona 1998

Pere Subirana i Samitier- Ecologia per viure millor" Icaria, Barcelona 1998

Javier Pérez de Cuéllar (Informe de la comissió mundial sobre cultura i desenvolupament) " La nostra diversitat creativa "Centre UNESCO de Catalunya 1997

Daniel Wagman, Alcía Arrizabalaga " Vivir mejor con menos" Papers Innovació Social (54), Ecoconcern, Barcelona 1998

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Enginyer, Pedagog i psicoestèta. Actualment professor d'ensenyament secundari àrea de tecnologia i formació professional. Component de l'equip de recerca-acció ressò, on coordina l'aplicació de currículums d'aprenentatge integral i mediambiental en diferents instituts al nivell acadèmic de l'ESO

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Nous currículums i noves formes d'avaluació per assolir una escola generadora de vida

Angels Calveras Rubiralta Rosa Cuyàs Sol M^a.
Assumpta Pla Pi

Redacció: Angels Calveras Rubiralta
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Tenim un un sistema educatiu reflex de la societat esquizofrènica en la que vivim. És un model instructiu, memorístic, rígid i tancat, no generador de persones que puguin promoure canvis socials. No promou créixer amb bona salut psíquica i física. Provoca molt fracàs escolar, desmotiva i destrueix l'autoestima. En molts infants tanca la porta al coneixement de si mateixos i el dels altres. Proposem modificar el sistema educatiu, fent una modificació curricular i una modificació dels criteris d'avaluació per arribar a un sistema educatiu que faciliti un creixement integral i on la formació de cada persona no estigui dissociada d'un sistema social global generador de salut, d'equilibri i harmonia personal i col·lectiva.

Diagnòstic

El sistema educatiu actual és un reflexa del model de societat en el que vivim. És un model intrínsecament esquizofrènic. Verbalitzem uns valors i vivim i actuem, moltes vegades, de manera oposada al discurs teòric. El sistema educatiu hi contribueix promovent un model instructiu memoritzador, rígid i tancat on es valora la persona no pel que és, sinó per la seva capacitat de repetir, obeir i acceptar la no transgressió de la norma, i per tant, poc generadora de persones que puguin promoure canvis socials. Es potencia al màxim el fer, fer, valorant poc o gens els espais lúdics, de joc, de creació, de reflexió i d'estar. Aquest model no possibilita el creixement harmònic, joïós, autònom, solidari que caldria per créixer amb bona salut psíquica i física. Provoca un nombre elevat d'infants amb fracàs escolar. desmotiva, fa perdre el desig, la curiositat per saber, i molt més encara, no facilita el desig d'aprendre i destrueix l'autoestima d'infants, adolescents i joves. Els hi tanca les portes al coneixement de si mateixos, al coneixement dels altres i del saber, facilitant que sorgeixin persones infelices, molt ben adaptades a la norma -no rebels, no crítiques - o persones inadaptades, amb conductes antisocials - rebels, crítics no constructius -. L'objectiu implícit del sistema educatiu avui és acumular informació per obtenir una titulació. Si no s'aconsegueix això, simplement s'incrementa el gruix de persones fracassades amb poques sortides i escàs reconeixement social.

Objectius

Proposar un sistema educatiu que faciliti un creixement integral dels infants, adolescents i joves, per tal que siguin crítics, responsables, lliures, solidaris, tolerants, sincers i amb capacitat de relació i comunicació amb si mateixos i amb els altres.

- Proposar un sistema educatiu on la formació de cada persona no estigui dissociada d'un sistema social global que tingui en compte la salut, l'educació, el treball, l'oci... de cada ú, buscant que tot plegat sigui generador de salut, per tant d'equilibri i harmonia personal i col·lectiva.

Mitjans i/o Instruments.

Nous disseny curricular:

Cladria disminuir continguts de conceptes i augmentar procediments de valors i tècnics per facilitar un aprenentatge significatiu i metacognitiu.

Aquest model hauria de ser capaç de : motivar, respectar, comprendre l'alumne i el seu entorn social, facilitar la reflexió crítica i la comunicació amb si mateix/a i amb els altres, l'acceptació d'un mateix i dels altres i proposar un sistema educatiu amb els valors implícits que es generen des del model proposat.

Modificació dels criteris d'avaluació:

Avaluar tenint en compte el procés de desenvolupament de cada ú, la motivació per aprendre i aprehendre, la reflexió de cada ú sobre el seu propi nivell d'aprenentatge, la reflexió professor/a - alumne/a sobre el nivell d'aprenentatge i maduresa assolit, tenint en compte que sempre sigui una avaluació formativa, contínua i global.

Documentació tractada:

- Disseny curricular. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.
- J. Novak i B. Gowin (1988). Aprendiendo a aprender. Martínez Roca. Barcelona
- F. Savater (1997). El valor de educar. Editorial Ariel. Barcelona
- Colin Rogers (1994). Psicología social de la enseñanza. Aprendizaje Visor. Madrid

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Assumpta Pla Pi. Pedagoga. Treball en docència i psicoteràpia d'adolescents

Àngels Calveras Rubiralta. Psicopedagoga. Treball en docència i psicoteràpia d'infants.

Rosa Cuyàs Sol. Psiquiatre. Treball en el camp de la salut mental i docència.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Nova consciència i nova organització d'una ciutadania mundial

Josep M. Casas-Huguet

Redacció: Josep M. Casas-Huguet
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Els elements integrants de la proposta estan orientats a resoldre les disfuncions i incoherències (gravíssimes) del vigent "sistema d'Organització Mundial", integrat per varis subsistemes influïts amb força pel Neo-Capitalisme o capitalisme Liberal com a cap de fila i abanderat d'un consum materialista alienant. S'inclouen propostes procedents del Mundialisme i també moltes d'altres formulades per l'autor.

Els al·ludits elements integrants són, en essència:

A- ATENDRE AL FACTOR "QUALITAT HUMANA"

a- Necessitats bàsiques, subsistència i educació per la convivència.

b- creixement "personal" (Evolució de Consciència/Ètica), complementat per creixement "material" sostenible i planetari.

B- ATENDRE AL FACTOR RESPECTE I AMOR A L'ÈSSER (I en conseqüència, també per la Natura i l'Existència com a Unitat)

C- AUTORITAT ASSAMBLARIA DEMOCRÀTICA MUNDIAL

D- LLEI MUNDIAL

E- NOVA ORGANITZACIÓ MUNDIAL ("Unitat-en-la-diversitat") (Globalitat/Unitat)

F- VALORS HUMANS FONAMENTALS (Vigència / operativitat mundial) (Factors òtics d'Humanització)

G- DRETS I DEURES HUMANS (Vigència/operativitat mundial) (Factors fonamentals de Convivència Planetària)

H- PAU "POSITIVA MUNDIAL (que inclou l'erradicació de la Guerra i de la violència. Culminant en la fraternitat)

I- CIUTADANIA MUNDIAL (Ciutadans/es de la Terra o del Món. Mundialisme)

J- CONVIVÈNCIA PLANETÀRIA HUMANITZANT, es a dir, regida per l'ètica i plenament compatible amb l'espiritualitat (creixement interior, sentit de la transcendència) - Aprofundint en l'entitat, l'identitat, el sentit i l'abast de "l'èsser", es pot arribar a establir una directa correlació entre l'Ètica i l'Estètica"

EN RESUM: Els factors fonamentals de la proposta són:

Orientació global/unificadora (però no d'uniformitat); Educació innovadora; Evolució de Consciència; Humanització (Valors); Mundialització (Unitat en la Diversitat)

Diagnòstic

Disfuncions, incoherències, lesivitat alienant i punible del vigent sistema d'Organització (?) Mundial

- Es tracta d'un Sistema que propugna la producció, comercialització i consum, com a prioritats de l'existència humana; el resultat n'és una quasi total deshumanització

- El predomini del "material" en relació amb "l'ètic i l'espiritual", està portant a la destrucció inherent a la manca de comprensió, de respecte i d'Amor i a tot plantejament alienant.

- Es prostitueixen i desvirtuen el concepte i el fet de "ser" i també, de "ser persona", que entenem com a integració/maduresa individual/social respectuosa, ètica, solidària, creativa i harmònica

Objectius

1. Evitar l'Alienació Humana, pensant en una ciutadania harmònica, responsable, ètica, creativa, solidària, madura, en definitiva i per tant, vivificadora per l'Alegria, la llibertat, l'Esperança, factors tots ells, inherents a l'autèntic creixement personal en Llibertat, vinculat, per cert, a una Globalitat i a una Unitat que son font inesgotable de Fraternitat i d'Amor Planetaris.

2. Cal eradicar tot tipus de discriminació i prepotència, potenciant el respecte per l'Ésser (a partir del principi Fonamental ser-en-el-ser"), per a tot Ésser, i també, per tant, per la Natura. Després vindran la Solidaritat, l'Amor i també l'Ètica i la Justícia.

3. Assolir una Convivència Planetària regida per l'Ètica i compatible amb l'espiritualitat

Mitjans i/o instruments.

1. Estructuració d'una Autoritat Assembleària Democràtica Mundial

Per estructurar i ordenar positiva i planetàriament les demarcacions nacionals, caldria recórrer a un sistema federalitzant o qualsevol altre de semblant entitat i abast i a una Autoritat Democràtica Assembleària Mundial, a partir de la promulgació i vigència de Lleis d'Àmbit també planetari: estem parlant d'una organització Mundial fonamentada sobre una Assemblea Ciutadana Mundial (Assemblea de Ciutadans de la Terra o del Món).

2. Replantejament ètic global

3. Profunda innovació en els àmbits de l'Educació i Formació Humanes

4. Vigència generalitzada de "Valors Humans Fonamentals"

5. Vigència generalitzada de "Drets i Deures Humans"

Documentació tractada:

En relació amb un plantejament tant global i innovador es fa difícil, per no dir impossible, citar fons concretes de referència, ja que el material elaborat i que s'aporta es fruit d'un treball i procés personal de reflexió i d'investigació, desenvolupat al llarg de molt anys.

Ja hem fet referència a la utilització d'aigun material procedent del Mundialisme (que és la filosofia propia dels Ciutadans del Món), però la resta es fruit d'una elaboració personal que incorpora una entitat, sentit i abast Global / Unificador, d'Educació/Consciència, d'Humanització (Valors), de Mundialització (Unitat/Diversitat). S'inclouen aspectes o factors humanistes, socials, docents, pedagògics, polítics, econòmics, ètics, transcendents/espirituals, creatius, no alienants; factors referents a Valors i Drets i Deures, a realització integradora humana, a globalitat i Unitat, a capacitat d'estimar i, tot això, i molt més, no es pot treure d'un o moltíssims llibres, sinó d'un complex i dilatat procés de Vida, de relació i de reflexió

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Advocat, membre de la ONGD "Juristes Sense Fronteres", de l'"Associació de Ciutadans del Món, poeta, filòsof, humanista, investigador, delegat a Espanya del "Registre Internacional de Ciutadans del Món", membre fundador i responsable del Secretariat de "Ciutadans del Món", membre fundador del "Moviment Universalista Nova Era, membre d'EcoConcern, estudis de la Psicologia, Sociologia, Ontologia, Aspectes inusuals de la realitat

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

A) Contextualització

El canvi que proposem és necessàriament global i molt profund si tenim en compte el context, cada vegada més deteriorat, en que la Humanitat s'està movent: un deteriorament fruit de la negativa, per ignorant i destructiva, actuació (conducta) humana, una actuació que és necessari rectificar urgentment.

Tots plegats ens estem "jugant" el Present i el Futur del que és l'Humà, doncs la Vida en Llibertat, Consciència, Creativitat, Responsabilitat i Amor, està en gravíssim perill de sucumbir i amb ella, i per principi i definició, tot el que implica l'Ésser Humà!

No estem parlant de posar un "pedaç", sinó d'innovar, sense pèrdua de temps, tot el conjunt, doncs ens estem precipitant vers un gran desastre global, certament previsible. Reiterem el ja indicat al apartat d'Instruments i Mitjans, doncs del que es tracta és d'aconseguir la vigència i operativitat dels al·ludits Mitjans o Instruments, tenint en compte la situació actual i els objectius al·ludits, tot el qual obliga a innovar la situació present i a innovar-la (mutar-la) en quelcom ben diferent

B) Repercussions

Es poden deduir amb facilitat de tot el que s'ha exposat:

Positiu redreçament de la situació i tendències actuals, doncs està ben clar que estem anant cap al desastre de la Vida, en general, i de l'Humà, en concret, en el Planeta Terra. Per exemple, la Natura globalment considerada està patint gravíssimes agressions.

Es tracta, doncs, de recuperar les perspectives de supervivència en general i, en concret, del procés d'Humanització cap a un Ésser Humà madur, integrat i responsable, capaç de viure i realitzar-se en la Comprensió, la Consciència, el Respecte, la Llibertat, la Creativitat, la Responsabilitat, la Solidaritat, la Pau i, en definitiva, en l'Amor a tot i a tots!

C) Propostes amb contingut temàtic similar

Ho seran totes les que facin referència a la necessitat d'un urgent redreçament global de la conducta de l'Ésser Humà en el Planeta Terra a partir de la generalitzada vigència dels "Valors Humans Fonamentals" i en tant que constitueixen l'essència última dels "Drets i Deures Humans".

Potencial humà i vida quotidiana

Josep Maria Sans Serafini

Redacció: Josep Maria Sans Serafini

Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Viure és créixer: el problema comença en descobrir que hem de créixer, i créixer és la única solució; la dificultat és la feina de trencar la carcassa que ens ho impedeix. Sense menystenir els grans problemes, les grans tècniques ni les grans solucions -que espero que molts prou que us plantejareu-, jo preferiria participar des de la concreció de l'aquí i ara mes quotidiana: les actituds de les persones davant dels petits problemes.

Encomanar la creativitat en les coses més senzilles. Revelar capacitats, augmentar possibilitats, ser una mica més autors de la nostra vida:

SABER DE QUÈ ES DISPOSA. TREURE EL SUC DEL QUE ES TÉ. ORGANITZA'T. ACABAR EL QUE ES COMENÇA. NO LLENÇAR RES. APUNTAR-SE LES IDEES. ¿QUÈ FAIG MILLOR? FES-T'HO TU MATEIX. SEMPRE HI HA UN MÈTODE MILLOR. ¿QUÈ HI HA, GRATIS?

VIATGES AMB LUPA. LUPA DEL TEMPS. TRAJECTES VARIATS. EINES POLIVALENTS. ¿ON ÉS EL PROBLEMA? SILENCI. NO LLENCIS LA TV

Aquestes propostes a nivell personal, gairebé totes es poden aplicar a col·lectius. Proveu-ho.

¿QUÈ HI AFEGIRIES, AQUÍ?. Si n'has captat l'esperit, més enllà de l'anecdòtic, fes-te la teva llista.

Diagnòstic

Viure és créixer: el PROBLEMA comença en descobrir que hem de créixer, i créixer és la única solució; la dificultat és la feina de trencar la carcassa que ens ho impedeix.

Només la persona viu situacions com a problemes, però només la persona pot planejar accions com a solucions. Sense menystenir els grans problemes, les grans tècniques ni les grans solucions -que espero que molts prou que us plantejareu-, jo preferiria participar des de la concreció de l'aquí i ara mes quotidiana: les actituds de les persones davant dels petits problemes.

Objectius

Revelar capacitats, augmentar possibilitats, ser una mica més autors de la nostra vida

Mitjans i/o instruments.

SABER DE QUÈ ES DISPOSA. Estigues informat: Cultura i transports. Bolígrafs i espectacles. Botigues i tendències. Institucions i manifestacions.

TREURE EL SUC DEL QUE ES TÉ. Repassar-ho de tant en tant. Amb els anys, es veu d'una altra forma. ¿Què ha canviat? ¿O qui...? ¿Cap a on? Sospesar-ho, valorar-ho, reciclar-ho.

ORGANITZA'T. Endreça, identifica, relaciona, -objectes, espai, temps, pensaments.

ACABAR EL QUE ES COMENÇA. És fidelitat a si mateix. Fes-te un vot de confiança retroactiu i acaba-ho, ni que sigui d'una altra manera.

NO LLENÇAR RES. Ni objectes, ni idees, ni esperances. Llençar és el suïcidi de la creativitat.

APUNTAR-SE LES IDEES. Són el bé comú més gran i no hem de permetre que es perdin. Porta sempre paper i llapis a sobre.

¿QUÈ FAIG MILLOR? Fes-ho. No en diguis humilitat, del que no és més que mandra.

FES-T'HO TU MATEIX. Mai no t'ho acabaran d'interpretar si ho encarregues. I la vinculació de l'autor amb l'obra no es pot comprar.

SEMPRE HI HA UN MÈTODE MILLOR. Sembla un dogma, però es demostra cada dia.

¿QUÈ HI HA, GRATIS? Pensa en les coses que ho semblen. Pensa en les coses que ho són.

VIATGES AMB LUPA. Hi ha paisatges increïbles a dos passos, a dos pams. Amb el temps no et caldrà ni la lupa.

LUPA DEL TEMPS. Valora la bondat de cada instant, especialment en mals moments.

TRAJECTES VARIATS. Si fas sempre el mateix trajecte, canvia de tant en tant vorera o de mitjà de transport.

EINES POLIVALENTS. Quan vulguis resoldre un problema, no et limitis a sortir del pas: mira si trobes una solució ampla, que permeti l'aplicació a diverses variants, i força vegades.

¿ON ÉS EL PROBLEMA? Mira'l de cara. Creus realment que és un problema? Ho ha estat sempre i arreu? Ho és per tothom? Fer-te preguntes sobre els problemes te'n resoldrà algun i te'n portarà molts, però és així com es creix...

SILENCI. ¿Quins llocs recordes pel seu silenci?

NO LLENCIS LA TV Suprimeix-ne el so. Situa un mirall perpendicular a la pantalla. La simetria en moviment és tot un espectacle.

Amb els llums apagats, posa al màxim el color i al mínim la lluminositat.

Fes vibrar la llengua amb una erra ben forta i llarga, modulant-ne la

frequència mentre mires la pantalla, i s'arrugaran les imatges.

Tria un canal on no hi faci res, i mira d'endevinar-hi coses.

GRUPS I INSTITUCIONS. Aquestes propostes a nivell personal, gairebé totes es poden aplicar a col·lectius. Proveu-ho.

¿QUÈ HI AFEGIRIES, AQUÍ?. Si n'has captat l'esperit, més enllà de l'anecdòtic, fes-te la teva llista.

Documentació tractada:

La font d'informació tractada és la meva vida, o sigui:

20600 matins.

20600 tardes.

20600 nits.

1000 llibres llegits.

2000 visites a exposicions i museus.

2000 reunions.

150000 diàlegs.

115000 quilòmetres recorreguts.

Feu números, i veureu que això no té res d'excepcional, fora de la forma de presentar-ho. A molts de vosaltres potser us surtin xifres superiors. El que sí que és excepcional és la quantitat d'ocasions que tenim a la vida d'exercir la nostra creativitat. No m'atreveixo a comptabilitzar les ocasions perdudes...

ANNEX BIBLIOGRÀFIC:

PUNT DE VISTA PRÀCTIC:

"Manual de creatividad", Edward de Bono, Programa Editorial, Colección MMLB.

"Desarrolle su creatividad", W. Kirst y U. Diekmeyer, Ediciones Mensajero .

"Tornem a viure", J. Massacrier, Alta Fulla.

PUNT DE VISTA TEÒRIC:

"Teoría de la inteligencia creadora", J.A. Mariana, Anagrama, Colección Argumentos.

"Sobre la imaginación científica", div. aut., edició de J. Wagensberg,

Tusquets Editores, Metatemas 22.

"Persona/Planeta", T. Roszak, Editorial Kairós

PUNT DE VISTA ESPIRITUAL:

"Creatividad y plenitud de vida", A. Blay, Editorial Iberia.

"La personalidad creadora", A. Blay, Editorial JIMS.

"El hombre en busca de su humanidad", M. Légaut, Ed. Verbo Divino.

"La destinación del hombre", N. Berdiaev, J. Janés Editor.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Vine a la Trobada General del 16 al 18 d'abril!!

Via
fòrum!!
català
per **repensar**
la societat

Programa de la Trobada General

La valoració de les propostes

Art Fòrum a la Trobada

Calendari General fins el 2001

Nous passos fins el 2004

Assemblea de pobles i ciutadans de la Terra 2001

Comptes clars: Resultats 1998 i Pressupost 1999

<http://www.troc.es/repensar>

Suplement núm. 3 de *Via Fora!!* - abril de 1999 -

Índex

La Trobada General: fi i començament d'etapa	3
Programa de la Trobada General 16-18 d'abril	4
Activitats complementàries: Mostra d'Entitats col·laboradores i Art Fòrum	5
Valoració de les propostes:	
Resultat valoracions dels Fòrums temàtics	6
Resultats valoracions Fòrums transversals	8
Art fòrum presentació	9
Art fòrum: Mostra oberta a Barcelona i al món	10
Propostes per a una Catalunya Desitjable	12
Calendari fòrum 1998 – 2001	13
Comptes clars: Resultats 1998 i Pressupost 1999	13
Nous passos fins al 2004	14
Assemblea de ciutadans de la Terra 2001	15

Inauguració del cicle de conferències "Propostes per a una Catalunya desitjable"

Agraïm a la revista Via Fora! la seva col·laboració per editar com a suplement el Via Fòrum.

Trobada General: fi i començament d'etapa

Durant 15 mesos hem estat creant, col·lectivament, el Fòrum Català per Repensar la Societat gràcies a la participació de 90 persones convocadores, 81 entitats col·laboradores, 271 persones inscrites que han presentat, estudiat i valorat 377 propostes innovadores per repensar la societat.

La Trobada General del Fòrum, que celebrem el mes d'abril del divendres 16 al vespre fins diumenge 18 a la tarda, al Centre de Cultura Contemporània i a la Facultat de Ciències de la Comunicació (Blanquerna-URL), és el final d'un procés i l'inici d'una nova etapa, de la qual n'albirem alguns nous passos: estudis de viabilitat, articulació de propostes i models, contrastació intercultural i edició multimèdia dels resultats contrastats.

La Trobada té un doble programa simultani, amb dos llenguatges diferents. Divendres al vespre comença amb l'Assemblea inaugural conjunta. El dissabte, mentre els inscrits al Fòrum acaben de destriar les propostes de cada Fòrum temàtic que han suscitat valoracions controvertides, s'ofereix al públic un conjunt de projeccions, exposicions i audicions per repensar la societat en el marc de l'ArtFòrum.

Semblantment, després del sopar i festa del dissabte a la nit, el diumenge s'ofereix simultàniament les sessions informatives de propostes dels Fòrums Transversals pels inscrits i la programació artística oberta al públic. Per acabar de completar la trobada, dissabte tot el dia i diumenge al matí es celebra una Mostra d'Entitats col·laboradores. L'Assemblea de cloenda del diumenge a la tarda ha de permetre fer un repàs i una avaluació de tot el procés i plantejar els nous passos a seguir.

El plat fort de la Trobada són les sessions de valoració de les propostes dels Fòrums temàtics. En elles no es parlarà de les més ben acceptades, sinó, precisament es dialogarà sobre aquelles propostes que han rebut crítiques. L'objectiu de les sessions, doncs, és aportar els arguments crítics per fer decantar les posicions dels dubtosos.

En aquest Via Fòrum 3 trobareu informació detallada del Programa, de les Valoracions i de l'ArtFòrum. També hi exposem un Calendari general, una breu descripció de possibles nous passos a emprendre, així com un Estat de comptes amb els resultats del 1998 i el pressupost per 1999. També hi trobareu una nota sobre el procés d'organització de l'Assemblea de Ciutadans de la Terra que en els propers mesos pot ser un dels marcs idonis per continuar el camí del Fòrum català en el marc internacional.

Per acabar, agrair totes aquelles persones i organitzacions que han apostat per aquest projecte i que hi han aportat idees, feina, recursos, empenta... Sense totes vosaltres no hauríem arribat fins aquí. I el camí que ens queda per recórrer és alhora llarg, però urgent. Els greus problemes que aquestes darreres setmanes estan provocant inquietuds, morts, odis... ens fan sentir impotents per manca de claretat, per manca de capacitat de prevenció i de resposta no-violenta. Tant de bo, i aquesta és una de les intencions del Fòrum, el temps esmerçat a repensar la societat ens aporti propostes innovadores per resoldre millor els vells i nous problemes que patim.

Recordeu que si teniu accés a internet, podeu consultar la pàgina: www.troc.es/repensar. Hi trobareu tota la informació del Fòrum actualitzada, i, especialment podreu consultar el conjunt de propostes del Banc Interactiu de Propostes, per fòrum temàtic, per fòrum transversal, per paraula clau o autor com a un servei permanent a l'abast de tothom.

Programa de la Trobada General

Dates: **Barcelona 16 - 18 d'abril de 1999**
 Lloc: **Centre de Cultura Contemporània de Barcelona**
Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna (URL)

<i>Horaris</i>	<i>Accés només a persones inscrites</i>	<i>Accés lliure obert a tothom</i>
Divendres, 16 abril		
18,00 - 19,30 h	Recepció, lliurament de documentació	ArtFòrum
19,30 - 21,30 h	Assemblea inaugural	<i>Cuatro estaciones entre Luces y Sombras, La Dècada del canvi</i>
Dissabre, 17		Art Fòrum i Mostra entitats
08,30 - 09,00h	Recepció i lliurament de documentació	
09,00 - 11,00 h	Reunions per Fòrums temàtics	Vídeos: <i>L'Ateneu Popular Nou Barris, The Phoenix Project, Compartir Planeta 1</i>
11,00 - 12,00 h	Pausa, cafè i artfòrum	<i>Impactes cinematogràfics per Repensar la Societat, Caravana de Cultures, La dècada del canvi.</i>
12,00 - 14,00 h	Reunions per Fòrums temàtics	<i>L'Ateneu Actiu, Compartir Planeta" 2. Estimo Belfast.</i>
14,00 - 16,00 h	Dinar	Espectacle: <i>Cuatro Estaciones entre Luces y Sombras</i>
16,00 - 18,00 h	Reunions per Fòrums temàtics	Vídeos: <i>Compartir Planeta 2. La dècada del canvi, UFA Fabrik, L'Usine, City Arts Center, L'Ateneu Actiu, The Phoenix Project, Caravana de Cultures</i>
18,00 - 19,00 h	Pausa, cafè i artfòrum	<i>El Taller de lo Feo - Aprenti a fer un llibre amb materials reciclats o naturals</i>
19,00 - 21,00 h	Reunions per Fòrums temàtics	Vídeos: <i>La dècada del canvi, "E" o les dictadures, Tots som diferents, Balablok o la difícil convivència, Plassos sense Fronteres, Canal Imaginario.</i>
21,30 - 24,00 h	Sopar i festa	Espectacle: <i>Cuatro Estaciones entre Luces y Sombras</i>
Diumenge, 18		Art Fòrum i Mostra d'Entitats
10,30 - 11,30 h	Reunions simultànies per Fòrums transversals	Vídeos: <i>Nova Cara, Per què, En Jonàs i la Lisa, Sobredosi.</i>
11,30 - 12,00 h	Pausa, cafè i ArtFòrum	
12,00 - 13,00 h	Reunions simultànies per Fòrums transversals	Vídeos: <i>Un artista, La dècada del canvi, La Non-Violence, une force, Impactes cinematogràfics per Repensar la Societat; My Belfast" i comentari del Projecte Urbà i Artístic per a la Reconciliació (a Blanquerna)</i>
13,00 - 14,00 h	Reunions simultànies per Fòrums transversals	Vídeos: <i>Movimento Artistas pela Natureza, L'ex-nen, La terra és habitada!, Prioritat Absoluta, Senyores i senyors.</i>
14,00 - 16,00 h	Dinar	
16,00 - 19,00 h	Assemblea final: avaluació, conclusions i següents passos	<i>Cuatro Estaciones entre Luces y Sombras, La Dècada del Canvi, Impactes cinematogràfics per Repensar la Societat, Nova Cara</i>

Participants

- Assemblea inaugural:** Inscrits, convocadors, entitats col·laboradores, convidats de l'Aliança i artistes participants a l'Art Fòrum. Sessió oberta al públic amb invitació
- Reunions Fòrums temàtics:** inscrit que hagin valorat les propostes (veu i vot)
 inscrit que no hagin valorat les propostes (oïdors)
- Reunions Fòrums transversals:** inscrit que s'apunten prèviament
- Assemblea final:** inscrit, convocadors, entitats col·laboradores, artistes participants a l'Art Fòrum i convidats de l'Aliança

Mostra d'Entitats col·laboradores

Dissabte 17 de 10 a 20h i diumenge 18 de 10 a 14h una vintena d'entitats col·laboradores exposaran a la Plaça de les Dones (CCCB) les seves publicacions, projectes, materials.... Les entitats que han confirmat són:

Alternativa Verda
Associació per a l'estudi de les Tradicions Religioses
Bidó de Nou Barris
Brahma Kumaris
Centre de psicoteràpia Esquerra de l'Eixample
Centre d'Estudis Africans
Centre d'estudis Ribera d'Ebre
Èdip Rei
Fòrum Cívic Barcelona Sostenible
Fundació per la Pau
Fundació Pere Tarrés
Fundació Roca Galès
Salut Mental Sabadell
SETEM
Societat Catalana d'Educació Ambiental,
UCSTE

Art Fòrum

(vegeu programació en pàgines 4, 8, 9, 10 i en tríptic i full a part)

Recepció, Assemblees i ArtFòrum

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (Vestíbul soterrani)
Casa de la Caritat
Montalegre, 5
08001 Barcelona

Metro: línies 1, 2 i 3 (Pl. Catalunya i Pl. Universitat)

FFCC i RENFE A plaça Catalunya.

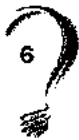
Bus: 7, 9, 14, 16, 17, 18, 24, 38, 41, 50, 54, 55, 58, 59, 66, 91, 141, L90,
Tombús, Airbús.

Pàrquings: Pl. de Castella, c. dels Àngels, pl. de Catalunya

Reunions Fòrums temàtics i transversals

Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna (Universitat Ramon Llull)
Entrada des del Centre de Cultura Contemporània travessant la Plaça de les Dones

La valoració de les propostes

Resultat valoracions dels Fòrums Temàtics

El Fòrum al llarg del darrer any ha passat per dues etapes: la de presentar propostes i la de valorar propostes. Ara estem acabant l'etapa de valoració en què els inscrits a cada Fòrum temàtic han pogut llegir les propostes per tal de dir, mitjançant uns formularis, si les consideraven interessants segons una escala de punts i colors.

Dels 267 inscrits als 12 fòrums temàtics han fet arribar la seva valoració 158, que representa un 59% de promig.

De les 377 propostes presentades als 12 fòrums temàtics, el 44% han estat considerades interessants i acceptables (verds i groc)

Fòrums temàtics	Nombre d'inscrits per Fòrum	Valoracions Rebudes sobre els inscrits a cada Fòrum	Nombre de propostes per Fòrum	Propostes considerades interessants (verds i grocs)	Propostes posades inicialment a diàleg durant les sessions
Comunicació i Art	12	50%	19	68%	7
Economia	21	41%	64	53%	22
Educació	43	62%	28	10%	16
Experiència Religiosa	25	80%	19	37%	16
Política	19	49%	40	35%	21
Relacions Femení/Masculí	17	65%	27	40%	15
Relacions Interculturals	25	48%	22	68%	19
Resolució de Conflictes	16	68%	32	41%	20
Salut	20	50%	17	76%	13
Sistemes socials	16	79%	17	41%	16
Societat civil	24	50%	47	32%	22
Sostenibilitat i Medi Ambient	29	62%	45	35%	28
Promig	267	59%	377	44%	18

En la sessió de cada Fòrum temàtic de la Trobada General es dialogarà sobre les propostes que han rebut valoracions crítiques (vots vermells, negres o blancs). En alguns casos, en funció de la disponibilitat horària, només es disposa de 8 hores, també es tractaran les propostes que han rebut un considerable nombre de vots grocs.

Les propostes inicialment més ben valorades del Fòrum temàtic

Les 4 primeres propostes de cada fòrum temàtic que fins ara, abans de la Trobada general, han rebut un suport més unànime, segons el mètode de valoració utilitzat, són:

Comunicació i Art

COM011JOC	Estatut constitucional pels mitjans de comunicació	Pau Avenir
COM018VAL	Periodisme Glocal	Vicent Partal
COM009EXP	Xarxa per la coordinació dels grups culturals alternatius	Asso. "La Teranyina"
COM019VAL	Projecte Alcover	Projecte Alcover

Economia

ECO050JOC	Impost sobre transaccions financeres (Tobin tax)	Josep M. Muntaner
ECO003EXP	Bancs dels pobres	Infomundi
ECO008EXP	Taller formatiu "Consumir menys per viure millor"	Pere Subirana
ECO007EXP	Mesures orientades a reduir i millorar el consum per fer viable el futur i viure millor	A. Arrizabalaga i D. Wagman

Educació

EDU024VAL	L'Educació en Valors per un Desenvolupament Integral de la Persona	Pilar Quera
EDU026VAL	Nous currículums i noves formes d'avaluació per assolir una escola generadora de vida	A. Calveras, R. Cuyàs, M ^a . A. Pla,

(només n'hi ha 2 que no tinguin vots crítics)

Experiència Religiosa		
RELO18VAL	Mesures per assegurar l'aportació de les religions a la tolerància i a la pau	Francesc Rovira i Francesc Torradeflot
RELO10VAL	Diàleg interreligiós per contribuir a la pau, la justícia i la integritat de la Creació	Joan Botam
RELO14VAL	Formació para una vivència psicològicament madura de la pròpia tradició religiosa, agnòstica o atea	Ramón Rosal Cortes
RELO16VAL	L'ecumenisme, un valor de pau i tolerància	Anna Griera i Morgui
Política		
POL014JOC	Ciutadania europea i nacionalitat: opcions per a fer efectiva la lliure circulació de persones	Jordi Borja Sebastià
POL022JOC	Mesures de control del poder financer per assegurar el progrés de l'home.	Ignacio Ramonet
POL017JOC	Democràcia participativa i reforma del sistema electoral	EcoConcern
POL023JOC	Mesures per a l'aprofundiment democràtic	Grup de Mesa Cívica
Relacions Femení/Masculí		
GEN006JOC	Contabilizar el trabajo no asalariado de las mujeres	Selma James
GEN008JOC	Destinar part dels pressupostos militars a la formació de la dona al Magrib	Fatima Mernissi
GEN010JOC	Medidas para lograr una sociedad igualitaria entre hombres y mujeres	Marisa Méndez
GEN003EXP	Manual i Assembla Familiar Permanent per repartir i compartir les feines de la llar	Carlota Gimenez
Relacions Interculturals		
INT009JOC	Projectes de cooperació recíproca: interculturalitzar la cooperació internacional	Agustí Nicolau
INT012VAL	Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament.	Pau Avenir
INT011VAL	Cambios en els sistema educativo para lograr una educación intercultural	L. Fernández Antonia de la Flor Heredia
INT013VAL	Dotze propostes contra la llei d'estrangeria	S.O.S. Racisme
Resolució de Conflictes		
PAU001EXP	Castell per la Pau: Centre intercultural per a la resolució de conflictes	Pau Avenir
PAU030VAL	Educació en tècniques de gestió de conflictes i mediació a les escoles	Mercedes Monjo
PAU006EXP	La Co-Escucha: ayuda mutua por la escucha	Eneko Landaburu
PAU009EXP	Resolució de conflictes, un nou horitzó	Eduard Vinyamata
Salut		
SAL012JOC	Programa integral de suport a persones amb malalties greus	M ^a E. Sáez, C. López
SAL009JOC	Legislació i formació per facilitar el Morir dignament a casa	Carme Tarrida
SAL010JOC	Mesures per assolir la lliure elecció dels tipus de medicina...	M ^a Dolors Muntané
SAL007JOC	"Case Management" Atenció personalitzada als malalts mentals: més eficaç i menor cost econòmic.	Salut Mental Sabadell
SAL005EXP	Projecte d'animació per a gent gran (<i>setè empatada amb la 4^a</i>)	Animació per a gent gran
Sistemes socials		
SIS004EXP	Repensar la societat: propostes innovadores per a un...	Martí Olivella
SIS003EXP	Propiedad comunal y desobediencia civil para un mundo diverso y sostenible	Vandana Shiva
SIS002EXP	La experiencia cooperativa de Mondragón	Mondragón Cooperativo
SIS012MOD	Mentalitar i models globals	Lluís M. Xirinaes
Societat civil		
CIV034JOC	Per una Europa Social: ciutadania, benestar i treball	CAPSE
CIV001EXP	Aliança per a un Món Responsable i Solidari	Aliança
CIV009EXP	El Casal Autogestionari del Clot	Casal A. del Clot
CIV011EXP	Invents i inventors sense fronteres: solidaris i ecològics.	Melcior Puigcerver
Sostenibilitat i Medi Ambient		
SOS010JOC	Canvi d'impostos per a la sostenibilitat.	Hermann Scheer
SOS027JOC	Plans Energètics Locals, Alternatius i Tous (PELAT)	Josep Puig
SOS011JOC	Cotó sostenible, una aposta de futur.	Enric Carrera
SOS028JOC	Programa per una Ciutat Verda	Peter Berg

Resultats valoracions Fòrums Transversals

En paral·lel a les valoracions de les propostes per Fòrums temàtics, els inscrits han triat les propostes dels Fòrums transversals que desitgen conèixer més a fons. Hem rebut 111 respostes (40%) dels inscrits. En aquest cas d'entre les més votades de cada Fòrum transversal hem cercat un equilibri entre fòrums temàtics.

El resultat és aquesta graella que indica l'hora, la proposta i el nom de l'autor.*

10,30 - 11,30 h Reunions simultànies per Fòrums transversals

	Codi proposta	Nom proposta	Autoria
Valors	EDU018VAL	El Pensament Complex: Educar en la complexitat i per la complexitat	Josep Margarit
	PAU030VAL	Educació en tècniques de gestió de conflictes i mediació a les escoles	Mercedes Monjo
	PAU029VAL	Crear espais de diàleg per a l'acceptació i prevenció de conflictes	Jordi Giró
Experiènc.	ECO003EXP	Bancs dels pobres	Infonundi
	PAU003EXP	Denunciar la militarització subtil per a una societat confosa	Arcadi Oliveres
	SOS006EXP	Una nova relació entre la Natura i la Gent. Els Voluntaris del Parc Collserola.	Miquel Palau
Regles	COM013JOC	Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de información	Joan Majó
	SOS030JOC	Segells de garantia ecosocial al servei del Consum Responsable	Transforma
	COM011JOC	Estautut constitucional pels mitjans de comunicació	Pau Avenir
Models	ECO030MOD	Factor cuatro: doblar el bienestar, usar la mitad de recursos	E. Ulrich von W.
	ECO036MOD	Propietat col·lectiva i reassignació ecològica dels recursos naturals per avançar vers un model econòmic sostenible	Roberto Bernejo
	ECO009MOD	Camí a la democràcia [02] Renda Individual Universal (RIU)	Antoni Ricart

12,00 - 13,00 h Reunions simultànies per Fòrums transversals

Valors	INT017VAL	La interculturalitat: un repte social i filosòfic per al nostre temps	Raimon Panikkar
	REL012VAL	Experiència religiosa, experiència individual: cap a una construcció responsable de l'ànima	Myriam
	EDU021VAL	Espacios escolares para una educación emocional y a la tolerancia	Ana Gineno-Bayon
Experiències	SIS003EXP	Propiedad comunal y desobediencia civil para un mundo diverso y sostenible	Vandana Shiva
	ECO007EXP	Mesures orientades a reduir i millorar el consum per fer viable el futur i viure millor	Alicia Arrizabalaga
	SIS001EXP	Els estats generals de l'ecologia política	Daniel Wagman Christophe Derenne
Regles	POL024JOC	Mesures pel foment de la participació ciutadana en l'àmbit polític i administratiu	Jordi Borja Sebastià
	SAL007JOC	"Case Management" Atenció personalitzada als malalts mentals: més eficaç i menor cost	Encarna Yun
	SOS009JOC	Alternatives al quart cinturó	Campanya 4t.cinturó
Models	SOS007MOD	Desarrollo Integral Sostenible [03] Optimizar la calidad de vida	Mario E. Firminich
	SIS014MOD	Societat transparent [01]	Agustí Chalaux
	SIS012MOD	Mentalitat i models globals	Lluís M. Xirinaes

13,00 - 14,00 h Reunions simultànies per Fòrums transversals

Valors	ECO062VAL	Economia Ponderada	Andri Werner Stahel
	POL038VAL	Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions	Manel Pons
	INT012VAL	Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament.	XIIS
Experiènc.	CIV014EXP	Nuclis d'intervenció participativa (NIP)	Hans Harms
	INT002EXP	Espacios comunes para el diálogo de culturas	Luz Marina Estupiñán
	CIV001EXP	Aliança per a un Món Responsable i Solidari	Manola Rauss
Regles	PAU021JOC	Medidas para terminar con el secreto del comercio internacional de armas	Vicenç Tisas
	GEN006JOC	Contabilizar el trabajo no asalariado de las mujeres	Selma James
	SAL009JOC	Legislació i formació per facilitar el Morir dignament a casa	Carme Tarrida
Models	SIS013MOD	Model Sòlid [01]	Joan Casals
	POL013MOD	Un nou ordre mundial: constitucionalisme global i participació política	Gemma Rodríguez
	SIS009MOD	El Estado Estético (01) La alternativa global que podría ser y no es.	Andreu Junoy

* En la mesura del possible les propostes seran presentades pels propis autors

Art Fòrum

som artistes
i proposem
futurs desitjables

Barcelona, 16,17,18 d'abril de 1999

Evidentment els artistes que es passen ara per l'Art Fòrum no són excessivament coneguts pel gran públic, ni supervendes de les llistes discogràfiques habituals. Malgrat això, sentim l'Art Fòrum com un espai clar de difusió d'aquelles propostes artístiques que cerquen noves perspectives culturals vers un món més responsable i solidari.

Un espai, potser, on el risc i el plaer conviuen calmament en un balanceig de procedències i estils. Un espai que intentem respongui a uns criteris de selecció adequats als nostres objectius, sense però, deixar de promoure'l com un punt de trobada i un lloc de referència.

Una aposta decidida en definitiva on, com deia el nostre gran poeta i dramaturg Federico García Lorca apassionat del teatre d'acció social,

"No es pugui ni calgui escriure res, ni una línia, perquè voleien juntes la veritat i la mentida, la fam i la poesia. Perquè mentre hi hagi desequilibri econòmic, el poble no podrà aturar-se a pensar, però quan aquest desaparegui podrem contemplar l'explosió espiritual més gran que la humanitat hagi pogut imaginar".

Recordem com als volts dels anys 50 sorgien els moviments d'avantguarda teatral. I pensem com llavors, la irrupció del teatre de l'absurd va sorprendre tothom. Avui, l'absurd s'ha instal·lat a les nostres vides quotidianes i ens veiem obligats a patir-lo.

Així doncs, com deia també un dramaturg i home del Sud, l'excel·lent Atahualpa del Cioppo,

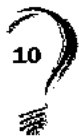
"es tracta doncs de conèixer o reconèixer, la necessitat de canviar les nostres vides perquè no perverteixin la condició humana".

I, com pot el teatre, l'art en general, contribuir al canvi?

Una manera: canviar la vida revolucionant-la, utilitzant l'art com a explicació i no tan sols com a expressió, l'art per ajudar, decididament la història a revelar el seu procés.

I finalment, tenir en compte que no hi ha una "essència" eterna de l'art, sinó que cada societat ha d'inventar l'art que millor il·lumini el seu propi alliberament. Recórrer a la sensibilitat per compartir emocions humanes, i a la ideologia com a factor de coneixement.

Espais permanents:

Estimo Belfast / Itinerari dels Sentits / Els oblidats

(informació en pàg. 10 i 11)

L'Art del Llibre: Tot repensant la societat des de la sostenibilitat. Ediciones Vigía - Matanzas/Cuba

Cuatro Estaciones entre Luces y Sombras: Escultura, Exposició, Espectacle. Miguel Angel Mediavilla - Catalunya / País Basc

Som tots d'aquesta terra: Fotografia. Alain Kernevez - Bretanya

Artèries Poètiques. Imatges i poesies vingudes d'arreu: Jaciara Grzybowski - Brasil / Doual Art - Camerún / Desenvolverse con Arte, Hamilton Faria - Brasil / Catherine Vallabregue - França / Movimento Artistas pela Natureza - Brasil / Les Amis d'une Ecole de la Paix - Grenoble.

Web Art: En el marc de l'Art Fòrum, al CCCB trobareu un espai per accedir a la Web Art del Centre per a la Innovació Social: per a gaudir amb diferents manifestacions artístiques, un lloc per a visualitzant futurs desitjables, per debatre, per informar-vos...

Cites amb el temps

Sons per a un Món Responsable i Solidari: Podreu gaudir de diferents audicions musicals on mestissatge cultural i musical esdevenen realitat. Tot repensant la societat des de la música amb un esperit constructiu més enllà d'una catalogació antropològica o un simple divertiment. Músics disposats a donar i rebre amb noves mentalitats. Músics que dirigeixen la vista a altres cultures i altres camps musicals. Músics que ens atorguen memòria i futur. Fusió de batecs clàssics, percussió, músiques tradicionals, mediterrànies, cançons com empremtes en el temps.

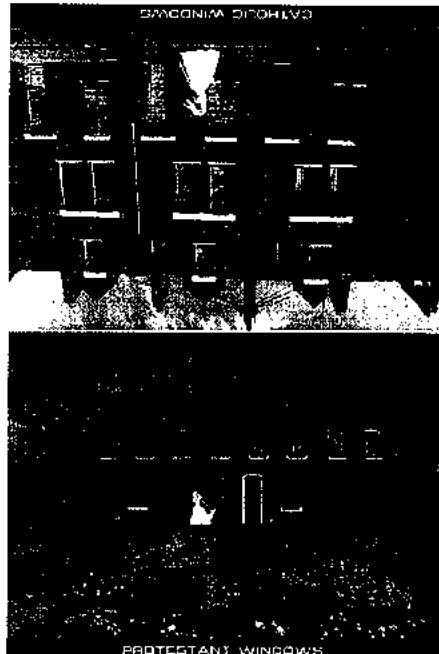
Impactes Cinematogràfics per a Repensar la Societat: Quan el cinema va més enllà del fet lúdic. Quan el cinema ens trastoca els plantejaments. Quan remou sentiments i ens capacita. Quan s'apaguen els llums i a poc a poc copsem autenticitat. Quan una camera, un guió i uns actors ens obren nous horitzons. Hem anat teixint petites seqüències de cel·luloide.

Estimo Belfast

Projecte Urbà i Artístic per a la Reconciliació
Exposició i Projecció Cinematogràfica
Artistes: *Sylvia & Yann Macbeth*
PARÍS/BELFAST

Aquest projecte urbà i artístic s'ha desenvolupat durant dos anys a la vil·la de Belfast, duent a terme accions a favor de la pau i la reconciliació amb l'objectiu d'iniciar el diàleg/retrobarament entre catòlics i protestants i restaurar així els intercanvis entre ells, en una ciutat que els és comuna.

Sylvia & Yann Macbeth treballen a favor de la rehabilitació de la comunicació, de la cohesió social i política, i també a favor d'una identitat col·lectiva dins i fora de les fronteres de Belfast.

Itinerari dels Sentits

Un recorregut, on fotografia, paraula i música s'entrecreuen.

Concepció:

Centre per a la Innovació Social

Loreley Busqué

Informatiu La Dècada del Canvi:

Martí Olivella

Fotografies i Texts de l'exposició:

Miquel Palau

CATALUNYA

Somniem un món on la comunicació esdevingui transparent, on els mitjans no il·luminin tan sols la lletjor de la nostra societat, on els mitjans no marginin cap cultura, mostrant-nos d'elles la seva pitjor cara.

Treballem per fer un món més just i solidari i comunicar-ho als altres. Rebutgem la insistència dels mitjans de comunicació de masses quan ens volen fer veure tan sols una cara del món que ens envolta. Sovint dient-nos, fins i tot, allò que els qui ens governen volen que sigui dit. Cerquem una nova mirada per a la comunicació.

Els oblidats

Retrats per Repensar la Salut i els Conflictes

Artista Plàstic: Fernández y González

BERLÍN

El treball que ens presenta el pintor Fernández y González està desenvolupat en un hospital psiquiàtric i en un asil d'Alemanya. Són retrats de persones que viuen retirades en aquests centres. Algunes des de fa molt temps.

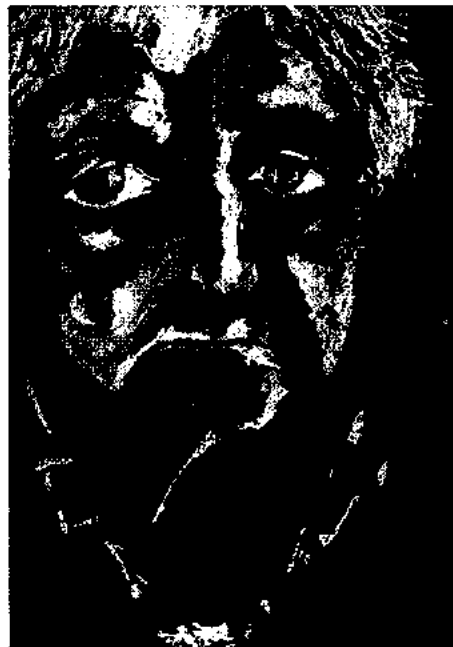
El seu treball mostra rostres plens d'empremtes.

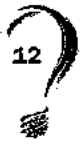
Els senyals que la vida amb el temps deixa en cada un de nosaltres.

Pinzellades de goig i dolor, de pànic i solitud, d'incertesa i esperança gastada.

Finestres obertes al món.

Espills que reflecteixen una mirada: la dels oblidats.

Propostes per a una Catalunya desitjable

Durant el mes de març hem organitzat el cicle de conferències "Propostes per a una Catalunya desitjable" en que vint-i-una de les entitats col·laboradores del Fòrum per Repensar la Societat han aportat les seves propostes per suscitar el debat ciutadà i polític sobre el futur del país i del món. Les conferències es publicaran properament en un llibre que sortirà abans de les eleccions. Aquest cicle ha estat una bona ocasió per preparar la Trobada general del Fòrum Català per Repensar la Societat oferint un altre format -conferències i llibre- i un altre horitzó, el de les properes cites electorals, amb propostes més a curt termini que les del Fòrum.

Les conferències han estat introduïdes pel passi de l'espectacle "Quatre estacions entre llums i ombres" de Miguel Angel Mediavilla. Espectacle que es podrà veure de nou en dues ocasions més:

16 - 18 abril en la Trobada General del Fòrum Català per Repensar la Societat

24 - 25 abril en el Dia de la Terra al Parc de la Ciutadella. Exposició permanent de 10h a 20h

El Fòrum Català per Repensar la Societat i l'Associació Dia de la Terra organitzen una rifa dels tapissos de M. A. Mediavilla a benefici de les respectives iniciatives. Les butlletes es poden aconseguir en ambdós esdeveniments.

Programa del cicle de conferències "Propostes per a un Catalunya desitjable"

Títols	Conferenciants i Entitats
Discursos inaugurals	JOSEP PUIG de l'Ajuntament de Barcelona MARTÍ OLIVELLA del Centre per a la Innovació Social MIGUEL ANGEL MEDIAVILLA d'Arte y Encuentro
Catalunya Sostenible	JOSEP XERCAVINS de l'Associació Sostenible
Comerç just del café	HÈCTOR RIU del SETEM
Institut Internacional per la Pau de Catalunya	ALFONS BANDA de la Fundació per la Pau
Crear ponts entre Tecnologia i Humanística	JOSEP MA ESQUIROL de l'Institut Tecnològic
Formació i treball: una relació a repensar	ORIOL HOMIS del CIEM
La comunitat Humana	LLUÍS MA XIRINACS de la Fundació Randa
Futur de la Formació Universitària	ALBERT SANGRÀ Universitat Oberta de Catalunya
Noves experiències de participació ciutadana	JORDI SANCHEZ de la Fundació Jaume Bofill
Protecció Social a Catalunya a principis del S. XXI	JORDI PUJOL MOIX de l'Associació Catalana per a la Seguretat Social
Canviar l'Ordre Internacional, la Cultura i els Estils de Vida	FÈLIX MARTÍ del Centre UNESCO de Catalunya
Pensament únic i comerç Just	FERRAN VENTURA d'Alternativa Solidària - Plenty
Àrees Urbanes Sostenibles	JOSEP PUIG d'Alternativa Verda
Drets Individuals, Drets Col·lectius: repte per a Europa	AURELI ARGEMÍ del CIEMEN
El Futur de la Dona a l'Església	MA TERESA RELAT del Col·lectiu Dones en l'Església
Drets Cívics i Estrangeria	RAFA CRESPO i ALIJOU DIAO del GRAMC
Diàleg per a l'Autodeterminació dels pobles	XAVIER ESPAR de l'Associació EcoConcern
La Religió a la Societat del S. XXI	MÀRIA GRANÉS de l'Associació per l'Estudi de les Tradicions Religioses
Subjectivitat del Pacient a la Sanitat Actual	EDUARD TÀPIAS del Centre de Psicoteràpia de l'Esquerra de l'Eixample (estava més endavant)
Per a una Cooperació Solidària	GABRIELA SERRA d'Entrepobles
Carta a la Terra	MARTÍ BOADA del Dia de la Terra
10 principis per una ciutat sostenible	JOSEP ANTEQUERA del Fòrum Cívic Barcelona Sostenible

Calendari del Fòrum i Aliança 1998 - 2001

1998

- 31 gener Assemblea constituent
 15 juny Via Fòrum 1 (informatiu)
 30 setembre Termini presentació propostes
 21 novembre Reunió general d'inscrits: lliurament de propostes a valorar Via Fòrum 2 (informatiu)

1999

- 30 gener Termini presentació de valoracions
 18 març Tramesa a inscrits del resultat de les valoracions i programa de la Trobada general
 6 abril Via Fòrum 3 (informatiu)

16-18 abril Trobada General del Fòrum Català per Repensar la Societat

- Maig Publicació del llibre "Propostes per a una Catalunya desitjable" (recopilació de les conferències)
 Juny Publicació del llibre "El Fòrum Català per Repensar la Societat en 30 propostes i una avaluació detallada" (versions en català, castellà, anglès i francès per distribuir internacionalment)

A partir de juliol elaboració i inici dels plans: (Vegeu pàg. 14)

- d'estudis de viabilitat de les propostes seleccionades
- d'articulació de propostes i models
- de contrastació intercultural com aportació a l'Assemblea del 2001
- d'edicions multimèdia de cara al període 2001-2004

2000 Aportació de les propostes a la preparació de l'Assemblea de Ciutadans de la Terra

2001 Organització i participació en l'Assemblea de Ciutadans de la Terra

Comptes clars 1998 - 1999

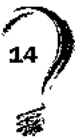
Entrades	Pressupost 1998	Resultats 1998	Pressupost 1999
Inscripcions al Fòrum	1.802.000	1.761.257	200.000
Fundacions privades	9.000.000	8.977.414	8.500.000
Grup FUS (F. Jaume Bofill) i Fondation pour le Progrès de l'Homme			
Fundacions entitats financeres	950.000	500.000	450.000
Fundacions Caixa i Banc Sabadell			
Entitats col·laboradores	400.000	360.000	400.000
Institucions oficials	9.500.000	4.600.000	14.000.000
Institut Estudis Ilerdencs			
Patronat Flor de Maig (Diputació Barcelona)			
Generalitat de Catalunya			
Ajuntament de Barcelona			
Altres aportacions	2.500.000	3.171.951	1.650.000
Total entrades	24.152.000	19.370.622	25.200.000*
Sortides			
Compres	1.280.000	477.473	720.000
Serveis (i trobada)	8.262.000	7.262.122	11.288.000
Sous i seguretat social	14.610.000	11.623.094	13.200.000
Total sortides	24.152.000	19.362.689	25.200.000

Resultats entrades /sortides 1998

7.933

*El 66% de les entrades del pressupost de 1999 ja estan confirmades i la resta s'estan negociant.

Nous passos fins el 2004

Estudis de viabilitat de les propostes seleccionades

El procés de valoració del Fòrum ha permès destriar aquelles propostes que els participants han considerat més interessants i socialment més desitjables. Però no n'hi ha prou de considerar desitjable una proposta si no té possibilitats de ser realitzable. Passat el filtre de la "desitjabilitat" cal ara fer passar el filtre de la "viabilitat" ecològica, econòmica, social, política... Estem ideant un conjunt de sistemes d'estudis de viabilitat que varien segons els tipus de proposta (valor, experiència, regle de joc, model...). El filtre de viabilitat pot incloure estudis de consistència lògica, política, filosòfica..., la comparació amb experiències similars, els efectes secundaris i externalitats de la seva aplicació, les escales d'aplicació territorial més adequades...

Després de sotmetre cada proposta a una crítica de coherència i d'adequació als "límits" de la realitat caldrà veure què cal canviar perquè la proposta pugui esdevenir socialment, econòmicament i políticament viable.

Articulació de propostes i models

Complementàriament a fer els estudis de viabilitat cal aplegar i articular les propostes. N'hi ha moltes de semblants, que comparteixen objectius, però que difereixen en instruments, o a la inversa, que comparteixen instruments amb objectius diferents. La lectura de diferents propostes d'un Fòrum temàtic suggereix solucions aplicables a altres Fòrums temàtics.

Els diferents models presentats, de base eminentment econòmica i política, poden ser enriquits, complementats, reorientats des de propostes presentades en altres Fòrums temàtics.

Per facilitar la participació col·lectiva en l'articulació de propostes i models estem començant a preparar un "programa" que permeti "articular" propostes (triant d'entre la llista de diagnòstics, d'objectius i de mitjans) i "articular" models de societat (indicant el pes que han de tenir diferents valors i apostant per determinades propostes que pretenen concretar-los).

Contrastació intercultural com aportació a l'Assemblea de Ciutadans de la Terra del 2001

Els múltiples casos de colonialisme cultural que provoca la història d'Occident ens fa extreure les precaucions de pretendre tenir solucions globals pels problemes actuals. I a la inversa, els reptes que tenim avui els humans són tan enormes que cap cultura pot pretendre resoldre'ls només amb les seves solucions. El diàleg intercultural es presenta doncs com un necessari pas metodològic del procés de repensar la societat. Per facilitar aquest diàleg ens cal haver passat les propostes pels tres filtres de "qualitat" anteriors (el dels participants del Fòrum, el dels estudis de viabilitat i el d'articulació de les propostes). Havent reduït el nombre de propostes i havent assegurat la màxima qualitat, podem passar a traduir-les i difondre-les arreu del món per a la seva contrastació intercultural. Cal precisar els mitjans per traduir-les i per aconseguir que siguin llegides i valorades -crítiques, enriquides- per persones i iniciatives d'altres cultures.

Participar en l'organització de l'Assemblea de Ciutadans de la Terra (vegeu pàg 15) ens ofereix la possibilitat de facilitar aquest procés de contrastació intercultural. Una altra oportunitat la tenim participant en el Fòrum Universal de les Cultures, Barcelona 2004. En ambdós casos podem aportar continguts als respectius Banes de Propostes multilingües.

Edicions multimèdia pel 2001-2004

Abans d'editar res pel gran públic s'ha d'estar segur que allò que es vol difondre té una provada consistència. Però també cal trobar el format didàctic per fer comprensibles les problemàtiques i les propostes presentades. Amb propostes consistents i didàctiques es pot cercar editors que vulguin apostar per una difusió àmplia en diferents formats: llibres de butxaca, cd-rom, articles, ràdio, televisió... En el benentès que, ja des d'ara, el conjunt de propostes i dels resultats del següents passos estan disponibles per internet (que és un sistema de difusió de baix cost, interactiu i que amplia contínuament el nombre d'usuaris). Els profunds canvis arreu del món de les darreres dècades i l'entrada al nou mil·lenni crea una demanda creixent de noves propostes a vells i nous problemes. El procés de l'Assemblea del 2001 i el Fòrum de les Cultures del 2004 poden crear oportunitats per llançar aquestes edicions multimèdia.

Recordeu que totes les propostes presentades al Fòrum, el resultat de les valoracions, la preparació de la Trobada General i els nous passos ho podeu seguir per internet: www.troc.es/repensar

L'Assemblea de pobles i ciutadans de la Terra (1999-2001)

L'Aliança per a un món responsable i solidari neix el 1994, fruit de 9 trobades regionals internacionals, amb la constatació que si les nostres societats continuen, per molt de temps, vivint i desenvolupant-se de la manera que ho estan fent, la Humanitat s'autodestruirà. Considera que patim tres desequilibris importants: entre el Nord i el Sud, entre rics i pobres, i entre els humans i la natura. Són crisis diferents però inseparables i amb causes comunes. La modernitat inventada a Occident s'ha difós pel món sencer, i amb ella el desenvolupament de la ciència i la tecnologia, l'accentuació de la divisió del treball, l'inflament de l'esfera del mercat i de la circulació constant i accelerada de les mercaderies i del diner.

La proposta d'una "Assemblea de Ciutadans de la Terra" és fruit d'un procés començat el 1994 amb la publicació de *Plataforma per a un món responsable i solidari*, que ha recollit el suport de 2000 persones de més de 100 països.

L'Assemblea no és un esdeveniment puntual, sinó un procés de dos anys, (1999 - 2001) que ha de permetre anar madurant les reflexions i propostes que s'elaborin partint de les situacions, punts de vista i desafiaments propis de cada indret, tenint en compte la globalitat i la localitat, l'específic i el general.

L'Aliança per a un món responsable i solidari en organitzar aquest procés desitja mostrar la capacitat col·lectiva dels ciutadans del món sencer per fer front als seus problemes comuns en llur complexitat i amb respecte de llur diversitat.

L'Assemblea de ciutadans de la Terra és a la vegada la culminació d'una primera etapa de construcció de la Aliança i el punt de partida d'una segona etapa. Lluny d'oposar-se a les diferents iniciatives s'esforça per associar-se a elles i valorar-les al màxim en l'organització de la Assemblea.

L'Assemblea farà una crida a les institucions amb poder polític, econòmic i social i proposarà estratègies concretes d'acció pels propers decennis.

A finals de maig de 1999 es reuneix per primer cop l'Equip d'Orientació Internacional de l'Aliança, format per 15 persones elegides entre tots els aliats que té per objectiu organitzar l'Assemblea. El procés de l'Assemblea s'acabarà de perfilar en els propers mesos gràcies a les aportacions de les persones i iniciatives aliades. En principi, consta de quatre fases:

- En la primera fase, (setembre 1999 - juny 2000), s'elaboren propostes a partir de trobades "geoculturals", (com la del Fòrum català), "temàtiques" o "col·legials" (que apleguen a un sector social o professional).
- En la segona fase, (setembre 2000 - març 2001), es realitzaran marxes marcades per etapes simbòliques i festives que recolliran propostes i experiències i establiran lligams entre grups d'arreu del món.
- En la tercera fase, (març 2001 - juny 2001), s'organitzaran concentracions simultànies a diferents llocs del món com a culminació de les marxes i preparació de la Trobada mundial.
- En la última fase, a finals del 2001, es combinarà una trobada mundial d'unes 400 persones en un país no occidental coordinada amb una desena de trobades regionals de 200 persones i múltiples trobades locals.

Tot aquest procés estarà en permanent coordinació gràcies a Internet, afavorint així un mateix procés. Les trobades aplegaran "missatgers", portadors de les conclusions de les fases precedents i que seran representatius de la diversitat de procedències.

El Fòrum Català per Repensar la Societat s'insereix en aquesta dinàmica mundial. Les propostes triades i contrastades seran aportades en el procés de l'Assemblea de Ciutadans de la Terra. I les propostes recollides en aquest procés enriquiran la concreció de les nostres propostes.

Qui desitgi rebre informació de l'Aliança i de l'Assemblea 2001 podem facilitar la seva inscripció gratuïta.

Informació i inscripció: www.echo.org. Especialment, cercar el document i els comentaris sobre Assemblea de Ciutadans de la Terra.

Organització:

Patronat Flor de Maig
Apartat 145
08290 Cerdanyola del Vallès
Fax: 93 586 6001
Correu-e: cis@troc.es
http://www.troc.es/repensar

93 586 60 19

Equip del "Centre per a la Innovació Social"

Marió Olivella Solé, director
Loreley Busque Bertran
Eugeni Chàfer Vilaplana
Agustí Nicolau Coll
Carme Tarrida Bonet

Consell del projecte "Repensar la Societat"

Manuel Adroer Iglesias
Alice Baumann Weidmann
Xavier Espar Ticó
Joan Hamon Gerdo i Montraveta
Stelario Puddu Crespellani

Josep Maria Orduna Ponti, assessor

És una iniciativa de:

Mare de Déu del Pilar, 15, pral.
08003 Barcelona
(dilluns a dijous, de 17 a 21h)
ecoconcern@troc.es
http://www.troc.es/ecoconcern

93 319 03 51

Des de 1992, l'associació Ecoconcern promou a Catalunya la innovació social. Des de 1996 impulsa el projecte Repensar la Societat, que ha portat a la creació del Centre per a la Innovació Social i a l'organització del Forum Català per Repensar la Societat.

Punts d'informació:

Universitat de Lleida
Centre de Cooperació
Internacional

Plaça Victor Balaguer, 1
25003 Lleida
Fax: 973 70 20 62
de 10 a 13 h.
jusalt@rektorat.uil.es

973 70 20 45

**Associació d'Amics
de la UNESCO
de Manresa**

Escudines, 20
08240 Manresa
fax: 93 872 29 95
de 19 a 21 h.

93 875 05 32

Ctra. Sta Eugènia, 17
17005 Girona
Fax: 972 22 86 79
de 16 a 21 h.
lestacio@gm.es

972 22 25 65

Amb el suport de:

Fundació Jaume Bofill

Fondation Charles Léopold Mayer

**Centre de Cultura Contemporània
de Barcelona**

**Facultat de Ciències de la
Comunicació Blanquerna**

Universitat Ramon Llull

Generalitat de Catalunya

**Ajuntament
de Barcelona**

Patronat Flor de Maig
Deputat de Barcelona

Connexions informàtiques:

Impressió:

Disseny gràfic:

Informació trimestral
amb la revista:

Tens queixes

perquè moltes coses no rutllen

Reflexiona

on falla el nostre sistema de vida

Escolta

veus innovadores,
veus mentystingudes

Connecta't

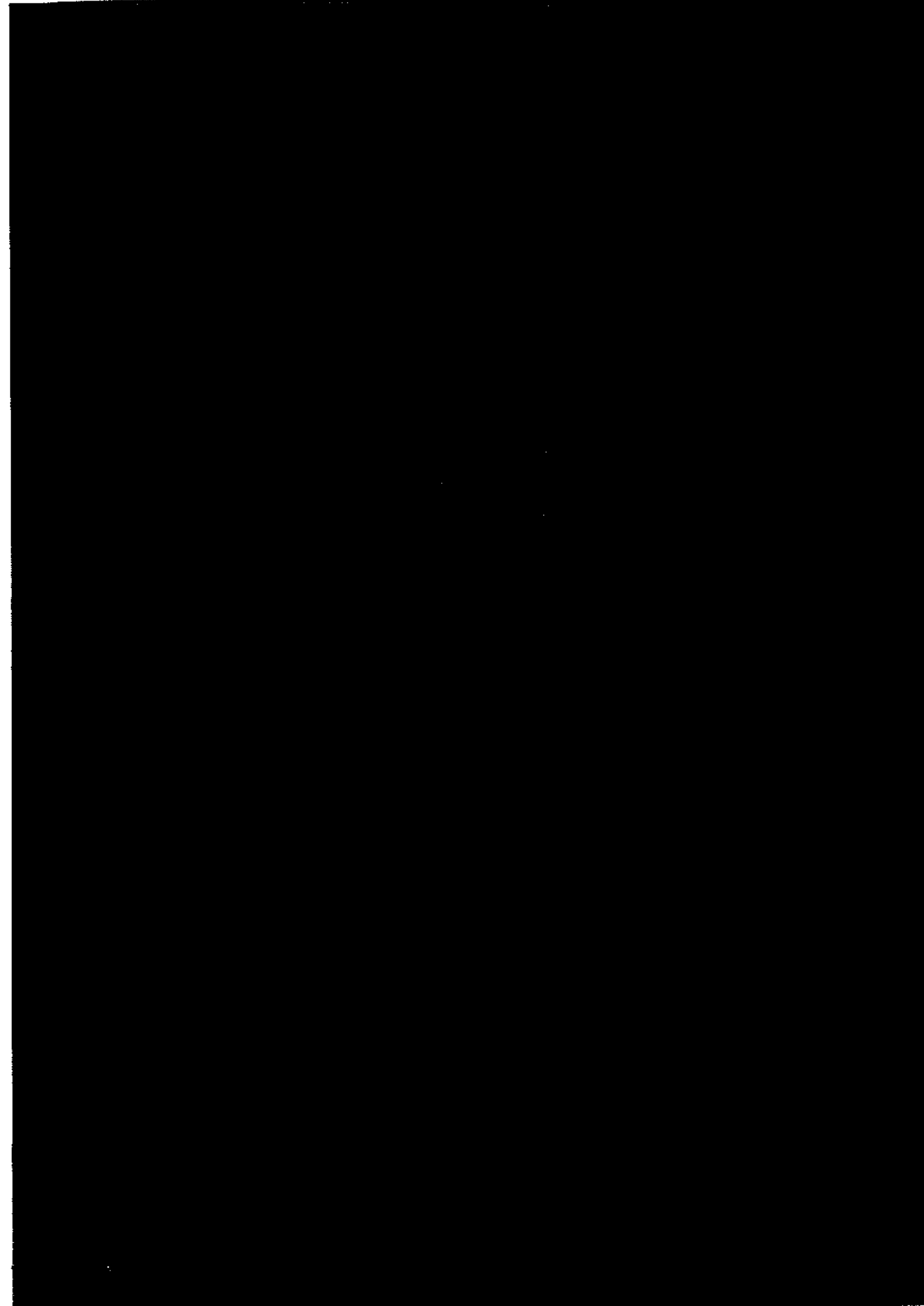
<http://www.troc.es/repensar>

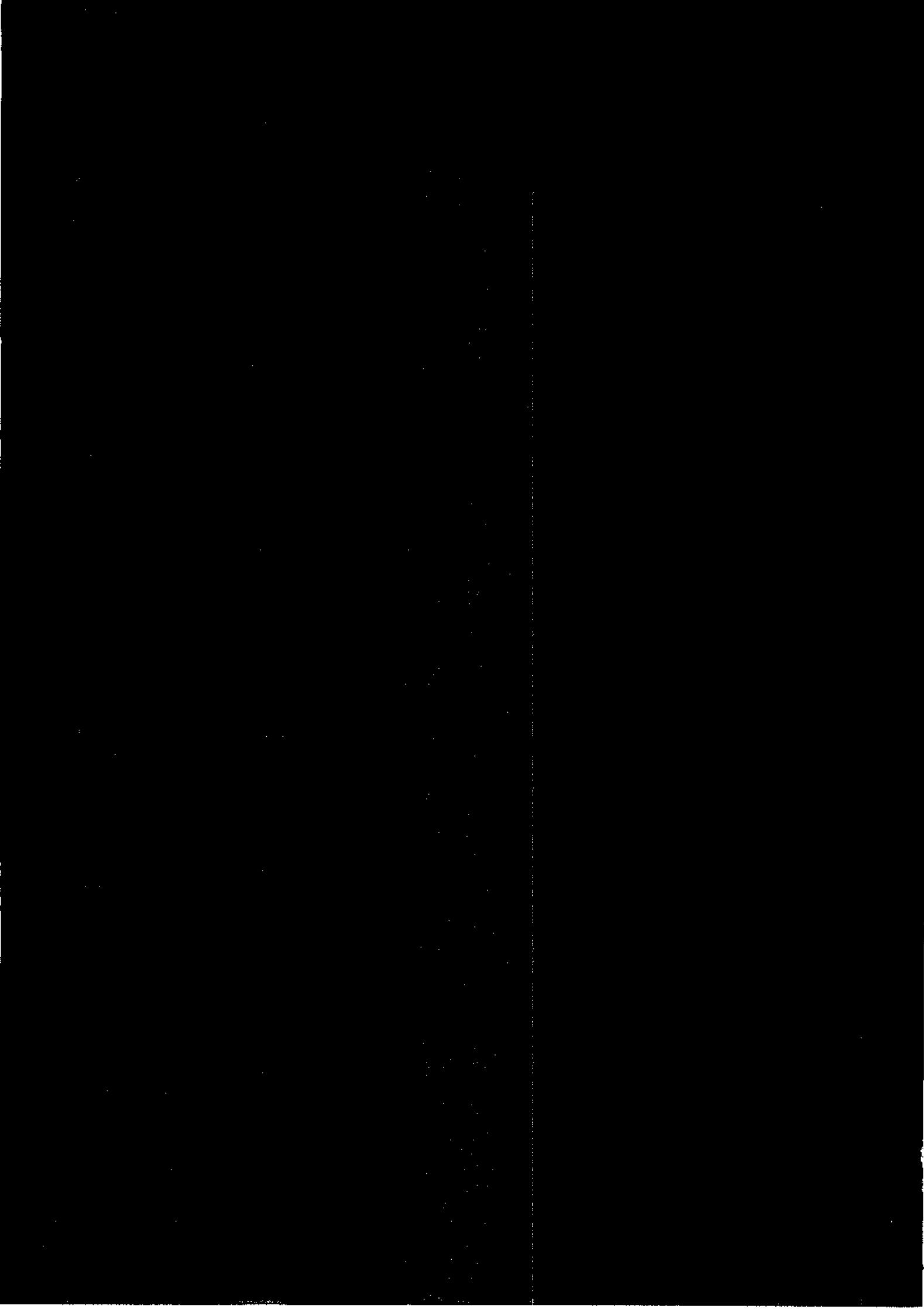

Proposa

Una proposta val més
que mil queixes

**fòrum
català
per repensar
la societat**

Transversal 1. Presentació del fòrum transversal per Repensar els Valors

Per fer la valoració de les propostes del Fòrum Transversal, cal seguir els següents passos:

1r. Llegir cada proposta

2n. Marcar les 10 propostes que més us interessin al Qüestionari de Valoració (Transversal 3)

Així, cal llegir les propostes, al nivell que cadascú pugui i desitgi (el resum o tota sencera) i marcar quines són les 10 que li agradaria tenir la oportunitat de conèixer més a fons.

Les propostes de cada Fòrum Transversal que **hagin suscitat més interès es podran tractar i conèixer més a fons** en reunions simultànies durant la Trobada general del Fòrum (16-18 d'abril), reunions en què hi podran participar els inscrits al Fòrum transversal corresponent.

Acabada la valoració del Fòrum Transversal **cal que ens feu arribar els formularis Transversal 3 (més el Temàtic 3, i Temàtic 4)** en el sobre amb l'adreça del CIS que s'adjunta amb els Dossiers preferiblement abans de final d'any i com a data límit el 31 de gener de 1999.

Les persones inscrites a aquest Fòrum transversal són:

Manuel Adroer	
Jordi Giménez Manent	
Carles Parejo Farell	
Elvira Masiá Espín	Comunicació i art
Quim Pons i Estrada	Comunicació i art
Isidre Rebenaque Cruz	Comunicació i art
Jordi Riera Bas	Comunicació i art
Angel Alcázar	Economia
Pol & Tracy Broadbent	Economia
Carles Descalzi Farreres	Economia
Francesc Pineda Fortuny	Economia
Jordi Sala Mariné	Economia
Marc Seguer Terré	Economia
Fèlix Simón	Economia
Montserrat Badia Cardús	Educació
Josep Borrell i Figueres	Educació
Antoni Cabayol i Mestre	Educació
Josep M. Casas-Huguet	Educació
Montserrat Company i Prats	Educació
Pilar Dotras Ruscalleda	Educació
Núria Esteve i Rufié	Educació
Mercè Garcia del Estal	Educació
Lucía González Soler	Educació
Montserrat Ibáñez	Educació
Núria Lluñell i Benet	Educació
Montserrat Malgosa	Educació
Josep Margarit Dalmau	Educació
Clara Mir Maristany	Educació
M ^a . Assumpta Pla Pi	Educació
Anna Ramis i Assens	Educació
Carles Redondo Molins	Educació
Carme Romia Agustí	Educació
F. Xavier Saludes i Domènech	Educació
Marta Vendrell Costa-Pau	Educació
Elena Vidre Gonzalo	Educació
Matilde Bagaria Blanchard	Experiència Religiosa
Alice Baumann Weidmann	Experiència Religiosa
Xavier Espar Ticó	Experiència Religiosa
Ana Gimeno-Bayon Cobos	Experiència Religiosa
Eulalia Gorina	Experiència Religiosa
Marta Granés Bayona	Experiència Religiosa
Jean Loup Herbert	Experiència Religiosa

Rosa Quatrecases i Barrot	Experiència Religiosa
Ramón Roset Cortes	Experiència Religiosa
Ferran Roset Cunill	Experiència Religiosa
Eric Sánchez Costa	Experiència Religiosa
Oriol Camps Giralt	Interculturalitat
Àngels Canadell Prat	Interculturalitat
Francesc Carbonell i Paris	Interculturalitat
Xavier Filella Pla	Interculturalitat
Mercè Gil Viñas	Interculturalitat
M ^a . Farnés Sola Figueras	Interculturalitat
Josep Suarez Ferrer	Interculturalitat
Helena Torres Sbarbati	Interculturalitat
Pere Tuset Carrascosa	Interculturalitat
Norbert Bilbeny	Política
Pedro Manrique Miranda	Política
Albert Martín i Ballesta	Política
Roser Roca Carreras	Política
Francesc Serra Feu	Política
Salvador Guasch i Figueres	Relacions Masculí-Femení
Angelina Hurios Calcerrada	Relacions Masculí-Femení
M ^a . Remedios Lliso Cervero	Relacions Masculí-Femení
Sunsi Martí i Carbonell	Relacions Masculí-Femení
Conxa Martínez Jabaloyes	Relacions Masculí-Femení
Lourdes Ruiz De Gauna	Relacions Masculí-Femení
Pepe Beunza Vazquez	Resolució de Conflictes
Josep Ma Gasch i Riudor	Resolució de Conflictes
Alicia Gavara i Estanyol	Resolució de Conflictes
Mercedes Monjo Larrañaga	Resolució de Conflictes
Maria Cristina Recouso Franco	Resolució de Conflictes
Raul Romeva Rueda	Resolució de Conflictes
Fèlix Saitor Soler	Resolució de Conflictes
Milagros Vallès Villanueva	Resolució de Conflictes
Alfons Sancho Vendrell	Salut
Enric Benavent i Vallès	Societat Civil
Josep Busquets i Urpí	Societat Civil
Montserrat Camps Gaset	Societat Civil
Joan Ramon Gordo Montraveta	Societat Civil
Pere Guanter Subirà	Societat Civil
Francesc Maños i de Balanzo	Societat Civil
Maria Merino	Societat Civil
Joan Orti Voltas	Societat Civil
Gemma Rodríguez Villanueva	Societat Civil
Jordi Vila-Abadal Vilaplana	Societat Civil
Enric Canet Capeta	Sostenibilitat i Medi
Sebastià Dunyó i Esteve	Sostenibilitat i Medi
Elena Forcada Irla	Sostenibilitat i Medi
Maria José Meseguer Penalva	Sostenibilitat i Medi
Francesc Molinas	Sostenibilitat i Medi
Alfons Raspall Campabadal	Sostenibilitat i Medi
Manuel Ribas Piera	Sostenibilitat i Medi

Transversal 2. Propostes del fòrum transversal per Repensar les Valors

COM014VAL	Comunicación sin fronteras	François Pedregosa Tatuonet	Comunicació i art
COM015VAL	Estímo Belfast	Sylvia Macbeth, Yann Macbeth	Comunicació i art
COM016VAL	Kizumba - La importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.	Grupo Cultural AfroReggae	Comunicació i art
COM017VAL	Las artes escénicas, un "arma" válida contra las armas y la violencia.	Grupo Cultural AfroReggae	Comunicació i art
COM018VAL	Periodisme Global	Vicent Parjal	Comunicació i art
COM019VAL	Projecte Alcover	Projecte Alcover	Comunicació i art
ECO061VAL	Cambios en el mercado laboral: Nuevas Oportunidades.	Pere Calviño	Economia
ECO062VAL	Economia Ponderada	Andri Werner Stahel	Economia
ECO063VAL	Frederick Soddy: crítica a la teoria del creixement econòmic	Joan Martínez Alier	Economia
ECO064VAL	Inconvenients de la taxació de les externalitats ambientals negatives	Joan Martínez Alier	Economia
EDU016VAL	Consum i producció de delictes en un programa d'Educació Ambiental	Rosa Costa-Pau Garriga Salut, Educació i Comunitat	Educació
EDU017VAL	Educación Ecológica Integral: un método para la transformación personal	Andri Werner Stahel	Educació
EDU018VAL	El Pensament Complex: Educar en la complexitat i per la complexitat	Josep Margari Dalmau	Educació
EDU019VAL	Els Estudis Universitaris Acumulatius	Rafael Egea i Soldevila	Educació
EDU020VAL	Els Mediadors Culturals i la Pedagogia Crítica Intercultural: dos mecanismes de canvi social.	Mercè Gil Viñas	Educació
EDU021VAL	Espacios escolares para una educación emocional y a la tolerancia	Ana Gimeno-Bayon Cobos	Educació
EDU022VAL	Estratègies per a l'aprenentatge evolutiu d'organitzacions i persones	Rosa Maria Laffitte Figueras	Educació
EDU023VAL	Investigar el nou fracàs escolar dels nois	Edjo Rei	Educació
EDU024VAL	L'Educació en Valors per un Desenvolupament Integral de la Persona	Pilar Quera Associació Espiritual Mundial Brahma Kumaris	Educació
EDU025VAL	Mesures de promoció d'una Educació Integral i Mediambiental	Carles Redondo Molins	Educació
EDU026VAL	Nous currículums i noves formes d'avaluació per assolir una escola generadora de vida	Angels Calveras Rubiralta, Rosa Cuyàs Sol, M ^o . Assumpta Pla Pi	Educació
EDU027VAL	Nova consciència i nova organització d'una ciutadania mundial	Josep M. Casas-Huguet	Educació
EDU028VAL	Potencial humà i vida quotidiana	Josep Maria Sans Serafini	Educació
RELO08VAL	Canviar el concepte alienant de la dona que elaboren els interessos de poder en les religions	Maria Teresa Relat Terrats Col·lectiu Dones en l'Església	Experiència Religiosa
RELO09VAL	Centro de asesoramiento en sensibilidad artística y comunicación para dirigentes religiosos	Ana Gimeno-Bayon Cobos	Experiència Religiosa
RELO10VAL	Diàleg interreligiós per contribuir a la pau, la justícia i la integritat de la Creació	Joan Botam i Casals	Experiència Religiosa
RELO11VAL	Espais comunitaris de creixement personal i espiritual	Jordi Costa Domènech	Experiència Religiosa
RELO12VAL	Experiència religiosa, experiència individual: cap a una construcció responsable de l'ànima humana	Myriam	Experiència Religiosa
RELO13VAL	Fet religiós i educació	Teresa Guardans	Experiència Religiosa
RELO14VAL	Formación para una vivencia psicológicamente madura de la propia tradición religiosa, agnóstica o atea	Ramón Rosal Cortes	Experiència Religiosa
RELO15VAL	Fundació per una escola de les religions	Rafa Carmona	Experiència Religiosa
RELO16VAL	L'ecumenisme, un valor de pau i tolerància	Anna Giera i Morgui Col·lectiu de Dones en l'Església/Moviment Ecumènic de Sabadell	Experiència Religiosa
RELO17VAL	Mesures per afavorir el sorgiment de noves comunitats religioses contemplatives	Rosa Quatrecazes i Barrot	Experiència Religiosa
RELO18VAL	Mesures per assegurar l'aportació de les religions a la tolerància i a la pau	Francesc Rovira Llopart, Francesc Torredellot Freixes - Centre UNESCO de Catalunya	Experiència Religiosa
RELO19VAL	Organització dels sistemes religiosos en les societats dinàmiques	Marià Corbí Quiñero	Experiència Religiosa
INT011VAL	Cambios en els sistema educativo para lograr una educación intercultural	Luisa Fernández Antonia de la Flor Heredia	Interculturalitat
INT012VAL	Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament.	Pau Avenir EcoConcern, associació per a la innovació social	Interculturalitat
INT013VAL	Dotze propostes contra la llei d'estrangeria	S.O.S. Racisme	Interculturalitat
INT014VAL	Eliminar la antropofagia en la cooperació internacional	Helena Torres Sbarbati	Interculturalitat
INT015VAL	Els drets humans col·lectius: una eina al servei de la solidaritat entre pobles i persones	Aureli Argemí Roca Centre Internacional Escarré per les Minories Ètniques i Nacionals	Interculturalitat
INT016VAL	L'obra de Raimon Panikkar: elements per a una alternativa a la crisi del món contemporani.	Fundació Vivàrium	Interculturalitat
INT017VAL	La interculturalitat: un repte social i filosòfic per al nostre temps	Raimon Panikkar Fundació Vivàrium	Interculturalitat

INT018VAL	Medidas para que los Inmigrantes de segunda sean catalanes de primera	Dolores Juliano	Interculturalitat
INT019VAL	Mesures per treballar al Nord pel desenvolupament del Sud	Rosa Puigpinós , Sheila Vilaseca i Baró	Interculturalitat
INT020VAL	Propuestas para descubrir el sentido de la vida y tomar conciencia de que vivimos con la tierra	Raimon Panikkar	Interculturalitat
INT021VAL	Redefinició de les nocions de cultura i d'interculturalitat per superar l'integracionisme i l'assimilacionisme	Agustí Nicolau Coll, Agustí Nicolau Coll - EcoConcern, associació per a la innovació social	Interculturalitat
INT022VAL	Redefinir Cultura i Identitat Cultural en una societat oberta	Xavier Filella Pla	Interculturalitat
POL038VAL	Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions	Manel Pons i Romero	Política
POL039VAL	Mesures per qualificar la participació ciutadana en política	Albert Martí i Ballesta	Política
POL040VAL	Nucli de pensadors per crear un nou Far Ideològic	Albert Martí i Ballesta	Política
GEN014VAL	Desvelar l'enigma de l'home i demanar la igualtat	Edip Rei	Relacions Masculí-Femení
GEN015VAL	El contracte social entre dones i homes a la família i institucions	Juan Miquel Ortiz Reparaz	Relacions Masculí-Femení
GEN016VAL	El rol protagonista de la dona en el desenvolupament sostenible	Ramón Foch	Relacions Masculí-Femení
GEN017VAL	Feminitzar la societat	Isidre Rebenaque Cruz	Relacions Masculí-Femení
GEN018VAL	La autoridad femenina: luchar contra el poder y por la libertad	Fina Birulés	Relacions Masculí-Femení
GEN019VAL	La lucha de las mujeres en América Latina por una igualdad en la diferencia	Lola G. Luna	Relacions Masculí-Femení
GEN020VAL	La Masculinidad como género	Felipe L. Aranguren	Relacions Masculí-Femení
GEN021VAL	Les nocions de rol masculí i de rol femení: una eina conceptual per superar la divisió per sexes o per gènere	Salvador Guasch i Figueres	Relacions Masculí-Femení
GEN022VAL	Medidas para desarrollar y aplicar un enfoque feminista y holístico de la salud	Conxa Martínez Jebaloyes	Relacions Masculí-Femení
GEN023VAL	Medidas para superar los límites de las actuales democracias occidentales en relación a los derechos de la	Rosa Cobo	Relacions Masculí-Femení
GEN024VAL	Noves relacions entre sexes	Sex Futura	Relacions Masculí-Femení
GEN025VAL	Rescatar lo femenino para reanimar la tierra	Maria José Arana	Relacions Masculí-Femení
GEN026VAL	Sobre el vacío de la maternidad, la igualdad y la diferencia	Victoria Sau Sánchez	Relacions Masculí-Femení
GEN027VAL	Xarxes amoroses	Ramón Montón i Lara	Relacions Masculí-Femení
PAU027VAL	Aplicación de la no-violencia en la resolución del conflicto vasco	Joan Carrero Fundació s'Olivar d'Estellencs	Resolució de Conflictes
PAU028VAL	Benaurets els creadors de Pau	Maria Teresa Solé Margalejo	Resolució de Conflictes
PAU029VAL	Crear espais de diàleg per a l'acceptació i prevenció de conflictes	Jordi Giró París	Resolució de Conflictes
PAU030VAL	Educació en tècniques de gestió de conflictes i mediació a les escoles	Mercedes Monjo Larrañaga	Resolució de Conflictes
PAU031VAL	La tercera opció. Integració de contraris aparents en nous nivells de realitat	Basarab Nicolescu	Resolució de Conflictes
PAU032VAL	Utopia: vivint més enllà del 2000	Luis Parera Cusí	Resolució de Conflictes
SAL014VAL	La Creativitat i l'humor com a font de Salut	Maria Dolores Muntané (FIC)	Salut
SAL015VAL	Medidas para introducir las psicologías humanistas e integradoras en las facultades de psicología	Ramón Rosal Cortes	Salut
SAL016VAL	Programa de formación psicológica para los médicos y otros profesionales de la relación de ayuda	Ramón Rosal Cortes	Salut
SAL017VAL	Propuestas médicas y sanitarias para una sanidad más humana y ecológica	Eneko Landaburu	Salut
SIS015VAL	Medidas para lograr una sociedad de la información socialmente justa y ecológicamente sostenible	Joan Mejó	Sistemes socials
SIS016VAL	Modelo Orgánico de Sociedad	Christian Jiménez Moreno	Sistemes socials
SIS017VAL	Taller de reflexió i acció sobre el pensament col·lectiu	Associació L'Era	Sistemes socials
CIV037VAL	Abanico salarial y trabajo precario: origen de la insolidaridad actual	Jaume Valls Puigats	Societat Civil
CIV038VAL	Alliberació de la societat civil	Comissió Independent d'Utopics Putejats	Societat Civil
CIV039VAL	Grups de treball voluntari: una organització flexible de la dedicació personal	Dolors Paniagua Valle	Societat Civil
CIV040VAL	Humanizar la relación entre Guardia Urbana y usuario de la vía pública	Enriqueta Gelices Pérez Una mà amiga	Societat Civil
CIV041VAL	Ineteresar-se per els "joves" per acabar amb l'obsessió sobre la "joventut"	Josep Ma Lozano	Societat Civil
CIV042VAL	La nova cultura de la Gent Gran en el segle XXI	Josep Aracil i Xarrié Consell Sènior Premià de Mar	Societat Civil
CIV043VAL	La Temporalitat: Una experiència i una concepció diferent del temps	Fundació Vivàrium	Societat Civil
CIV044VAL	Mesures per reconèixer i impulsar el paper de la ciència al servei de la societat	Josep Anton Plana Castellví	Societat Civil
CIV045VAL	Pedagogia dels drets i Pedagogia dels deures. Construir des de la coresponsabilitat	Fancasc Maños i de Balanzo	Societat Civil

Valoració de propostes - Transversal 1. Presentació del fòrum Transversal.

CIV046VAL	Per una recerca al servei de la societat	Albert Pérez Rey	Societat Civil
CIV047VAL	Valors claus per una societat justa i humanitzada	Comissió Independent d'Utòpics Putejats	Societat Civil
SOS036VAL	Ecologia de la innovació: socialització de la innovació tecnològica	Michael de Bernardy Equipe de recherche-action en développement (Univ.Pierre Mendès)	Sostenibilitat i Medi
SOS037VAL	Gestió Ciutadana dels espais verds	Centre d'Estudis Amazònics	Sostenibilitat i Medi
SOS038VAL	Habitatges bioclimàtics per avançar cap a un sistema energètic solar	Joaquim Sempere Carreras	Sostenibilitat i Medi
SOS039VAL	L'educació pel consum sostenible en un barri marginal	Enric Canet Capeta, Elena Forcada Irla	Sostenibilitat i Medi
SOS040VAL	La ciència per canviar les lleis cruels de la natura	Pep Pedreguer	Sostenibilitat i Medi
SOS041VAL	La facilitació ecològica: sembrant flavors per una societat sostenible	Pere Subirana i Samitier	Sostenibilitat i Medi
SOS042VAL	Mesures per evitar la contaminació lumínica	Jordi Iparraguirre Col·lectiu Cal Fosc	Sostenibilitat i Medi
SOS043VAL	Participació Ciutadana a la Gestió Integral del Litoral a través de les Agendes 21 Locals	Maria José Meseguer Penalba	Sostenibilitat i Medi
SOS044VAL	Repensar els territoris metropolitans: La societat civil en el procés de la reforma ambiental urbana.	Grup de geògrafs per l'ecologia social	Sostenibilitat i Medi
SOS045VAL	Revalorització de l'agricultura tradicional per contribuir a la sostenibilitat ecològica	Francesca Bray	Sostenibilitat i Medi

Transversal 3. Qüestionari de Valoració Fòrum Transversal per Repensar els Valors

Nom i Cognoms:

D'entre les propostes presentades al Fòrum Transversal per Repensar els Valors indico amb una X quines són les 10 propostes que m'agradaria conèixer més a fons en la Trobada General del Fòrum (16-18 d'abril)

COM014VAL	Comunicación sin fronteras
COM015VAL	Estimo Belfast
COM016VAL	Kizumba - La importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.
COM017VAL	Las artes escénicas, un "arma" válida contra las armas y la violencia.
COM018VAL	Periodisme Global
COM019VAL	Projecte Alover
EC0061VAL	Cambios en el mercado laboral: Nuevas Oportunidades.
EC0062VAL	Economia Ponderada
EC0063VAL	Frederick Soddy: crítica a la teoria del creixement econòmic
EC0064VAL	Inconvenients de la taxació de les externalitats ambientals negatives
EDU016VAL	Consum i producció de deixalles en un programa d'Educació Ambiental
EDU017VAL	Educación Ecológica Integral: un método para la transformación personal
EDU018VAL	El Pensament Complex: Educar en la complexitat i per la complexitat
EDU019VAL	Els Estudis Universitaris Acumulatius
EDU020VAL	Els Mediadors Culturals i la Pedagogia Crítica Intercultural: dos mecanismes de canvi social.
EDU021VAL	Espacios escolares para una educación emocional y a la tolerancia
EDU022VAL	Estratègies per a l'aprenentatge evolutiu d'organitzacions i persones
EDU023VAL	Investigar el nou fracàs escolar dels nois
EDU024VAL	L'Educació en Valors per un Desenvolupament Integral de la Persona
EDU025VAL	Mesures de promoció d'una Educació Integral i Mediambiental
EDU026VAL	Nous currículums i noves formes d'avaluació per assolir una escola generadora de vida
EDU027VAL	Nova consciència i nova organització d'una ciutadania mundial
EDU028VAL	Potencial humà i vida quotidiana
RELO08VAL	Canviar el concepte alienant de la dona que elaboren els interessos de poder en les religions
RELO09VAL	Centro de asesoramiento en sensibilidad artística y comunicación para dirigentes religiosos
RELO10VAL	Diàleg Interreligiós per contribuir a la pau, la justícia i la integritat de la Creació
RELO11VAL	Espais comunitaris de creixement personal i espiritual
RELO12VAL	Experiència religiosa, experiència individual: cap a una construcció responsable de l'ànima humana
RELO13VAL	Fet religiós i educació
RELO14VAL	Formación para una vivencia psicológicamente madura de la propia tradición religiosa, agnóstica o atea
RELO15VAL	Fundació per una escola de les religions
RELO16VAL	L'ecumenisme, un valor de pau i tolerància
RELO17VAL	Mesures per afavorir el sorgiment de noves comunitats religioses contemplatives
RELO18VAL	Mesures per assegurar l'aportació de les religions a la tolerància i a la pau
RELO19VAL	Organització dels sistemes religiosos en les societats dinàmiques
INTO11VAL	Cambios en els sistema educativo para lograr una educación intercultural
INTO12VAL	Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament.
INTO13VAL	Dotze propostes contra la llei d'estrangeria
INTO14VAL	Eliminar la antropofagia en la cooperación internacional
INTO15VAL	Els drets humans col·lectius: una eina al servei de la solidaritat entre pobles i persones
INTO16VAL	L'obra de Raimon Panikkar: elements per a una alternativa a la crisi del món contemporani.
INTO17VAL	La interculturalitat: un repte social i filosòfic per al nostre temps
INTO18VAL	Medidas para que los Inmigrantes de segunda sean catalanes de primera
INTO19VAL	Mesures per treballar al Nord pel desenvolupament del Sud
INTO20VAL	Propuestas para descubrir el sentido de la vida y tomar conciencia de que vivimos con la tierra
INTO21VAL	Redefinició de les nocions de cultura i d'interculturalitat per superar l'integracionisme i l'assimilacionisme
INTO22VAL	Redefinir Cultura i Identitat Cultural en una societat oberta
POL038VAL	Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions
POL039VAL	Mesures per qualificar la participació ciutadana en política
POL040VAL	Nucli de pensadors per crear un nou Far ideològic
GEN014VAL	Desvelar l'enigma de l'home i demanar la igualtat
GEN015VAL	El contracte social entre dones i homes a la família i institucions
GEN016VAL	El rol protagonista de la dona en el desenvolupament sostenible
GEN017VAL	Feminitzar la societat
GEN018VAL	La autoridad femenina: luchar contra el poder y por la libertad
GEN019VAL	La lucha de las mujeres en América Latina por una igualdad en la diferencia
GEN020VAL	La Masculinidad como género
GEN021VAL	Les nocions de rol masculí i de rol femení: una eina conceptual per superar la divisió per sexes o per gènere.
GEN022VAL	Medidas para desarrollar y aplicar un enfoque feminista y holístico de la salud
GEN023VAL	Medidas para superar los límites de las actuales democracias occidentales en relación a los derechos de la
GEN024VAL	Noves relacions entre sexes
GEN025VAL	Rescatar lo femenino para reanimar la tierra
GEN026VAL	Sobre el vacío de la maternidad, la igualdad y la diferencia
GEN027VAL	Xarxes amoroses

PAU027VAL	Aplicación de la no-violencia en la resolución del conflicto vasco
PAU028VAL	Benaürats els creadors de Pau
PAU029VAL	Crear espais de diàleg per a l'acceptació i prevenció de conflictes
PAU030VAL	Educació en tècniques de gestió de conflictes i mediació a les escoles
PAU031VAL	La tercera opció. Integració de contraris aparents en nous nivells de realitat
PAU032VAL	Utopia: vivint més enllà del 2000
SAL014VAL	La Creativitat i l'humor com a font de Salut
SAL015VAL	Medidas para introducir las psicologías humanistas e integradoras en las facultades de psicología
SAL016VAL	Programa de formación psicológica para los médicos y otros profesionales de la relación de ayuda
SAL017VAL	Propuestas médicas y sanitarias para una sanidad más humana y ecológica
SIS015VAL	Medidas para lograr una sociedad de la información socialmente justa y ecológicamente sostenible
SIS016VAL	Modelo Orgánico de Sociedad
SIS017VAL	Taller de reflexió i acció sobre el pensament col·lectiu
CIV037VAL	Abanico salarial y trabajo precario: origen de la insolidaridad actual
CIV038VAL	Alliberació de la societat civil
CIV039VAL	Grups de treball voluntari: una organització flexible de la dedicació personal
CIV040VAL	Humanizar la relación entre Guardia Urbana y usuario de la vía pública
CIV041VAL	Interesar-se per els "joves" per acabar amb l'obsessió sobre la "joventut"
CIV042VAL	La nova cultura de la Gent Gran en el segle XXI
CIV043VAL	La Tempiternitat: Una experiència i una concepció diferent del temps.
CIV044VAL	Mesures per reconèixer i impulsar el paper de la ciència al servei de la societat
CIV045VAL	Pedagogia dels drets i Pedagogia dels deures. Construir des de la coresponsabilitat
CIV046VAL	Per una recerca al servei de la societat
CIV047VAL	Valors útils per una societat justa i humanitzada
SOS036VAL	Ecologia de la innovació: socialització de la innovació tecnològica
SOS037VAL	Gestió Ciutadana dels espais verds
SOS038VAL	Habitatges bioclimàtics per avançar cap a un sistema energètic solar
SOS039VAL	L'educació pel consum sostenible en un barri marginal
SOS040VAL	La ciència per canviar les lleis cruels de la natura
SOS041VAL	La facilitació ecològica: sembrant llavors per una societat sostenible
SOS042VAL	Mesures per evitar la contaminació lumínica
SOS043VAL	Participació Ciutadana a la Gestió Integral del Litoral a través de les Agendes 21 Locals
SOS044VAL	Repensar els territoris metropolitans: La societat civil en el procés de la reforma ambiental urbana.
SOS045VAL	Revalorització de l'agricultura tradicional per contribuir a la sostenibilitat ecològica

Comunicación sin fronteras

François Pedregosa
Tatuanet

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

Succeeix que l'objecte que tractem, Internet, és abans tot **INFORMACIÓ**. Una vegada més, la restricció d'accés a aquesta informació ens generarà subjectes socials desplaçats. Amb bastants probabilitats ens trobem davant un tipus d'analfabetisme, l'analfabet funcional, que segurament podrà consumir però no gestionar (semblant a l'àvia que demana als seus nets que li facin anar el vídeo).

Davant l'alarma social que proclama la massmedia audiovisual en relació a les possibilitats a Internet -de fet, tot el que és nou genera dubtes i polèmiques- tenim l'obligació de pregonar, estimular i normalitzar el bon ús d'aquesta i potenciar els seus aspectes positius. Tenim el deure de fer partícips a tots els col·lectius educands d'aquest canvi social que s'està produint en les relacions entre les persones, així com del consum i lectura d'una informació que té les seves lleis d'expressió.

Aplicar aquesta tecnologia en l'àmbit de les Institucions Penitenciàries serà sens dubte una experiència pràcticament pionera a Catalunya i a la resta de l'Estat Espanyol.

Diagnòstic

La gènesis d'aquest projecte parteix de l'observació de la població tipus que viu a un mòdul concret d'un centre penitenciari de Catalunya:

Els interns mantenen una formació original molt dispar, no tots tenen el mateix grau de formació ni d'habilitats socials i lúdiques. Uns dibuixen molt bé o, com a mínim, amb interès, altres escriuen, altres xerren. Tenen experiències diferenciades i moltes vegades semblants, amb uns còdigs lingüístics en els seus cercles de relació restringits i no massa elaborats, altres, la minoria certament, més normalitzats. La inconstància en les activitats està a l'ordre del dia, esdevenint fonamental una bona motivació, que tampoc en sí mateix és garantia de res. Els cercles de relació i comunicació es redueixen encara més a l'entorn penitenciari, per la privació de llibertat davant la comissió del delictes.

Les notícies que provenen de fora tenen interès...

Una carta de correu ordinari es llegida amb molta immediates i atenció...

Finalment, una proposta movedissa com a activitat, i amb un entorn de treball amb uns continguts que aprofita un tema de força actualitat i que pel seu desconeixement de fons invita a voler conèixer-lo d'aprop, ens assegura una atenció als inicis pràcticament assegurada.

Objectius

El Taller de Comunicació Sense Fronteres vol ser un espai en sí mateix, es a dir, un espai experimental on té cabuda tota activitat que signifiqui un acte de COMUNICACIÓ.

El projecte Tatu a Net incideix en la importància que té per l'intern des de la perspectiva de tractament, poder oferir un entrenament de les seves habilitats socials amb la comunitat que l'envolta, i que aquests contactes siguin en un entorn normalitzat, que li representi pautes referencials de grups i persones allunyades d'aquelles pautes que li han acompanyat a la comissió d'un delictes.

Mitjans i/o Instruments.

La COMUNICACIÓ és la columna dorsal de les activitats que realitzarem. És l'ingredient motivador de les activitats, les quals són també, en sí mateixes, fons i origen de la formació que pretenc realment aplicar.

Una formació cultural orientada a l'actualitat més vigent: l'era digital, actualització de termes tecnològics associats, debats ètics de les seves utilitzacions, la TV...

Una formació genèrica en relació a l'entorn de l'ofimàtica: escriure a màquina, entendre el que és un ordinador, motivar els primers contactes a la tecnologia de processament de l'informació.

Uns espais de creació artístic/literari interactius amb l'entorn de persones que viuen al món. Experiències relacionades amb l'art, convocar activitats virtuals amb persones de fora i aprofundir en el treball cooperatiu, potenciar la poesia i les cartes amb discussió de temes d'interès grupal o individual.

Potenciar l'enteniment a partir del diàleg, perseguint els valors socials que emanen del fet de la comunicació com una manera de resoldre els conflictes.

Les activitats que es duran a terme són:

Sessions de vídeo, exposicions orals, articles, retalls de diaris, debats i tallers.

Documentació tractada:

Pàgina web del Taller de Comunicación sin Fronteras.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

La connexió a Internet, on line serà efectiva exclusivament per part de l'educador i coordinador de l'activitat. Per tant, els interns que participin no podran fer ús de cap connexió directa. El coordinador coordina i fa de mitjancer i filtre. Aquesta regla de joc és exposada a tothom i tothom ho ha d'acceptar. Tota informació que es manega té caràcter públic.

Existeixen experiències d'orientació similar a altres països com el cas de la presó Batán, a prop de Buenos Aires. De moment s'ha donat un intercanvi professional entre l'experiència de Catalunya i la de Batán i s'espera en un futur potenciar l'intercanvi entre els dos grups i, si s'escau, dissenyar una activitat conjunta.

Estimo Belfast. Projecte urbà i artístic per a la reconciliació

Sylvia Macbeth Yann Macbeth

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

Estimo Belfast es un projecte urbà i artístic que desenvolupa durant dos anys a la vil·la de Belfast accions en favor de la pau i la reconciliació amb l'objectiu d'iniciar el diàleg/retroament entre catòlics i protestants i restaurar així els intercanvis entre ells, en una ciutat que els és comuna. Pretenem treballar en favor de la rehabilitació de la comunicació, de la cohesió social i política i en favor també d'una identitat col·lectiva dins i fora de les fronteres de Belfast.

Diagnòstic

L'Ulster, Belfast, una vil·la massa sovint oblidada per por d' evocar en ella les crues imatges d'una guerra sense fi. Una porta de lluites i rancúnies, una pau que mai no arriba.

Objectius

Estimo Belfast neix amb la vocació d'inscriure els processos de pau dins el camp urbà. Lluitar contra la imatge vergonyosa que els habitants tenen de la seva ciutat.

Posar en evidència la similitud dels barris enemics.

Associar l'estètica 'meravellosa' de la fotografia de matrimoni a la imatge miserable dels ghettos, tot fent-ne una representació creativa i revaloritzant els barris avergonyits.

Col·locar la imatge del conflicte en una perspectiva d'amor i reconciliació.

Defensar la idea de la lliure circulació entre ghettos.

Lluitar contra el sectarisme per a la regeneració econòmica i social dels 'peacelines' (murs entre barris catòlics i protestants)

Oferir a les associacions locals espais que responguin a les seves necessitats.

Fixar la pau en el cor urbà a través d'un projecte arquitectònic.

Provocar l'intervenció europea, com a element de mediació, per tal que beneficiés les dues comunitats.

Obertura dels ghettos a la resta de la ciutat i del món gràcies a la posada en pràctica d'un taller de treball i de les programacions proposades.

Mitjans i/o Instruments.

Les accions previstes son diverses:

Mariage à Belfast:

Utilitzar el valor universal del matrimoni, respectat per la cultura proletària en conflicte, per enviar un missatge de pau.

Esdeveniment mediàtic, entorn d'un matrimoni francès a l'Ajuntament de Belfast, on els testimonis, catòlic de Falls i protestant de Shankill, intercanviaran una encaixada de mans pública per la Pau.

'My Belfast':

Film documental presentant l'identitat única de la vil·la a través de 111 punts de vista i retrats dels habitants.

French Kiss for Belfast Peace:

Instal·lació en un lloc públic central d'una sèrie de fotografies-reportatge de matrimonis mixtes dels ghettos catòlics i protestants.

Belfast City Lights:

Un espectacle de so i llum (entorn els "cors mixtes" de la ciutat), sobre el tema de l'amor i la reconciliació entorn dels fets del 2000.

Peacelines/Peacelinks:

Un projecte de construcció de 13 pavellons europeus mediadors sobre els indrets dels 'peacelines'.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Els autors d'aquest treball son la Sra. i el Sr. Macbeth, respectivament actriu/directora d'escena i arquitecte/realitzador.

Tots dos son francesos i treballen sobre la noció de la mediació estrangera per establir zones de neutralitat i diàleg a la ciutat.

Disposen de material comunicatiu dels projectes que duen a terme (cartes postals, film, dossier de premsa, quaderns de poemes, díptics, cartells).

Kizumba - La importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.

Grupo Cultural AfroReggae

Redacció: Loreley Busqué Bertrán

Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

El Grupo Cultural AfroReggae trabaja desde 1993 para rescatar la auto-estima de los jóvenes moradores y sus familias, apartándolos de la clandestinidad, desarrollando actividades específicas en las favelas Vigário Geral y Cantagalo, en Rio de Janeiro.

A través de las oficinas que componen los Núcleos Comunitarios de Cultura consiguen dar visibilidad a una gran parcela de la población que se encontraba excluida de los beneficios sociales. Al mismo tiempo, GCAR contribuye a la disminución de la marginalidad y sus consecuencias en la sociedad.

Programa de Salud en el Grupo Cultural AfroReggae da un paso adelante en la tentativa de revertir el cuadro de abandono y desatención a que se ven sometidas las comunidades de baja renta en relación a la salud. Por ello, afirman que el programa permite la estructuración de un espacio de integración que posibilita entender la importancia de la salud en la construcción de la ciudadanía.

Diagnòstic

La crisis de los servicios públicos, la dominación de la salud por empresas privadas y la consecuente exclusión de las poblaciones de baja renta a esos servicios, así como la permanente reducción, por parte del gobierno, en emprendimientos sociales hacen que el GCAR descubra día a día caminos para llegar a conquistas reales como consumidores de salud.

Objectius

El Programa de Salud tiene tres objetivos fundamentales:

La Tropa de la Salud, proyecto creado para informar sobre el SIDA, drogas y prevención de dolencias de una forma diferente. Persiguen en su trabajo transmitir información y formación de manera divertida, con el fin de no asustar a los niños, jóvenes y adultos a los que se dirige la Tropa.

La Barraca de la Salud, en dónde se distribuyen informativos de varias ONGs que trabajan en la prevención del SIDA, además del periódico AfroReggae Noticias y la revista Kizumba. Actualmente el CGAF tiene, en fase de capacitación e integrando este proyecto, a dos jóvenes de la favela Vigário Geral que ejercerán el cargo de agentes comunitarios de salud.

El boletín Kizumba que es el informativo del Programa de Salud y tiene como objetivo difundir informaciones sobre salud y crear un espacio de integración.

Mitjans i/o instruments.

Los jóvenes responsables de estos programas, distribuyen preservativos y materiales diversos a la población al mismo tiempo que realizan actuaciones que recorren la danza, el circo, la música... con el objetivo final de expresar de manera diferente sus mensajes sobre la salud.

Kizumba significa -en la lengua bantú- confusión, lucha..., una terminología que al Grupo Cultural AfroReggae le pareció adecuada para provocar diálogos y luchas que acarreen mudanzas concretas en el cuadro de la salud pública brasilera.

Documentació tractada:

Boletín Informativo Kizumba,
Periódico Afro Reggae Noticias,
Documentación facilitada por Grupo Cultural Afro Reggae.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentarios i Observacions:

Lo mejor de Brasil

"Para quien nada sabe sobre la gente y sobre Brasil, o mejor aún sobre la gente y sobre Rio de Janeiro, o mejor todavía, sobre la gente de la favela Vigário Geral... Nosotros no vivimos en la mejor parte de Brasil disfrutando de las cosas buenas que Brasil tiene. Nuestra gente no participa en ninguna de las decisiones sobre nada de lo que acontece en Brasil, ni nos preguntan lo que la gente queremos.

Nosotros somos la parte más pobre, más oscura y más hambrienta de Brasil. La parte que trabaja más pero que gana menos dinero.

Aún así, nosotros somos la mejor parte de Brasil. Aquella que hace y acontece porque tiene talento y fuerza de voluntad. Sin apoyo, sin estímulo, contra todo, contra la vida. La gente se engancha a lo que la gente ve, a lo que la gente tiene. Y hace esto lo mejor que puede.

Un día Brasil aprenderá a ser bueno como la gente, a ser bueno para la gente. Hasta entonces, nosotros la gente de Vigário Geral vamos a continuar haciendo y aconteciendo. Creando e inventando. Haciendo lo mejor, porque nosotros somos los mejores. Nosotros sabemos esto. Sólo falta al resto de Brasil saber."

Este es el mensaje de los jóvenes favelados que están invirtiendo en su reconversión. Vigário Gral ha sido siempre la favela más violenta de Rio. El 29 de agosto de 1993 fueron asesinados 21 niños inocentes. Hoy ellos tienen un armas más poderosas que las que habían usado hasta entonces. Sus armas son la música, la alegría, el afecto y el deseo de poder convivir y ser hombres y mujeres más humanos.

Las artes escénicas, un "arma" válida contra las armas y la violencia.

Grupo Cultural AfroReggae

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum. transversal Valors

Resum

El 29 de agosto de 1993, en Vigário Geral, (la favela más violenta de Rio de Janeiro) veintiuna personas inocentes fueron asesinadas. La masacre generó decenas de manifestaciones en favor de la comunidad de Vigário Geral. Con el objetivo de enfrentar esta realidad, el Grupo Cultural AfroReggae decidió crear un programa de acción sociocultural dirigido a los jóvenes que residían en estas áreas y que concretamente modificara, de alguna forma, la vida de estas personas.

Podemos decir que el Grupo Cultural AfroReggae es una entidad dirigida a la valorización de la cultura Afro brasileña, de la ciudadanía y de la integración social.

Diagnòstic

En Vigário Geral (favela que cuenta con 1.552 domicilios y 7.700 personas) la guerrilla entre el tráfico de drogas local y la policía se volvió incontrolable.

Los niños y pre-adolescentes mostraban un comportamiento extremadamente agresivo y hostil, el sentimiento de revuelta en ellos era exacerbado, el nivel de escolaridad desfasado y las perspectivas de futuro mínimas.

Los jóvenes eran sujetos formados a partir de la ausencia. Su desarrollo estaba basado en la ausencia de estabilidad familiar en cuanto al núcleo protector-acogedor, la figura del padre, el grupo de amigos, la atención sanitaria, una escuela de calidad... no tenían siquiera ninguna ceteza de un futuro distinto.

La evasión escolar era justificada por la búsqueda de un trabajo que complementara la renta familiar. Casi siempre implicados en trabajos informales donde el salario no superaba la mitad de un salario mínimo.

Objectius

Mejora en las relaciones de los núcleos familiares con indicativos significativos en la disminución de la violencia doméstica.

Mayor preocupación por los aspectos relacionados con la salud.

Rescate de los valores como la solidaridad, cooperación, amistad...

Reducción del número de enfermos.

Fortalecimiento de la auto-estima.

Lograr que los moradores se responsabilicen de sus propias decisiones.

Descubrir que la libertad está directamente ligada al respeto que tenemos por los otros.

Promoción del intercambio entre jóvenes de clase media y alta, estudiantes de escuelas particulares i universidades nacionales e internacionales.

Búsqueda de nuevas perspectivas ante las adversidades que acarrea el universo del tráfico de drogas.

Apertura para la participación, de jóvenes moradores de comunidades y barrios vecinos a la favela de Vigario Geral.

Mitjans i/o Instruments.

AfroReggae trabaja los siguientes programas:

Programa de Comunicació

AfroReggae Noticias - Periódico de divulgación de la cultura Afro brasileña con una frecuencia mensual y una tirada de 10.000 ejemplares, distribuido gratuitamente en 18 estados, con una línea editorial dirigida a la divulgación de artistas ligados a la música, debutantes o consagrados, y de diversas formas de expresión cultural sean, o no alternativas.

Baticum - Programa radiofónico con una gama musical variada que va desde la música popular brasileña, ragga, zamba, reggae, embolada de coco, charme, hip-hop, timbalada, manguê beat... Dentro de cada bloque se refuerzan las acciones de ciudadanía, educación, salud, medio ambiente, acciones comunitarias i otras.

AfroNet - Programa que utiliza las innumerables ventajas que ofrece Internet.

Programa Social

Núcleos Comunitarios de Cultura - El proyecto es un cartón de visitas donde GCAR ofrece gratuitamente talleres culturales, deportivos y pedagógicos dentro de las favelas. Como complemento a estos talleres contamos con un acompañamiento médico, psicológico y escolar.

Favela de Vigário Geral - Organizamos talleres (convencionales) de danza afro, percusión, fútbol, capoeira, Banda I y Banda II y talleres en profundidad en un programa que centramos en la música -guitarra, contrabajo, saxofón, batería, teclado, ciudadanía, auto estima, conocimientos generales y formación pedagógica-

Nuestro medio de trabajo principal es la Banda AfroReggae, nuestra 'cara' en los Núcleos Comunitarios de Cultura en Vigário Geral. Los niños y niñas están tornando este proyecto cada vez más conocido a partir de las presentaciones que ellos hacen en Río de Janeiro y otras ciudades de Brasil y del mundo.

La Banda produce músicas propias que dicen sobre el día a día en las favelas. La Banda está abriendo perspectivas e intereses en la política, en la ciudadanía, en el ámbito de la salud y en la auto estima de los moradores de Vigário Geral.

El espacio donde acontecen todos los talleres, cursos, reuniones, acompañamientos y formación político social de los jóvenes, es el Centro Cultural AfroReggae Vigário Geral. El Centro tiene como coordinador un joven de 19 años que vive en la favela, asesorado por otros cuatro jóvenes, dos hombres y dos mujeres, todavía en entrenamiento. Su formación corre a cargo de GCAR y SAAP/FASE (dos ONG's de Río).

En poco tiempo, este espacio servirá como una "Fábrica de Núcleos", exportando para otras favelas y grupos con el mismo perfil, la metodología desarrollada por AfroReggae. Por ello, promovemos encuentros con jóvenes líderes de diversas comunidades y entidades que tengan interés en trabajar o adaptar sus proyectos hacia una línea socio cultural.

También nos hemos dotado de un programa de producciones artísticas para promover y apoyar la realización de eventos ligados a la musicalidad brasileña, africana y sus diásporas.

Documentació tractada:

Material facilitado por el Grupo Cultural AfroReggae
Kizumba - Boletín Informativo del Programa de Salud del Grupo Cultural AfroReggae.
Periódico AfroReggae Notícias.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Lo mejor de Brasil

"Para quien nada sabe sobre la gente y sobre Brasil, o mejor aún sobre la gente y sobre Rio de Janeiro, o mejor todavía, sobre la gente de la favela Vigário Geral... Nosotros no vivimos en la mejor parte de Brasil disfrutando de las cosas buenas que Brasil tiene. Nuestra gente no participa en ninguna de las decisiones sobre nada de lo que acontece en Brasil, ni nos preguntan lo que la gente queremos.

Nosotros somos la parte más pobre, más oscura y más hambrienta de Brasil. La parte que trabaja más pero que gana menos dinero.

Aún así, nosotros somos la mejor parte de Brasil. Aquella que hace y acontece porque tiene talento y fuerza de voluntad. Sin apoyo, sin estímulo, contra todo, contra la vida. La gente se engancha a lo que la gente ve, a lo que la gente tiene. Y hace esto lo mejor que puede.

Un día Brasil aprenderá a ser bueno como la gente, a ser bueno para la gente. Hasta entonces, nosotros la gente de Vigário Geral vamos a continuar haciendo y aconteciendo. Creando e inventando. Haciendo lo mejor, porque nosotros somos los mejores. Nosotros sabemos esto. Sólo falta al resto de Brasil saber."

Este es el mensaje de los jóvenes favelados que están invirtiendo en su reconversión. Vigário Gral ha sido siempre la favela más violenta de Río. El 29 de agosto de 1993 fueron asesinados 21 niños inocentes. Hoy ellos tienen un armas más poderosas que las que habían usado hasta entonces. Sus armas son la música, la alegría, el afecto y el deseo de poder convivir y ser hombres y mujeres más humanos.

Periodisme Glocal

Vicent Partal

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Valors

Resum

El futur dels nostres mitjans és allà mateix, entre la nostra gent, que és a qui li interessin els temes que nosaltres podem tractar, des de la proximitat a la notícia, millor que ningú. Constituir un projecte periodístic global que partís de la localitat i fos una alternativa real als mitjans globals, basat en la pluralitat i la diferència és sembla ara un somni molt difícil d'aconseguir. Però, quan mirem enrera ens sembla impossible haver arribat on som. Així que qui sap... Una xarxa glocal?

Diagnòstic

L'irrupció d'Internet en el món de la premsa i la comunicació en general ha creat sovint una imatge distorsionada que no distingeix entre Internet com a forma de transmissió de la informació i Internet com a mitjà de comunicació. Aquesta fascinant evidència ha portat molts usuaris d'Internet i massa empreses a creure que l'ús de la xarxa només era justificat en funció d'una estratègia global.

Tret d'ells el mercat periodístic dels nostres mitjans segueix éssent el mateix que era. És a dir, la comunitat geogràfica, cultural, lingüística o social sobre la qual assentem el nostre treball.

En canvi hem hagut de patir de manera repetida el clixé segons el qual un mitjà a Internet que no aspirés a la globalitat -que no cerqués clients a tot arreu- no era un mitjà adequat a les possibilitats de la xarxa.

Perquè realment pensem que el futur dels nostres mitjans està en que siguin llegits per milions de persones que no deuen entendre la nostra llengua ni conèixer la nostra realitat informativa ni tenir un gran interès en nosaltres? Com a mitjà de comunicació, Internet és poderosíssim però correm el perill d'amagar-lo sota la llosa d'un fals cosmopolitisme que no interessa a ningú en concret i no aconsegueix entusiasmar en general.

Objectius

Pense que Internet ha d'ésser usat com a motor d'una altra manera de fer periodisme, més concreta, pròxima i oberta del que es pot fer des dels altres mitjans. Pot esdevenir un canvi de paradigma molt més radical del que podem arribar a concebre avui. La proximitat a les preocupacions de l'usuari és la base del seu interès.

D'aquesta manera ens vàrem plantejar un diari definit per l'objectiu d'informar permanentment a la comunitat humana que ens era pròxima usant, alhora, les eines d'Internet per a crear un model participatiu, diferent del dels mitjans clàssics.

A diferència del que passa en el periodisme tradicional, els usuaris són capacitats per a llegir per ells mateixos les fonts i interpretar directament la informació. Aquesta és una altra de les línies que ens hem marcat com a fonamentals: bastir ponts entre el nou mitjà i els tradicionals.

Mitjans i/o instruments.

Usem les eines de la mundialització per a la informació de proximitat i ens integrem en la globalització per a aportar la nostra mirada, ni millor ni pitjor, sino diferent.

Els periodistes de Vila Web no estan tant concentrats en explicar les notícies com en indicar on es produeixen. El redactat típic d'una notícia a Vila Web inclou els lincs a les diverses versions d'una història i situa el lector respecte quines són aquestes fonts.

Cada dimecres a la nit convoquem un xat públic a les deu, amb un personatge conegut, d'actualitat. Aquests personatges es someten voluntàriament a una roda de premsa virtual on els periodistes són els mateixos usuaris de Vila Web. Aquesta roda de premsa la fem en companyia d'un diari tradicional, La Vanguardia, i d'una emissora de ràdio, COM Ràdio. Els dijous, el periodista de la COM, Josep Cuní entrevista al seu programa radiofònic, la persona que ha participat al xat i diumenge La Vanguardia publica en paper un resum del debat.

Hem cercat aliances obertes amb tota classe de mitjans tradicionals per a generar una dinàmica de normalitat de l'ús d'Internet com a recurs periodístic.

Com a conseqüència d'una voluntat d'apropament al màxim amb els usuaris, vàrem decidir posar en marxa les edicions locals del diari. Actualment en funcionen a 54 ciutats i també a les ciutats de Los Angeles, Boston, Nova York i Londres.

Aquestes edicions locals tenen a més una característica innovadora en termes d'organització: s'estructuren en xarxa. Cada ciutat va a càrrec d'una empresa local que paga uns diners per a integrar-se a la xarxa i per les facilitats de publicació que es deriven d'un sistema propi, creat pel nostre equip tècnic, que permet que els redactors s'oblidin del llenguatge HTML, gracies a senzills formularis de creació o modificació de pàgines.

Documentació tractada:

Article:

"Periodisme Glocal: usant les eines de la globalitat per a la informació de proximitat."

Autor: Vicent Partal

Projecte Alcover

Projecte Alcover

Redacció: Loreley Busqué Bertrán

Fòrum temàtic: Comunicació i art

Fòrum transversal: Valors

Resum

El projecte Alcover es defineix com l'associació lliure d'una sèrie d'entitats municipals de l'àmbit geogràfic balear, català i valencià amb l'objectiu de crear una estructura estable d'intercanvi que permeti la realització de gires coordinades d'espectacles teatrals de les tres comunitats.

El projecte Alcover neix per a ésser una punta de llança que reforci l'agermanament cultural de tres territoris - Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià - a través de l'esforç d'un conjunt de municipis.

Diagnòstic

El mercat natural del teatre que es fa en les diferents modalitats de la llengua que comparteixen aquests tres territoris no s'acaba, per a cadascun d'ells, a casa seva.

El Projecte Alcover es el producte de la necessitat i la il·lusió de moltes poblacions per agrupar afanys en un projecte "públic, evolutiu i artesanal".

Públic perquè els seus interessos no pretenen obtenir una rendibilitat immediata, alhora que reivindica el teatre i la cultura com una necessitat social de primer ordre.

Evolutiu perquè el seu camp de batalla ultrapassa el marc estrictament teatral per a esdevenir el marc comú d'acció cultural en tres territoris que posseeixen una mateixa llengua.

Artesanal perquè reivindica un teatre on el protagonista es centra en l'home i el fil invisible que fa de l'autor i l'espectador participants d'una experiència única.

Objectius

Entre els objectius que ens marquem hi ha la voluntat de promoure la circulació i la contractació d'artistes i espectacles teatrals que desenvolupen la seva tasca en català.

Un altre objectiu, no menys important és el de programar espectacles on predominin els criteris culturals sobre els comercials.

El Projecte Alcover és el resultat d'un compromís amb la creació teatral en llengua catalana, a partir d'una associació de programadors i entitats situada en els nivells de col·laboració en què es mouen correntment les entitats europees: UN ESPAI INFORMAL DE COINCIDÈNCIA I VOLUNTAT COMPARTIDA.

Mitjans i/o Instruments.

El Projecte Alcover va anar prenent forma al llarg de 1995. Gràcies a una sèrie de trobades entre professionals vinculats a la creació, la gestió i la programació teatral es va perfilar un ideari, es va realitzar una primera selecció de companyies i es va concretar un calendari d'actuacions que s'inicià el gener de 1996.

Al voltant del teatre aquests municipis s'apleguen per iniciar una vertebració cultural que possibiliti l'intercanvi d'experiències i alhora generi un marc comú de treball.

Documentació tractada:

Díptic promocional del Projecte Alcover.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Cambios en el mercado laboral: Nuevas Oportunidades.

Pere Calviño

Redacció: Pere Calviño
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Valors

Resum

En los últimos años se están produciendo cambios socioeconómicos que están afectando a todos los países del mundo. Globalización, paro masivo, colapso del modelo soviético, introducción de nuevas tecnologías, reordenación del Estado del Bienestar, posmodernismo,... y también el mercado laboral está inmerso en esta época de cambios.

El mercado laboral está sufriendo cambios en su organización y funcionamiento. Muchas de las variables que explicaban el mercado laboral en décadas anteriores han desaparecido y han aparecido nuevas variables que dibujan un mercado laboral diferente al que teníamos.

Todo cambio en una estructura tiene repercusiones en las variables que la conforman, por ello cambios en el mercado laboral afectarán a los trabajadores y a la sociedad.

La reflexión sería analizar cómo los cambios en el mercado laboral pueden afectar a los trabajadores y a la sociedad. Ante los cambios siempre debemos aprovechar las consecuencias positivas que se pueden derivar. Por ello la reflexión se dirige a estudiar los cambios y oportunidades que nos pueden llegar a través del nuevo mercado laboral que se está creando y saberlos aprovechar en beneficio de los ciudadanos.

Diagnòstic

El empleo, han sido durante muchas décadas, el núcleo fundamental sobre el cual giraba los individuos: consumo, relaciones, estructuras sociales,...

Se están produciendo cambios en el mercado laboral, y el concepto de empleo está sufriendo modificaciones respecto a lo que entendíamos de él.

Una mayor flexibilidad laboral, un creciente subempleo, aumento de los trabajos de poca cualificación, individualización del trabajo, fragmentación laboral, disminución de las condiciones laborales, dualización del mercado laboral, reducción de los salarios reales,... cambios laborales que tienen repercusiones sobre los trabajadores y por ello en la sociedad.

Perderemos la visión anterior de los empleos estables y duraderos, por unos puestos de trabajo que cambiarán a lo largo de los años y llenos de incertidumbres. Unos cambios que al modificar los elementos en los cuales los trabajadores se regían, éstos deberán modificar sus pautas de comportamiento.

Estos cambios pueden modificar el lugar central que hasta ahora ocupaba el trabajo en la sociedad. Se está produciendo un desplazamiento de la sociedad que estaba centrada en el trabajo hacia otros espacios y es esto precisamente lo que la propuesta quiere analizar.

Un puesto de trabajo estable, de por vida y bien remunerado, será cada vez más difícil. En un futuro, el no tener un trabajo estable y duradero no debe considerarse como fracaso como hasta se cree. El tener un elevado consumo para demostrar a la sociedad el nivel social en el que se encuentra, puede cambiar al modificarse el patrón de ingresos de muchos individuos. Son dos ejemplos de ideas dominantes actualmente y sobre las cuales debemos reflexionar ante los cambios que se avecinan.

Actualmente, una persona en paro o que no trabaja está criminalizada socialmente, debido a un entorno social que tiene al empleo como eje fundamental.

Deberemos configurar un nuevo modo de vida adaptado a las nuevas circunstancias laborales.

Objectius

Nuestro objetivo es estudiar los cambios que se están produciendo dentro del mercado laboral y cómo afectan a la sociedad.

Si seguimos razonando bajo las mismas pautas del mercado laboral de las décadas pasadas, no conectaremos con los nuevos espacios y oportunidades que se nos presentan.

El objetivo es aprovechar estos nuevos espacios que se nos abren y utilizarlos positivamente en beneficio siempre de las personas.

En definitiva, un modo de vida más acorde con las transformaciones que se avecinan. Por ejemplo al disminuir las condiciones laborales deberíamos alcanzar una sociedad donde el consumo fuera menos ostentoso, un ocio que no necesariamente significara gastar, unas relaciones sociales que no se identifiquen por lo que se posee, un progreso que no necesariamente se debe medir en términos económicos.

Los cambios en las condiciones que regían una forma determinada de mercado laboral provocarán una modificación de pautas de comportamiento de los individuos y todos seremos responsables de la dirección que tomen.

Mitjans i/o instruments.

Elaboración de estudios sobre los futuros cambios en el mercado laboral y sus posibles repercusiones en la sociedad. Con la finalidad de conocer las posibles consecuencias futuras de los cambios presentes.

Realizar una política de empleo que tenga como prioridad la lucha contra el paro, con el fin de evitar una dualización de la sociedad.

Medidas concretas de empleo que beneficien la contratación indefinida, para evitar la precariedad del mercado laboral.

Creación de una política cultural donde se potencien las actividades lúdicas que puedan llenar los periodos de mayor tiempo de ocio que el mercado laboral nos puede ofrecer. Evitar que el tiempo libre se desperdicie e intentar aprovechar positivamente este tiempo.

Aumento de los recursos destinados a la formación continuada, para el reciclaje de los trabajadores en periodos de su vida laboral.

Campañas de información que posibilite la creación de una conciencia más crítica ante el consumo, a fin de evitar que las relaciones sociales se identifiquen solo por lo que uno posee.

Documentació tractada:

.-Gorz, Andre. *Metamorfosis del trabajo*. 2º ed. Madrid: iniciativas Editoriales Sistema, 1997. P. 317 ISBN 84-86497-38-8

.-Rifkin, Jeremy. *El fin del trabajo: nuevas tecnologías contra puestos de trabajo: el nacimiento de una nueva era*. 2º ed. Barcelona: Paidós Ibérica, 1997. P. 399. ISBN 84-493-0318-4

.-Gerry y Jaine Rodgers (Comps.) *El trabajo precario en la regulación del mercado laboral: crecimiento del empleo atípico en Europa Occidental*. 1º ed. Madrid: Centro de publicaciones del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1992. P. 517 ISBN 84-7434-716-5

.-Castells, Manuel. *La era de la información: economía, sociedad y cultura*. 1º reimp. Madrid: Alianza Editorial, 1998, p. 590 ISBN 84-206-4247-9

.-Mingione, Enzo. *Las sociedades fragmentadas*. 1º ed. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1993, p. 603 ISBN 84-7434-831-5

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Pere Calviño Carmona es Licenciado en Ciencias Económicas y Empresariales por la Universidad Autónoma de Barcelona y doctorando por la Universidad de Barcelona en el programa de doctorado de Estructura y Cambio Social.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Economia Ponderada

Andri Werner Stahel

Redacció: Andri Werner Stahel
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Valors

Resum

Uno de los aspectos centrales de la cultura y de la sociedad contemporáneas es el abandono de una visión basada en el principio del equilibrio, de las proporciones, en pro de una visión reduccionista y objetivista. Si en la mayoría de las culturas no-modernas lo fundamental siempre han sido las relaciones entre los distintos elementos de un todo (como expresaron magníficamente la noción de yin e yang del taoísmo chino o los ideales estéticos y éticos de la Grecia clásica), en la sociedad moderna el énfasis se pone en los objetos aislados, analizados en términos de cantidad y no de calidad. Como lo ha señalado Illich, con la pérdida de la noción de proporcionalidad, se han perdido no sólo las bases de la ética, sino también las de la estética. Se ha perdido la noción de némesis (de los límites que deben ser respetados, bajo el riesgo de romperse el equilibrio del todo) y con ella se pierde también el contacto con los equilibrios cualitativos del ser, la búsqueda de la belleza de la vida en la armonía de las relaciones. En ninguna otra noción y práctica moderna esta pérdida es más visible que en la noción de progreso, la idea de que la economía humana, la técnica y la ciencia pueden crecer indefinidamente, sin ningún tipo de límite ético, ecológico y estético. El resultado de este progreso, en pocos siglos, ha sido el vacío existencial del hombre moderno, la desagregación social y la degradación ecológica, hasta un punto en que la propia supervivencia de la especie humana se ve hoy amenazada. De hecho, la consecuencia trágica de esta hubris (exceso de orgullo y confianza, tema clásico de la mitología tradicional) es justamente la degradación de las relaciones y de las calidades esenciales de la vida. Frente a este cuadro hay que recuperar la noción de límites, de equilibrios esenciales que deben ser respetados para asegurar el equilibrio del todo. Hay que crear una economía que sea un medio, bajo control social y cultural, y no un fin en sí misma, poniendo a su servicio la sociedad y el medio ambiente. Hay que crear una economía que permita firmar un Pacto Natural (Serres), fomentar la convivialidad (Illich) y que esté estructurada en términos respetuosos de las dinámicas ecológicas de la biosfera y sociales (Schumacher). Una economía que de prioridad al Ser frente al Tener (Fromm). Es en esta dirección que proponemos los principios de una Economía Ponderada.

Diagnòstic

En la sociedad moderna, centrada en la noción de progreso, la economía y el avance científico y tecnológico se han transformado en una finalidad en sí, carente de límites sociales y culturales, que garantizan la preservación de los equilibrios a nivel individual, social y ecológico del sistema. Basándose en una visión de la naturaleza como un objeto a ser conquistado por el hombre y libre de trabas éticas y morales, la tecnología y la economía moderna se han desarrollado como un sistema cada vez más autónomo, imponiendo cada vez más su propia lógica y finalidades al todo. La manipulación genética, la clonación, la producción creciente de productos de síntesis, etc. cuyos efectos sobre el medio son desconocidos, están basados en un paradigma científico que ve la realidad en términos de objetos pasivos y controlables, paradigma este que viene siendo negado por los desarrollos de la misma ciencia. El ideal positivista de progreso y dominación se ve sustituido por la realidad de la crisis ecológica y de civilización contemporánea y la noción de incertidumbres y autonomía creativa de la naturaleza (Prigogine). Como ya ha indicado Illich (y de hecho ya veían las cosmovisiones no-modernas como el taoísmo), cuando un sistema va más allá de ciertos límites, tiende a volverse contra los fines para los que fue creado inicialmente, produciendo más costes que beneficios. Así el desarrollo del sistema moderno de locomoción basado en el transporte individual del automóvil, reduce la movilidad humana al producir cada vez más embotellamientos y consumo obligado. El sistema de educación de masa atrofia cada vez más la capacidad de los individuos de vivir y conectar con su propia autonomía existencial (recordemos que educar viene de educere, 'sacar hacia fuera', mientras que la educación institucionalizada y masificada busca justamente 'poner hacia dentro...'). La institucionalización y la autonomización de la esfera política ha vaciado la política de su sentido amplio, al sacar de las personas la capacidad y la responsabilidad de decidir su futuro y la historia colectiva, decisiones estas en manos de los especialistas (los políticos), así como la institucionalización y especialización científica merma la capacidad y la necesidad de cada uno de intentar comprender la realidad en que vive. Los ejemplos se podrían multiplicar, sin embargo lo importante a retener es la necesidad de limitar el tamaño y la autonomización de los sistemas, asegurando la pluralidad y que ninguno se constituya en lo que Illich llamo de 'monopolio radical' (que más que un monopolio económico, constituye un monopolio de ideas y de prácticas). Esto se aplica particularmente al sistema industrial moderno, en que la expansión y autonomización de la esfera económica ha llevado a un cuadro en que el crecimiento económico aparece como una necesidad per se y no como un medio para asegurar las finalidades cualitativas últimas colocadas culturalmente por la sociedad. Imponiendo a la sociedad como un todo su lógica de expansión y acumulación, la expansión económica sólo crea más pobreza y miseria, al aumentar la polarización social, al destruir formas alternativas y plurales de organización social y económica y finalmente al apropiarse y destruir la base ecológica de la propia actividad económica. Como centro de nuestra civilización, esta esfera económica impone a los demás sistemas su lógica. Así el sistema educativo se constituye como industria, con la finalidad de formar mano de obra, el sistema industrial médico permite a la gente vivir en un medio cada vez más insalubre y la política institucionalizada y

suposar que la riquesa sortia d'algun lloc, i que el que augmentava era la capacitat d'explotació d'aquesta riquesa.

Soddy va fer propostes detallades de reforma del sistema financer. I explicà la inflació com una manera de fer possible el pagament de deutes insuportables. Pensava que, a llarg termini, no seria possible un creixement il·limitat; és a dir, l'expansió financera és un fenomen sense cap relació amb els problemes reals de l'economia, lligats a l'aprofitament de fluxos energètics.

L'economia real és per a ell la cruïlla entre ciències de la natura i ciències socials, és a dir, entre ciències de la probabilitat i ciències de la intel·ligència i de la voluntat.

Documentació tractada:

Martínez Alier, Joan. "L'ecologisme i l'economia. Història d'unes relacions amagades", Barcelona, Edicions 62, 1984. Capítol XI: 'La crítica de Soddy de la teoria del creixement econòmic'.

Martínez Alier, Joan: "Los principios de la economía ecológica", pròleg. Madrid, Visor.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Frederick Soddy fou premi Nobel de química l'any 1921. Les seves tesis sobre economia no van ser gaire escoltades pels seus contemporanis, però actualment són reconegudes com fonaments importants de l'economia ecològica.

Inconvenients de la taxació de les externalitats ambientals negatives

Joan Martínez Alier

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Valors

Resum

Les externalitats ambientals negatives (impactes ambientals que no són recollits pels preus del mercat) són difícils, si no impossibles, de valorar econòmicament, ja que afecten a la salut i a la qualitat de vida (ambdues de difícil valoració) no només de tots nosaltres - i sobretot dels grups socials desafavorits pel sistema - sinó també dels nostres descendents (efectes de llarga durada, no taxables segons les regles del mercat).

Diagnòstic

- Molts grups ecologistes reclamen que les externalitats siguin valorades i incloses en els preus dels productes i serveis. Però posar preu a la natura (introduir-la en el mercat) pot portar a la seva destrucció encara més ràpida, ja que els ecoimpostos donen un significat crematístic als serveis que la natura (com a magatzem de recursos i deixalles) fa a l'economia.
- No es poden reduir a diners efectes externs com la destrucció d'un paisatge o l'augment de soroll per la construcció d'una autopista.
- Quant a voler compensar econòmicament als grups socials desfavorits, cal tenir en compte que els pobres venen barat, fet que pot agreujar el problema.

Objectius

- Resituar políticament el tema de les externalitats, en funció de l'activisme popular, del canvi de consciència, i del canvi social en les pautes de consum.
- Clarificar el significat de les ecotaxes, multes i altres mesures dissuasives o correctores que es reivindiquen i/o que s'apliquen a les activitats amb impactes negatius sobre l'entorn.
- Proveir a l'economia ecològica d'eines conceptuals per tal d'evitar errors que podrien agreujar els problemes del medi ambient i accelerar les transferències de la problemàtica a grups desafavorits i a generacions futures.
- Remarcar la impossibilitat teòrica d'una racionalitat econòmica que tingui en compte les externalitats i incerteses ecològiques, per tal de contribuir a treure l'economia ecològica d'una situació defensiva que podria constituir un camí sense massa sortides.
- Contribuir a clarificar quines són les unitats territorials i els procediments de decisió.

Mitjans i/o instruments.

- Distinció conceptual entre valor i preu: "Todo necio confunde valor i precio", o bé "un cínic és qui coneix el preu de tot i el valor de no res". En el cas del medi ambient i de la salut de la nostra descendència, l'autor considera que el valor és molt alt i que a més no és mesurable en termes monetaris (hi ha un valor però no és correcte assignar-hi un preu d'acord amb les actuals lleis del mercat). Les ecotaxes no serien el preu del que es fa malbé, sinó correccions dissuasives o correctores de caire polític

Documentació tractada:

Martínez Alier, Joan. "Economia ecològica i ecologisme popular". Barcelona, Ecoconcern, Paper d'Innovació Social núm. 14, 1993.

Martínez Alier, Joan. "De la economia ecològica al ecologisme popular", capítol II: "Política econòmica y política ecològica", Barcelona, Icària, 1992.

Martínez Alier, Joan. "La ecología y la economía", Introducció: "Economia i ecologia, cuestiones fundamentales", Mèxic, Fondo de Cultura Económica, 1991.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Consum i producció de deixalles en un programa d'Educació Ambiental

Rosa Costa-Pau Garriga
Salut, Educació i Comunitat

Redacció: Rosa Costa-Pau Garriga
Fòrum temàtic Educació

Fòrum. transversal Valors

Resum

Els processos d'ensenyament/aprenentatge que es produeixen a l'aula escolar, es troben en bona part mediatitzats per els materials didàctics més utilitzats: els llibres de text. Encara actualment, el llibre de text és sovint la única guia, no un recurs, i per tant un instrument que incideix considerablement en com i què aprèn l'alumnat.

En aquest projecte, que s'emmarca en la teoria constructivista de l'ensenyament, s'analitzen i estudien les deficiències didàctiques, també de contingut, en la presentació del tema Consum i producció de deixalles. Les conclusions que es treguin d'aquesta anàlisi, ens permetrà el disseny i elaboració de material didàctic que faciliti un canvi conceptual i metodològic.

El projecte, subvencionat per la Unió Europea, es desenvolupa conjuntament amb altres dos països França i Itàlia. Iniciat el mes de desembre de 1997 finalitzarà el mes d'abril de l'any 2000.

S'analitzen uns 500 llibres, amb data d'edició posterior a l'any 1995 i, hi participen 150 professionals de l'ensenyament.

De la valoració final del projecte se'n elaboraran uns criteris sobre metodologia i continguts específics, adreçats, especialment a editors i autors.

Diagnòstic

Davant la general i aparent contradicció de l'alumnat i també del professorat, entre la seva actitud i el seu comportament, pel que fa al MEDI, i d'una manera especial entre la seva opinió i les formes habituals de consum, ens preguntem:

Es produeix, actualment, un aprenentatge significatiu dels comportaments sobre la preservació del medi?

Es coneix i es considera adequadament l'origen sociocultural i econòmic de l'actual acumulació de residus?

Permeten els models didàctics, comunament emprats en els programes educatius, l'adquisició de coneixements i actituds de manera que estimulin comportaments solidaris i respectuosos amb les persones i amb el medi?

La pressió social en general i, especialment els mitjans de comunicació, faciliten la comprensió de la relació existent entre sistemes de producció-consum, responsabilitat personal i evitació de residus?

Objectius

GENERALS

Posar de manifest la visió parcial i limitada que els llibres de text i en general el material didàctic sobre educació ambiental, fan del tema dels residus.

Promoure un model d'ensenyament/aprenentatge com a forma de construcció del coneixement significatiu i com a tal que connecti amb les concepcions prèvies del subjecte de l'educació.

EDUCATIUS

Conèixer l'origen, la composició i la gestió dels residus per tal d'entendre que els recursos naturals esdevenen béns de consum i posteriorment deixalles

Conèixer les causes i les conseqüències de la problemàtica actual dels residus i les possibles alternatives de solució

Estimular el consum més racional i l'estalvi dels residus com a via per a reduir-ne la producció.

Valorar els efectes de l'actuació de l'espècie humana sobre el medi.

Potenciar la reutilització de materials i el reciclatge.

Mitjans i/o Instruments.

El projecte es desenvolupa a partir d'una fase prèvia en la que, mitjançant uns qüestionaris expressament elaborats, s'analitza material didàctic d'ús habitual als centres educatius. Els qüestionaris van destinats a detectar si els continguts relacionats amb el tema del medi ambient afavoreixen els processos cognitius i si s'apliquen les tècniques adequades.

El tractament de les dades obtingudes en l'anàlisi, es farà mitjançant tractament estadístic (programa SPSS) i mitjançant anàlisi textual (programa SPAT.D).

En la segona fase del projecte s'apliquen tecnologies multimèdia Internet, CD-ROM, tutorials..., com a forma de generar, estructurar i transmetre els coneixements sobre les deixalles i la seva problemàtica mediambiental actual.

El professorat assistent al curs de formació via Internet, treballa amb el CD dissenyat d'acord amb els resultats de l'anàlisi feta. El CD inclou qüestions i problemes que han de ser resolts amb l'ajut del professor-tutor, a través

de correu electrònic o altres sistemes.

També disposa d'una guia didàctica amb suport paper, en la que s'hi troben recursos i instruments de treball complementaris per a la docència.

En tot cas es tracta de facilitar, als participants al curs, materials que complementen la feina del professor-tutor i faciliten la de l'alumne, enriqueixen la seva relació i potencien al màxim la interactivitat

La implicació del professorat assistent al curs serà doble. D'una banda com a participant del curs Internet, en el que s'iniciarà en formes noves d'ensenyament. De l'altra la d'aplicar i valorar els canvis produïts no sols en el coneixement sinó i sobretot, en l'actitud i en el comportament dels seus alumnes.

Documentació tractada:

S'analitzaran els llibres de text de ciències experimentals, ciències socials, tecnologia i llibres de consulta més habituals a la biblioteca escolar. L'any de publicació és posterior a 1995.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

La direcció del projecte corre a càrrec de Rosa Costa-Pau. Mestra-biòloga. 59 anys d'edat. 20 anys com a professora de biologia a diferents centres educatius. 9 anys com a Directora del programa d'Educació per a la salut de la Generalitat de Catalunya. Autora d'uns 50 d'articles sobre temes relacionats amb l'educació per a la salut. Guanyadora del Premi Ramon Llull (1989) de la UAB, pel treball "la festa de l'arbre a l'escola". Guanyadora del primer premi d'àmbit estatal, convocat per l'Institut Danone (1997) pel treball "Consum d'aliments i estat nutricional de la població escolar catalana). Autora de prop de 40 llibres, d'entre els quals destaca la col·lecció Biblioteca juvenil d'ecologia (6 volums) que ha estat traduïda, recentment, a 11 idiomes. Fundadora i actual presidenta de SEIC.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El projecte es desenvolupa en equip; hi ha un equip de treball a cada país (França, Itàlia i Catalunya). La coordinació de l'equip es porta a terme en reunions de treball que es fan periòdicament a cada país. El projecte es troba, actualment en la fase d'anàlisi de material didàctic.

El projecte es troba, actualment en la fase d'anàlisi de material didàctic.

Educación Ecológica Integral: un método para la transformación personal

Andri Werner Stahel

Redacció: Andri Werner Stahel
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

La crisis ecológica actual puede ser vista como una crisis de civilización ya que engloba una serie de crisis interconectadas: crisis ambiental, crisis de legitimidad política, crisis de valores culturales y espirituales, crisis económica, etc. Esta crisis global reposa, en último análisis, en un desequilibrio micro, que es el desequilibrio de cada uno consigo mismo, en la desarmonía de su naturaleza interior más profunda. Para hacer frente a este cuadro, una educación ecológica tiene que, antes de todo, fomentar y ayudar a las persona a conectarse de nuevo con su naturaleza más profunda y su autonomía y creatividad existencial propia. La educación tradicional, basada en la transmisión de conocimientos, no hace más que reproducir este cuadro de desequilibrio al fomentar la heterodeterminación, la pasividad y la unidimensionalidad existencial (ya que se caracteriza por un fuerte predominio de lo racional, cuando no puramente de la racionalidad instrumental). La Educación Ecológica Integral parte de una visión sistémica, considerando el ser humano en su multidimensionalidad personal y de relaciones con el medio. Busca fomentar un cambio de actitudes través de un cambio de consciencia no solamente a nivel racional, sino de la totalidad afectiva, racional, intuitiva y espiritual del ser a partir de los valores más profundos de su autonomía existencial.

Diagnòstic

En nuestra sociedad los desequilibrios exteriores importantes (norte/sur; ricos/pobres; humanos/naturaleza no humana) reflejan un desequilibrio interno aun más importante: el de cada uno con su naturaleza interna más profunda.

La disgregación social, la pérdida de los valores espirituales, la sobrevaloración de la exterioridad (que podemos ver en el consumismo, en la competitividad social y política), etc., se dan en detrimento del ser auténtico y de la posibilidad de desarrollar las potencialidades autónomas más profundas de cada uno. Ello resulta en una pobreza que va mucho más allá de la pobreza física, una pobreza espiritual y existencial.

La base de nuestra propuesta pedagógica es reconocer que si de un lado el cuadro individual descrito es fruto de las estructuras culturales y sociales dominantes heredadas, que fomentan la heterodeterminación y el tener en detrimento del ser, de otro lado estas estructuras se reproducen y se mantienen en función de ese desequilibrio interiorizado por cada uno. Son las inseguridades reflejadas en la necesidad de tener (tanto bienes, como poder), son nuestros valores competitivos y, en definitiva, el desequilibrio de la ecología interior las que se ven reflejadas en nuestros actos cotidianos y las que llevan a los macro desequilibrios ecológicos que vemos a escala planetaria. La educación tradicional, centrada en la transmisión exterior de conocimientos racionales reproduce por su forma (aunque haya una preocupación en cambiar los contenidos) este cuadro de heterodeterminación, al no permitir la construcción creativa y autónoma de valores existenciales profundos que permitan crear, a partir del interior, de las bases mismas, una sociedad solidaria y responsable.

Objectius

- Crear y poner en práctica un método que permita a cada uno expresar y entrar en contacto con sus valores más profundos, ya que la educación (del latín 'educere', sacar a fuera, criar) requiere una pedagogía que fomente la autonomía y la globalidad cognitiva de cada uno (incluyendo lo racional, lo intuitivo y lo espiritual).
- Entender el proceso educativo como un proceso colectivo en el que el educador es ante todo un animador y coordinador del proceso, buscando insertarse en las dinámicas y necesidades de cada grupo, no una persona que busque "transmitir" (e imponer) su saber de manera unilateral.
- Fomentar un cambio de actitudes través de un cambio de consciencia no sólo a nivel racional, sino de la totalidad afectiva, racional, intuitiva y espiritual del ser (a partir de los valores más profundos de su autonomía existencial).

Mitjans i/o instruments.

- La Educación Ecológica Integral parte de un enfoque integrado en que la construcción del conocimiento se da en los distintos niveles, integrando así el intercambio de conocimientos racionales con prácticas corporales, sensoriales y de expresión creativa. Este enfoque intenta respetar la globalidad del ser humano y evitar la artificialidad que supone la separación que se hace entre el campo racional y el campo de la subjetividad emocional e intuitiva.

- No se busca tanto la transmisión de conocimientos y experiencias como su puesta en común, en un proceso de diálogo colectivo en el que el conocimiento se construya a partir de la riqueza y profundidad de las experiencias de cada uno, permitiendo y fomentando un cambio real de valores y de actitudes.

- Por su carácter dialéctico y por la variedad de campos abarcados, la Educación Ecológica Integral es sobre todo un proceso colectivo y de grupo. Esto incluye a los educadores, que preferentemente trabajarán en grupos, compartiendo entre sí y con el grupo sus distintas habilidades técnicas, especialmente el ejemplo de un trabajo colectivo compartido.

- El grupo de educadores tiene que estar capacitado técnicamente no sólo para transmitir los contenidos centrales exigidos por una concienciación ecológica profunda, sino también para proponer y coordinar ejercicios y dinámicas corporales, de meditación y auto-conscienciación; ejercicios de creación lúdica y artística, etc., buscando abarcar los más distintos campos cognitivos en este proceso de concienciación.

Documentació tractada:

No consta

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Brasileño, padre de una niña de pocos meses, vive en Barcelona desde el inicio de 1997. Licenciatura en Economía y Administración Pública (Brasil); Maestro en Relaciones Internacionales (Ginebra); doctorando en Filosofía y Ciencias Sociales. Auto-educación y profesor de economía ecológica y de socioeconomía.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El Pensament Complex: Educar en la complexitat i per la complexitat

Josep Margarit Dalmau

Redacció: Josep Margarit Dalmau
Fòrum temàtic Educació

Fòrum. transversal Valors

Resum

Els continguts bàsics de l'Ensenyament segueixen basant-se unes teories descriptives i mecanicistes, que s'arrelen en el paradigma de la simplicitat. Els coneixements que es transmeten són simples i simplificadors en relació a la realitat que en ella mateixa és complexa
Hom es proposa d'aprendre a afrontar el repte de la complexitat de la realitat, sense simplificar-la ni negar-la, sinó assumint-la com a quelcom de fonamental i indefugible, tant en el que fa referència al aprendre a pensar com en l'aprendre a aprendre.
Com a instrument essencial i bàsic per atènyer aquest objectiu, hom proposa la implantació i desenvolupament en el marc de l'ensenyament del Pensament Complex del filòsof francès Edgar Morin.

Diagnòstic

Malgrat els principis filosòfics i psico-pedagògics que semblen estar al darrera de l'Ensenyament actual (LOGSE), els continguts bàsics d'aquest ensenyament segueixen basats en un tipus de Pensament i en unes Teories bàsicament descriptives i mecanicistes. Aquest Pensament s'arrela encara en el paradigma de la simplicitat descrit per E. Morin: disjunció, separació, fragmentació, reducció, linealitat, etc. Així aquest paradigma profund, i per tant implícit i ocult, determina no tant sols els coneixements concrets que s'ensenya i els procediments per als quals s'ensenya, sinó també el propi concepte de conèixer i el de Realitat. L'ensenyament transmet a més de uns coneixements en sí mateixos simples i simplificadors (un ensenyament de noms, procediments, receptes, regles i etiquetes), la mateixa forma de pensar implícita que ha generat aquests coneixements, implicant així imaginar i desenvolupar en aquesta etapa de la formació de l'home una altra forma de pensar, i per tant la possibilitat de canviar el nostre pensament i poder evolucionar. L'ensenyament perpetua per tant una forma de pensar, i d'actuar, la realitat que ja s'ha vist incapaç per enfrontar-se realment al repte de la complexitat d'aquesta realitat. Es perd així la possibilitat de canvi si aquest no es dona en l'educació.

Objectius

Partint de la base que el repte és la complexitat de la realitat, i que això suposa canviar-la forma de pensar amb la queensem aquesta realitat i el propi pensar, es tracta d'aconseguir els següents objectius:
Objectiu principal:

Aprendre a afrontar el repte de la complexitat de la realitat, sense simplificar-la ni negar-la, sinó assumint-la com a quelcom de fonamental i indefugible.

- Aprendre a pensar des de la complexitat i en la complexitat, la complexitat mateixa de la Realitat, fent que aquesta estigui a la base del pensar des del seu inici.
- Aprendre a aprendre, en base a un aprenentatge de conceptes, idees, principis, sensacions i pensaments que permetin i provoquin la reflexió conscient constant i la reflexivitat del pensar sobre ell mateix. Un aprenentatge que ho sigui d'ell mateix, en un procés evolutiu que porti a la consciència d'aquest aprendre a aprendre mentre s'està aprenent a aprendre.

Mitjans i/o instruments.

Traslladar al camp de l'ensenyament les propostes tèdriques i filosòfiques que s'enfronten a la complexitat, en especial el Pensament Complex definit per E. Morin:
un pensament no mutilant i per tant global i de la globalitat,
un pensament que permeti contextualitzar i relativitzar, és a dir un pensament de la relació,
un pensament que uneixi i no fragmenti, un pensament de la unió,
un pensament de l'oposició i no de la disjunció, és a dir la simultaneïtat dels contraris,
un pensament no-lineal, que vagi més enllà de la causalitat lineal i contempli altres causalitats,
un pensament reflexiu i recursiu, que permeti la reflexivitat del pensar i que entengui la recursivitat.
Això implica el canvi en els continguts acadèmics derivat d'una reflexió pròpia a cada àmbit respecte què és coneixement i què significa conèixer en aquest àmbit. Generar uns continguts conceptuals no tancats i pre-determinats en la seva concreció sinó en la seva in-concreció per tal de permetre els diferents graus de comprensió conscient de cada alumne i la seva evolució particular. Descobrir i fer descobrir en aquests conceptes la complexitat lògica alhora que son utilitzats per explicar i descriure la complexitat fenomenològica: unió dels contraris, recursivitat, causalitat no-lineal, etc. L'instrument que es proposa és paradoxalment el propi objectiu: el Pensament Complex. I això s'ha d'entendre pel fet que per portar a l'alumne a pensar de forma complexa cal que el professor abans i simultàniament a l'alumne descobreixi aquesta forma de pensar a partir de l'objecte al qual

aplica el seu pensar.

Documentació tractada:

Margarit Dalmau, Josep

"Aprentatge Musical Conscient: Ensenyar Globalitat i ensenyar des de la Globalitat". Per publicar.

Morin, Edgar

-"Introducción al pensamiento complejo". Barcelona. Ed. Gedisa. 1994.

-"El Método", "La naturaleza de la naturaleza". Madrid. Ed. Cátedra. 1981.

Purroy Chicot, Pedro

Ensayo-prólogo, al llibre "Introducción al Análisis Schenkeriano" de Forte i Gilbert. Barcelona. Ed. Labor. 1992.

"Programación y objetivos(?)". Zaragoza. Publicación interna del Ministerio de Educación. 1994.

"Memoria. Correspondiente a la Cátedra de Armonía del Conservatorio Superior de Zaragoza". Zaragoza.

Publicación interna del Ministerio de Educación. 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Josep Margarit és Professor de Teoria i Anàlisi Musical. Desenvolupa conjuntament amb el professor Pedro Purroy, de Zaragoza, una Teoria Organísmica i Sistèmica de la Música, a partir de la teoria Schenkeriana. Pren contacte amb E. Morin l'any 1994, amb qui es dona una "convergència extrema" (en paraules del propi Morin) entre el seu treball i el treball d'investigació sobre i des de la música. Dirigeix junt amb Glòria Sol Bertran l'aplicació d'aquestes teories en l'ensenyament de la Música en el centre d'Expressió Musical "El Tram" de la Garriga (Barcelona)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta és una proposta voluntàriament i necessària amplia i oberta, donat que es tracta més d'un nou marc conceptual i de pensament dins del qual generar aplicacions i desenvolupaments diversos, que no pas d'una proposta concreta i tancada. S'enllaça a més amb una altra proposta dirigida directament a l'ensenyament de la Música, o millor a la possibilitat d'aprendre de la Música. Esperem de totes formes poder aportar alguna altra proposta en la qual es vegi millor la concreció.

Totes aquestes propostes es podrien veure englobades en un sol model, el Model Complexitat

Els Estudis Universitaris Acumulatius

Rafael Egea i Soldevila

Redacció: Rafael Egea i Soldevila
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

La proposta que es contempla, està destinada a oferir unes línies bàsiques d'aplicació de les orientacions i la realització dels estudis en general i, sobre tot, dels universitaris on sembla es concentra a hores d'ara una més notable ineficàcia, de tal forma que les iniciatives i vocacions podrien tenir una millor i més fàcil consecució, així com una més raonable aplicació.

Aquesta proposta està pensada tant per fer més assequible, còmode i efectiu l'estudi com per a donar a l'estudiant una perspectiva de futur atractiva, pràctica, raonable, d'acord als nous temps i, sobre tot, que instrumenti millor tant la capacitació com l'exercici progressiu de l'activitat en la que s'especialitzarà sense que hagi de deixar-se a un futur post-estudi la especialització i l'experimentació del treball que comporta la disciplina assimilada.

En aquesta proposta s'explica bàsicament el que els estudiants han d'escollir sols una de les branques o disciplines en las que disposa de més vocació i en la que cursarà estudis acumulatius fins arriba al punt en el que les seves capacitats intel·lectuals li permetin però, en canvi, podrà obtenir títols parcials que el capacitaran per exercir laboralment, amb titulació, des del primer any i així obtenir ingressos a la vegada que experiència dins de la seva professió amb més possibilitat d'exercir allò que estudia i no habrà de recórrer, indefectiblement, a treballs "sucedanis" que li serveixen de molt poc, tot i que molt dignes no li reporten més que guanys materials.

Diagnòstic

Es podria fer un llarg llistat de problemes derivats de la incomoditat, inconseqüència i mal disseny dels plans d'estudi actuals.

Podríem parlar de "números clausus", coeficients, notes mínimes, etc. derivats d'una mala planificació vers l'estudi, especialment de l'universitari i, sobre tot, conseqüència de l'acumulació de "pedaços" sobre directrius i plans vells, anacrònics i fruit de la falta de decisió per a trencar vells costums i esquemes establerts que semblen inevitables i no ho són si afrontem el problema des de l'arrel i no des de l'acumulació de disbarats.

Podríem parlar de vocacions fallides per afrontar carreres universitàries que no s'han pogut finalitzar malgrat s'obtingués una "gran" nota a COU, etc.

Podríem parlar de vocacions "establertes" com a últim recurs.

Podríem parlar de vocacions "truncades" per exercir aquelles feines amb les que no es sintonitza i fins i tot podríem esmentar molt mal professionals que exerceixen amb menyspreu, prepotència, desgana i/o falta de competència per no reciclar-se, amb conseqüències, a vegades, personals i socials molt negatives per a qui ha assumit l'estudi com un repte a assolir, fita a assolir i "PROU" "ja no cal fer res més", "ja he arribat".

Quants "metges" de tres o quatre cursos coneixem? Tot i tenint estudis, o almenys coneixements adquirits molt superiors als d'un auxiliar clínic, no poden, en canvi, obtenir CAP titulació sinó comencen de CERO? Quin és el problema de "malaurat" Arquitecte que no ha "pogut" amb una assignatura i se'l priva accedir a la carrera de Aparellador?

Parlem de convalidacions "impossibles" rocambolesques i alambicades?

És cert que no tots el problemes de l'ensenyament poden resoldre's a partir d'aquesta proposta, donat que sóc conscient del pes específic dels "inputs" socials que malmeten les vocacions, la desídia que provoca veure's impotent en canviar RES, però sí és cert que la seva aplicació pot establir noves fórmules eminentment raonables que donarien millors i més engrescadores expectatives als estudiants i farien més senzill afrontar una carrera amb perspectiva d'acabar-la quan hom cregui convenient.

Objectius

1. Aprofitar professionalment tot tipus d'estudi universitari, sense que ningú hagi de quedar en un cul de sac pel fet de no haver completat totalment un programa d'estudis. Això faria més assequible, còmode i efectiu l'estudi i donant a l'estudiant una perspectiva de futur atractiva, pràctica i raonable, d'acord als nous temps

2- Facilitar la capacitació i l'exercici progressiu de l'activitat en la que l'estudiant s'especialitzarà sense que hagi de deixar l'especialització i l'experimentació del treball que comporta la disciplina que s'estudia per a un post-estudi d'especialització.

3. Possibilitar que els professionals amb més anys d'estudis coneguin, per haver-lo practicat, el treball de llurs subordinats.

Mitjans i/o Instruments.

Estudis Universitaris Acumulatius.

Consisteixen essencialment en establir unes línies bàsiques vers les diverses disciplines d'ensenyament:

Arquitectura, Medicina, Ensenyament, Jurídiques, etc. En cada una d'elles caldrà establir els diversos nivells i els títols que cada etapa o curs assoleix. Així, per exemple, en la branca d'Arquitectura, s'establirà una partició que correspongui a:

Primer nivell o curs: Projectista
Segon nivell o curs: Tècnic topògraf o en replanteigs
Tercer nivell o curs: Aparellador
Quart nivell o curs: Diplomata en Arquitectura
Cinquè nivell o curs: Arquitecte
Sisè nivell o curs: Doctor en Arquitectura.
(No són propostes concretes sinó exemples ben entenedors)

Això requereix que el disseny dels estudis estigui planejat específicament per poder "acumular" conjuntament els coneixements i les experiències que s'assoleixin i que pugui, l'estudiant, aturar-se on li calgui, a la vegada que obtingui titulacions parcials que l'acreditin per poder exercir tasques laborals pròpies de la seva futura feina, conèixer amb absoluta profunditat la disciplina en la que s'està formant, evitar les propostes que s'estan fent respecte a cursos o anys d'experimentació "postgrau", etc. i evitar que ningú pugui obtenir un títol d'alt nivell sense la més mínima experiència, relegant-la, com ara es fa, a l'obtenció de Masters i cursos experimentals post-grau.

Aquest mateix exemple pot aplicar-se a la Medicina on, actualment els problemes esmentats són més evidents i comporten MIRs, etc. innecessaris si l'alumne hagués experimentat tant les experiències específiques de la seva especialitat com las dels seus futurs "subordinats" (infermeres, ATS, etc.) A la vegada que podríem treure com a possible benefici marginal el que el engreiment d'algunes professions "corporativistes" quedés minvat a l'exercir, els seus membres, professions complementàries abans d'arribar al grau òptim de titulació i en les que existeix possibilitat d'aturar-se.
Tot l'esmentat, no obstant, és compatible amb els cursos d'especialització anteriors o posteriors que calguin en qualsevol carrera.

Es poden estudiar amb deteniment els beneficis que el trencament de l'actual rigor universitari i la seva falta de flexibilitat en els estudis està comportant, adonant-nos, també, que la nova configuració dels estudis "ACUMULATIUS" pot aportar perspectives atractives, engrescadores i molt especialment, adaptació a les noves exigències, "tastades" des de l'inici dels estudis triats.

Documentació tractada:

No podem acreditar que no es trobi cap estudi al respecte però no soc coneixedor de la seva existència i per tant caldrà localitzar qualsevol precedent al respecte. Donat que l'ensenyament és un tema prou reglat en tots els països, podria cercar-se documentació al respecte amb certa facilitat.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

No cap dubte que l'aplicació d'un programa d'estudis ACUMULATIUS comporta ineludiblement una reestructuració amb profunditat dels esquemes universitaris vigents, entenent però, que no podem caure en "cataplasmes" com fins ara i que la importància de la formació comporta, si s'escau, afrontar amb decisió una reforma important i profunda.

Si la proposta esdevé de difícil aplicació, caldrà estudiar com i amb quines etapes es pot aplicar però sempre partint de la premissa de que l'esquema inicial que calgui determinar no pot menystenir-se per la seva possible dificultat d'aplicació i cal, doncs, supeditar les dificultats d'aplicació en vers la bondat de l'aplicació rigorosa de l'esquema adequat.

Els Mediadors Culturals i la Pedagogia Crítica Intercultural: dos mecanismes de canvi social.

Mercè Gil Viñas

Redacció: Mercè Gil Viñas
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Vivim en una societat multicultural en la qual coexisteixen múltiples cultures. Molts integrants d'aquestes cultures són residents estrangers i no tenen dret a participar en el poder. L'escola ha esdevingut històricament un mitjà de transmissió cultural institucionalitzat que ha permès socialitzar els individus, educar-los en uns valors concrets i transmetre'ls determinats continguts explicitats en els currículums prescriptius redactats pels elements de poder (cultura dominant). Actualment, el sistema educatiu entén la diversitat cultural, paradoxalment, com a quelcom que cal integrar en la nostra cultura i alhora com a quelcom diferent que s'ha de tolerar i que queda enquadrat dins uns límits ben marcats que defineixen cada alteritat i la fan estàtica. Així, l'educació es mou entre la intenció d'assimilar l'altre i el relativisme encasellador de l'altre.

L'objectiu primordial de la proposta és aconseguir el pas a una societat intercultural, on totes les cultures coexisteixin en igualtat de condicions, on les regles i els valors a transmetre als nous individus siguin consensuats entre tots, on tots puguem dialogar i puguin articular-se diferents punts de vista. Es vol aconseguir una escola que serveixi de pont entre cultures, de via de comunicació i enriquiment entre elles, que doti tots els individus d'una competència intercultural que els permeti comprendre altres postures i acomodar contínuament els seus esquemes de coneixement al canvi social constant.

Com aconseguir-ho? A partir d'introduir en l'escola actual un plantejament vers la diversitat cultural basat en la Pedagogia crítica intercultural que primi, per començar, la detecció de les nostres tendències etnocèntriques, el rebuig a tota exclusió i la valoració de les persones independentment de quin sigui el seu origen. Un altre mitjà que es proposa es la introducció d'un o més mediadors culturals presents a cada escola que facilitessin la funció de coneixement mutu i la negociació entre tots. Poc a poc, l'escola esdevindria un mitjà cada vegada més eficient per a aconseguir els objectius plantejats.

Diagnòstic

1. A Catalunya, el 1995 hi vivien 103.593 residents estrangers (dades del Dep. de Benestar Social) provinents de múltiples indrets del món. Es pot dir, doncs, que es tracta d'una societat multicultural, la qual reconeix el fet que múltiples cultures comparteixen un mateix espai, però les rotula en uns límits netament dibuixats i estàtics que faciliten l'adscripció dels individus al seu sí.
2. El sistema educatiu transmet uns valors a través de l'escola marcats per la cultura dominant, pròpia dels elements de poder, que són els redactors dels currículums prescriptius a difondre entre tota la població escolar.
3. Pel que fa a la diversitat cultural, el sistema educatiu entén que s'ha d'intentar per una banda la integració al país, i per altra banda, s'ha d'adoptar una actitud tolerant vers els altres pobles (en una visió estàtica de les cultures, cadascuna amb uns suposats trets diferents i irreductibles), adscriuint així els individus a la seva cultura d'origen i, alhora, contradictòriament, volent-los integrar en la cultura dominant, sense comptar amb la interacció mútua i amb l'evolució constant de totes les cultures.

Objectius

Objectiu principal:

1. Construir una societat intercultural basada en la interrelació entre cultures que compartissin un mateix espai geogràfic, polític, econòmic i social, en un clima de coneixement i enriquiment mutu i de convivència pacífica, on aquestes cultures no estiguessin jerarquitzades, tinguessin la possibilitat d'accedir al poder, i fossin enteses no com a entitats estàtiques, sinó constantment canviants.

Objectius secundaris:

1. Fer possible un sistema educatiu intercultural, en el qual les regles es poguessin anar construint entre tots, on tot es pogués qüestionar i on fos alhora possible mantenir una negociació constant.
2. Invertir la funció transmissora unidireccional de cultura que tradicionalment ha complert l'escola i eixamplar una via de direcció inversa (de la cultura minoritària a la dominant) que permeti arribar a crear una societat intercultural en els termes de l'objectiu principal.
3. Dotar a la població d'una "competència intercultural" que els permetés treballar amb punts de vista alternatius i, en conseqüència, augmentar el seu nivell de complexitat cognitiva, evitar etnocentrismes i reduccionismes i entrar en el terreny del pensament complex, on la contradicció coexistent fos possible.

Mitjans i/o instruments.

1. Introduir i desenvolupar una Pedagogia Crítica Intercultural fonamentada en els següents principis i característiques:

- a) Estimular el desig pel coneixement dels altres, especialment per aquells culturalment diferents.
- b) Aprendre a escoltar i a dialogar prenent consciència que els nostres pressupòsits i visions de la realitat no són forçosament els mateixos que els dels altres i que es troben inscrits en una cultura donada
- c) Ajudar a detectar les tendències etnocèntriques de tots i cadascun dels alumnes i mestres.
- d) Valorar les persones per sobre de llur adscripció ètnica i cultural
- e) Rebutjar tot tipus d'exclusió social, especialment aquella justificada per la diferència cultural.

2. Introduir un mediador cultural en cada escola que fes de pont entre la cultura dominant (mestres i currículum prescrit) i la minoritària (pares d'alumnes d'origen forani): situat entre dos universos de significat, seria qui permetria comprendre els punts de vista d'ambdues parts, captaria les "intuïcions culturals" (terme utilitzat per Plinxten, 1996) o principis explícits subjacents que unissin els punts que tinguessin en comú i fossin susceptibles de ser utilitzats com a punt de partida fàcil i productiu de negociació, els interessos comuns i els valors oposats.

Documentació tractada:

- Carbonell i Paris, Francesc (1997): "Immigrants estrangers a l'escola. Desigualtat social i diversitat cultural en l'educació"
- Hannoun, Hubert (1992): "Els guettos de l'escola. Per una educació intercultural". Vic:Eumo. Col.lecció Interseccions, núm. 15.
- Morin, E. (1994): "Introducción al pensamiento complejo". Barcelona:Gedisa.
- Plinxten, Rik (1996): "Negociació intercultural", dCIDOB, núm. 56, pp.6-8.
- Rodrigo Alsina, M. (1996): "Elementos para una comunicación intercultural", Revista CIDOB d'Afers Internacionals, núm. 36, pp. 11-21.
- Santamaría, Enrique i González Placer, Fernando (coords.): "Contra el fundamentalismo escolar. Reflexiones sobre educación, escolarización y diversidad cultural. Barcelona: Virus-Contra.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Llicenciada en Antropologia Social i Cultural i en Pedagogia i Diplomada en Professorat d'EGB. Actualment elaboro una tesi doctoral que porta el mateix títol que la proposta nº 225.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Espacios escolares para una educación emocional y a la tolerancia

Ana Gimeno-Bayon Cobos

Redacció: Ana Gimeno-Bayon Cobos
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Dado el desconocimiento generalizado, en el ciudadano medio, de los procesos emocionales que le generan desequilibrio personal e intolerancia hacia los demás, así como de los medios para solucionarlo, y con la finalidad de lograr una sociedad más consciente, responsable, madura y pacífica, se propone la creación de espacios en los planes educativos donde obtener información y aplicar vivencialmente los recursos psicológicos de solución de conflictos internos, interpersonales e intergrupales.

Diagnòstic

Parece que buena parte de los ciudadanos ignora algunas reglas básicas del funcionamiento de las relaciones interpersonales, y carecen de herramientas teóricas concretas para ejercitar su capacidad reflexiva acerca del propio comportamiento, de los procesos internos que les llevan a él, de sus posibilidades de cambio personal y de la trascendencia que tiene este conocimiento de cara al logro de su propio bienestar y madurez, y un desarrollo social equilibrado y solidario.

No parece extra o, dado que en la mayoría de casos la educación emocional de los niños se basa preferentemente, por parte de padres y educadores (guiados por la buena voluntad y la intuición), en decirles qué es lo que no pueden, o no deben hacer, que en ofrecerles alternativas socializadas y psíquicamente equilibradas para sus emociones y sentimientos, lo cual da lugar a represión, descontrol o alternancia de ambas "soluciones".

Igual ocurre en el tema de la educación en el poder, en el que la educación que ofrece la sociedad se suele polarizar en torno: bien a incitar a usar el poder en beneficio exclusivamente propio (publicidad, ambientes egocéntricos), o bien exclusivamente de los demás (algunos ámbitos educativos interesados en fomentar la solidaridad), cuando no se demoniza al poder, como si fuese algo destructivo y corruptor en sí mismo (y creando con ello prejuicios respecto a las personas e instituciones que lo ostentan).

La consecuencia es una sociedad en que -ante la crisis de valores a la que asistimos- crece el número de enfermedades mentales y de actitudes antisociales.

Objectius

Lograr una sociedad más consciente y responsable, aumentando la capacidad de reflexión y autoconocimiento de los individuos respecto a sus procesos internos, y las posibilidades de darles una salida tolerante, pacífica, no conflictiva, enriquecedora y psíquicamente equilibradora (en la que el propio bienestar contribuye al bienestar social, y a la inversa).

Prevenir enfermedades mentales y violencia ambiental, e incrementar la salud mental individual y colectiva.

Contribuir a la creación de un substrato personal donde apoyar el camino hacia una sociedad más tolerante y pacífica.

Mitjans i/o Instruments.

Creación de espacios, dentro de la educación escolar y contemplados en los planes educativos, para la educación para la paz (interna y externa), donde tengan cabida:

- información básica sobre procesos psicológicos, especialmente los que hacen referencia al ámbito emocional y relacional, y alternativas socializadas y psíquicamente equilibradas de los conflictos en estos ámbitos
- Información concreta sobre criterios generales inspirados en la solidaridad y la tolerancia y recursos prácticos de solución de conflictos interpersonales e intergrupales realizada en forma asequible y adaptada al nivel de formación de los alumnos
- práctica vivencial de esos recursos, bien a través de dinámicas de grupo y grupos de sensibilización, bien mediante la aplicación expresa de esos recursos en los conflictos que surjan en el ámbito educativo, para que los alumnos puedan tener experiencia directa de ellos.

Esos espacios de "educación emocional" y de "educación para la tolerancia", estarían dirigidos por profesionales de la psicoterapia expertos en práctica grupal.

Documentació tractada:

Me limitaré a indicar tres obras, de entre las muchas utilizadas:

Muriel JAMES y Dorothy JONGEWARD, El libro de todos. México: Fondo Educativo Interamericano, 1977.

Ana GIMENO-BAYÓN, caps. 5, (La afectividad), y 9 (El aprendizaje), en Comprendiendo cómo somos (pp.99-120 y 211-233). Bilbao: DDB, 1996.

Claude STEINER, O outro lado do poder. Sao Paulo: Nobel, 1984.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ana Gimeno-Bayón Cobos (Épila, 1947). Doctoranda en Psicología (Univ. Deusto). Licenciada en Derecho (Univ. Barcelona). Diplomada en Teología (Univ. P. Comillas). Hace 17 años creó, junto con Ramón Rosal, el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como psicoterapeuta, profesora y co-directora.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Una experiencia similar se ha realizado con éxito, durante unos años, en buena parte de las escuelas de Bilbao.

Estratègies per a l'aprenentatge evolutiu d'organitzacions i persones

Rosa Maria Laffitte Figueras

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Educació

Fòrum. transversal Valors

Resum

Aquesta és una proposta metodològica per a persones i grups que volen "aprendre a aprendre" i "aprendre a canviar".

En l'aprenentatge de bucle doble, un sistema (l'organització o la persona) no només analitza i retroalimenta la informació en base als seus objectius i normes de funcionament, sinó que té mecanismes per anar retroalimentant també, sobretot en base als errors detectats i analitzats, aquests objectius i normes de funcionament. El mateix fonaments del sistema són revisables.

Les estratègies formatives es basen en l'aprenentatge de bucle doble esmentat, interrelacionant el diàleg, la reflexió, la indagació i el silenci, aspectes bàsics que faciliten el qüestionament de normes i els processos d'auto-organització.

El procés d'aprenentatge esdevé més conscient quan es realitza amb els altres, i dins d'un entorn natural, del qual som part inseparable.

Diagnòstic

A punt d'entrar en el tercer mil·lenni, ens trobem davant de problemes mediambientals i socials molt complexos, amb situacions de crisi que ja es perceben, tant a la nostra vida quotidiana com en les organitzacions. El món de la nostra experiència se'ns presenta caòtic, desconcertant i fragmentat; sense forces integradores i mancat d'una veritable comprensió interna dels fenòmens.

En aquest context social en ràpida evolució, la majoria dels problemes no acostumen a ser conflictes les causes dels quals puguin detectar-se d'una forma directa o lineal. Sovint es tracta de problemes complexos que no sorgeixen d'una simple relació entre dos variables, raó per la qual no hi acostumen a existir veritats úniques o respostes simples.

És essencial potenciar la capacitat de reflexió i evolució d'individus i institucions, i al mateix temps, recuperar i tornar a formular el nostre diàleg interromput amb la natura.

Objectius

- "Aprendre a canviar" i "aprendre a aprendre" (objectiu aplicable tant a organitzacions com a persones).
- Potenciar la capacitat de reflexió i evolució d'individus i institucions.
- Coordinar l'aprenentatge adaptatiu de manteniment amb l'aprenentatge creatiu i transformatiu. Els sistemes, per ser creatius i adaptatius, hauran d'incloure en la seva retroalimentació una revisió dels seus objectius implícits i explícits i formes de funcionar.
- Superar les "rutines defensives" (adoptades sovint pels directius en l'àmbit de la gestió), que tendeixen a aïllar els patrons d'actuació, o els models mentals establerts, de qualsevol qüestionament.
- Afavorir l'augment de les capacitats autoorganitzatives i creatives, aquestes últimes necessàries per a generar el canvi requerit en el sistema contextual que ens envolta.
- Potenciar equips de treball com a component essencial de la qualitat institucional.
- Afavorir un llenguatge que ens permeti entendre millor que els individus i les organitzacions tenen un paper actiu en la construcció del seu futur.
- Assolir una certa flexibilitat, aspecte essencial per facilitar més autonomia d'actuació i l'acceptació de situacions que produeixen incertesa.
- Recuperar i reformular el nostre diàleg interromput amb la natura.

Mitjans i/o instruments.

Calen estratègies formatives basades en una interrelació de diàleg, reflexió i silenci, tant individual com a nivell col·lectiu, preferiblement en un marc que també permeti el diàleg amb la natura.

- La interacció creada mitjançant el diàleg és essencial per al sorgiment i la construcció del saber reflexiu, amb un enriquiment progressiu dels esquemes de coneixement.

- La reflexió comporta un "adonar-se" més ampli d'aquell en el qual normalment estem submergits, a través d'una pausa en la nostra acció que ens permeti considerar l'experiència passada abans de tornar a actuar. Reflexionar sobre una experiència concreta permet donar-hi una resposta conscient. Implica, també, anar una mica en contra de la cultura massificada, tecnològica i estandarditzada que domina actualment la nostra societat.

- Recuperació del silenci, que ens permet d'observar amb una certa imparcialitat el nostre context i ens facilita la introspecció intuïtiva. El segle XX potser serà recordat com el segle en el qual es va perdre el silenci.

Documentació tractada:

Laffitte, Rosa M.. "El grup com a procés d'autoaprenentatge". Barcelona, EcoConcern, 'Papers d'innovació social' núm. 35, gener 1996.

Més Bibliografia al final d'aquest mateix 'Paper d'innovació social'.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Investigar el nou fracàs escolar dels nois

E dip Rei

Redacció: Xavier Lumbarres i Fèraud
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Segons un estudi realitzat pel Cirem (Centre d'Iniciatives i Recerques Europees a la Mediterrània) en 18 escoles de 3 entorns socials diferents, a 4t d'ESO, les noies avantatjaven els nois en totes les matèries. Però, a més, tenien una millor imatge del seu futur i estaven més orgulloses del seu institut, més adaptades, tenien major nivell d'autonomia i era més excepcional que els seus pares preferissin que deixessin d'estudiar.

També pateixen més agressions els nois, que tenen un nivell de preparació pitjor.

Aquest fenomen, que considerem que tan sols és important a l'ensenyament més evolucionat a Catalunya, fa anys que causa greus problemes de marginació de nois a Anglaterra, on s'estima que l'exclusió i el fracàs social dels nois creix amb l'edat.

El partit Laborista ja ha pres mesures per tal de combatre aquest fenomen d'exclusió social (Times 1 nov. 96).

Diagnòstic

Els nois tenen l'inconvenient de ser els competidors potencials d'aquells que tenen el poder polític: els homes. Per tant, els qui tenen el poder en resulten beneficiats del seu fracàs i de la seva exclusió social, per la qual cosa és lògic que promoguin les circumstàncies que augmentin aquests fenòmens i que no les vulguin corregir quan aquest fracàs selectiu segons el gènere es presenta.

Així, encara que el treball esmentat està en poder de la Generalitat, Ensenyament no ha contestat res, ni ha publicat els resultats.

Entre professors també hi ha una mena de "Llei del Silenci" i ningú vol comentar seriosament el cas.

Es diu que una reforma educativa de qualitat consistiria en oferir una formació professional també de qualitat. No fer-ho així perjudica sobre tot els nois, ja que a ells se'ls exigeix més inevitablement que guanyin més diners, igual que a ells se'ls exigiria que anessin a la guerra si n'hi hagués. Els homes ben situats poden oferir-se a solucionar els problemes econòmics (i de treball, si són directius) a una part de les noies, per la qual cosa no les hi cal anar tan angoixades. Per tant, obtenir aquestes noies necessitades de protecció i enfonsar la competència poden ser els objectius de la Reforma de part dels "mascles dominants".

És possible que la davallada del nivell masculí hagi provocat el mal resultat de l'ensenyament a Catalunya en relació a l'Estat, i, a més, la menor proporció de nois universitaris provoca que les noies ho tinguin malament per casar-se, la qual cosa repercuteix en la baixa natalitat.

Objectius

L'objectiu d'aquesta proposta és que es facin públics els resultats d'aquests estudis, que no s'amagui el problema, ni les seves causes.

Que es compari aquesta situació amb la d'altres estats, com Anglaterra, on es troba en fase més avançada, i la Unió Soviètica, on possiblement també es va donar.

També cal eradicar el prejudici sexista consistent en considerar que aquests mals resultats acadèmics són innats en la naturalesa dels nois, sigui perquè són menys intel·ligents, menys aplicats o menys interessats en el saber.

Mitjans i/o instruments.

Com hem dit, resoldre aquest procés no interessa al poder masculí, ja que el fracàs escolar dels nois és el primer pas per eliminar competència masculina, en una edat en que no es poden defensar.

Per tant, els mitjans a utilitzar són la denuncia de la desigualtat i la passivitat de l'Administració. Caldria exigir el respecte del dret constitucional a la igualtat i fins i tot la creació d'un Institut de l'Home i del Nen, o, si més no, del Nen i del Jove, ja que actualment es troben indefensos davant dels interessos dels homes.

Tant a les escoles com als mitjans de comunicació s'admeten com veritats els prejudicis sexistes contra els nens, que serveixen per a encobrir els seus pitjors resultats acadèmics, major nombre d'expulsions, etc. La publicació i difusió dels resultats de les investigacions realitzades i la demanda d'explicacions als responsables d'educació i a les institucions amb ella relacionada serà molt útil per tal d'acabar amb la corrupció que abusa dels nois a l'educació.

No es pot obligar als mitjans de comunicació a publicar el que no volen. Però algú hauria de ser responsable que el dret a la informació sigui real i efectiu. Si la informació resta en mans d'empreses i professionals, estarà sotmesa i controlada per la llei del mercat, i no pel criteri del dret ni de la veritat, ni tan sols la veritat científica. Cal que el dret a ser educats en el respecte als drets i llibertats fonamentals (art. 27 Constitució) sigui desenvolupat i que no es pugui impedir a cap professor informar els alumnes. També s'hauria de demanar responsabilitats per la suposició que els nois són inferiors a les noies i per la violació del dret abans esmentat.

Tanmateix, cal reclamar responsabilitat a l'Església pel seu silenci, tan de cara als nostres dirigents que han jurat en fals la Constitució com per no haver tampoc educat als nois de les escoles religioses en el respecte per la veritat, ni pels juraments que posen a Déu per testimoni, ni pels seus drets i llibertats.

Documentació tractada:

Labour's plans to give boys new hope. Estelle Morris, Times 1 nov. 96.

Desigualtats d'èxit a l'ESO. Generalitat de C., Dep. d'Ensenyament. Estudi del Cirem, per Jaume Funes i altres (La Vanguardia, 12-nov. 96)

Las niñas sacan notas más altas gracias a sus hábitos de estudio. Anton Aluja i altres, Universitat de Lleida (Va. 26-1-95).

Indefensión. Martin E.P. Seligman, Ed. Debate

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

L'Educació en Valors per un Desenvolupament Integral de la Persona

Pilar Quera

Associació Espiritual Mundial Brahma Kumaris

Redacció: Guillem Simó
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Actualment, podem veure que hi ha un gran avenç de saber tecnològic, científic, en les comunicacions, etc. Malgrat tots aquests sabers, encara no hem après l'essencial per poder gaudir d'aquestes conquestes: Com viure en pau, harmonia i dignitat els uns amb els altres. Dins del panorama educatiu actual, l'escola també es veu cada vegada més afectada per la crisi dels valors que la rodeja.

En aquest sentit, i com a proposta de resposta davant aquesta situació, la tasca actual en l'educació s'ha d'enfocar en reforçar aquesta dimensió humana, ètica, moral i espiritual per anar més enllà dels sabers externs i entrar en un coneixement més qualitatiu.

Per a aquest fi cal generar un marc de treball permanent entorn l'aprenentatge i desenvolupament dels valors, a través de la formació del professorat, els grups de investigació sobre valors, les plataformes de diàleg entre professors i amb els pares i la creació de nous sistemes d'avaluació que permetin fer més efectiu aquest procés.

L'educació en valors s'enfocarà en proveir als alumnes una educació rica en aprenentatges relacionats tant en les interaccions humanes com en els coneixements que han d'adquirir per poder desenvolupar tot el seu potencial. Fer que puguin experimentar a partir de vivències pràctiques els comportaments, actituds i solucions que els confereixen seguretat, competència i creativitat.

Diagnòstic

Dins del panorama educatiu actual, l'escola es veu cada vegada més afectada per la crisi dels valors que la rodeja. Sovint captem la distància entre el que succeeix al món i el que s'ensenya a les aules.

La comunitat educativa reflexa en si mateixa la complexitat de la societat dels darrers anys de la dècada dels 90 i alguns factors que la caracteritzen com la crisi de valors i de les relacions familiars, la inestabilitat laboral, la forta influència del món mediàtic i els incessants canvis, entre d'altres. L'alumnat, com a part essencial d'aquesta comunitat educativa, no pot deixar tampoc de reflectir la influència a la seva personalitat de tots aquests factors.

En aquest entorn educatiu ple de reptes però també d'oportunitats, com a educadors necessitem desenvolupar els recursos i habilitats personals necessàries per a contribuir a generar un ambient constructiu a l'aula i ajudar en el desenvolupament integral de la personalitat dels estudiants, com a futures persones madures, actives e integrades a la societat.

Objectius

- Establir l'educació en valors com a eix central del currículum, animant a educadors, cuidadors i famílies a enfocar l'educació com a mitjà que proporcioni als estudiants una filosofia de vida i faciliti el seu desenvolupament integral.

- Col·laborar amb els nens, nenes i joves a reflexionar sobre els diferents valors i a que comprenguin la implicació pràctica dels valors en relació a un mateix, als altres, a la societat i al món en general.

- Inspirar als nens, nenes i joves a triar els seus propis valors personals, socials, morals i espirituals, i a conèixer mètodes pràctics per a desenvolupar-los i aprofundir en ells, de manera que puguin participar a la comunitat amb respecte, enteniment, confiança i compromís.

Mitjans i/o instruments.

- Impulsar la formació del professorat en l'educació en valors com un element essencial dins del currículum escolar. Aquesta formació ha de proporcionar als educadors i educadores tot el suport conceptual i pràctic, així com les eines i estratègies adequades. Generar així a l'escola una cultura que fomenti una millor comprensió i pràctica quotidiana dels valors, partint del propi claustre d'educadors i educadores.

- Posar en marxa grups de treball d'investigació sobre els valors, per tal d'aprofundir i millorar les estratègies adequades per fer més efectiva la vivència dels valors a la comunitat educativa.

- Establir plataformes de diàleg a on els educadors i educadores puguin, de manera regular, compartir les seves

diferents experiències basades en la vivència dels valors, tant en l'àmbit personal com en la seva funció docent.

- Crear plataformes de treball amb pares i mares, a fi d'establir un vincle més proper i així comprendre i compartir la realitat que ens envolta amb una meta i objectiu comuns: els valors, una ètica de vida i un futur per a la societat.

- Aprofundir en nous sistemes d'avaluació, en els que l'evolució de la vivència i pràctica dels valors a l'aula sigui un dels factors rellevants.

Documentació tractada:

CHURCH A., EDWARDS L., ROMAIN E. (1991): Cooperación en la Clase. Propuesta para Profesores. Ayuntamiento de Alicante. Alicante.

NARAIN G., MALET DE CARTERET N., DRAKE C. (1995): Visiones de un Mundo Mejor. Londres. Ed. Brahma Kumaris.

NARAIN G., STRANO A. (1995): Valores para Vivir. Guía Práctica. Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

QUERA P.; SUBIRANA M. (1996): Manual para Educadores I. Barcelona. Publicado por el Comité Español del Unicef y Brahma Kumaris.

QUERA P.; (1998): Manual para Educadores II. Barcelona. Publicado por el Comité Español del Unicef y Brahma Kumaris.

Vivendo Valores na Escola. Manual para Professores. (1996) Sao Paulo. Ed. Brahma Kumaris.

Juego de Tarjetas "Valores para Vivir". (1996): Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

Cassette: "Reflexiones." (1996): Barcelona. Ed. Brahma Kumaris.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'educació en valors s'enfoca en proveir als alumnes una educació rica en aprenentatges relacionats tant en les interaccions humanes com en els coneixements que han d'adquirir per poder desenvolupar tot el seu potencial. Fer que puguin experimentar a partir de vivències pràctiques els comportaments, actituds i solucions que els confereixen seguretat, competència i creativitat.

L'educació en valors és com un espai de trobada-diàleg amb nosaltres, els altres i la realitat que ens envolta. Un diàleg que educa cap a la llibertat, la saviesa, l'amor i l'actitud de respecte i solidaritat. L'educació en valors serveix per a donar veritable qualitat als projectes individuals de vida, en la línia de fomentar una cultura de pau, tolerància i llibertat.

El plantejament és promoure els valors a l'aula a partir del desenvolupament personal dels mateixos, no com una matèria que s'ha d'ensenyar si no com una riquesa que tots podem compartir. Caldrà integrar els valors en el desenvolupament del currículum d'una manera natural, oferint al professorat un suport conceptual i pràctic així com totes les eines necessàries per tal d'aconseguir-ho.

Mesures de promoció d'una Educació Integral i Mediambiental

Carles Redondo Molins

Redacció: Carles Redondo Molins
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Una gran part de la població no és conscient de la necessitat d'un canvi profund en el nostre estil de vida i actituds personals per tal d'aconseguir una societat més sostenible.

Una de les formes de començar és mitjançant una educació integral i mediambiental. L'aprenentatge integral està centrat en quatre pilars tots ells interrelacionats:

- 1.- *Aprendre coneixer la realitat*
- 2.- *Aprendre a pensar i actuar.*
- 3.- *Aprendre a viure junts i ésser solidaris*
- 4.- *Aprendre a ser*

L'educació integral la definim com a aquella que comporta considerar "esperit i cos, intel·ligència, sensibilitat, sentit estètic, responsabilitat personal, pensament autònom i crític.

Si la persona apren mitjançant una educació integral conjuntament amb una educació mediambiental, s'ha de tenir en compte les diferents dimensions de la vida, ja que aquests tipus d'educació generarà les estructures socials que cal potenciar per assolir una societat equilibrada i sostenible. Aquestes quatre dimensions han de tenir un equilibri perfecte i dinàmic entre elles: la dimensió individual, la dimensió ecològica, la dimensió social i la dimensió econòmica.

La seva aplicació donarà una societat més equilibrada, ensenyant a ser més autosuficient, a consumir sense malbaratar tants recursos, a compartir, a substituir objectes per activitats i relacions humanes, i a cercar la felicitat de viure i deixar apartada la insatisfacció personal, la solitud i la depressió.

Diagnòstic

- 1.- *En el món occidental existeix una crisi social i ecològica, una gran part d'aquesta població ignora la necessitat de fer cap canvi en la seua estil de vida i en les seves actituds.*
- 2.- *L'educació està en un procés de canvi que pretén dirigir-la cap a la diversitat i les necessitats de l'entorn. Els joves tenen un període de canvis importants psicològics, fisiològics, afectius i socials, que porten als nois i noies a comportaments amb modificació psicològica conductual, crisis psíquiques i d'originalitat. Tenim unes tipologies de nois i noies que no volen assumir aprenentatges "academicistes" perquè amb ells no se senten motivats.*
- 3.- *La diversitat de la societat actual ens demana que els nois/es, joves puguin entendre, comprendre i fer-ne front a aquesta diversitat i això requereix persones amb una base cultural i de saber molt diverses, o sigui, que siguin polifacètics*

Objectius

Assolir una educació integral que es caracteritza per:

- 1.- *Saber coneixer la realitat i aprendre d'ella.*
- 2.- *Saber pensar i actuar i aprendre a analitzar, sintetitzar i reflexionar.*
- 3.- *Saber viure junts i ésser més solidaris i aprendre-ho practicant-ho.*
- 4.- *Saber ser i aprendre ser i estar.*
- 5.- *Potenciar les capacitats clau (iniciativa, autonomia, resoldre problemes, treballar en equip, interrelacionar-se, responsabilitzar-se)*
- 6.- *Saber equilibrar el nostre entorn social i mediambiental i aprendre d'ell.*

Mitjans i/o Instruments.

- 1.- *Crear currículums interdisciplinars que potencien els valors, el mediambient i l'aprenentatge integral.*
- 2.- *Adequar el centres educatius (recursos materials, humans i econòmics), i potenciar centres alternatius, perquè puguin aplicar i fer aquests currículums interdisciplinars, tractant temes relacionats en el mediambient que es troben més propers a l'experiència immediata de les persones. Que puguin fomentar una educació i aprenentatge integral.*
- 3.- *Utilitzar i crear noves estratègies metodològiques*
 - *Que utilitzin la temàtica mediambiental*
 - *Que utilitzin tècniques innovadores i creatives, per potenciar les capacitats clau en les persones, i a ser més polifacètiques.*
 - *Que tinguin en compte l'entorn social i mediambiental.*
 - *Que utilitzin l'educació en els valors.*
 - *Que es centrin en l'experiència, la consciència de l'ara i aquí.*
- 4.- *Diner públic per crear i adequar les infraestructures organitzatives, per fomentar l'educació integral i mediambiental, en diferents tipologies de centres i àmbits.*

Documentació tractada:

Equip de recerca-acció Ressò - S. Arrufat, Rosa Laffitte, i altres " Estudi de l'aplicació d'un programa de garantia social i de formació de professorat en l'àmbit de l'educació mediambiental i de l'aprenentatge integral" Papers Innovació Social (57), Ecoconcern, Barcelona 1998

Pere Subirana i Samitier- Ecologia per viure millor" Icaria, Barcelona 1998

Javier Pérez de Cuéllar (Informe de la comissió mundial sobre cultura i desenvolupament) " La nostra diversitat creativa "Centre UNESCO de Catalunya 1997

Daniel Wagman, Alícia Arrizabalaga " Vivir mejor con menos" Papers Innovació Social (54), Ecoconcern, Barcelona 1998

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Enginyer, Pedagog i psicoestèta. Actualment professor d'ensenyament secundari àrea de tecnologia i formació professional. Component de l'equip de recerca-acció ressò, on coordina l'aplicació de currículums d'aprenentatge integral i mediambiental en diferents instituts al nivell acadèmic de l'ESO

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Nous currículums i noves formes d'avaluació per assolir una escola generadora de vida

Angels Calveras Rubiralta Rosa Cuyàs Sol M^a. Assumpta Pla Pi

Redacció: Angels Calveras Rubiralta
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Tenim un sistema educatiu reflex de la societat esquizofrènica en la que vivim. És un model instructiu, memorístic, rígid i tancat, no generador de persones que puguin promoure canvis socials. No promou créixer amb bona salut psíquica i física. Provoca molt fracàs escolar, desmotiva i destrueix l'autoestima. En molts infants tanca la porta al coneixement de si mateixos i el dels altres. Proposem modificar el sistema educatiu, fent una modificació curricular i una modificació dels criteris d'avaluació per arribar a un sistema educatiu que faciliti un creixement integral i on la formació de cada persona no estigui dissociada d'un sistema social global generador de salut, d'equilibri i harmonia personal i col·lectiva.

Diagnòstic

El sistema educatiu actual és un reflexa del model de societat en el que vivim. És un model intrínsecament esquizofrènic. Verbalitzem uns valors i vivim i actuem, moltes vegades, de manera oposada al discurs teòric. El sistema educatiu hi contribueix promovent un model instructiu memoritzador, rígid i tancat on es valora la persona no pel que és, sinó per la seva capacitat de repetir, obeir i acceptar la no transgressió de la norma, i per tant, poc generadora de persones que puguin promoure canvis socials. Es potencia al màxim el fer, fer, valorant poc o gens els espais lúdics, de joc, de creació, de reflexió i d'estar. Aquest model no possibilita el creixement harmònic, joïós, autònom, solidari que caldria per créixer amb bona salut psíquica i física. Provoca un nombre elevat d'infants amb fracàs escolar. desmotiva, fa perdre el desig, la curiositat per saber, i molt més encara, no facilita el desig d'aprendre i destrueix l'autoestima d'infants, adolescents i joves. Els hi tanca les portes al coneixement de si mateixos, al coneixement dels altres i del saber, facilitant que sorgeixin persones infelices, molt ben adaptades a la norma -no rebels, no crítiques - o persones inadaptades, amb conductes antisocials - rebels, crítics no constructius -. L'objectiu implícit del sistema educatiu avui és acumular informació per obtenir una titulació. Si no s'aconsegueix això, simplement s'incrementa el gruix de persones fracassades amb poques sortides i escàs reconeixement social.

Objectius

Proposar un sistema educatiu que faciliti un creixement integral dels infants, adolescents i joves, per tal que siguin crítics, responsables, lliures, solidaris, tolerants, sincers i amb capacitat de relació i comunicació amb si mateixos i amb els altres.

- Proposar un sistema educatiu on la formació de cada persona no estigui dissociada d'un sistema social global que tingui en compte la salut, l'educació, el treball, l'oci ... de cada ú, buscant que tot plegat sigui generador de salut, per tant d'equilibri i harmonia personal i col·lectiva.

Mitjans i/o Instruments.

Nous disseny curricular:

Cladria disminuir continguts de conceptes i augmentar procediments de valors i tècnics per facilitar un aprenentatge significatiu i metacognitiu.

Aquest model hauria de ser capaç de : motivar, respectar, comprendre l'alumne i el seu entorn social, facilitar la reflexió crítica i la comunicació amb si mateix/a i amb els altres, l'acceptació d'un mateix i dels altres i proposar un sistema educatiu amb els valors implícits que es generen des del model proposat.

Modificació dels criteris d'avaluació:

Avaluar tenint en compte el procés de desenvolupament de cada ú, la motivació per aprendre i aprehendre, la reflexió de cada ú sobre el seu propi nivell d'aprenentatge, la reflexió professor/a - alumne/a sobre el nivell d'aprenentatge i maduresa assolit, tenint en compte que sempre sigui una avaluació formativa, contínua i global.

Documentació tractada:

- Disseny curricular. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.
- J. Novak i B. Gowin (1988). Aprendiendo a aprender. Martínez Roca. Barcelona
- F. Savater (1997). El valor de educar. Editorial Ariel. Barcelona
- Colin Rogers (1994). Psicología social de la enseñanza. Aprendizaje Visor. Madrid

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Assumpta Pla Pi. Pedagoga. Treball en docència i psicoteràpia d'adolescents

Angels Calveras Rubiralta. Psicopedagoga. Treball en docència i psicoteràpia d'infants.

Rosa Cuyàs Sol. Psiquiatre. Treball en el camp de la salut mental i docència.

Nova consciència i nova organització d'una ciutadania mundial

Josep M. Casas-Huguet

Redacció: Josep M. Casas-Huguet
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Els elements integrants de la proposta estan orientats a resoldre les disfuncions i incoherències (gravíssimes) del vigent "sistema d'Organització Mundial", integrat per varis subsistemes influïts amb força pel Neo-Capitalisme o capitalisme Liberal com a cap de fila i abanderat d'un consum materialista alienant. S'inclouen propostes procedents del Mundialisme i també moltes d'altres formulades per l'autor.

Els al·ludits elements integrants son, en essència:

A- ATENDRE AL FACTOR "QUALITAT HUMANA"

a- Necessitats bàsiques, subsistència i educació per la convivència.

b- creixement "personal" (Evolució de Consciència/Ètica), complementat per creixement "material" sostenible i planetari.

B- ATENDRE AL FACTOR RESPECTE I AMOR A L'ÈSSER (I en conseqüència, també per la Natura i l'Existència com a Unitat)

C- AUTORITAT ASSABLEARIA DEMOCRÀTICA MUNDIAL

D- LLEI MUNDIAL

E- NOVA ORGANITZACIÓ MUNDIAL ("Unitat-en-la-diversitat") (Globalitat/Unitat)

F- VALORS HUMANS FONAMENTALS (Vigència / operativitat mundial) (Factors òtics d'Humanització)

G- DRETS I DEURES HUMANS (Vigència/operativitat mundial) (Factors fonamentals de Convivència Planetària)

H- PAU "POSITIVA MUNDIAL" (que inclou l'erradicació de la Guerra i de la violència. Culminant en la fraternitat)

I- CIUTADANIA MUNDIAL (Ciutadans/es de la Terra o del Món. Mundialisme)

J- CONVIVÈNCIA PLANETÀRIA HUMANITZANT, es a dir, regida per l'ètica i plenament compatible amb l'espiritualitat (creixement interior, sentit de la transcendència) - Aprofundint en l'entitat, l'identitat, el sentit i l'abast de "l'ésser", es pot arribar a establir una directa correlació entre l'Ètica i l'Estètica"

EN RESUM: Els factors fonamentals de la proposta son:

Orientació global/unificadora (però no d'uniformitat); Educació innovadora; Evolució de Consciència; Humanització (Valors); Mundialització (Unitat en la Diversitat)

Diagnòstic

Disfuncions, incoherències, lesivitat alienant i punible del vigent sistema d'Organització (?) Mundial

- Es tracta d'un Sistema que propugna la producció, comercialització i consum, com a prioritats de l'existència humana; el resultat n'és una quasi total deshumanització

- El predomini del "material" en relació amb "l'ètic i l'espiritual", està portant a la destrucció inherent a la manca de comprensió, de respecte i d'Amor i a tot plantejament alienant.

- Es prostitueixen i desvirtuen el concepte i el fet de "ser" i també, de "ser persona", que entenem com a integració/maduresa individual/social respectuosa, ètica, solidària, creativa i harmònica

Objectius

1. Evitar l'Alienació Humana, pensant en una ciutadania harmònica, responsable, ètica, creativa, solidària, madura, en definitiva i per tant, vivificadora per l'Alegria, la Il·lusió l'Esperança, factors tots ells, inherents a l'autèntic creixement personal en Llibertat, vinculat, per cert, a una Globalitat i a una Unitat que son font inesgotable de Fraternitat i d'Amor Planetaris.

2. Cal eradicar tot tipus de discriminació i prepotència, potenciant el respecte per l'Ésser (a partir del principi Fonamental ser-en-el-ser), per a tot Ésser, i també, per tant, per la Natura. Després vindran la Solidaritat, l'Amor i també l'Ètica i la Justícia.

3. Assolir una Convivència Planetària regida per l'Ètica i compatible amb l'espiritualitat

Mitjans i/o instruments.

1. Estructuració d'una Autoritat Assembleària Democràtica Mundial

Per estructurar i ordenar positiva i planetàriament les demarcacions nacionals, caldria recórrer a un sistema federalitzant o qualsevol altre de semblant entitat i abast i a una Autoritat Democràtica Assembleària Mundial, a partir de la promulgació i vigència de Lleis d'Àmbit també planetari: estem parlant d'una organització Mundial fonamentada sobre una Assemblea Ciutadana Mundial (Assemblea de Ciutadans de la Terra o del Món).

2. Replantejament ètic global

3. Profunda innovació en els àmbits de l'Educació i Formació Humanes

4. Vigència generalitzada de "Valors Humans Fonamentals"

5. Vigència generalitzada de "Drets i Deures Humans"

Documentació tractada:

En relació amb un plantejament tant global i innovador es fa difícil, per no dir impossible, citar fons concretes de referència, ja que el material elaborat i que s'aporta es fruit d'un treball i procés personal de reflexió i d'investigació, desenvolupat al llarg de molt anys.

Ja hem fet referència a la utilització d'algun material procedent del Mundialisme (que és la filosofia propia dels Ciutadans del Món), però la resta es fruit d'una elaboració personal que incorpora una entitat, sentit i abast Global / Unificador, d'Educació/Consciència, d'Humanització (Valors), de Mundialització (Unitat/Diversitat) i S'inclouen aspectes o factors humanistes, socials, docents, pedagògics, polítics, econòmics, ètics, transcendents/espirituals, creatius, no alienants; factors referents a Valors i Drets i Deures, a realització integradora humana, a globalitat i Unitat, a capacitat d'estimar i, tot això, i molt més, no es pot treure d'un o moltíssims llibres, sinó d'un complex i dilatat procés de Vida, de relació i de reflexió

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Advocat, membre de la ONGD "Juristes Sense Fronteres", de l'"Associació de Ciutadans del Món, poeta, filòsof, humanista, investigador, delegat a Espanya del "Registre Internacional de Ciutadans del Món", membre fundador i responsable del Secretariat de "Ciutadans del Món", membre fundador del "Moviment Universalista Nova Era, membre d'EcoConcern, estudis de la Psicologia, Sociologia, Ontologia, Aspectes inusuals de la realitat

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

A) Contextualització

El canvi que proposem és necessàriament global i molt profund si tenim en compte el context, cada vegada més deteriorat, en que la Humanitat s'està movent: un deteriorament fruit de la negativa, per ignorant i destructiva, actuació (conducta) humana, una actuació que és necessari rectificar urgentment.

Tots plegats ens estem "jugant" el Present i el Futur del que és l'Humà, doncs la Vida en Llibertat, Consciència, Creativitat, Responsabilitat i Amor, està en gravíssim perill de sucumbir i amb ella, i per principi i definició, tot el que implica l'Ésser Humà!

No estem parlant de posar un "pedaç", sinó d'innovar, sense pèrdua de temps; tot el conjunt, doncs ens estem precipitant vers un gran desastre global, certament previsible. Reiterem el ja indicat al apartat d'Instruments i Mitjans, doncs del que es tracta és d'aconseguir la vigència i operativitat dels al·ludits Mitjans o Instruments, tenint en compte la situació actual i els objectius al·ludits, tot el qual obliga a innovar la situació present i a innovar-la (mutar-la) en quelcom ben diferent

B) Repercussions

Es poden deduir amb facilitat de tot el que s'ha exposat:

Positiu redreçament de la situació i tendències actuals, doncs està ben clar que estem anant cap al desastre de la Vida, en general, i de l'Humà, en concret, en el Planeta Terra. Per exemple, la Natura globalment considerada està patint gravíssimes agressions.

Es tracta, doncs, de recuperar les perspectives de supervivència en general i, en concret, del procés d'Humanització cap a un Ésser Humà madur, integrat i responsable, capaç de viure i realitzar-se en la Comprensió, la Consciència, el Respecte, la Llibertat, la Creativitat, la Responsabilitat, la Solidaritat, la Pau i, en definitiva, en l'Amor a tot i a tots!

C) Propostes amb contingut temàtic similar

Ho seran totes les que facin referència a la necessitat d'un urgent redreçament global de la conducta de l'Ésser Humà en el Planeta Terra a partir de la generalitzada vigència dels "Valors Humans Fonamentals" i en tant que constitueixen l'essència última dels "Drets i Deures Humans".

Potencial humà i vida quotidiana

Josep Maria Sans Serafini

Redacció: Josep Maria Sans Serafini
Fòrum temàtic Educació

Fòrum transversal Valors

Resum

Viure és créixer. el problema comença en descobrir que hem de créixer, i créixer és la única solució; la dificultat és la feina de trencar la carcassa que ens ho impedeix. Sense menystenir els grans problemes, les grans tècniques ni les grans solucions -que espero que molts prou que us plantejareu-, jo preferiria participar des de la concreció de l'aquí i ara mes quotidià: les actituds de les persones davant dels petits problemes.

Encomanar la creativitat en les coses més senzilles. Revelar capacitats, augmentar possibilitats, ser una mica més autors de la nostra vida:

SABER DE QUÈ ES DISPOSA. TREURE EL SUC DEL QUE ES TÉ. ORGANITZA'T. ACABAR EL QUE ES COMENÇA. NO LLENÇAR RES. APUNTAR-SE LES IDEES. ¿QUÈ FAIG MILLOR? FES-T'HO TU MATEIX. SEMPRE HI HA UN MÈTODE MILLOR. ¿QUÈ HI HA, GRATIS?

VIATGES AMB LUPA. LUPA DEL TEMPS. TRAJECTES VARIATS. EINES POLIVALENTS. ¿ON ÉS EL PROBLEMA? SILENCI. NO LLENCIS LA TV

Aquestes propostes a nivell personal, gairebé totes es poden aplicar a col·lectius. Proveu-ho.

¿QUÈ HI AFEGIRIES, AQUÍ?. Si n'has captat l'esperit, més enllà de l'anecdòtic, fes-te la teva llista.

Diagnòstic

Viure és créixer. el PROBLEMA comença en descobrir que hem de créixer, i créixer és la única solució; la dificultat és la feina de trencar la carcassa que ens ho impedeix.

Només la persona viu situacions com a problemes, però només la persona pot planejar accions com a solucions. Sense menystenir els grans problemes, les grans tècniques ni les grans solucions -que espero que molts prou que us plantejareu-, jo preferiria participar des de la concreció de l'aquí i ara mes quotidià: les actituds de les persones davant dels petits problemes.

Objectius

Revelar capacitats, augmentar possibilitats, ser una mica més autors de la nostra vida

Mitjans i/o Instruments.

SABER DE QUÈ ES DISPOSA. Estigues informat: Cultura i transports. Bolígrafs i espectacles. Botigues i tendències. Institucions i manifestacions.

TREURE EL SUC DEL QUE ES TÉ. Repassar-ho de tant en tant. Amb els anys, es veu d'una altra forma. ¿Què ha canviat? ¿O qui...? ¿Cap a on? Sospesar-ho, valorar-ho, reciclar-ho.

ORGANITZA'T. Endreça, identifica, relaciona, -objectes, espai, temps, pensaments.

ACABAR EL QUE ES COMENÇA. És fidelitat a si mateix. Fes-te un vot de confiança retroactiu i acaba-ho, ni que sigui d'una altra manera.

NO LLENÇAR RES. Ni objectes, ni idees, ni esperances. Llençar és el suïcidi de la creativitat.

APUNTAR-SE LES IDEES. Són el bé comú més gran i no hem de permetre que es perdin. Porta sempre paper i llapis a sobre.

¿QUÈ FAIG MILLOR? Fes-ho. No en diguis humilitat, del que no és més que mandra.

FES-T'HO TU MATEIX. Mai no t'ho acabaran d'interpretar si ho encarregues. I la vinculació de l'autor amb l'obra no es pot comprar.

SEMPRE HI HA UN MÈTODE MILLOR. Sembla un dogma, però es demostra cada dia.

¿QUÈ HI HA, GRATIS? Pensa en les coses que ho semblen. Pensa en les coses que ho són.

VIATGES AMB LUPA. Hi ha paisatges increïbles a dos passos, a dos pams. Amb el temps no et caldrà ni la lupa.

LUPA DEL TEMPS. Valora la bondat de cada instant, especialment en mals moments.

TRAJECTES VARIATS. Si fas sempre el mateix trajecte, canvia de tant en tant vorera o de mitjà de transport.

EINES POLIVALENTS. Quan vulguis resoldre un problema, no et limitis a sortir del pas: mira si trobes una solució ampla, que permeti l'aplicació a diverses variants, i força vegades.

¿ON ÉS EL PROBLEMA? Mira'l de cara. Creus realment que és un problema? Ho ha estat sempre i arreu? Ho és per tothom? Fer-te preguntes sobre els problemes te'n resoldrà algun i te'n portarà molts, però és així com es creix...

SILENCI. ¿Quins llocs records pel seu silenci?

NO LLENCIS LA TV Suprimeix-ne el so. Situa un mirall perpendicular a la pantalla. La simetria en moviment és tot un espectacle.

Amb els llums apagats, posa al màxim el color i al mínim la lluminositat.

Fes vibrar la llengua amb una erra ben forta i llarga, modulant-ne la

freqüència mentre mires la pantalla, i s'arrugaran les imatges.

Tria un canal on no hi facin res, i mira d'endevinar-hi coses.

GRUPS I INSTITUCIONS. Aquestes propostes a nivell personal, gairebé totes es poden aplicar a col·lectius. Proveu-ho.

¿QUÈ HI AFEGERIES, AQUÍ? Si n'has captat l'esperit, més enllà de l'anecdòtic, fes-te la teva llista.

Documentació tractada:

La font d'informació tractada és la meua vida, o sigui:

20600 matins.

20600 tardes.

20600 nits.

1000 llibres llegits.

2000 visites a exposicions i museus.

2000 reunions.

150000 diàlegs.

115000 quilòmetres recorreguts.

Feu números, i veureu que això no té res d'excepcional, fora de la forma de presentar-ho. A molts de vosaltres potser us surtin xifres superiors. El que sí que és excepcional és la quantitat d'ocasions que tenim a la vida d'exercir la nostra creativitat. No m'atreveixo a comptabilitzar les ocasions perdudes...

ANNEX BIBLIOGRÀFIC:

PUNT DE VISTA PRÀCTIC:

"Manual de creatividad", Edward de Bono, Programa Editorial, Colección MMLB.

"Desarrolle su creatividad", W. Kirst y U. Diekmeyer, Ediciones Mensajero .

"Tornem a viure", J. Massacrier, Alta Fulla.

PUNT DE VISTA TEÒRIC:

"Teoría de la inteligencia creadora", J.A. Mariana, Anagrama, Colección Argumentos.

"Sobre la imaginación científica", div. aut., edició de J. Wagensberg,

Tusquets Editores, Metatemas 22.

"Persona/Planeta", T. Roszak, Editorial Kairós

PUNT DE VISTA ESPIRITUAL:

"Creatividad y plenitud de vida", A. Blay, Editorial Iberia.

"La personalidad creadora", A. Blay, Editorial JIMS.

"El hombre en busca de su humanidad", M. Légaut, Ed. Verbo Divino.

"La destinación del hombre", N. Berdiaev, J. Janés Editor.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Canviar el concepte alienant de la dona que elaboren els interessos de poder en les religions

Maria Teresa Relat Tarrats
Col·lectiu Dones en l'Església

Redacció: Maria Teresa Relat Tarrats
Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Les nostres Esglésies estructurades completament en clau masculina, tenen molt a modificar quant al tracte d'igualtat dona-home. En aquest sentit tenen una gravíssima responsabilitat, perquè en elles s'emparen per justificar prejudicis i perjudicis contra les dones, molts sectors de la societat. El protagonisme actiu de les dones en els missatges de Crist històric fou fonamental; protagonisme que les Esglésies van abolir i que continuen impeding-lo, entrebantant el missatge de Crist. El seu patriarcat ha usurpat de la mare la seva potestat de Mestra i en la Institució Catòlica han segregat el que és inseparable i fa dir-se a si mateixa "Mater et Magistra", com si una cosa no impliqués l'altra i, per més inri, aquesta naturalesa materna escindida l'ostenta una Entitat aclaparadorament masculina.

Diagnòstic

El problema nuclear de la Humanitat és la negació del femení, la proscripció de la dona. Mentre continuï la desintegració del nucli humà, tota la activitat subsanadora en el món serà només un afegit de pedaçs per sortir del pas. Qualitativament està malmès l'humà. Cap revolució, cap religió, cap transformació ha donat fruit, perquè han estat realitzats només des de l'òptica masculina i per a l'home, orb davant la presència de l'altra per antonomàsia que és la dona. Sense ella, total, qualsevol esmerç d'energia esdevindrà insuficient i, a la llarga o a la curta, una entropia. La humanitat està mutilada d'arrel.

Objectius

Que la nostra societat s'adoni que el Vaticà i les altres Esglésies, que tan han influït en el pensament social i moral, recol·loquin la dona al lloc que li pertoca: l'assoliment de la seva diferència al nivell de paritat jeràrquica amb l'altre sexe, per poder incidir en el món humanament, és a dir, el femení ha de poder actuar a tots els nivells. Per tant, cal que deixin de magnificar la capacitat de sacrifici de la maternitat. Aquesta és necessària com a autoritat social, al costat del pare en el món. No la fórmula mare amb minúscula al servei del Pare amb majúscula. Lloc d'inferioritat revestit amb loances, per considerar-ho virtuts femenines. Tàcitament en el substrat social hi ha un suport o justificació als maitractaments, a la violència esgarrifosament extrema, sobre les dones. L'església ha de ser clara, si vol ser evangèlica, ha de deixar-se d'ambigüitats. Una església que vol continuar estant en autoritat i rectoria masculina és una Església greument mutilada i desautoritzada per injusta des dels raonaments.

Mitjans i/o Instruments.

Pressionar el Vaticà des de les jerarquies properes perquè defensin aquest objectiu, sentint-se aquestes recolzades per la total opinió del poble i sobretot dels seus fidels.

Afavorir tots els actes reivindicatius en aquest sentit, i per descomptat, mai ridiculitzar-los.

Demandar als teòlegs/gues (a voltes tan perseguits/des) que continuïn i augmentin la investigació i la declaració valenta de la justícia en la paraula de veritat.

Mitjançant l'opinió pública sensibilitzar i conscienciar la Societat en autoria no solament femenina sinó també cal que l'home s'impliqui, perquè és una de les qüestions que atany a tota la humanitat, essent ja el seu acompliment urgent i inajornable.

Documentació tractada:

Col·lectiu de Dones en l'Església "Les dones trenquen el Silenci" Edt. Claret-Barna-1994

M. Rosa Recasens i Ariza. "Drets humans i Església catòlica" Edt. El Mirall-Barna-1996

M. Josefa Amell, J. Comas "Insubmises en l'Església" Edt. Claret-Barna-1997

Josep Roviras Tenas "Una Iglesia preocupante" Edt. Arts Grafiques-Ginver S.A. Manlleu-1995

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

El Col·lectiu de Dones en l'església va néixer fa 12 anys i està format per un grup de persones de diferents opcions de vida i professió, inquietes i sensibilitzades per la situació de la dona al si de l'Església i de la societat,

en les quals hi descobrim una falta de coherència real amb el missatge evangèlic que ens parla per igual a homes i dones de germanor, d'igualtat i d'amor.

Duem a terme una tasca de reflexió i d'acció, conscients de l'importància que té o hauria de tenir, per la comunitat eclesiàstica l'aportació femenina, en igualtat de condicions que l'home, per tal d'enriquir-la i com a dret que ens dona la nostra pertinença al Poble de Deu.

De moltes de les activitats que hem dut a terme en tots aquests anys, cal ressaltar el I CONGRÉS INTERNACIONAL DE DONES CRISTIANES: "Vers una Antropologia Cristiana Integradora" que es va celebrar a Barcelona els dies 5,6,7,8 de desembre de 1997.

Comentaris i Observacions:

Centro de asesoramiento en sensibilidad artística y comunicación para dirigentes religiosos

Ana Gimeno-Bayon Cobos

Redacció: Ana Gimeno-Bayon Cobos
Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Dados los cambios que en cuanto a sensibilidad y valores ha significado la postmodernidad, y la escasa preparación de muchos de los dirigentes religiosos en nuestro país para asumírselos y hacer su mensaje comprensible -no sólo desde el punto de vista intelectual, sino también desde la afectividad y la sensibilidad- y con la finalidad de ayudarles a potenciar la calidad de los rituales religiosos y la comunicación eficaz con los grupos que les están confiados, se propone la creación de organismos asesores, integrados por un equipo interdisciplinar de expertos en Arte y Psicología, que faciliten pautas e instrumentos concretos para una codificación eficaz y digna de sus mensajes y celebraciones.

Diagnòstic

En los últimos años (la postmodernidad), la sensibilidad artística y la comunicación interpersonal de la cultura occidental han evolucionado en valores y puesto de relieve los que se refieren al "hemisferio cerebral derecho", o "hemisferio femenino": intuición, sabiduría emocional, sensorialidad, captación de la síntesis, del lenguaje no verbal, lo experiencial, lo simbólico y lo artístico, comunicación de sentimientos, empatía, creación de cercanía y acogida, etc.

Sin embargo, la mayoría de los dirigentes religiosos occidentales (en especial obispos, rectores, directores de colegios confesionales, etc.) han sido formados en una sensibilidad y una comunicación excesivamente analíticas, teóricas, masculinas y distantes. Muchas veces, además, su formación psicológica y artística es muy deficiente, y tienen que apañárselas en estos temas, a la hora de ejercer sus funciones, con un bagaje muy pobre, que no pueden suplir con su interés y preocupación (cosa que, por cierto, también ocurre en los ritos laicos, de los que aquí no me ocupo). Es fácil, entonces, encontrar iglesias artísticamente deleznable, homilias psicológicamente contraproducentes, personas frustradas por no sentirse a gusto en cadáveres de ritos que consideran suyos y dirigentes religiosos cansados y frustrados por el absentismo.

Por otro lado, los ritos religiosos que no son vividos con implicación afectiva de la persona se convierten en un trámite burocrático aburrido, sin sentido y sin vida, que difícilmente llevarán a un compromiso interno. Y para facilitar la implicación afectiva en un proceso, los aspectos expresivos, artísticos, sensoriales, rítmicos y comunicativos desempeñan un papel fundamental. Ello hace que muchas veces las celebraciones religiosas resulten insípidas y los celebrantes se esfuercen inútilmente, en base a remarcar aspectos que no son relevantes para la comunicación grupal, mientras descuidan aquellos que sí lo son.

Objectius

Potenciar la calidad de la celebración de los ritos religiosos, creando una experiencia y un sentimiento de comunidad humana comprometida con la dimensión trascendente, y potenciar el carácter transformante que -a nuestro juicio- todo verdadero rito comporta para la propia comunidad celebrante.

Facilitar la comunicación de los dirigentes religiosos con el resto de la sociedad, para que ésta pueda recibir su mensaje,

Dotar a la vivencia de lo sagrado de la dignidad estética y simbólica que le son propias, permitiendo así una mejor transparencia del Misterio al que hace referencia y, por lo tanto, facilitar la vivencia de lo religioso. □

Mitjans i/o instruments.

Centro de formación y asesoramiento a los dirigentes religiosos, formado por un equipo interdisciplinar, en el cual hubiese expertos, como mínimo, de las siguientes materias:

- Arte, en sus diferentes aspectos, especialmente: arquitectura, artes plásticas, interiorismo, música, poesía, oratoria, coreografía y teatro.

- Psicología, especialmente comunicólogos, publicistas y expertos en dinámica grupal, psicología evolutiva y psicología diferencial.

- Teología, y especialmente, para el caso de la Iglesia Católica, expertos en Teología Pastoral y Liturgia.

Este equipo podría tener como función general la de formar a los dirigentes religiosos en términos de sensibilidad

y comunicación para facilitar la receptividad social de su mensaje por parte del grupo al que cada uno de ellos, en concreto, tiene a su cargo mediante la adaptación del mismo a los canales comunicativos más idóneos. Se centraría en tareas como asesorar a las personas que así lo soliciten a propósito de un tema concreto; creación de un órgano de difusión (revista o boletín) donde indicar pautas generales, exponer ejemplos concretos de soluciones, ofrecer sugerencias de textos, músicas, símbolos, iluminación, ritmo, etc. para diferentes celebraciones; ofrecer cursos de formación especializada, y emitir informes sobre casos concretos en que así se pida.

Documentació tractada:

Me limitaré a seleccionar cinco obras, de las muchas existentes:

GIMENO-BAYÓN, A. y ROSAL, R. (1989). Oportunidades de renovación del sacramentalismo genuino en la cultura contemporánea, Iglesia Viva, 143/144, 467-482.

PÖLL, W. (1969). Psicología de la Religión. Barcelona; Herder.

ROSAL, R. (1989). Psicología Humanista y vivencia cristiana. Iglesia Viva 139, 87-112.

TANNEN, D. (1991). Tú no me entiendes. Buenos Aires: Javier Vergara Ed.

TOLSTOI, L. Qué es el arte. Barcelona, Alianza Editorial.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ana Gimeno-Bayón Cobos (Épila, 1947). Doctoranda en Psicología (Univ. Deusto). Licenciada en Derecho (Univ. Barcelona). Diplomada en Teología (Univ. P. Comillas). Hace 17 años creó, junto con Ramón Rosal, el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como psicoterapeuta, profesora y co-directora.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Diàleg interreligiós per contribuir a la pau, la justícia i la integritat de la Creació

Joan Botam i Casals

Redacció: Joan Botam i Casals
Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Els creients som tots cridats a construir un món millor, en diàleg amb nosaltres mateixos, ateses les diverses tradicions espirituals, i amb els no creients. Puig que la convivència pacífica és per a tots, som tots els qui l'hem de garantir.

Hem de donar per superats els temps de les mútues ignoràncies, de les discussions inútils, de les confrontacions per afanys de poder.

Som tots els homes i dones membres de la mateixa família humana. Ho hem d'assumir i aprofundir a través del diàleg, l'elaboració conjunta de propostes i la cooperació generosa, cadascú a la llum de la pròpia fe.

El diàleg interreligiós és una via de treball i d'indagació conjunta oferta a tots els creients de diverses confessions religioses així com als no-creients.

Diagnòstic

Entre les persones pertanyent a diferents confessions religioses existeix una ignorància mútua i poques ganes de superar-la. Les visions mútues viciades per les lluites de caràcter confessional impedeixen sovint una mútua comprensió i acceptació i sobretot no faciliten el treball en comú per la justícia i el manteniment de la integritat de la creació.

A Catalunya, per exemple, des del catolicisme s'han fet aproximacions molt pobres sobre l'islam, el judaisme, el protestantisme... ja que aquesta religiositat majoritària s'ha cregut superior a les altres. En el terreny específic de les relacions interconfessionals i interreligioses no s'han aconseguit ni els nivells promoguts pels dicasteris romans d'ençà del Vaticà II.

Objectius

contribuir a la construcció de la pau, a l'assoliment de la justícia i al manteniment de la integritat de la Creació des del testimoniatge de la germanor entre persones creients de diferents confessions i credos religiosos

Mitjans i/o Instruments.

El diàleg interreligiós hauria de ser el mitjà per excel·lència. Aquest hauria de tenir en compte els següents elements:

- Hi ha un lligam intrínsec entre el desenvolupament, la justícia i la integritat de la creació.
- Tots els homes i dones són cridats a treballar per aquests objectius
- Els creients de totes les religions, amb bones disposicions per a les relacions mútues (ni fanàtics, ni sectaris), hi són a més convocats partint del consens inicial sobre el transcendent, coherents amb la seva fe i, per això mateix, oberts al diàleg i a la col·laboració amb vista als objectius comuns.
- Per compartir una mateixa taula de diàleg per a uns objectius comuns, de igual a igual, cal establir unes regles de joc consensuades, destinades a millorar, amb la coneixença mútua, els camins d'entesa.
- Del diàleg al projecte i, d'aquest als compromisos concrets, no es poden excloure les aportacions conjuntes de gran força testimonial.
- Un tipus de diàleg com aquest, des de la confiança mútua, pot comportar també moments especials de gran significació religiosa, com la pregària, per exemple feta en silenci.
- S'han de preveure, al mateix temps, altres experiències paral·leles, orientades vers les mateixes finalitats i amb característiques semblants. Per tant no s'han d'excloure, ans al contrari, han de ser benvingudes, les possibilitats d'ampliació del cercle, del qual eventualment (ateses les dificultats per definir o situar la frontera entre creença i increença), ningú pot ser exclòs.

Documentació tractada:

- Declaració de Barcelona sobre la contribució de les religions a una cultura de la pau (Barcelona, Centre UNESCO de Catalunya, 1994).
- Propostes per a l'educació religiosa en un context de pluralisme i tolerància (Granada, Centro UNESCO de Andalucía, 1998).

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Neix a les Borges Blanques, el 21 de setembre de 1926. Framenor caputxí des del 13 d'octubre de 1945. Doctor en teologia, a la Pontifícia Universitat Gregoriana, de Roma el 1955. Premi Serra i Hünter, de l'Institut d'Estudis Catalans el 1956, pel seu treball "Arnau de Vilanova, moralista". Professor de teologia i més tard 5 vegades provincial dels framenors caputxins de Catalunya.

Espais comunitaris de creixement personal i espiritual

Jordi Costa Domènech

Redacció: Jordi Costa Domènech
Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Donada la manca de vertebració social a on es pugui desenvolupar el potencial humà genuí, es proposa la creació d'espais d'ajustament per ajudar a reequilibrar-lo, aprenent a donar-se a l'altre mitjançant el trobar-se amb si mateix. Es tracta d'utilitzar la cooperació per tal de descobrir altres maneres de viure i ampliar així la pròpia. La base ha de ser la capacitat gratuïta de gaudir de la vida. Hom proposa concretament la inserció temporal en un medi de vida comunitari

Diagnòstic

Donat que la família, la societat, l'ensenyament, la festa, els valors, les institucions estan patint grans canvis que fan que les persones quedin força en suspens i que manquin encara referents per al nou emergir. La manca de desenvolupament relacional, afectiu i social, si en queda es troba molt desvertebrat. Això fa que no s'aprofundeixi en el vessant profund de viure o que es faci molt de passada.

Objectius

Potenciar el que cada ésser és i té de "sui generis", ajudant-lo a descobrir el seu propi posicionament o vocació davant de la vida.
Descobrir que hom pot triar molt més del que ens han permès o mostrat.
Comprendre el que ens pertoca com a humans per tal de recuperar la llibertat i la responsabilitat.
Despertar el que hagi pogut quedar adormit de primordial.

Mitjans i/o instruments.

Espais a on concretar i ajudar a desenvolupar la part de gratuïtat que té l'ésser humà i a descobrir l'essencial en ell per tal de posicionar-se davant de la vida. Aquests espais poden ser de moltes menes i maneres. Em decanto per una posada en comú convivencial diària durant un temps on uns "instructors" ajudin a fer veure, prene consciència, despertar, mitjançant les tècniques i vivències adients els bloqueigs que cadascú pugui tenir

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Experiència religiosa, experiència individual: cap a una construcció responsable de l'ànima humana

Myriam

Redacció: Myriam

Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum. transversal Valors

Resum

L'experiència religiosa s'ha convertit en una necessitat individual. L'ésser humà cerca unir-se directament a Déu, segons un mode per descobrir, que no serà solament místic o devocional, sinó que sabrà integrar tots els aspectes d'una identitat que actualment es troba dividida.

Una individualitat responsable construïda damunt la descoberta de les funcions de l'ànima, per una banda, i de la pràctica de l'obertura del cor, per l'altra, aportarien profundes modificacions en el sí de les nostres col·lectivitats. L'home unit a Déu transforma el seu entorn, unint a l'exterior allò que ha sapigut unir a l'interior. En aquest marc d'interiorització individual, la religió és un factor de progrés i deixa de ser font de fanatismes o intolerància.

Una remodelació de la col·lectivitat només és realitzable, segons el meu parer, si l'ésser humà s'uneix a Déu i esdevé l'home interior, mitjançant una pràctica responsable "de l'espai de l'interior".

Diagnòstic

La religió té com a finalitat unir l'home a Déu.

Una religió és un sistema de creences que ha engendrat, al llarg dels segles, una comunitat de fidels.

S'institucionalitza amb el pas del temps en funció del seu nombre. Regula la relació de l'home amb Déu i dicta als seus creients normes de conducta religioses i socials. Cada religió afirma ostentar la veritat, continguda dins els seus textos sagrats i l'exemple dels seus profetes.

En els nostres països occidentals, entreté la imatge d'un Déu tot poderós exterior a l'home, un Déu que jutja i que defineix allò que està bé o malament. L'experiència religiosa en aquest marc es limita, la majoria de les vegades, a observar unes lleis rituals de tota la comunitat. La religió sembla ser doncs un fenomen de massa, dins el qual l'individu és reconegut en funció de la seva obediència a les normes establertes.

En els nostres dies, la religió sembla estar en una fase de crisi: crisi institucional, crisi individual. Tota crisi és sinònim de mort i de renovació, la religió pateix un problema d'identitat que sembla difícil de resoldre per mitjà de modificacions exteriors.

¿L'home dins la seva recerca de Déu no ha caigut al parany de la seva pròpia vanitat?

Les religions, els fidels han d'acceptar les seves imperfeccions, fins i tot la seva ignorància, per retornar a l'essència que les defineix.

El lligam amb Déu està realment en perill: en el nostre món on tot es compra, Déu es converteix en una mercaderia força atractiva. Adquirir el monopoli diví atreu a tot tipus de manipuladors, de malalts, de megalòmans que es prendran per Déu. Les institucions estan en perill, els fidels també.

La religió, que va ser l'únic pont que unia l'home a Déu i Déu a l'home està en mal estat.

La religió té com a finalitat unir l'home a ell mateix.

En vigílies del tercer mil·lenni, l'ésser humà sent confusament que ha de créixer, que ha d'esdevenir individualment responsable, en el sí de la seva col·lectivitat.

L'evolució de la cultura i de les ciències li permet abordar el coneixement d'ell mateix i del seu entorn sota un angle diferent. La seva relació amb Déu és, segons la meua mirada, la clau de pas per a la seva progressió.

L'ésser humà es gira cap a Déu o el rebutja (cosa que participa de la mateixa necessitat) en una espera personal. Necessita ser reconegut en les seves particularitats, Necessita ser estimat i encoratjat en el seu desig de responsabilitat. Pren consciència progressivament dels seus límits, no exempt de topades i conflictes, però així construeix la seva identitat particular. Sent la necessitat de comprovar per sí mateix el sistema de creences a les quals ha adherit fins aquell moment. Ara l'home està a la recerca d'experiència religiosa, directament, individualment.

Aspira al diàleg veritable, però no sap com fer-s'ho. Està esgotat de les baralles inútils d'una teologia que busca convèncer i no comprendre amb el cor. Busca construir, amb les seves pròpies eines, la seva veritat personal que l'unirà a ell mateix i així doncs a Déu, a Déu i així doncs a ell mateix.

Parla de la pau mundial, de diàleg interreligiós, però sobretot necessita pràctica, experiència i no mots.

Busca a totes les edats, i de vegades de manera desesperada, un sentit a la seva vida, a les seves proves, al seu patiment.

En un món que s'ha tornat inhumà, l'home necessita un Déu més humà, més proper a ell. La seva desesperació serà el ferment d'una mutació molt important, i potser fins i tot d'un veritable naixement de la humanitat, a través de la responsabilitat i la consciència, si té el coratge d'abordar de cara les preguntes veritables que cada dia se li plantegen.

Ja no rep de les institucions religioses les respostes que necessita. Ningú no sembla sentir el seu crit de desesperació. Aleshores es torna cap a la psicologia, les noves teràpies. En rep respostes parcel·laries però la seva inquietud metafísica roman present.

Sent la necessitat de tornar a formular els seus símbols religiosos des de la seva experiència i en un llenguatge

més adaptat al seu temps. Està a la recerca d'un diàleg veritable amb ell mateix i amb els altres. Ha de travessar la culpabilitat i la imatge totpoderosa d'un Déu que jutja per construir el temps de la responsabilitat individual, respecte a ell mateix, al seu entorn i a Déu. Busca la fe a través de l'experiència, busca també donar un sentit personal a les seves creences. Evidentment, això concerneix un nombre petit de persones. El fenomen de masses a l'àmbit religiós encara és molt potent.

Els manipuladors de la imatge de Déu ho saben prou bé. Les mateixes institucions en són víctimes. Les institucions s'han de pensar com a agrupacions d'individus capaços cada un d'integrar una experiència més personal del seu Déu. La crida a la comprovació veritable preocupa a tots aquells que cerquen créixer, sigui quina sigui la seva funció. Tots els altres, els que busquen ser tranquil·litzats sense implicar-se en la recerca són a la recerca de messies utòpics que vindran a salvar-los de la misèria...

L'ésser humà ha de construir ell mateix el pont que l'uneix a Déu, amb la seva feminitat restaurada: la feminitat restaurada de la qual parlem aquí es defineix per la capacitat de l'home responsable per qüestionar-se. L'ésser humà capaç de canvi de manera responsable es torna un receptacle viu d'un tot més inclusiu...és en aquest sentit que parlo d'una feminitat que concerneix tant a l'home com a la dona. No som només el que creiem ser (imatge de sí mateix). Som igualment allò que no volem ser (ombra). Ens calen la nostra imatge i la nostra ombra per unir-nos directament a Déu. Cap aspecte de nosaltres no es pot rebutjar. El Déu que parla a l'individu no és un jutge, sinó un principi de totalitat i de compassió que ens ajuda a créixer, i que reconeix en cada un de nosaltres un potencial preciós per preservar. Desperta el nostre sentit de responsabilitat i ens allibera de la culpabilitat i de les malalties individuals i col·lectives que aquesta engendra.

I sobretot, l'ésser humà necessita refrescar la seva relació amb Déu i amb ell mateix, retrobar un cor d'infant, per construir el pont que allibera i uneix. La religió de l'any 2000 s'haurà de comportar com un sistema educatiu obert, responsable. Penso que ens caldrà renunciar a l'absolut, que prohibeix la tolerància, i aprendre a conjugar el relatiu en tots els modes d'existència.

Objectius

Prendre consciència de la pròpia responsabilitat individual en el terreny religiós.

La religió esdevé el marc de l'expressió del potencial humà, un lloc d'aprenentatge i d'educació en el respecte a la vida, a l'altre i a sí mateix.

Trobar les eines que permetran passar de la culpabilitat moral a la responsabilitat de consciència. No es tracta de rebutjar els dogmes, o les institucions, ni de crear un contra corrent reactiu sinó aprendre a comprovar per sí mateix, i transformar les creences adquirides de l'exterior en experiència viva. Això pot ser l'inici de la consciència veritable on el dret a l'error implica naturalment el dret al reconeixement i a l'aprenentatge.

Una mutació profunda de la culpabilitat, pel desenvolupament d'una experiència personal pot modificar considerablement les col·lectivitats religioses i els mecanismes de l'educació en general

Mitjans i/o instruments.

Construir una educació del camp de l'ànima: (entenent aquí l'ànima com un potencial de naixement que convé desenvolupar)

Aplicar per això les eines semàntiques següents: pràctica del pensament paradoxal, pensament lineal de dos pols i pensament volúmic de tres dimensions.

Aprenentatge de la relativitat en els comportaments i en els judicis.

Comprensió del respecte a la vida en tots els regnes, a tots els nivells de l'existència, des de el més ordinari fins al més subtil.

El camp de l'ànima es construeix dins un espai que anomeno de l'interior en un llibre en preparació (El pelegrinatge cap a la unitat)

Per construir el camp de l'ànima convé acceptar i conèixer la pròpia imatge i anar a la recerca de la pròpia ombra. Dins l'espai de l'interior que uneix l'home a Déu, l'ombra és la matèria que permetrà la construcció del pont de manera responsable.

Un camp sempre necessita dues polaritats diferenciades per existir, posar-se en moviment i intensificar-se.

La noció de camp ens fa tornar a descobrir la importància de la funció cíclica, i de les lleis de l'alternància, que transforma tota cosa en relativa i passatgera.

La comprensió de la funció cíclica i la pràctica del pensament paradoxal permetent preses de consciència i l'accés al món de la significació.

Cada esdeveniment conté una significació particular, la lectura de la qual es fa dins l'espai de l'interior o camp de l'ànima.

L'ànima individual és el pont que uneix l'home a Déu, a ell mateix, que uneix el cos i l'esperit.

La construcció del camp de l'ànima individualment permetrà el naixement d'una humanitat responsable i conscient. Identitat de representació, identitat de situació: fonaments d'una psicologia de l'ànima responsable.

La identitat de representació és la identitat construïda des de la imatge que tenim de nosaltres mateixos. (ser això o allò)

La identitat de situació es construeix des de l'espai de l'interior i inclou naturalment l'ombra i la llum. (ser aquí o allà, totalment)

La identitat de situació concerneix l'expressió de l'home dins el seu potencial de creativitat.

L'home unit al Déu que l'estima surt mica en mica de la superstició, esdevé responsable de sí mateix i per conseqüència naturalment agafa el seu lloc veritable en el sí de la col·lectivitat.

Documentació tractada:

Myriam. L'Ange de la Présence. Editorial Nadir 1997, en francès.

Myriam. Les prières de l'Ange de la Présence. Edicions Obelisco. Edició bilingüe espanyol-francès, sortirà a finals del 98.

Myriam. Le Pèlerinage vers l'Unité, en preparació.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Myriam pseudonyme d'auteur, française, mère de famille, autodidacte. C'est intéressée très jeune à la philosophie, la métaphysique, la psychologie.

A commencé des études de psychologie, qu'elle a abandonné pour devenir artisan d'art; à découvert alors l'importance de la matière dans la connaissance de soi, et à chercher depuis à comprendre les mécanismes de la créativité, depuis un point de vue pratique et expérimental.

A rencontré l'expérience spirituelle directe de façon soudaine à travers un Lama tibétain, il y a quinze ans et depuis tente de structurer les informations issues de cette expérience dans le seilince du corps qui se transforme. A vécu beaucoup de méandre de vie dans l'apparence sociale, beaucoup d'épreuves, afin que se construise le greme de l'oeuvre qui actuellement surgit.

L'auteur ne se situe pas en marge des religions, mais au coeur de leurs racines .

D'une famille chrétienne marquée par une rencontre lié au lamaïsme tibétain, sa vie s'est totalement orientée vers l'écriture en 1996 quand à 50 ans elle rencontre la "Présence" en Andalousie à Cordoue devant le Mirhab de l'ancienne mosquée.

Ne se situe ni comme spécialiste ni comme intellectuelle, dans ces domaines, mais comme expérimentatrice, une personne qui forge des outils conceptuels et partiques pour des terres intérieures encore inexplorées observe, vérifie, simplement, depuis la plongée radicale qu'elle a été amenée à vivre ces vingts dernières années.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Fet religiós i educació

Teresa Guardans

Redacció: Teresa Guardans

Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Estudi dels àmbits de coneixement silenciosos (no egocentrat) que comparteixen els diversos quefers humans (ciència, art, religió...) i propostes per a facilitar-ne la comprensió i l'accés.

Diagnòstic

Persones dedicades a la tasca del coneixement, des de qualsevol àmbit: ciència, art (plàstica, música, literatura...), religió, pensadors..., indiquen la possibilitat d'una actitud coneixedora des del silenci de l'actitud quotidiana.

A jutjar pel seu testimoniatge, aquesta actitud és la porta i l'arrel de la seva experiència de coneixement, i a més de ser el motor de creació, genera un interès profund per tota realitat

Objectius

-Arribar a comprendre els oferiments de coneixement valoral enclosos en les antigues tradicions religioses i també en l'experiència artística i científica.

-Constatar que el plantejament educatiu actual aproxima als fruits de l'art, la ciència i la religió, però no a la comprensió i a la vivència dels nivells silenciosos d'aquests àmbits.

-Redescobrir i generar vies de desenvolupament d'aquest coneixement silenciosos i valoral per tal de fer possible una relació més sàvia amb la realitat.

Mitjans i/o Instruments.

Es tracta d'una reflexió sobre les línies mestres dels canvis d'actitud que requereix el coneixement silenciosos. Alguns punts es refereixen a l'educació escolar, però no es tracta, encara, d'una proposta d'accions concretes.

Documentació tractada:

Bibliografia diversa.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Formación para una vivencia psicológicamente madura de la propia tradición religiosa, agnóstica o atea

Ramón Rosal Cortes

Redacció: Ramón Rosal Cortes
Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Dada la alarmante ignorancia que se comprueba respecto a los contenidos y fundamentación de las diferentes cosmovisiones religiosas, agnósticas o ateas -también por parte de los adheridos a alguna de ellas- y los peligros que se derivan de tales vinculaciones inmaduras y con la finalidad de que todos los ciudadanos tengan oportunidades y ayudas para alcanzar una vivencia madura de esta cuestión que facilite el sentido global de su vida, se propone tomar medidas para que se introduzca, ya en la enseanza media, una asignatura que permita adquirir los conocimientos y actitudes adecuados para ese fin.

Diagnòstic

Resulta inquietante la acentuada ignorancia que se manifiesta -también en personas con estudios universitarios- sobre las diferentes cosmovisiones religiosas, agnósticas y ateas, incluida aquélla a la que se declara vinculada cada persona.

Este hecho conduce a un predominio excesivo de vinculaciones inmaduras en las que están ausentes las convicciones suficientemente fundamentadas y los sentimientos genuinos, y en las que la base de la adhesión se reduce, en muchos casos, al resultado de una actitud sumisa o rebelde respecto a las tradiciones recibidas de padres u otras figuras parentales.

Esta situación se presta a que conduzca a actitudes fanáticas o de excesiva dependencia de las modas de un grupo social, o de estilo fundamentalista e intolerante, con incapacidad de un diálogo respetuoso e intercambio sereno de experiencias y convicciones con personas de posiciones diferentes; o bien a un relativismo extremista que va probando consumir sucesivamente los productos variados que se ofrecen en el mercado de creencias e increencias postmodernas.

Objectius

Conseguir que los ciudadanos dispongan, a lo largo de su proceso de formación -y en consonancia con el nivel de formación que alcancen- una información suficiente y no tendenciosa de las distintas cosmovisiones religiosas, los agnosticismos y ateísmos humanistas, etc.

Asimismo que sean educados en actitudes de tolerancia con el pluralismo, capacidad integradora, y deseos de alcanzar unas convicciones maduras que eviten el peligro del "vacío existencial".

Mitjans i/o instruments.

- Asignatura sobre el Hecho religioso, el Agnosticismo y el Ateísmo en la ESO, que debería desarrollar un contenido amplio sobre las distintas religiones. Esta asignatura debería incluir distintos enfoques sobre el tema: antropológico, sociológico, psicológico, histórico...

- Programas de formación suficientemente amplia de los profesores que impartan esta asignatura. Se deberá cuidar especialmente que estos profesores no sufran problemas psicológicos en su vivencia religiosa, lo que daría lugar a actitudes fóbicas respecto a alguna cosmovisión -normalmente la recibida de las figuras parentales- o un estilo narcisista en la valoración de la propia cosmovisión, o una actitud antisocial impartiendo su enseñanza de forma deshonesto para desprestigiar a algunos grupos y enaltecer a otros de forma tendenciosa.

Documentació tractada:

La fuente principal de inspiración respecto a esta propuesta es la investigación psicológica realizada en el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista y el programa didáctico sobre Formas sanas y formas psicopatológicas en la vivencia de las cosmovisiones religiosas, el agnosticismo y el ateísmo.

De la abundante literatura sobre el tema me limito a citar a:

CAPRA, F. y STEINDL-RAST, D. (1994). *Pertenecer al Universo. Encuentros entre la ciencia y la espiritualidad*. Madrid: EDAF.

GARCÍA SANTESMASES, A. (1993). *Reflexiones sobre el agnosticismo*. Madrid: Cuadernos F. y S.

GIL, J.C. y NISTAL, J.A. (1994). *New Age. Una religiosidad desconcertante*. Barcelona: Herder.

KÜNG, H. y otros (1987). *El cristianismo y las grandes religiones*. Barcelona: Libros Europa.

MARTIN VELASCO, j. (1993). *El malestar religioso de nuestra cultura*. Madrid: Paulinas.

WILBER, K. (Ed.) (1987). *Cuestiones cuánticas. Escritos místicos de los físicos más famosos del mundo*. Barcelona: Kairós.

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Ramón Rosal Cortés (Barcelona, 1932). Licenciado y Doctor en Psicología. Licenciado en Filosofía. A partir de 1972 se implica en el Movimiento de la Psicología Humanista y en su introducción en nuestro país y funda -junto con Ana Gimeno-Bayón- el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como co-director, psicoterapeuta y profesor de formación de postgrado.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Fundació per una escola de les religions

Rafa Carmona

Redacció: Rafa Carmona

Fòrum temàtic: Experiència Religiosa

Fòrum transversal: Valors

Resum

Sectors cada vegada més amplis de la societat civil han superat el prejudici de la sospita indiscriminada contra el fet religiós. Un dels elements que més han contribuït a aquesta superació han estat els esclaridors debats a múltiples bandes realitzats per els qui anaven més enllà de l'univers mental i conceptual del propi grup de referència, així com la informació i formació especialitzades en amplis àmbits y de contorns difusos del fet religiós.

Al contrari, altres sectors socials i professionals utilitzen criteris de pensament molt estandarditzats en el que fa referència al coneixement de la pròpia antropologia cultural religiosa, així com la de les altres religions amb les que conviuen molt tangencialment, generant un franc desconeixement mutu.

Per aquesta raó, la creació d'una Fundació per una Escola de les Religions, ajudarà a vehicular un marc adient per a la informació i formació sobre la riquesa, profunditat i coherència de cadascuna de les tradicions religioses presents a Catalunya.

Diagnòstic

La complexitat de l'actual context social, cultural, professional i religiós fan que la vida quotidiana als Països Catalans sigui també el reflex del que es viu en altres zones dels països occidentals desenvolupats en el que fa referència a la multiculturalitat i la conseqüent pluralitat moral i religiosa. D'aquesta situació es deriva l'actual necessitat de situar-se personalment i col·lectivament en el complex univers religiós.

Els medis de comunicació, els moviments d'opinió, les institucions públiques i privades, els diferents agents socials i en termes generals "la cultura ambient", viuen un cert imconfort a l'hora d'actualitzar la seva visió sobre la persona concreta que té una altra cosmovisió religiosa de la realitat diferent de la seva.

La sospita indiscriminada contra el fet religiós s'està superant àmpliament. La societat democràtica ha induït un comportament de tolerància i civilitat davant tanta diversitat. Seria oportú reforçar aquests comportaments generats per l'interès i el coneixement mutus, des de la diversitat de la nostra societat contemporània, abans que es desenvolupin corrents d'exclusió i de marginació per causes religioses.

Objectius

Proporcionar contactes, assessorament, informació i formació en els espais socials, professionals i religiosos, des de l'amplitud de la societat civil.

Mitjans i/o instruments.

- La creació d'una Fundació Laica que aglutini personalitats civils i religioses de la més gran diversitat d'horitzons ideològics i religiosos.
- La dotació d'una Direcció Col·legiada i dels instruments jurídics i pressupostaris necessaris.
- La constitució de l'Escola de les Religions amb capacitat per coordinar i impartir seminaris, cursos, conferències, viatges, exposicions
- La dinamització d'un Organisme d'Assessorament i Mediació capaç de respondre a demandes personals i institucionals.

Documentació tractada:

Dossier de l'École Laïque des Religions (Paris)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'ecumenisme, un valor de pau i tolerància

Anna Griera i Morgui

Col·lectiu de Donesen l'Església/Moviment Ecumènic de Sabadell

Redacció: Anna Griera i Morgui

Fòrum temàtic Experiència Religiosa

Fòrum transversal Valors

Resum

Ecumenisme vol dir "terra habitada per tots" i pensem per això que la veu ecumènica es molt important escoltar-la en aquesta nova societat que volem i que avui estem repensant, perquè és la veu de la bona voluntat i que recull totes les toleràncies. I aquesta terra nova la volem habitada en igualtat de condicions, no hi poden haver creients de primera i creients de segona, mig amagats, que han de esgarrapar els seus drets una vegada i un altra. Però també constatem que l'ecumenisme és especialment difícil a casa nostra, degut a que les anomenades "minories dissidents" han patit al llarg de 50 anys tota mena de discriminacions, de les quals avui encara en queden alguns tics desgraciats. En tot cas, no tots els grups religiosos, tenen els mateixos privilegis, i creiem que això no és just. Recordem també que l'any 28 l'encíclica "Mortalium Animos" encara condemnava l'ecumenisme. Ens agrada l'esperit de l'Associació dels cristians per l'Abolició de la Tortura, creada l'any '89 sobre una base ecumènica. Reivindiquem doncs, fer les coses en comú quantes més millor. Es el futur somniat.

Diagnòstic

L'ecumenisme no avança perquè les persones no el fan seu, no l'acaben d'entendre. Fa falta més valentia per trencar tots els estereotips heretats i decidir-se personalment i desde les pròpies comunitats religioses a voler conèixer altres opcions, aquelles que fins ara eren demonitzades. Hem de tractar les altres opcions religioses com a una realitat propera a descobrir i estimar. ¿Perquè no anem a visitar una sinagoga, una església protestant o una mesquita? Així farem una societat més oberta i respectuosa, (conèixer és estimar) i podrem compartir altres filosofies, altres ètiques, altres músiques. Potser si tot ens és més proper i familiar desapareixeran totes les barreres separadores, que mai han tingut sentit, i de cara al futur son totalment immorals i inacceptables. I les esglésies, totes, han de fer un pas decidit cap a l'apropament. Ignorar-ho és tenir una ceguesa suïcida.

Objectius

Fa massa temps que estem separats, i el pitjor és que ens hi hem acostumat, ho trobem normal. Perquè això canviï, cal crear un estat general d'opinió, que cada associació i tots que poden parlar-ne o escriure als mitjans, facin seu l'ecumenisme, s'acostin als moviments ecumènics ja existents i col·laborin a crear espais de diàleg i iniciatives culturals i d'ajuda social conjuntes. Hem de sortir de tot allò que és nostre, i enriquir-nos, conèixer i compartir l'alegria de la vida i els valors de la tolerància i de la pau. I tot això ho hem de fer saber, perquè aquestes veus no se senten gaire als mitjans de comunicació, a les esglésies o al carrer. Si els intel·lectuals ho saben transmetre, serà un bon pas endavant.

Mitjans i/o instruments.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

El col·lectiu va néixer l'any 1986 a Barcelona, fruit del plantejaments d'un grup de dones reunides a l'entorn de Maria Martinell que dirigia un taller sobre feminisme. "Aconseguir la plena igualtat i la paritat home- dona en l'església i en tots els àmbits", ha estat l'objectiu primer en aquests 12 anys de vida, en els quals el grup ha crescut i s'ha fet present en els mitjans de comunicació. S'han fet cursets i estudis i estudis i tenim la revista "paraules i fets de dones".

El moviment ecumènic de Sabadell ha nascut fa uns quatre anys com una prolongació del Col·lectiu, encara que els nostres propis estatuts (que son els mateixos del Centre Ecumènic de Catalunya) ja han estat presentats per la seva aprovació final a l'Ajuntament de la ciutat.

Comentaris i Observacions:

Mesures per afavorir el sorgiment de noves comunitats religioses contemplatives

Rosa Quatrecases i Barrot

Redacció: Rosa Quatrecases i Barrot
Fòrum temàtic: Experiència Religiosa

Fòrum transversal: Valors

Resum

Suscitar el naixement de noves experiències de vida comunitària contemplativa en l'església catalana, adaptades al moment i gent actuals

Diagnòstic

La vida religiosa contemplativa i comunitària a Catalunya em preocupa per la seva pobresa actual, tant espiritual com en personal i contingut de vida comunitària. Crec que es degut, en part, a una falta de visió engrescadora i adaptada al que Déu li demanaria en aquest moment, car segurament no és fàcil sortir del conegut per trencar motlles.

Objectius

Suscitar una reflexió constructiva sobre la vida religiosa contemplativa capaç de fer néixer noves formes de vida comunitària en l'Església més adaptades al món d'avui.

Mitjans i/o instruments.

Penso que s'haurien d'estudiar propostes com les de la Communauté de Jerusalem, a Saint Gervais, de Paris o bé les de les diferents comunitats nascudes del món carismàtic, sobretot a França. També seria necessari veure si seria possible crear un grup de pregària que pogués ajudar a anar discernint possibles camins.

Documentació tractada:

Tinc a disposició de qui hi estigui interessat tot tipus de llibres i informació.

Altres dades de l'autor: Jo mateixa procedeixo de la vida religiosa contemplativa femenina en la que he estat més de 20 anys, amb experiències diverses, la majoria fetes a l'estranger (Suïssa, Algèria, Alemanya, etc.)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Procedeixo de la vida religiosa contemplativa femenina en la que he estat més de 20 anys, amb experiències diverses, la majoria fetes a l'estranger (Suïssa, Argèlia, Alemanya, etc.)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per assegurar l'aportació de les religions a la tolerància i a la pau

Francesc Rovira Llopart Francesc Torredeflot Freixes
Centre UNESCO de Catalunya

Redacció: Francesc Torredeflot Freixes
Fòrum temàtic: Experiència Religiosa

Fòrum transversal: Valors

Resum

La discriminació, la intolerància, la violència i la guerra entre individus o comunitats constitueixen un tret distintiu del present humà. Algunes d'aquestes manifestacions es pretenen justificar religiosament, però aquesta justificació traeix l'esperit original de les grans tradicions religioses, que conviden a participar d'una saviesa especial que inspira joia i amor. La dimensió espiritual ha de jugar un paper cabdal en la construcció (cultural i real) de la pau i la tolerància.

Des de la UNESCO, i especialment a partir dels dos encontres internacionals "La contribució de les religions a la cultura de la pau" celebrats a Barcelona el 1993 i el 1994 i organitzats pel Centre UNESCO de Catalunya, es proposen diferents maneres en què individus o grups i institucions de tota mena poden implicar-se en el procés de construcció de la pau.

Diagnòstic

Les manifestacions de discriminació, intolerància, exclusió i violència entre individus o comunitats abunden en el nostre món. A vegades esdevenen guerres obertes. Som perfectament conscients del sofriment i la mort causats per tot plegat. Alguns d'aquests actes es presenten o es justifiquen com a religiosos. La mobilitat de les persones, les possibilitats de comunicació, la interdependència global, els processos d'integració: atesa la cultura dominant de la violència, tot això incrementa les situacions de risc, però per aquest mateix motiu també accentua la necessitat de potenciar la tolerància, el diàleg, la solidaritat, etc.

La fonamentació religiosa dels conflictes traeix la inspiració original de les fonts espirituals de les grans tradicions religioses. Es podria dir que les causes de les guerres no poden ser mai religioses. Encara que cada cultura atorga un sentit propi a les idees de religió, de pau i de llibertat, arreu les religions donen un sentit últim a l'home, comparteixen l'interès per la pau i la concòrdia entre les persones, i estan a favor de la llibertat i de la justícia.

La saviesa que poden inspirar les religions genera una alegria profunda, genera joia. I sense joia no és possible construir la pau veritable. Encara que no només les institucions religioses puguin fer de font d'inspiració de manera efectiva, certament les grans religions poden oferir un gran bagatge de símbols i testimonis d'aquesta saviesa. Les religions poden produir una mobilització universal perquè canalitzen molta força espiritual.

Objectius

- 1) La convivència pacífica i veritablement harmoniosa entre individus o comunitats de sensibilitats o cultures diferents. Assolir una pau social que sigui la concreció de la pau interior (en alguns llocs del món, les religions són l'única eina per assolir la pau).
- 2) Fer notar que les religions criden a una saviesa especial que revela la dignitat d'individus i comunitats humanes, que inspira amor i fraternitat, que ens acostava a la realitat còsmica, i que ens allibera d'actituds tancades, egoïstes o insolidàries.
- 3) Recordar el valor intrínsec de la dimensió espiritual de la vida: aprendre a veure l'invisible més enllà del visible, restaurant la confiança, la responsabilitat, l'esperança, la joia.
- 4) Recordar la necessitat pragmàtica de la dimensió espiritual de la vida. Facilitar que el món es beneficiï del poder curatiu d'aquesta dimensió. Facilitar que la humanitat reneixi a través de valors ètics i espirituals, que s'alimenti del missatge d'amor, unitat i comprensió. Al mateix temps i de manera indissociable, cal que les religions optin més per l'autoritat moral que no pel poder polític.
- 5) A partir de l'aportació de cada cultura, construir ponts interculturals que ajudin a afrontar conjuntament problemes comuns i a elaborar, també conjuntament, projectes de futur. Sense esdevenir una "cultura universal" abstracta, essencialista o totalitària, aquests ponts podrien fornir la base d'una cultura de la pau que substituís la vigent cultura de la violència, i que hauria de basar-se en valors com ara el respecte a la vida, la llibertat, la justícia, la solidaritat, la tolerància, els drets humans, la igualtat entre homes i dones, la democràcia, el desenvolupament, les responsabilitats i les càrregues compartides, la resolució no-violenta de conflictes... En el terreny religiós, caldria restaurar les significacions originàries dels missatges de les religions, per tal com d'aquesta manera poden reforçar i àdhuc fonamentar tots aquests valors.

6) Promoure específicament la tolerància, entesa com a respecte, acceptació i estimació de l'altre, tot reconeixent els seus drets i les seves llibertats i tot sentint una certa harmonia en la diferència. Aquest concepte de tolerància s'oposa evidentment a tot dogmatisme i a tota imposició de conviccions, però també a la renúncia a les conviccions pròpies, al pur relativisme nihilista i escèptic, i a les concessions a la injustícia. En el terreny religiós, significa esdevenir pluralistes tot sabent-nos membres d'una tradició concreta: reconèixer que les altres tradicions religioses també poden ser font de veritat i de sentit, i que comparteixen la mateixa aspiració de dignificar els individus i els grups. Establir un diàleg interreligiós permanent a tots nivells, que no elimini la diversitat ni tampoc la sacralització.

Mitjans i/o Instruments.

Totes les instàncies humanes poden servir de mitjans als objectius establerts: individus, grups religiosos, culturals, socials o ètnics, institucions públiques o privades, organismes internacionals... S'especifica:

- 1) A nivell individual, posar en moviment la pròpia dimensió espiritual: cultivar el coneixement, la comunicació, l'obertura d'esperit... Adquirir el compromís personal d'implicar-se en les causes de la pau i la tolerància.
- 2) Des de les confessions religioses, demanar perdó als homes i a la terra per haver traït llurs ideals originaris. Provar de restaurar aquest missatge originari més enllà de dogmatismes. Disminuir el rol dels interessos institucionals. Mirar de guarir les ferides d'antics antagonismes causats per conflictes d'interessos extraespirituals. Fer entendre què és l'home i on porta el descontrol de l'ego. Esdevenir font de motivació i energia creadora. Revisar el propi llenguatge sobre les altres religions. Havent suprimit la idea de superioritat, establir un diàleg interreligiós que posi l'accent en el missatge comú i deixi en segon lloc les diferències en el ritus o en el dogma. Fomentar la reflexió i el diàleg intercultural sobre sistemes i institucions globals. Revisar com es treballa pels drets humans, la pluralitat i la pau en la pròpia religió. Afavorir també el diàleg i l'harmonia al si de cada religió. Proporcionar una educació religiosa que promogui l'obertura i la tolerància.
- 3) En l'àmbit de l'educació formal, i també en els àmbits de la cultura, de l'educació informal, de la família o del lloc de treball, cal treballar l'aprenentatge del següent:
 - Veure els orígens culturals, socials, econòmics, polítics i religiosos de la intolerància.
 - Fer front a tot allò que alimenta la por.
 - Conèixer els propis drets i llibertats, així com la voluntat de protegir els drets i les llibertats dels altres.
 - Veure que hi ha una fonamentació religiosa dels drets humans.
- 4) Quant als mitjans de comunicació, cal que afavoreixin el diàleg i el debat lliure, i posin l'accent en els perills de la intolerància.
- 5) Des de les institucions públiques i privades, realitzar campanyes de promoció de la cultura de la pau: a la premsa, en fòrums, en cursos... Difondre tota documentació de trobades sobre les religions, la pau i la tolerància. Difondre el missatge del diàleg interreligiós en les publicacions universitàries.
- 6) Des de la societat civil, crear moviments específics per promoure la cultura de la pau basant-se en valors religiosos.
- 7) Des dels organismes públics nacionals i internacionals, garantir la igualtat d'oportunitats econòmiques i socials i l'exercici just i imparcial dels tres poders (legislatiu, executiu i judicial). Trobar un sistema de consulta permanent de les Nacions Unides amb les grans tradicions religioses. Incloure comitès interreligiosos en les conferències de pau, per tal d'assessorar i suggerir des del punt de vista religiós.
- 8) Des de les institucions científiques, realitzar estudis que permetin analitzar i valorar la resposta de la comunitat internacional al fenomen de la intolerància, per tal de donar suport i coordinar la seva acció.
- 9) Creació d'un centre de diagnòstic i previsió de conflictes, de caràcter interdisciplinari, que pugui estudiar les maneres de resoldre conflictes amb dimensió religiosa. Caldria la implicació de representants religiosos que puguin reconèixer responsabilitats i suggerir paraules i accions per a la pau. Fer trobades interdisciplinàries d'aquesta mena allà on hi hagi risc de conflicte a mitjà termini.
- 10) Celebració del Dia Internacional per la tolerància (16 de novembre), per mobilitzar l'opinió pública.

Documentació tractada:

Ponències de Federico Mayor, Fèlix Martí i Hardev S. Palta, recomanacions i pensaments finals, del seminari de la UNESCO The Contribution by Religions to the Culture of Peace - La contribution des religions à la culture de la paix, celebrat a Barcelona l'abril de 1993.

Ponències de Janusz Symonides, Fèlix Martí, Kishore Singh i Federico Mayor, i la "Declaració sobre el rol de la religió en la promoció d'una cultura de la pau", del segon seminari de la UNESCO The Contribution by Religions to the Culture of Peace - La contribution des religions à la culture de la paix, celebrat a Barcelona el desembre de 1994.

Totes les ponències presentades en els dos seminaris es troben publicades en sengles volums pel Centre UNESCO de Catalunya.

"Declaració de la UNESCO sobre la Tolerància", editada pel Centre UNESCO de Catalunya.

Bibliografia addicional:

KÜNG, H. - KUSCHEL, K.-J., Hacia una ética mundial - Declaración del Parlamento de las Religiones del Mundo, Trotta, Madrid, 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

També és co-redactor de la proposta Francesc Rovira i Llopart

Organització dels sistemes religiosos en les societats dinàmiques

Marià Corbí Quiñonero

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic: Experiència Religiosa

Fòrum transversal: Valors

Resum

Es proposa repensar l'organització dels grups religiosos per adaptar-la al sistema cultural de les societats industrials de finals del segle XX. La nova cultura industrial es caracteritza per la innovació contínua en ciència, tecnologia, formes d'organització, fins col·lectius i per la necessitat que cada individu decideixi sobre el seu propi destí en una confluència comunicativa amb altres tradicions culturals i religioses. Cal superar la fixació del pensar, del sentir i de l'organització que van adoptar les religions al si de les societats preindustrials. Cal, sobretot, impulsar una concepció del fet religiós com procés interior personalitzat cap a una nova dimensió del conèixer, del sentir i de l'actuació des del silenci.

Caldria aconseguir formes d'organització dels grups religiosos que s'apartin de la jerarquització i burocratització, i serveixin per dinamitzar individus i grups en el procés al silenci sota la guia dels i de les mestres religioses, i no dels jerarques. Aquestes noves estructures han de servir per promocionar la comunicació horitzontal entre tots els membres i facilitar el diàleg de tothom que treballa en la indagació des del silenci. Cal transformar les organitzacions religioses, per a que deixin de ser llocs de submissió i adoctrinament i puguin esdevenir estructures de comunicació sense reserves, aprenentatge continu, ajut mutu i indagació individual i col·lectiva.

Diagnòstic

La dimensió espiritual o capacitat d'una nova dimensió del conèixer i del sentir des del silenci, es considera un aspecte essencial de la naturalesa humana. A les societats occidentals de finals del segle XX està encara associada a institucions religioses que mantenen formes de pensament i estructures heretades de cultures preindustrials.

Aquestes formes culturals són estàtiques, recolzades en sistemes de creences basats en mites i símbols construïts per modelar el pensar, el sentir, l'organització i el mode de vida a homes que viuen en societats agrícoles, autoritàries, patriarcales, que bloquegen el canvi i exclouen alternatives. Aquestes categories són ineptes per unes formes de vida industrials, d'innovació contínua, democràtiques i globals.

La conseqüència és una oferta religiosa pensada, sentida i organitzada amb patrons invisibles per a les societats científiques, tecnològiques, de canvi continu, basades en la llibertat i creativitat d'individus i grups, en la comunicació i en la democràcia i la globalització.

Objectius

- En primer lloc, reconvertir els principis i les entitats religioses per adequar-les a les societats industrials d'innovació contínua. Els principis motors de la religió reconvertida a les noves estructures culturals serien:
 - a) l'oferta d'una nova dimensió de les facultats humanes quan aprenen a funcionar sense egocentració, des del silenci de l'egocentració i des de la màxima lucidesa i alerta. Aquesta oferta és l'ofertament d'un procés d'indagació i subtilització.
 - b) Des d'aquesta perspectiva els mestres religiosos van al davant, i els textos sagrats són com plataformes que ens porten més enllà de totes les fronteres i més enllà de tota submissió.
 - c) Els símbols i els mites religiosos s'assemblen als poemes, hom els viu i els fa servir, mai se sotmet a ells.
- En segon lloc, difondre i discutir la idea de la necessitat urgent d'aquesta reconversió de les tradicions religioses, si no volem trencar la tradició i perdre per a la nova cultura la immensa riquesa acumulada durant mil·lennis.

Mitjans i/o instruments.

En funció dels objectius proposats, l'organització de les entitats religioses ha de caracteritzar-se a partir de:

- a) Estructuració de xarxes horitzontals que facilitin la comunicació, l'intercanvi i l'ajut mutu entre aquells que s'han compromès a realitzar un procés interior d'indagació.
- b) Estructuració de la comunicació contínua i profunda amb els grans mestres del passat i amb els mestres vius, quan hi siguin.
- c) Crear la consciència en tots els membres de l'organització que el camí a recórrer no és de submissió a res ni a ningú, sinó de complet alliberament de tot el que sotmet la nostra capacitat de conèixer, sentir, percebre. Tant d'allò extern (creences, ideologies, interessos) com, sobretot, intern (la necessitat i tot el que aquesta construeix,

des dels aspectes més materials fins als més subtils).

Documentació tractada:

- Corbí, Marià; "La religió en la nova societat industrial", a Papers d'innovació social, 17, 1993

Documentació addicional:

- Corbí, Marià; "Proyectar la sociedad. Reconvertir la religión", Herder, Barcelona, 1992, 342 p.

- Corbí, Marià; "Les organitzacions religioses en societats dinàmiques", a Papers d'innovació social, 45, 1995

- Corbí, Marià; "Religión sin religión", PPC, Madrid, 1996

- Corbí, Marià; "Conocer desde el silencio", Sal Terrae, Santander, 1992

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Marià Corbí és professor d'Esade, de l'Institut de Teologia Fonamental i de la Fundació Vidal i Barraquer de Barcelona. Ha estudiat les transformacions ideològiques i religioses de les societats industrials. Algunes de les seves publicacions: "La religió que ve", Claret 1991. "Indagacions sobre el futur", Centre Català de Prospectiva, 1991. "Proyectar la sociedad, construir la religión", Herder 1992. "Conocer desde el silencio", Sal terrae 1992. "Viento de libertad", Llar del Llibre 1994.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Cambios en el sistema educativo para lograr una educación intercultural

Luisa Fernández Antonia de la Flor Heredia

Redacció: Maria Martínez Agüero
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Los sistemas educativos desempeñan funciones esenciales en las vidas de las personas y de las sociedades. El desarrollo armónico de unas y otras se asientan en la educación. En la educación se transmiten y ejercitan los valores que hacen posible la vida en sociedad, el respeto a todos los derechos y libertades fundamentales, se adquieren los hábitos de convivencia democrática y el respeto mutuo. La educación permite avanzar en la lucha contra la discriminación y la desigualdad por raza, sexo, religión u opinión.

La escuela es el foro dónde se reúnen todas las diferencias y culturas, Si la sociedad es diversa, diversa será la escuela. La escuela trata hoy la diversidad, pero no la asume. Esto desintegra y margina. La educación multicultural se distingue por el humanismo, pone a la persona por encima de toda consideración social, económica o cultural, acepta el mosaico cultural, valora positivamente todas las culturas, cree en el diálogo entre las culturas, es más ideológica, intenta superar la mera coexistencia de culturas.

Entre los objetivos de la propuesta destacan: proporcionar a los niños y jóvenes de uno y otro sexo una formación plena que les permita conformar su propia y esencial identidad y construir una concepción de la realidad que integre, conocimiento, y valoración ética y moral de la misma con libertad, tolerancia y solidaridad y lograr que todas las culturas sean reconocidas en el ámbito escolar. Ser conscientes que todos tenemos derecho a la educación, pero una a educación multicultural e intercultural que permita desarrollarnos como personas con una cultura propia y en igualdad de condiciones y oportunidades.

Para ello se necesita: proyectos de trabajo que contemplen la relación entre familias y profesorado, planificaciones en el área de la convivencia y la concienciación e implicación de todas las partes (padres, profesores, monitores, educado-res, etc.) en elaborar estrategias para que cada una de las partes asuman su responsabilidad activa en la educación de los suyos.

Diagnòstic

Los sistemas educativos desempeñan funciones esenciales en las vidas de las personas y de las sociedades. El desarrollo armónico de unas y otras se asientan en la educación.

En la educación se transmiten y ejercitan los valores que hacen posible la vida en sociedad, el respeto a todos los derechos y libertades fundamentales, se adquieren los hábitos de convivencia democrática y el respeto mutuo. La educación permite avanzar en la lucha contra la discriminación y la desigualdad por motivos de raza, sexo, religión u opinión.

Hay que diferenciar entre el contexto escolar y otros contextos educativos, en los hogares los niños aprenden a respetar su herencia cultural.

Las políticas educativas escolares son poco sensibles a la realidad de determinados alumnos/as. Esa insensibilidad provoca su inadaptación y motiva su rechazo a la escuela. Esto trae como consecuencia abandonos escolares, repeticiones, y retrasos. Esto se da, mayoritariamente, en los marginados de la cultura dominante.

El abandono prematuro de la escuela ahonda las barreras y condicionan decisivamente las expectativas futuras. Podemos citar el caso del pueblo gitano, como claro ejemplo de esto.

La escuela es el foro dónde se reúnen todas las diferencias y culturas, Si la sociedad es diversa, diversa será la escuela.

La escuela trata hoy la diversidad, pero no la asume. Esto desintegra y margina.

Los maestros registran la existencia de un conflicto entre la escuela y la familia.

La falta de flexibilidad en los métodos pedagógicos no permite que la escuela se adapte a la cultura de las minorías étnicas, por ejemplo la gitana. Existe una omisión grave sobre el pueblo y cultura gitana en los textos de EGB, BUP, etc. Ello lleva a que el niño gitano tenga la impresión de vivir una cultura ilegítima, no tomada en cuenta en el programa educativo. La idiosincrasia gitana es contradictoria con la disciplina escolar, los padres gitanos desconfían de la institución escolar al considerar las influencias educativas como destructoras de la cultura gitana., por eso a pesar de los programas de escolarización para niños gitanos, el índice de absentismo es altísimo y los fracasos y deserciones muy frecuentes.

Es importante destacar el papel que juega el maestro en esto como motivador, a la expectativa del alumno. Transmitir al resto de los alumnos el respeto por las diferencias.

Otra figura importante es el mediador gitano ya que su labor con las familias puede ser muy importante para intentar concienciar la importancia de la educación, para el desarrollo integral de la persona y la promoción del pueblo gitano como colectivo social, haciéndoles entender que la educación ayuda a participar más activamente en la estructura social, a que reciban información sobre los derechos a exigir y los deberes a cumplir etc. La educación multicultural se distingue por el humanismo, pone a la persona por encima de toda consideración

social, económica o cultural, acepta el mosaico cultural, valora positivamente todas las culturas, cree en el diálogo entre las culturas, es más ideológica, intenta superar la mera coexistencia de culturas.

Objectius

El objetivo fundamental de la educación es proporcionar a los niños y jóvenes de uno y otro sexo una formación plena que les permita conformar su propia y esencial identidad y construir una concepción de la realidad que integre, conocimiento, y valoración ética y moral de la misma con libertad, tolerancia y solidaridad.

Lograr que los equipos docentes asuman las distintas realidades de todos sus alumnos.

En el caso particular de la comunidad gitana, lograr que las asociaciones educativas hagan hincapié y reivindiquen la cultura gitana, para que el alumnado gitano tenga las mismas oportunidades que el no gitano.

Lograr que la educación sea multicultural e intercultural.

Promover la posibilidad de logros educacionales entre grupos e individuos, el respeto y la tolerancia entre diferentes grupos étnicos y cultu-ales.

Lograr que todas las culturas sean reconocidas en el ámbito escolar. Ser conscientes que todos tenemos derecho a la educación, pero una educación multicultural e intercultural que permita desarrollarnos como personas con una cultura propia y en igualdad de condiciones y oportunidades.

Mitjans i/o Instruments.

1. Mediante proyectos de trabajo que contemplen la relación entre familias y profesorado.
2. Planificaciones en el área de convivencia
3. Mediante recursos humanos suficientes que contemplen la enseñanza individualizada dando a cada alumno lo que necesita, propiciando aprendizajes significativos y funcionales, en el caso de los alumnos gitanos, el primer paso del docente es abrir su mente, ser más tolerante y liberarse de los prejuicios sobre la población gitana.
4. Mediante la coordinación de expertos gitano y no gitanos sobre material didáctico adecuado, para los distintos niveles y ciclos.
5. Mediante la concienciación e implicación de todas las partes (padres, profesores, monitores, y educadores etc.) a elaborar estrategias para que cada una de las partes asuman su responsabilidad activa en la educación de los suyos.
6. Mediante equipos de seguimiento de educación compensatoria, sólo para casos puntuales..

Documentació tractada:

Propuestas para un trabajo intercultural en la escuela. Valencia

Ley de Ordenación General del Sistema Educativo

Educación multicultural e intercultural. Granada

Psicología de la Instrucción. Ediciones de la Universidad de Barcelona

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Como la autora es gitana de origen, al tema central de la ficha: Educación Multicultural, se puntualiza e ilustra con el ejemplo de la Comunidad gitana, en particular.

Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament.

Pau Avenir

EcoConcern, associació per a la innovació social

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

L'extensió del model euroamericà de vida a escala mundial ha fracassat. Després de mig segle de promoure polítiques de desenvolupament tan sols s'ha aconseguit que un de cada cinc habitants del planeta sigui considerat "desenvolupat". El model de desenvolupament i progrés no és l'exemple a imitar per les cultures no occidentals.

És urgent substituir l'ajuda al desenvolupament per la cooperació intercultural, per tal d'alliberar-nos del desenvolupament. No es tracta de tornar enrera, però sí de recuperar les savieses del passat que han permès de viure dignament a moltes cultures fins fa pocs segles. Les alternatives al desenvolupament existeixen i cal promoure-les

Diagnòstic

L'extensió del model euroamericà de vida als països i cultures no occidentals ha fracassat. Després de mig segle de promoure polítiques de desenvolupament tan sols s'ha aconseguit que un de cada cinc habitants del planeta sigui considerat desenvolupat.

El model de desenvolupament i progrés no és l'exemple a imitar per totes les cultures, ja que en si no es exportable, doncs demana uns sacrificis humans i ecològics molt grans. L'intent de desenvolupar les altres cultures no occidentals ha comportat llur destrucció (econòmica, ecològica, jurídica, religiosa, educativa, ...). La major part de les situacions límit en què viuen les poblacions no occidentals de l'anomenat Tercer Món són el fruit de la exportació del desenvolupament com a model civilitzatori. La civilització del desenvolupament és la més gran responsable del procés actual de destrucció de cultures i éssers vius del planeta.

Objectius

Cercar i promoure alternatives a la destructora civilització del desenvolupament, aturant l'ajuda al desenvolupament i promovent una veritable cooperació intercultural.

Recuperar les savieses del passat, que han permès a moltes cultures viure dignament fins fa pocs segles o pocs anys.

Mitjans i/o instruments.

En el marc dels països desenvolupats:

- Modificar els indicadors econòmics, incorporant-hi les externalitats ecològiques i la destrucció cultural.
- Modificar el sistema monetari, fent-lo transparent i responsabilitzador, evitant així la institucionalització de la corrupció.
- Modificar el sistema publicitari, per a que sigui d'informació contrastada.
- Modificar el sistema de presa de decisions polítiques, amb debats sobre prioritats decidides per la població.

En el marc de l'espai intercultural

- Enfortir les relacions entre les diverses cultures i ètnies, més enllà dels organismes oficials occidentals
- Denunciar, boicotejar o ignorar les grans institucions interestatals d'extensió del desenvolupament. (Banc Mundial, Fons Monetari Internacional,...)
- Anul·lar el deute financer dels països del Tercer Món.
- Redefinir les àrees lliures de comerç entre estats
- Evitar l'extensió de la divisió internacional del treball i afavorir l'autoabastiment alimentari i l'intercanvi dins àrees culturals comercials semblants.
- Revisar a fons les polítiques sectorials (sanitàries, religioses, polítiques, ...), per tal d'augmentar i protegir les capacitats de subsistència.

Documentació tractada:

Xarxa Intercultural d'Innovació Social / Martí Olivella; "Cooperació intercultural per alliberar-nos del desenvolupament", Papers d'Innovació Social, núm. 36, desembre 1995.

Documentació addicional

- Vachon, Robert (1991), Alternatives au Développement. Perspectives interculturelles de la coopération internationale, Montréal, IIM/Éditions du Fleuve.
- Panikkar, Raimon (1996), "Desenvolupament i Tercer Món", Papers d'Innovació Social, n° 41, Barcelona,

Eliminar la antropofagia en la cooperación internacional

Helena Torres Sbarbati

Redacció: Helena Torres Sbarbati
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Las políticas de cooperación al desarrollo de los países más poderosos con los países y pueblos del llamado Tercer Mundo han tenido, y tienen, al etnocentrismo como eje. La razón occidental ha intentado imponerse, casi siempre con éxito, como propietaria exclusiva de la racionalidad, asumiendo la tecnología moderna como parámetro universal de la cultura, negando el misterio y la irracionalidad como elementos de la realidad.

Por otro lado, la cooperación llevada a cabo por las ONGDs no ha logrado crear una alternativa a esta política. Sus acciones fragmentadas y puntuales, la carencia de análisis de impacto de los proyectos realizados, la dependencia de la financiación oficial o de organismos multilaterales como el Banco Mundial o la Unión Europea, entre otras causas, les ha impedido lograr su objetivo primario: combatir -o al menos, disminuir- la pobreza, en unos casos; promover el desarrollo -"humano sostenible"- en otros. Hay hoy quienes se plantean, incluso desde las propias ONGDs, la validez de su accionar, el que no estén llenando los baches dejados por la retirada del Estado, o el que sólo sirvan para combatir el paro y la mala conciencia en las sociedades cooperantes.

Es nuestra obligación el crear nuevas formas de relaciones interculturales, basadas en un pensamiento global y contextualizador, que tenga en cuenta la complejidad y la interdependencia del Universo y el ser humano. Hemos de crear organizaciones civiles que lleven a cabo acciones locales contextualizadas en lo global. Para ello, debemos articular lo contexto y lo complejo, pensar en términos planetarios abandonando el conocimiento que acaba destruyendo allí donde pretendía crear.

Diagnòstic

- El etnocentrismo, con sus conceptos de desarrollo y modernidad, como eje de las políticas de cooperación, ya sean estas bilaterales, multilaterales o privadas (ONGs)
- La implementación de políticas de cooperación bilaterales y multilaterales basadas en los intereses económicos y geopolíticos de los formuladores de esas políticas, sin tener en cuenta a los países, pueblos o comunidades sobre los que se implementan.
- La dificultad de la mayoría de las ONGs en crear una visión y una política global y eficaz en la lucha contra la desigualdad, combatiendo sus causas.
- El hecho de que la mayoría de las políticas de cooperación lleven en sí la impronta de la necesidad del otro de "modernizarse", es decir, de ser como el cooperante.
- La carencia, por parte de las ONGs, de políticas locales enfocadas al inmigrante del Sur, portador de una cultura diferente que no es respetada por la sociedad receptora.
- El concepto de adaptación del inmigrante, que intenta reducir al otro anulando su cultura o, en el mejor de los casos, absorbiéndola hasta eliminar diferencias.

Objectius

- Lograr una nueva racionalidad que articule lo contexto y lo complejo, que no demonice ni divinice al otro, sino que lo considera una parte de un todo complejo, a saber, el Universo.
- Instaurar una política de relación intercultural basada en los intereses y costumbres de los pueblos, en contraposición a las actuales relaciones internacionales basadas en intereses económicos y geopolíticos. Dejar de utilizar el concepto de solidaridad para justificar cualquier accionar que tenga como contrapartida a sociedades o pueblos que, implícitamente, consideramos inferiores. No ha de ser nuestra solidaridad, o nuestra bondad, quienes nos guíen, porque no hay dos tipos de seres humanos, ni de pueblos, ni de sociedades -a saber: los buenos y los malos, los ricos y los pobres, las desarrolladas y las subdesarrolladas-. La realidad es infinitamente más compleja. Nuestro móvil ha de ser la necesidad de luchar contra la injusticia y la desigualdad. El hablar de ayudar a los más necesitados en un mundo que agoniza demuestra una soberbia ciega y, al final del camino, suicida.
- Conocer y divulgar los valores y costumbres de las culturas no-occidentales no con el fin de "adaptarlas", "modernizándolas", sino para comprenderlas y aprender a convivir con ellas.

Mitjans i/o instruments.

1. Actuación a nivel local. La miseria y la injusticia existen porque nosotros, los ricos, los del centro, los solidarios, basamos nuestra esencia en el binomio producción - consumo. (Consumo, luego existo).

2. Creación de organizaciones autárquicas surgidas desde dentro de la sociedad civil que actúen a nivel local, basadas en un pensamiento complejo, -es decir, radical, multidimensional, sistémico y ecologizado- y contextualizado en lo global, que nos lleve a reconocer las interdependencias a escala planetaria y a identificar la raíz de los problemas. Estas organizaciones, surgidas de y gobernadas por la sociedad civil, son el único instrumento para llevar a cabo una política radical de acuerdo a sus necesidades. Hemos de exigir a los gobernantes responsabilidades, pero sin esperar su respuesta para empezar a actuar.

- Que dichas organizaciones tengan como objetivos:

- a) brindar apoyo -jurídico, económico, etc - al inmigrante;
- b) apoyar los valores y costumbres de las culturas inmigrantes y darlos a conocer al resto de la sociedad;
- c) alejarse del floclorismo y el "turismo-cooperante";
- d) dar apoyo -económico, logístico,- a organizaciones sociales del Sur que estén operando en su lugar de origen o en el Norte;

Documentació tractada:

Edgar Morin. El desafío de la globalidad. Archipiélago, N° 16. Barcelona, 1993.

Francisco Jarauta. Para entrar en el siglo XXI. Claves, N° 65. Madrid, setiembre 199

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Els drets humans col·lectius: una eina al servei de la solidaritat entre pobles i persones

Aureli Argemí Roca

Centre Internacional Escarré per les Minories Ètniques i Nacional

Redacció: Aureli Argemí Roca
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Els drets humans actuals, tant els de primera generació (civils i polítics) com els de segona generació (econòmics, socials i culturals) són drets humans fonamentalment individuals que no asseguren la solidaritat entre persones i pobles.

Per tal d'assolir que els drets humans també serveixin per assegurar la solidaritat entre persones i pobles, hom proposa la formulació i desenvolupament dels Drets Humans Col·lectius, que no entren pas en contradicció amb els Drets Humans Individuals, sinó que en són un complement necessari: sense els primers, els segons no tenen sentit en ells mateixos.

Diagnòstic

Els drets humans actuals, tant els de primera generació (civils i polítics) com els de segona generació (econòmics, socials i culturals) són drets humans fonamentalment individuals. Aquesta característica fa que no assegurin per si mateixos la solidaritat entre persones i pobles.

Cal tenir en compte que el sorgiment dels drets humans es va produir d'entrada per defensar-se dels abusos contra els individus per part dels estats absoluts i autoritaris.

Objectius

Aconseguir que els drets humans també puguin contribuir a la solidaritat entre pobles i persones.

Mitjans i/o instruments.

Els Drets Humans Col·lectius

1. Justificació

L'ésser humà té drets inherents al fet de ser una persona, distinta i distingible, però només els realitza dins l'àmbit humà on viu i, en definitiva, en comunitat que forma l'entrellat de les seves relacions a partir del qual completa la seva identitat. És amb aquestes persones que crea i comparteix una cultura i és amb elles, en últim terme, que construeix un col·lectiu humà distint i distingible d'altres col·lectius humans. Cada un d'aquests col·lectius o comunitats existeix i es defineix com a subjectes de drets humans. Els drets humans col·lectius són inseparables, fins a formar un tot, de la dimensió social que té tota persona; no entren en contradicció amb els drets humans individuals perquè els duen, dialècticament, a acomplir-los d'una manera plena.

2. Característiques dels Drets Humans Col·lectius

A partir de les premisses anunciades anteriorment, proposaríem repensar els drets humans, en la seva vessant col·lectiva, tenint almenys present que:

- els drets col·lectius són l'expressió de la participació voluntària dels membres (persones concretes) per fer viure un poble comunitat distint, sense cap mena d'intromissió imposada de l'exterior i amb el ple respecte al dret a escollir de cada persona inclosa en la comunitat.
- els drets col·lectius han de ser formulats en cada cultura, tot garantint la llibertat de cada poble i sostenint la seva distinció respecte als altres pobles. L'anfitesi seria el foment de la discriminació de les persones a causa del seu origen i el no respecte a la diferència (tenint present, però, de no confondre el respecte a la diferència amb el mestissatge com a principi, ja que aquest pot esdevenir la negació de la identitat de cadascú).
- els drets col·lectius són prioritaris en la reestructuració d'un món cada vegada més pròxim a les exigències i evolució de la comprensió dels drets humans.

3. Relació entre Drets Humans Col·lectius i Drets Humans Individuals

L'exercici dels drets col·lectius per part d'una comunitat, ha de garantir el ple exercici dels drets individuals. Aquests últims, en efecte, no es poden exercir igualment dintre de situacions en què la comunitat dins la qual una persona està convençuda de pertànyer ha de viure sotmesa a un règim colonial o de dependència i dintre de situacions en què la comunitat dins la qual una persona està convençuda de pertànyer viu en un sistema marcat per la plena democràcia, l'exercici de totes les llibertats públiques i en règim de reconeixement internacional basta en la sobirania de cada poble.

Una persona membre d'un poble colonitzat / sotmès tindrà sempre dificultats per exercir sense cap trava ni limitació, posem pel cas, la llengua de la comunitat; dificultats que provenen, precisament, de les condicions que limiten -quan no prohibeixen- els drets col·lectius en què ha de viure la pròpia comunitat.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

L'obra de Raimon Panikkar: elements per a una alternativa a la crisi del món contemporani.

Fundació Vivàrium

Redacció: Anna Plaza
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

L'obra de Raimon Panikkar ofereix en el seu conjunt una imatge integradora de la realitat, un nou horitzó d'intel·ligibilitat. Parteix de l'assumpció de tres categories: la intuïció advaita de l'hinduisme, la relativitat radical de totes les coses (pratītyasamutpāda) del budhisme i la trinitat del cristianisme. A partir d'elles genera el seu propi pensament i construeix una sèrie de nocions com les que comentem en l'apartat que li correspon. Totes elles pretenen apropar-se al coneixement del món sense separar-se de l'experiència. Només un coneixement integral pot transformar la realitat, diu. Un discurs que preten anar més enllà dels conceptes per a situar-se en l'àmbit relacional, simbòlic i intuïtiu, un llenguatge que permeti expressar la complexitat i la vinculació mútua i constant de tot el real i un reconeixement de l'inexhauribilitat d'aquesta realitat, del fonament inefable i infinit que ens constitueix.

Diagnòstic

La creença de l'home en la seva autonomia, tant en relació a l'univers, com a l'aspecte infinit i lliure de la realitat, ha provocat el trencament dels vincles naturals entre les tres dimensions constitutives de la realitat: home, cosmos i divinitat. Fruit d'aquest trencament són: la crisi ecològica, els desequilibris econòmics, la especialització del coneixement i la desacralització del món.

La creença en el progrés i el desenvolupament com a única via de creixement o realització dels pobles, ha provocat la desaparició de moltes cultures. El domini tecnològic ha conduït a la imposició d'uns ritmes artificials que està produint la pèrdua de l'equilibri psicològic i de l'harmonia social.

Objectius

Reconciliar l'home amb si mateix, amb el seu entorn i amb la divinitat, a través d'una transformació profunda en la forma de concebre i de practicar el coneixement que comporti un canvi total de mentalitat, cor i esperit (metanoia, en paraules de R. Panikkar).

Mitjans i/o instruments.

-Intuïció cosmoteàndrica: Creença que les tres dimensions bàsiques de la realitat: còsmica, humana i divina són inseparables i interdependents, és a dir, s'autoconstitueixen mutuament.

-Advaita: La última estructura de la realitat no és ni monista ni dualista, és no-dual, és a dir, manté una relació polar constitutiva que per tant no és reduïble a cap dels seus pols.

-Relativitat radical (pratītyasamutpāda): noció budhista que es tradueix com " sorgiment condicionat" que vol dir que no hi ha un subjecte últim que doni sentit a la realitat que no es pot substancialitzar i que l'únic que la sustenta és la relació entre els seus elements.

-Hermenèutica diatòpica: És aquella que intenta salvar la distància, no tan sols temporal sino la que existeix entre dos "topoi"(llocs), entre cultures o tradicions diferents. Això implica un mètode diferent del científic o racional: el diàleg dialogal.

El pensament d'en Raimon Panikkar s'articula a l'entorn dels següents elements:

- Diàleg dialogal: Requereix un mutu testimoniatge a on es comunica l'experiència pròpia i no tan sols es critica el punt de vista de l'altre i que d'aquesta "comunió mítica" entre el testimoniatge i l'audiència ha de sorgir un horitzó més ampli, un nou mite.

- Equivalents homeomòrfics: Aquells elements significatius d'una cultura que compleixen funcions similars en un altra cultura. Es descobreixen a través del diàleg dialogal.

- Pluralisme: Principi segons el qual la realitat no s'exhaureix en cap interpretació. El Logos no és l'únic mitjà de la seva revelació. Inclou el reconeixement de la limitació humana quan al coneixement i la incommensurabilitat de les cultures.

- Tempiternitat: temps i eternitat no són separables. Es un terme relacional que remet a la qualitat infinita i espiritual que atravesa tota existència temporal.

Documentació tractada:

- "The Dialogical Dialogue" a The World's Religious Traditions. F. Whaling,ed.,Edinburgh.1984
- "L'emancipación de la tecnología": Interculture. Montreal 1984 -Medicina i Religión. Jano, Medicina i Humanidades,XXI,núm 737,Madrid. 1986.
- Sobre el diálogo intercultural. Ed. San Esteban. Salamanca.1990
- La nova innocència.Proa 1998 -Paz i desarme cultural. Sal Terrae.Santander 1993
- The cosmotheandric experience. Maryknoll.New York.1993
- El silencio de Buddha;una introducción al ateísmo religioso,Sirueta.- Madrid 1996
- La experiencia filosófica de la India. Trotta. Madrid 1997.

Biografía i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

La interculturalitat: un repte social i filosòfic per al nostre temps

Raimon Panikkar
Fundació Vivàrium

Redacció: Ma Àngels Cañadell
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Els problemes que té plantejats el món actual (filosòfics, ecològics, econòmics, polítics, religiosos, ...) són d'abast planetari i no es poden resoldre des d'una sola cultura.

El monoculturalisme no permet el desplegament d'altres cultures; tampoc és viable en una cultura com la occidental l'existència d'una pluralitat de cultures desconectades entre si. Cal superar tant el monoculturalisme com el multiculturalisme.

El diàleg entre les cultures és imperatiu. Ens cal una fecundació recíproca de les cultures. El mètode per a fer-ho és el que Panikkar anomena hermenèutica diafòrica, a través del diàleg dialogal i l'aplicació dels equivalents homeomòrfics.

La veritat és plural, la realitat no s'exhaureix amb el pensament. Ningú ni cap cultura està en possessió de la interpretació correcta de la realitat, que no pot ser unificada ni sistematitzada. El pluralisme és una característica ontològica de la realitat i consisteix en el reconeixement de la inconmensurabilitat de les cultures.

Diagnòstic

La tendència de la cultura occidental a l'universalisme està portant a la homogeneïtzació cultural del planeta, sobretot a través de la ciència i la tecnologia que imposen arreu els seus procediments i amb ells, els seus pressupòsits, generant en la majoria de cultures un complex d'inferioritat.

Aquest colonialisme es fonamenta en la creença en un temps lineal des d'on té sentit parlar de progrés i desenvolupament o de l'evolució dels pobles (veure temps).

Panikkar defineix una cultura com el mite englobant d'una col·lectivitat en un determinat moment del temps i de l'espai. Segons això, cada cultura és un món; no només una forma de veure la realitat, sinó una altra realitat. Cada cultura segrega la seva autocomprensió i amb ella, els criteris de la veritat, bondat i bellesa de totes les accions humanes. Això vol dir que no hi ha un punt de referència exterior a les cultures, des del qual es pugui avaluar-les; sempre depenem del llenguatge i dels criteris de veritat d'una o altra cultura. No hi ha marcs de referència absoluts, paradigmes universals vàlids per a tothom. No hi ha universals culturals, però sí que hi ha invariants humanes.

Aquesta relativitat no s'ha de confondre amb el relativisme. "La relativitat inherent a la interculturalitat no qüestiona els descobriments de la cultura, però tampoc no els absolutitza; els relativitza, és a dir, els considera vàlids en el sí d'una determinada cultura dins dels paràmetres que aquesta cultura admet; és a dir, dins el mite englobant d'aquella cultura" (Panikkar, a "Religión, Filosofía y Cultura").

Objectius

Contribuir al diàleg i a la mútua fecundació entre les cultures, que superi tan el monoculturalisme com el multiculturalisme, en una perspectiva profundament intercultural.

Mitjans i/o Instruments.

Per a obrir-se a la interculturalitat, la cultura occidental ha de ser conscient del seu propi mite, per a poder anar més enllà de les categories mentals que té assumides, transformant així la seva pròpia visió del món.

L'Hermenèutica Diafòrica

Des de l'Hermenèutica Diafòrica, no es donen per suposats les condicions a priori d'intel·ligibilitat. La seva funció és la de superar el buit que hi ha entre dos "topoi" humans, "llocs" de comprensió i autocomprensió entre dues o més cultures. Aquest és un procés que només té sentit a la pràctica, en el "Diàleg Dialogal", un diàleg que no busca guanyar o convèncer, sinó buscar en comú l'àmbit des del qual sigui possible l'enteniment mutu, un diàleg obert en el qual deixem al descobert els pressupòsits i els mites en els quals basem les nostres posicions.

Equivalència homeomòrfica.

No podem aplicar els conceptes d'una cultura a l'altra, ja que els seus contextos són diferents, però sí que podem trobar els Equivalents homeomòrfics, és a dir, els paral·lelismes que es donen entre la funció que determinats significants tenen en cada cultura. Els descobrim en la pràctica del diàleg dialogal, quan podem entendre una

cultura sense necessitat de traduir-la.

Documentació tractada:

Raimon Panikkar

- Invisible Harmony, Essays on Contemplation and Responsibility ed. H.J. Cargas, Minneapolis: Fortpress, 1995.
- The Cosmotheandric Experience, Maryknoll: Orbis Books, 1993.
- Myth, Faith and Hermeneutics, Bangalore: ATC, 1983.
- The Intrareligious Dialogue, New York: Paulist, 1978.
- Il "daimon" della politica, Bologna: EDB, 1995.
- El Cristo desconocido del hinduismo, Madrid: Grupo Libro 88, 1994
- Ecosofía, Madrid: San Pablo, 1994
- La nova innocència, Barcelona: Proa, 1991
- El silencio de Buddha, Madrid: Siruela, 1996.
- La experiencia filosófica de la India, Madrid: Trotta, 1998

Sobre Panikkar, veure:

- The Intercultural challenge of Raimon Panikkar, J. Prabhu ed., Maryknoll: Orbis, 1996.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Raimon Panikkar nació en 1918 de padre hindú y madre catalana. Estudió Ciencias, Filosofía y Teología en España, Alemania, Italia e India. En 1946 es ordenado sacerdote. Vive 15 años en la India. Durante más de dos décadas alterna una cátedra entre Estados Unidos y la India. En 1988 se constituye en Traveret la "Fundació Vivàrium. Centre d'Estudis Interculturals" arraigada en Catalunya pero con la vocación de ser un punto de conexión con la reflexión hecha en el resto del mundo.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Medidas para que los Inmigrantes de segunda sean catalanes de primera

Dolores Juliano

Redacció: Maria Martínez Agüero
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Cuando hablamos de "inmigrantes de segunda generación" nos referimos a personas que llegaron con sus padres, cuando pequeños a su actual lugar de residencia o que han nacido de progenitores extranjeros, en realidad estas personas no pueden ser consideradas migrantes porque no se han desplazado por sus propias opciones y es el requisito de opción voluntaria el que define los procesos migratorios

Estas segundas generaciones implican problemáticas específicas y mas complejas que las de sus progenitores, generalmente se subrayan los aspectos psicológicos y se pierden de vista las interacciones y las influencias de las rotulaciones étnicas por medio de la sicología o la sociología y mas específicamente por la antropología y sus estudios de instituciones se aspira a lograr la reelaboración de conceptos como los de etnicidad, identidad, aculturación y pertenencia y repensar los discursos teóricos para adecuarlos a una realidad mas matizada donde ser la segunda generación no implique un tratamiento de segunda.

Diagnòstic

1. Cuando se habla de "inmigrantes de segunda generación" se hace referencia a aquellas personas que han sido traídas por sus padres cuando pequeños a su actual lugar de residencia o que han nacido de progenitores extranjeros en el lugar al que ellos migraron. Estas personas no pueden ser consideradas migrantes, porque no se han desplazado a partir de sus propias opciones. No cumplen el requisito de opción voluntaria que define los procesos migratorios.

2. En el caso de los migrantes muy pequeños o nacidos de padres migrantes, en Cataluña, llamarlos "inmigrantes de segunda generación" o "catalanes de primera generación" es un opción política y marca los límites de la relación que se está dispuesto a establecer con ellos: asimilarlos o mantenerlos segregados parecen opciones peligrosas si no se apoyan en el respeto a las opciones de los interesados. Pero esta libertad de opción es la que menos se les ha reconocido.

3. Estas segundas generaciones implican problemáticas específicas más complejas que las de sus progenitores. Se suele subrayar los aspectos psicológicos y se pierden de vista las interacciones y las influencias de las rotulaciones étnicas.

4. Para entender las posibilidades de las opciones étnicas de la segunda generación de inmigrantes es necesario un análisis específico. Se debe incorporar dos nuevos conceptos:

4. 1. Horizonte vital
4. 2. Memoria familiar

5. Mientras el migrante adulto ha hecho una opción individual y se refugia en los recuerdos y valores de la cultura de origen, sus pequeños hijos no tienen más ámbitos de experiencias vitales que la sociedad receptora; no puede elegir ni comparar. Esto lo reconoce la ley, que les da nacionalidad de acogida o al menos optar por ella.

6. La tierra de los padres es para estos niños un referente simbólico más o menos prestigioso, pero con poco peso como experiencia vital y la memoria familiar no es una fuente alternativa de opciones reales.

Objectius

1. Reelaborar conceptos como:
 - Etnicidad
 - Identidad
 - Aculturación
 - Pertenencia

2. Repensar los discursos teóricos para adecuarlos a describir una realidad más matizada donde ser la segunda generación no implique un tratamiento "de segunda".

3. Constituir a los inmigrantes de segunda generación en sujetos.

Mitjans i/o instruments.

1. El respeto por las concreciones culturales no significa encadenar a cada persona a su cultura de origen. Lo razonable es respetar las diferentes concreciones y permitir que cada persona opte por el sistema de interpretación de la realidad.
2. El reconocimiento de los problemas propios de las diferentes categorías de migrantes tiene que acompañarse del reconocimiento de problemas específicos de identidad étnica para la segunda generación
3. Acción desde diversas disciplinas académicas para que los inmigrantes de segunda generación sean tratados como sujetos:
 - Psicología
 - Sociología
 - Antropología y sus estudios de las subculturas juveniles, antropología de la educación que incluye los estudios de las instituciones para completar un marco donde los inmigrantes de segunda generación puedan ser estudiados en su especificidad.

Documentació tractada:**Biografia i altres dades de l'autor-autora:****Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

Mesures per treballar al Nord pel desenvolupament del Sud

Rosa Puigpinós Sheila Vilaseca i Baró

Redacció: Sheila Vilaseca i Baró
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Després de més de 30 anys de cooperació i ja a les portes del nou segle, la realitat política mundial exigeix un canvi de plantejament en la manera d'accionar la cooperació pel desenvolupament.

Les ONGD's han vist com els projectes de desenvolupament es convertien en l'instrument prioritari de la seva actuació.

La proposta tracta de capgirar aquesta inèrcia, recuperant la idea que els projectes mitiguen però no ataquen l'origen del subdesenvolupament.

Si el desequilibri de forces Nord-Sud representa la síntesi del conflicte, és en el Nord on cal recuperar la mobilització ciutadana. A través d'un canvi de plantejament en les activitats de les ONG's cal sacsejar consciències per aconseguir que arribi a la ciutadania la informació que circula fora dels circuits oficials. Les ONG's doncs haurien de recuperar o potenciar el seu rol d'articuladores d'un moviment civil que constituiria una opinió pública crítica i formada, capaç de seguir de prop les decisions de les administracions públiques.

Diagnòstic

Després de més de 30 anys de cooperació pel desenvolupament i, malgrat el canvi de plantejament sofert per aquesta (col·locant l'ésser humà com a subjecte de desenvolupament), aquesta s'ha mostrat ineficaç.

En l'estricta àmbit de la cooperació pel desenvolupament portat a terme per les ONGD's, els projectes han cobrat un especial protagonisme. No obstant aquests, per molt ben dissenyats que estiguin, representen en el millor dels casos un mecanisme localment eficaç però difícilment transformador: no combat les causes del subdesenvolupament, n'allegereix els efectes.

Un projecte pot ser catalitzador, pot integrar-se en l'embrió local i accelerar un determinat procés; pot posar els mitjans però en cap cas varia les regles del joc, les utilitza. L'eficàcia limitada dels projectes, essent un fet reconegut per la majoria de les ONGD's, consumeix la gran part d'energia i recursos d'aquestes.

A les portes del S.XXI, la realitat política exigeix un canvi de plantejament: la progressiva però accelerada pèrdua de sobirania nacional no tant a favor d'estructures supraestatals (U.E,...) sino a benefici dels grans poders econòmics, està distorsionant, encara més, la ja deficient participació ciutadana en la presa de decisions.

Els problemes del subdesenvolupament es perpetuen en unes relacions Nord-Sud construïdes a partir d'un immens desequilibri de forces. Desequilibri que es veurà reforçat per uns poders econòmics que ni tan sols hauran de complir el tràmit de justificar o legitimar les seves intervencions. L'estat es converteix en el còmplice d'un sistema neoliberal que eleva a la categoria de Déu les grans empreses transnacionals.

És el Nord qui pren les decisions i és en el Nord on cal reforçar els mecanismes de recuperació de la sobirania, entesa com el control ciutadà de tots els moviments dels seus governs tant en l'àmbit nacional com internacional.

Objectius

L'opinió pública és la nostra darrera arma perquè és l'única cosa a la que els governs (fins i tot aquells dictatorials) són sensibles. És per això que les ONG's haurien de replantejar els seus esforços per fer extensiva la informació alternativa i privilegiada de que disposen. En aquest sentit els objectius de la proposta són els següents:

1. Sensibilitzar i fer prendre consciència a la població del països del Nord de les veritables causes del subdesenvolupament del Sud.
2. Pressionar als poder fàctics per a que canviïn les formes d'actuació que són negatives pel desenvolupament dels països del Sud.

Mitjans i/o instruments.

Es proposen diverses mesures per tal d'assolir els objectius plantejats:

1. Les ONG'S corren el risc de caure en l'ús del mateix llenguatge de la política i de la cultura de mercat. La reivindicació d'un llenguatge propi, transgressor, que situï i exigeixi una democràcia de base seria el primer pas.

2. La publicitat de les mateixes no ha d'anar només encaminada a la consecució de recursos per la cooperació sinó a la revelació de les veritables causes del subdesenvolupament. Cal saber perquè està passant, dir els noms i cognoms dels responsables i acceptar la nostra complicitat amb el sistema.

3. A més, caldria una circulació efectiva i no condicionada per cap tipus d'interès, de la informació alternativa, que actuï com a contrapès a una cultura global i homogeneïtzadora.

4. En aquest sentit caldria reforçar i prioritzar les campanyes de sensibilització convertint-les en campanyes de denúncia constructiva.

5. Per aquest motiu, les ONG's no han de focalitzar la seva conscienciació només amb la ciutadania, sinó pressionar els grans poders fàctics: exigint codis de conducta a empreses i mitjans de comunicació, combatent especialment aquelles actituds etnocèntriques que converteixen l'ètica de la solidaritat amb l'estètica de la solidaritat.

Tot això emmarcat en un procés de col·laboració i d'unió entre ONG's. No parlem de fusió. Cadascuna pot tenir el seu àmbit d'especialització però hauríem de ser capaços de fer funcionar federacions i coordinadores, oblidant protagonismes individuals i, per sobre de tot, exigint a les ONG's una actitud autocrítica.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Propuestas para descubrir el sentido de la vida y tomar conciencia de que vivimos con la tierra

Raimon Panikkar

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

El desarrollo tiene un significado positivo solamente cuando es endógeno. La esencia del colonialismo es la creencia en una sola forma de cultura. La exportación de la idea de desarrollo es el nuevo colonialismo. Se puede formular una ley sociológica: socialmente hablando, dentro del sistema tecnocrático actual cualquier micro-progreso implica una macro-regresión. El Tercer Mundo no existe. Esta expresión mete en un mismo saco pueblos y culturas muy diferentes. La tecnocracia no es un imperio político; es una dominación cultural que se ha extendido por todo el mundo.

No existe una alternativa única, un modelo universal, pero hay alternativas, en plural. La revolución religiosa fue pasar de vivir a partir de la tierra a vivir sobre la tierra. La revolución secular es que el hombre vive de la tierra. Pero el desarrollo tecnológico nos ha llevado al problema ecológico. Debemos descubrir el sentido de la vida y reconocer la posibilidad de la realización humana sin imposiciones de ningún parámetro universal de civilización o cultura.

Ahora se precisa la revolución cosmoteándrica, que es tomar conciencia de que vivimos con la tierra. Es necesaria una conversión para vencer la inercia de las instituciones y de la mente. Hay que superar la inercia intrínseca al sistema tecnocrático dominante. El alma de las alternativas posibles trasciende las culturas, es de orden místico, supracultural, divino.

Diagnòstic

El desarrollo puede ser tecnológico, económico o cultural. El desarrollo tiene un significado positivo solamente cuando es endógeno, centrado en el hombre y cuando surge de las características particulares de la cultura del pueblo al cual va dirigido. La idea misma de desarrollo es monocultural. El hombre no es un ser a desarrollar. El desarrollo es símbolo de una sola cultura, no es un hecho cultural universal ni es universalizable. No todos los pueblos tienen al desarrollo como meta.

La esencia del colonialismo es la creencia en una sola forma de cultura. La exportación de la idea de desarrollo es el nuevo colonialismo.

El pluriculturalismo no es posible. La convivencia de culturas no puede llevarse a término bajo la hegemonía de un solo modelo. El pluralismo no implica sólo el respeto a otras culturas, sino además autolimitación y la experiencia de la contingencia humana. Hoy en día no estamos preparados para sostener un diálogo intercultural en pie de igualdad, respetando a las otras culturas y no considerándolas como un simple folklore. Se puede formular una ley sociológica: socialmente hablando, dentro del sistema tecnocrático actual cualquier micro-progreso implica una macro-regresión. La razón es que en todo sistema cerrado rige la ley de la entropía y la tierra es ya un sistema cerrado; ni el mar ni el aire son infinitos. El Tercer Mundo no existe. Esta expresión mete en un mismo saco pueblos y culturas muy diferentes, confunde y por ello deberíamos dejar de usarla.

La situación actual del mundo nos obliga a una reflexión radical. Todas las reformas parciales sólo prolongan la agonía de un sistema sin futuro. La tecnocracia no es un imperio político; es una dominación cultural que se ha extendido por todo el mundo. No existe una alternativa única, un modelo universal, pero hay 'alternativas', en plural. El problema al que se pretende responder con el desarrollo trasciende cualquier idea de desarrollo. Representa una nueva religiosidad, un nuevo ideal, una nueva espiritualidad. La revolución religiosa fue pasar de vivir 'a partir de la tierra' a vivir 'sobre la tierra'. La revolución secular es que el hombre vive 'de la tierra'. Pero el desarrollo tecnológico en el vivir de la tierra nos ha llevado al problema ecológico.

Objectius

Hacer la revolución cosmoteándrica, que es el hecho de tomar conciencia de que vivimos 'con la tierra'.

Descubrir el sentido de la vida y reconocer la posibilidad de la realización humana sin imponernos los unos a los otros ningún parámetro universal de civilización o cultura.

Mitjans i/o instruments.

Se proponen una serie de cambios de perspectiva y actitud para orientarse hacia los objetivos señalados:

1. Es necesaria una conversión para vencer la inercia de las instituciones y de la mente. Hay que superar la

inercia intrínseca al sistema tecnocrático dominante.

2. Hemos de usar macroparámetros y no sólo microparámetros para abordar la situación mundial, para estar a la altura de nuestra "vocación".
3. Se debe evitar dos extremos en el análisis del mundo contemporáneo:
 - a. ver la situación actual sólo como la mera decadencia de una cultura (occidental moderna)
 - b. creer que estamos en la cima de la evolución (occidente moderno).
4. Esta transformación se debe realizar desde el interior, comenzando desde donde estamos ahora.
5. El alma de las alternativas posibles trasciende las culturas, es de orden místico, supracultural, divino.

Documentació tractada:

RAIMON PANIKKAR, Desenvolupament i tercer món, Papers d'innovació social 41, abril 96, EcoConcern, Barcelona

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Raimon Panikkar nació en 1918 de padre hindú y madre catalana. Estudia Ciencias, Filosofía y Teología en España, Alemania, Italia e India. En 1946 es ordenado sacerdote. Vive 15 años en la India. Durante más de dos décadas alterna una cátedra entre Estados Unidos y la India. En 1988 se constituye en Travertet la "Fundació Vivàrium. Centre d'Estudis Interculturals" arraigada en Cataluña pero con la vocación de ser un punto de conexión con la reflexión hecha en el resto del mundo.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Redefinició de les nocions de cultura i d'interculturalitat per superar l'integracionisme i l'assimilacionisme culturals

Agustí Nicolau Coll Agustí Nicolau Coll
EcoConcern, associació per a la innovació social

Redacció: Helena Torres Sbarbati
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Les relacions interculturals al si de la societat catalana esdevenen cada cop més complexes pel que actualment la immigració és d'origen extraeuropeu.

Davant d'aquest fet des de les instàncies del poder hom proposa una integració dels immigrants que s'orienta essencialment cap a la seva assimilació a la cultura dominant.

Per una altra banda, des dels sectors antiracistes i -"progressistes" hom critica el discurs del Dret a la diferència cultural, acusant-lo d'estar al servei de les elits dominants per justificar i amagar la desigualtat social. Per aquesta raó cada cop més des d'aquests sectors es proclama la necessitat de no parlar ni de cultura, ni d'identitat cultural ni d'interculturalitat.

Per tal de contribuir a l'establiment d'unes relacions interculturals que no serveixen per reduir els altres a la cultura dominant, de les elits ni a la cultura universal dels antiracistes, hom proposa una redefinició de la noció de cultura des d'una òptica globalitzadora i integradora dels diferents nivells de complexitat que aquesta comporta i d'interculturalitat.

Diagnòstic

L'augment de la immigració d'origen extra-europeu a Catalunya comporta que la problemàtica entorn a la "integració" social d'aquests i de les relacions interculturals al si de la societat catalana esdevingui cada cop més complexa

Els grups d'èlit, que són els agents de modernització de la societat, enfront del fet immigratori adopten una perspectiva d'integració homogeneïtzadora, encara que sovint no es plantegi de manera clara, amagant-la sota altres nocions aparentment menys dures.

Per una altra banda, des dels sectors antiracistes i -"progressistes" hom critica el discurs del "dret a la diferència cultural", acusant-lo d'estar al servei de les elits dominants per justificar i amagar la desigualtat social. Per aquesta raó cada cop més des d'aquests sectors es proclama la necessitat de no parlar ni de cultura, ni d'identitat cultural ni d'interculturalitat.

Veiem doncs que, ja sigui en nom de la cultura nacional dels grups d'èlit, o en nom de la cultura universal dels antiracistes racionalistes, laics, universalistes i universalitzadors, hom combat a l'altre diferent: els primers perquè el veuen com una amenaça; els segons per salvar-lo de llur diferència que l'impedeix d'assolir la igualtat social en la nostra societat moderna.

En cap dels dos casos hom percep a l'altre culturalment diferent com una riquesa que cal descobrir, sinó com un problema que cal gestionar o un buit que cal omplir.

Objectius

Objectiu principal

Contribuir a l'establiment d'unes relacions interculturals veritables i alliberadores en el si de la societat catalana, que no cerquin ni la homogeneïtzació, ni l'assimilació, ja sigui a una cultura dominant d'èlit o a una cultura universal progressista i individualista.

Objectius específics

- Col.laborar en una millor comprensió de l'altre culturalment diferent. a partir del que ell mateix és i de com ell mateix es percep.
- Aprendre a veure l'altre més com una riquesa per descobrir, que no com un problema que cal resoldre i gestionar o una necessitat que cal cobrir.

Mitjans i/o instruments.

A. Redefinició de la noció de cultura

Per tal de superar tota visió reduccionista i folkloritzant de la noció de cultura, hom proposa la següent definició: La cultura és el conjunt de creences, mites, sabers, institucions i pràctiques pels que una societat o grup humà afirma la seva presència en el món i assegura la seva reproducció i la seva persistència en el temps. Amb d'altres

mots, un mode de vida que comprèn tota la realitat existencial de les persones i comunitats d'una societat i no tan sols les arts, el folklore o les creences.

En aquest sentit cultura comprèn alhora economia, política, relacions socials, educació, ciència, religió etc. al punt que podem parlar que en tota cultura hi ha una cultura política, una cultura econòmica, una cultura social, una cultura científica, una cultura religiosa, una cultura educativa etc.

Al mateix temps es molt important de prendre en consideració els diferents elements i nivells que conformen tota cultura. En aquest sentit s'assenyalen tres grups d'elements a prendre en consideració:

1. Nivell estructural

En tota cultura cal diferenciar el nivell dels valors, que són les arrels de l'arbre, el nivell de les institucions, que són el tronc i el nivell de les pràctiques, que són les branques i fulles. Aquesta diferenciació és important ja que no és el mateix un conflicte intercultural a nivell de valors, d'institucions o de pràctiques.

2. Nivell de valors

Els diferents valors de tota cultura, allò en el que hom creu i que dóna sentit a la vida, s'articulen sempre a l'entorn d'almenys una de les següents dimensions:

- còsmica
- divina
- antropològica

Això permet definir tota cultura com una realitat cosmoteàndrica, és a dir amb un posicionament específic en relació al còsmic, el diví i l'humà. La importància d'aquesta realitat rau en el fet que per comprendre una altra cultura cal intentar comprendre la seva dimensió cosmoteàndrica específica, és a dir, tant les característiques de cadascuna d'aquestes dimensions, com les relacions i jerarquies entre elles.

3. Nivell comprensiu

La comprensió d'una altra cultura i de la pròpia demana una metodologia que inclogui tres dimensions diferenciades però estretament lligades:

- **Mythos**, entès com allò en el que hom creu sense ser conscient que s'hi creu. No és el pensament, sinó precisament allò que permet pensar, la llum que ens permet veure la realitat. És el *verbum entis*, (la paraula de l'ésser), allò que no es pensat.
- **Logos**, entès com la racionalitat del pensament per la qual la veritat correspon a la conceptualització. És allò que és pensat. Aquest Logos s'articula en quatre nivells subseqüents:
 - a) El logos en si mateix, identificat directament al pensament
 - b) El concepte/signe/terme, en tan que instrument del logos.
 - c) La raó, que és un vehicle del logos.
 - d) La ciència en tant que expressió suprema del logos.
- **Mysteri**, com a dimensió inefable i lliure de la Realitat. Correspon a allò que no es pensable.

B. Redefinició de la noció d'interculturalitat

- a) La noció d'interculturalitat és més profunda i àmplia que la simple interètnicitat i el simple contacte entre majories i minories culturals a la que hom la redueix sovint.
- b) No s'hauria d'utilitzar mai per estudiar una cultura o les relacions entre dues cultures en base als pressupòsits d'una sola de les cultures o d'uns suposats criteris neutres i aculturals. Caldria reservar-lo tan sols per expressar la trobada i contacte entre cultures que té lloc a partir de les bases, fonaments, matrius, llocs únics de cadascuna de les cultures en presència i a partir d'un horitzó comú.
- c) Això comporta acceptar que aquesta interculturalitat provoqui un xoc profund que faci trontollar els fonaments d'ambdues parts, el que comporta una profunda crisi de llurs respectius símbols, mites, pressupòsits i fonaments.
- d) Aquesta noció d'interculturalitat ens convida a reconèixer els límits inherents a les nostres cultures i móns respectius, el que per altra banda també és una invitació a reconèixer el nostre caràcter infinit i a entrar més a fons en dimensions oblidades de les nostres respectives identitats. Potser la noció d'interculturalitat ens està obrint la porta a un nou horitzó mítico-simbòlic comú (que cal no confondre amb un denominador comú), que tot just comencem a percebre: és nou i alhora vell, en ruptura amb el passat i al mateix temps en continuïtat.
- e) Aquest imperatiu que anomenem intercultural (els mots bi-cultural, pluricultural o multicultural ens semblen massa dualistes), deixa entreveure que és tracta, ni d'unitat o pluralitat, ni de monisme o dualisme, sinó de tot el contrari: de no-dualitat, d'harmonia en les nostres diferències, de reciprocitat, de relacionalitat constitutiva, de mantenir les polaritats sense polarització, de diàleg i d'interacció.
- f) Llavors una societat intercultural només pot ser possible si reconeix un centre que transcendeix la comprensió que en pugui tenir un membre particular o la totalitat dels seus membres en un moment donat. Si el rei, el partit,

el poble són totalment sobirans, pot haver-hi tolerància, però no pas pluralisme. Tan sols una societat oberta pot ser pluralista, però això demana una força transcendent per impedir que aquesta societat es tanqui en la seva pròpia auto-interpretació. Si hom no accepta un punt transcendent que sigui incompreensible, llavors, es evident que si jo tinc raó tu no pots tenir raó, ja que no acceptem una comprensió més elevada que qualifiqui les nostres respectives posicions. Com diu en Raimon Panikkar:
Aquesta concepció de la interculturalitat exigeix i demana una metodologia i una hermenèutica pròpies, que superin els límits inherents d'una perspectiva estrictament racionalista i logos-centrada.

Documentació tractada:

CRESPO, Rafa & NICOLAU, Agustí. Immigració i interculturalitat: una interpel·lació a la societat catalana. Papers d'Innovació Social n° 59. EcoConcern, Barcelona 1998.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Llicenciat en Geografia i Història, especialitat Geografia Humana per la Universitat de Barcelona (1981-88), va obtenir una Maîtrise en Géographie per la Université du Québec à Montréal (UQAM) (1992-1996).
De 1990 a 1995 va treballar a l'Institut Interculturel de Montréal com a coordinador del mòdul de formació i recerca "Cultures et Développement"
Des del 1996 treballa a EcoConcern en tant que membre de l'equip Repensar la Societat al Centre per a la Innovació Social.

Llicenciat en Geografia i Història, especialitat Geografia Humana per la Universitat de Barcelona (1981-88), va obtenir una Maîtrise en Géographie per la Université du Québec à Montréal (UQAM) (1992-1996).
De 1990 a 1995 va treballar a l'Institut Interculturel de Montréal com a coordinador del mòdul de formació i recerca "Cultures et Développement"
Des del 1996 treballa a EcoConcern en tant que membre de l'equip Repensar la Societat al Centre per a la Innovació Social.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Els autors s'han inspirat dels treballs de Raimon Panikkar i de Robert Vachon. Veure la bibliografia respectiva citada en el document utilitzat citat a "Documentació tractada"

Redefinir Cultura i Identitat Cultural en una societat oberta

Xavier Filella Pla

Redacció: Xavier Filella Pla
Fòrum temàtic Interculturalitat

Fòrum transversal Valors

Resum

Els grups culturals, si bé s'estructuren a partir d'elements objectius i subjectius, són construccions ideològiques mobilitzades simbòlicament. La seva mateixa diversitat interna facilita que la seva definició signifiqui molt sovint una simplificació de la seva pluralitat: pocs símbols acaben definint un complex grup cultural.

Des d'aquesta perspectiva crec que les confrontacions interculturals són, sovint, una mera confrontació d'uns símbols als que l'individu està afectivament lligat. Així, per tant, caldria resituar els símbols en el que pròpiament són: una aproximació ideològica -i sovint manipulada- de la realitat. La reconsideració crítica d'aquests símbols ha de contribuir a desmobilitzar-los políticament i a desarmar-los afectivament.

Cal, en definitiva, concretar un nou enfocament teòric que qüestionari els conceptes d'identitat i cultura i resitui els conflictes interculturals en la seva pròpia dimensió com a pas previ per a la seva resolució.

Diagnòstic

La identitat nacional és al nostre país i a tot Europa un fenomen irresolt. El seu interès és encara més gran si considerem la creixent diversitat cultural de la societat occidental, fet que qüestiona la unidimensionalitat de les identitats nacionals tradicionals. Els moviments migratoris, en el passat de la resta de l'Estat i actualment de països del Sud, han redimensionat la societat catalana, on actualment hi conviuen individus que s'identifiquen amb cultures ben diferents. No hi ha, a més, unanimitat sobre què significa la identitat catalana. La indefinició d'un nucli central que cohesioni els individus que viuen a Catalunya és causa de problemes que abasten des de la qüestió de la llengua, principalment pel que fa referència a la immigració espanyola, fins al xoc de cultures, encara puntual però probablement en augment en els propers anys, pel que fa referència als països del Sud.

Sembla que la identitat és una necessitat de l'ésser humà: hi ha una constant de reconeixement en els altres que du l'individu a formar part d'un grup. Els grups culturals són sistemes ideològics estructurats a partir d'elements objectius i subjectius que cal entendre com el seu substrat inicial. Ara bé, malgrat partir d'un substrat ben real són un veritable treball de construcció: són, en definitiva, construccions ideològiques mobilitzades simbòlicament. De fet, no podria ser d'una altra manera. Només societats extremament senzilles poden ser qualificades d'homogènies i, així, definides simbòlicament atenent a la seva realitat. En canvi, tant les societats europees com les societats del Sud es caracteritzen per una elevada complexitat i diversitat interior. La pertinença a una cultura en termes estrictes no és més que una falsificació de la realitat individual. Essent, com he assenyalat, cada cultura nacional un cos divers, la pertinença de l'individu a una cultura nacional només pot ser certa en termes relatius i, per tant, individualment relativitzables. Una cultura nacional no és més que el resultat, sovint inestable i ple de contradiccions, de diferents subcultures, incloent diferències en funció de l'estrat que ocupa cada individu en funció de diverses variables com són la classe social, el sexe, l'edat o el seu habitat.

Altrament, cal considerar els conflictes interculturals a la llum del propi procés de simbolització. Aquest consisteix en el processament d'uns trets culturals que passen a ser considerats el nucli central definidor del grup. La importància del procés de simbolització és tanta que els símbols, sovint, esdevenen l'espai de confrontació quan no, simplement, el propi motiu de l'enfrontament.

Més clarament: la confrontació intercultural és, sovint, una mera confrontació d'uns símbols als que l'individu està afectivament lligat. Ben sovint, aquesta confrontació simbòlica, a més, amaga una lluita d'ordre econòmic o jurídic. És així que la desigualtat econòmica o política resta amagada -i per tant irresolta- sota un pretès enfrontament intercultural.

Creo, per tant, que cal resituar els símbols en el que pròpiament són: una aproximació ideològica -i sovint manipulada- de la realitat. Dit altrament, una reconstrucció simplificada de la pròpia cultura en termes simbòlics protagonitzada per un moviment nacionalitari que actua com a element codificador. Els trets ètnics que defineixen els diversos grups que cohabituen a Catalunya (i que són elevats a la categoria d'elements definidors del grup) no són més que una selecció (i en part, una invenció: un afegit o un oblit intencionat) feta entre un seguit de trets culturals que el grup, i sovint només una part del grup, té disponibles. La reconsideració crítica d'aquests símbols -el saber realment què són- ha de contribuir a desmobilitzar-los políticament i a desarmar-los afectivament. Només amb aquest tractament crític dels símbols podrem evitar la seva presència i iniciar el diàleg amb l'altre, un cop, ells i nosaltres, desproveïts del material simbòlic que ens marca i distancia definitivament.

Des d'aquesta perspectiva haurem de convenir la necessitat de definir més acuradament què volem dir quan

parlem de conflicte intercultural. La pròpia diversitat de cada cultura i la relativa inconsistència dels seus símbols nega en bona part la seva possible confrontació amb una altra cultura, a la vegada també diversa. La diversitat intracultural impedeix l'existència del conflicte intercultural tal i com reiteradament es presenta. Molt sovint, hi ha conflicte intercultural quan dues cultures són manipulades -això és presentades com un tot homogeni que defineix i determina l'individu- i posades en confrontació, no des del que són, sinó des de la seva reificació en el que els símbols diuen que són.

És així que hem afirmar, per exemple, que no hi ha conflicte entre la cultura occidental i la cultura àrab, precisament perquè ni l'una ni l'altra existeixen com un tot precís i homogeni. Quan apareixen una davant l'altra en la seva contradictòria realitat les confrontacions s'esmicolen i són substituïdes per una xarxa de continuïtats, en ocasions de signe contraposat, que les interpenetra. Només cal fer notar l'enorme error que es comet quan, com a explicació del conflicte, es presenta la cultura occidental com un tot racional, lògic, laic i profà que es contraposa inevitablement a la cultura àrab. S'amaga en aquest cas que la cultura occidental és, de fet, una realitat dual on el racionalisme conviu amb l'irracionalisme, la lògica amb el mite, el laïcisme amb la religió i el profà amb el sagrat. El cas de la cultura àrab no és massa diferent. Trobem continuïtats en cada una de les oposicions en ambdues cultures. És així com el "nostre" catolicisme pot arribar -arriba- a ser tan fonamentalista com el "seu" islamisme.

Objectius

Concretar un plantejament teòric que -posant en qüestió els conceptes d'identitat i cultura- resitui els conflictes interculturals en la seva pròpia dimensió com a pas previ per a la seva resolució.

Mitjans i/o instruments.

Definir un nou enfocament teòric que hauria d'incloure:

- a) una definició precisa del concepte cultura -entesa en el sentit de cultura ètnica o nacional- que inclogui la diversitat interna de cada ètnia o nació;
- b) una concepció crítica dels mecanismes de formació de la identitat cultural que qüestionï la seva simplificació simbòlica.

Aquest replantejament teòric hauria de possibilitar una resposta ideològicament diferent a la que ha assajat el moviment antiracista. En aquest sentit, i en una segona etapa, caldria definir els punts de contacte que hi ha en les diverses formes culturals per a establir un projecte incloent -polític i per tant ideològicament no neutre- en el que puguin participar conjuntament individus amb diferents identitats nacionals o ètniques, però que han coincidit en un mateix àmbit territorial. Un projecte que sense negar les tradicions pròpies de cada grup les qüestionï totes amb idèntic criteri. Un projecte, en definitiva, que no relligí l'individu a la seva cultura en tant que tot coherent i immutable, sinó que el vinculi a ella des de l'opció crítica i reflexiva -en tant que pensament-crític- que l'ha de permetre confluïr respectuosament amb l'altre.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Democràcia + directa per a augmentar la participació ciutadana en la presa de decisions

Manel Pons i Romero

Redacció: Manel Pons i Romero
Fòrum temàtic Política

Fòrum. transversal Valors

Resum

La democràcia directa es considera incompatible amb la mida de l'Estat-Nació i per aquest motiu es justifica l'adopció de la democràcia representativa. Ara bé, no cal que participin tots els ciutadans en la presa de decisions, n'hi ha prou amb què hi participi un nombre estadísticament representatiu, perquè les decisions que se'n deriven siguin considerades el fruit de la voluntat de tots els ciutadans, que d'aquesta manera es veuria molt més ben representada que amb l'actual sistema de presa de decisions. Tanmateix, i la realitat ho confirma, l'Estat no té perquè continuar sent la unitat política bàsica. Una major descentralització acostaria la presa de decisions als ciutadans i facilitaria la seva participació directa, fent més eficaç i legítima democràticament la resposta als seus problemes. Com diu el pensador italià Bobbio, si bé al s. XIX el problema de la democràcia era que no tothom podia participar, ja que les eleccions eren censitàries, el problema que existeix avui és que és només a les eleccions que se'ns permet votar.

Diagnòstic

El desenvolupament de l'Estat del Benestar després de la II Guerra Mundial ha fet que les funcions de l'Administració hagin crescut de manera important. Aquest creixement ha implicat que l'Administració, amb una escassa legitimitat democràtica, prengui cada cop més decisions que li són atribuïdes per raons de coneixements tècnics. Això provoca un allunyament entre els ciutadans i la presa de decisions que fa que els ciutadans es desinteressin per la política, que no hi participin i que en tinguin una imatge negativa.

El conjunt de decisions que l'Estat pren en l'actualitat és molt major, mentre el poder de decisió dels ciutadans es segueix reduint al de la participació en les eleccions cada quatre anys. Això porta a una situació de greu dèficit democràtic en la que el 80% dels ciutadans espanyols aproximadament declara no sentir-se representat per les institucions polítiques com el Parlament (dades extretes del Centro de Investigaciones Sociológicas).

El problema es que mentre vivim ja en la societat del segle XXI el nostre sistema polític únicament es capaç de donar resposta als problemes del segle XIX.

Objectius

L'objectiu primordial per fer front a aquesta situació és el de fer més participativa la presa de decisions. La pregunta que pot sorgir es: i per què?, no és millor que decideixin tècnics especialitzats? El problema està en que aquests tècnics amb escassa legitimitat democràtica decideixen qüestions que afecten a tots els ciutadans, i per més coneixements que tinguin sobre el tema, la seva no té perquè ser considerada una opinió més vàlida que la de qualsevol altre ciutadà.

S'ha demostrat amb experiències de participació directa que els ciutadans si se'ls informa són capaços de prendre decisions que arriben a ser fins i tot més encertades que les dels tècnics especialitzats. L'avantatge de la participació directa és que els ciutadans poden decidir sobre ells mateixos sense que ho hagi de fer un tecnòcrata que és algú tan objectiu com qualsevol altre o menys.

Mitjans i/o instruments.

Una de les formes en què es pot concretar la participació directa és la creació de grups de ciutadans estadísticament representatius que siguin els qui prenguin decisions sobre les qüestions que els afecten. Això dóna a la decisió final legitimitat democràtica i també una major eficàcia, ja que és fruit de la deliberació d'un grup de persones que coneixen millor que ningú quins són els seus problemes. Apostar per la democràcia directa implica necessàriament la descentralització dels processos de presa de decisions. Tanmateix, és necessària una forta inversió en educació, que a Espanya té un dels nivells més baixos de la OCDE, ja que si els ciutadans no disposen d'informació ni de capacitats per jutjar-la no tindran llibertat per decidir. És necessària una major educació política, que en el nostre país no existeix, i és necessària una educació en la participació. Ja a l'escola aprens que la teva opinió no compta per res a l'hora de prendre decisions que t'afecten, i continua sent així a l'escola secundària i a la Universitat i més tard al món laboral i a molts altres àmbits de la vida quotidiana. Internet pot ser un eficaç instrument per facilitar la participació directa, que també podria fer-se efectiva amb enquestes fetes després d'un procés d'informació i deliberació. Cal començar a les escoles, fent participar els nens en la presa de decisions que els afecten. Només així es podrà aconseguir que en la societat futura pugui existir una democràcia més directa. Ara bé, si com fins ara, ni tan sols a un espai tan petit com l'escola o la Universitat, no se'ns deixa decidir i ni se'ns informa de decisions que ens afecten molt directament, la societat futura només podrà tenir una democràcia feble com l'actual, en la que els ciutadans tenen una escassa llibertat política positiva.

Documentació tractada:

Fishkin, James, "Democracia y deliberación" Ed. Ariel, Barcelona 1995

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El meu interès pel tema de la participació directa dels ciutadans en els processos de presa de decisions va sorgir a partir de la conferència que un dia va fer a la meva universitat el professor Joan Subirats de la UAB.

Mesures per qualificar la participació ciutadana en política

Albert Martín i Ballesta

Redacció: Albert Martín i Ballesta
Fòrum temàtic Política

Fòrum transversal Valors

Resum

La democràcia té els seus peus de fang en la incapacitat demostrada fins ara de fer participar als ciutadans no ja de manera activa sinò simplement amb coneixement suficient de causa. La retroalimentació amb la classe política influïts tots pels mèdia, ens porta a una alarmant situació de mediocritat embrutidora. Cal que el ciutadà doni valor a la seva participació.

Diagnòstic

La immensa majoria dels ciutadans no està gens ni mica interessada en una veritable participació política: el desig general és viure el millor possible amb el menor esforç possible dintre del propi nínxol sociolaboral. I dins d'aquest menor esforç s'hi troba el de preocupar-se pels afers comuns, deixant-se influenciar a bastament pels mèdia a l'hora de prendre decisions de governabilitat.

Objectius

- Concienciar de la necessitat d'una major (auto)exigència per a la participació dels ciutadans en la política i la gestió de la cosa pública.

Mitjans i/o instruments.

- Fer participar els ciutadans ni que sigui mínimament en els afers polítics, com a mesura d'aprenentatge inicial polític i de gestió. Podria establir-se l'obligació de formar part dels òrgans de govern-control de les petites o mitjanes entitats locals o dels districtes de les ciutats grans o mitjanes, o de les grans empreses multinacionals, per la via del sorteig.

- Utilitzar les noves tecnologies com eines de democratització i extensió de la comunicació. Votacions a través d'Internet, des de casa o des de centres cívics.

- Prestigiar l'acció política (entre moltes altres propostes possibles i per començar):
- . dels grups de poder: elevar el nivell d'exigència de responsabilitats per incompliment de promeses electorals: qualificació de compromís, l'incompliment del qual doni dret a denúncia i inhabilitació;
 - . del ciutadà: No admetre la participació en referèndums o fins i tot eleccions, sense demostrar un mínim coneixement o preparació sobre els temes a votar i/o una base ètico-moral suficient (sempre referit no a l'individu sinó a la cosa pública).
 - . del gestor professional: Els estudis dels professionals de la gestió, així com l'accés al lloc de treball, sotmesos a control de valors.

Documentació tractada:

Pensar estratègicament. A Dixit i B.Nalebuff. A. Bosch, editor.
La governabilitat i l'esdevenidor de les societats modernes. S.Giner i X.Arbós. Ed62
Consecuencias de la modernidad. A.Giddens. Alianza Universidad.
El príncep. Maquiavel. Ed.Lala, textos filosòfics.
El poder en la organización. H.Mintzberg. Ariel Economía.
El cansament del catalanisme. A.Strubell. Ed.La Campana
Discurs sobre el senderí. G.Vilar. Ed.62

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Data de naixement: 12-11-1952. - Casat, un fill de 17 anys i una filla de 14. - Les dades d'estudis ja apareixen a la fitxa d'inscripció. - De 1975 a 1984, militant del PSUC, amb responsabilitats polítiques a nivell de districte de Barcelona. Del 1977 a 1981 president de comitè d'empresa. - Al 1980, responsable d'organització del sindicat de Químiques de Catalunya de CCOO. - Al 1981, funcionari públic a un Ajuntament de l'àrea metropolitana. - Al 1984, director d'administració d'un centre públic de serveis. - Al 1988-1989, responsable de projectes d'organització d'un ajuntament metropolità. - De 1989 fins ara, director gerent d'un centre públic multiserveis.

Dades de l'entitat

Nucli de pensadors per crear un nou Far Ideològic

Albert Martín i Ballesta

Redacció: Albert Martín i Ballesta

Fòrum temàtic: Política

Fòrum transversal: Valors

Resum

El terme Política, acull tant el bloc de pensament de les teories de governabilitat de les societats (els Fars que indiquen la ruta), com la gestió local i mundial dels afers de les persones i els pobles (els Vaixells amb les seves tripulacions i les seves jerarquies).

Els grans trasbalsaments de la nostra època demostren fins a quin punt és factible alçar Fars que guiïn les energies socials a nivell mundial, tot construint un sistema de valors ètics i morals assumible. I fent-lo assumir. Vet aquí el repte per a les generacions actualment dipositàries dels llegats de la història i de construir el futur. Cal però, que tal i com ha estat sempre, s'aplegui un grup de persones amb la voluntat decidida i planificada d'assolir aquest objectiu.

Diagnòstic

L'anorreament dels grans Fars del nostre segle només han deixat dreçat a occident el del capitalisme-individualisme, amb un sistema de valors en què es considera el lliure mercat i la competitivitat com l'única ruta vàlida.

Tanmateix, si bé és cert que el mercat és el creador de riquesa més eficaç, no és capaç de fer-ho de manera eficient, ni és, de bon tros, el millor redistribuidor ni crea tampoc un sistema de mites emocionalment satisfactori.

Arreu del món, la majoria de la humanitat viu en un estat de mancances que és font de desestabilització permanent. Les migracions demostren la voluntat de les persones de lluitar per millorar el seu benestar físic i el de les seves famílies. Els costums i tradicions, i els fonamentalismes religiosos, demostren la necessitat d'uns referents de valors i de sentiments de pertinença i transcendència, que donin sentit a la vida i sota els quals governar-se.

El xoc, més o menys pacífic o (més probablement) violent de cultures i de valors és inevitable. Cal aprendre de la història i avançar-se. En un món on existeix la xarxa de xarxes i els satèl·lits de comunicació, hi ha la possibilitat de bastir una base ètico-moral comuna d'abast mundial, a l'igual que ho fou, per exemple, l'abolició de l'esclavitud.

Objectius

- Construir un nou Far ideològic de validesa mundial, aprofitant allò que es conserva en l'individu i en la col·lectivitat, de l'antiga educació humanista sobre els valors comunitaris i dels sentiments profunds de pertinença i defensa del col·lectiu. Un nou concepte de civisme i de civilitat.

Mitjans i/o instruments.

- Crear un nucli de pensadors i comunicadors amb influència sobre els multimèdia. Els valors ho són perquè són escassos. Tanmateix tothom té un sentiment ètic i moral d'allò que socialment està bé i d'allò que està malament. Si tot s'hi val, res no val.

- Construir un codi de valors amb un nucli dur i clar de certituds, prou ampli per incorporar aquells elements de creences, tradicions i costums no incompatibles amb els valors determinats com a bàsics. S'ha de ser tolerant, però hem de dir què no es pot tolerar de cap de les maneres, i perquè. Entre els móns que poden ser possibles, hem de definir quin volem fer real.

- Clarificar al màxim el rol de gestió dels afers públics, tant a nivell de grups humans interessats per l'assoliment del poder (partits polítics), com dels gestors directes, incloent en aquest concepte de gestors els de les grans multinacionals. El bany de valors de la nostra societat, així com el grau i nivell de poder a repartir (principi de subsidiarietat) i l'existència de col·lectivitats diferenciades, és prou ampli com per permetre l'existència d'aquells grups, legitimats pel seu respecte als valors bàsics.

Documentació tractada:

Pensar estratègicament. A. Dixit i B. Nalebuff. A. Bosch, editor

La governabilitat i l'esdevenidor de les societats modernes. S. Giner i X. Arbós. Ed. 62

El príncep. Maquiavel. Ed. Laia, textos filosòfics.

Consecuencias de la modernidad. A. Giddens. Alianza Universidad.

El poder en la organización. H. Mintzberg. Arief Economía.

El cansament del catalanisme. A. Strubell. Ed. La Campana.

Discurs sobre el senderi. G. Vilar. Ed. 62

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Data de naixement: 12-11-1952.- Casat, un fill de 17 anys i una filla de 14.- Les dades d'estudis ja apareixen a la fitxa d'inscripció.- De 1975 a 1984, militant del PSUC, amb responsabilitats polítiques a nivell de districte de Barcelona. Del 1977 a 1981 president de comitè d'empresa.- Al 1980, responsable d'organització del sindicat de Químiques de Catalunya de CCOO.- Al 1981, funcionari públic a un Ajuntament de l'àrea metropolitana.- Al 1984, director d'administració d'un centre públic de serveis.- Al 1988-1989, responsable de projectes d'organització d'un ajuntament metropolità.- De 1989 fins ara, director gerent d'un centre públic multiserveis.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Les propostes fetes tenen evidentment la voluntat d'incitar el debat. Si bé podrien algunes d'elles incloure's com a regles de joc, considero molt important el replantejar la base ètico-moral dels valors de la política, atès que és la deu d'on beuran totes les altres coses.

Desvelar l'enigma de l'home i demanar la igualtat.

E dip Rei

Redacció: Xavier Lumbarres i Fèraud

Fòrum temàtic Relacions Mascull-Femení

Forum. transversal Valors

Resum

Quan un nen neix, té una esperança de vida de 7 a 8 anys més curta que si fos noia, un 68% més de probabilitats de ser víctima del fracàs escolar a l'ESO i menys possibilitats d'arribar a ser universitari. Té també unes 3 vegades més de perill de morir en la joventut i 9 vegades més d'anar a la presó. Ja en la seva etapa escolar tindrà una pitjor definició de futur, més perill de ser agredit, expulsat, de suïcidat, etc.

Sembla haver una contradicció entre aquestes perspectives i el fet que els dirigents de la nostra societat siguin del seu mateix sexe: també té més possibilitats d'arribar a ministre, diputat, etc. Però mentre aquestes darreres possibilitats d'èxit són minoritàries i constants, les possibilitats de fracàs estan augmentant ràpidament i afecten un gran nombre de nois.

La política de la "igualtat" actual té únicament en compte els tradicionals privilegis d'una minoria de barons respecte les dones corresponents, però no les noves desavantatges d'una majoria cada cop més gran de nois. Què passa? Quines conseqüències tindrà aquest fenomen? Cal posar-hi remei? Quin?

Diagnòstic

"Oficialment" s'interpreta que la major possibilitat dels nois d'arribar a ocupar un alt càrrec és perquè tots ho tenen tot més fàcil que les noies. Es consideren privilegiats com les classes altes.

Però les característiques de tenir més fracàs escolar, més mortalitat, més possibilitats d'anar a la presó i menys possibilitats d'anar a la Universitat, no corresponen als privilegiats ni a les classes altes, ben al contrari. Per tal de no entrar en contradicció amb l'apreciació oficial del noi com a privilegiat, no s'esmenten, i, en tot cas, es "justifiquen" amb prejudicis sexistes tals com "les dones són més fortes", "les noies són més intel·ligents", "els homes són més delinqüents", etc., prejudicis que no són exclusius de les dones, sinó que són característics dels homes privilegiats.

Per tant, el diagnòstic és que es tracta d'una política de competència entre mascles, amb la qual els més privilegiats marginen i exclouen els socialment més febles, especialment els infants, tot fent-los passar per menys intel·ligents, menys forts o menys disciplinats que les noies.

Objectius

La humiliació, l'expulsió i la destrucció dels mascles més indefensos és la "Llei de la Selva" que practiquen els mascles dominants de molts animals. És globalment beneficiosa per les espècies, ja que facilita que es reproduïxin els més forts. Però no necessàriament ho ha de ser per l'home. I no únicament perquè la Llei de la Selva no sempre és compatible amb la dignitat humana i menys encara amb els drets humans i els constitucionals, sinó perquè, especialment quan els barons dominants utilitzen les institucions tals com l'Ensenyament, la Justícia o, en fi, el Govern per perjudicar la competència, estan degradant la societat en lloc de millorar l'espècie.

La indefensió dels barons, especialment dels nens, dona lloc a la corrupció institucional i intel·lectual de la societat, en la qual els corruptes s'alimenten dels indefensos igual que les ferestoles s'alimenten dels cadàvers sense enterrar, creixent a les seves expenses.

Per tant, el nostre objectiu és acabar amb la indefensió per tal que la corrupció no creixi, establint la igualtat davant la llei per a tots i suprimint els prejudicis sexistes interessats, sobre tot contra els nens i els joves.

Mitjans i/o Instruments.

Segons les nostres investigacions, els barons en el poder no respectaran les drets fonamentals dels competidors si no se'ls obliga. I la manera d'obligar-los és demanar que respectin la Constitució que han jurat respectar i fer respectar. I demanar que es pronunciïn sobre els prejudicis sexistes de suposar que els nois són menys intel·ligents i més dèbils, etc., ja que, si el seu menor rendiment acadèmic i la seva major mortalitat no s'explica per la seva inferioritat natural, serà necessari obrir una investigació sobre les veritables causes i corregir-les. La Constitució ja prohibeix la discriminació per raó de sexe, i els prejudicis sexistes es consideren discriminació. Però els prejudicis contra els barons es consideren veritat sense necessitat que ningú es comprometi pronunciant-se en aquest sentit. Per tant, cal demanar que els nostres dirigents es pronunciïn públicament respecte aquests prejudicis acceptats, ja que ells no els condemnen i fins i tot els indueixen en la població, on tothom s'amaga en la multitud i en l'anonimat. Caldria que els nostres dirigents diguessin públicament si creuen que els nois tenen menor esperança de vida perquè són més febles i més fracàs escolar perquè són menys dotats i que ho justificuessin científicament. La situació actual és que no hi ha responsables del respecte per la Constitució: és la manca de Pare, de referència ètica.

Un altre aspecte del mateix és la indiferència o satisfacció per la violació dels drets constitucionals dels nois, com és el cas del Servei Obligatori-sols-per-barons o el dret a ser educats en el respecte als seus drets fonamentals. També és un cas de manca de responsables, ja que a la massa anònima que s'oposa a la reclamació d'aquests drets tampoc no se la pot fer responsable de la seva actitud: caldria que el Govern se'n fes responsable, que es

manifestés públicament contrari al respecte per la Constitució (la qual cosa significa que es declara fora de la llei, creiem) i que ja no diguessin més que som un Estat de dret sense fer riure. I, si volen dir-ho, que actuïn en conseqüència. Avui dia, les víctimes de les seves mentides no es poden defensar: per exemple, no hi ha professors ni ningú responsable del respecte per dret a l'educació ni a la informació, i a qualsevol professor se li pot obstaculitzar aquesta tasca.

També caldria forçar a l'Església a pronunciar-se sobre el perjuri de la Constitució, que triés entre estar bé amb Déu o amb aquells que el posen per testimoni de les seves falsedats.

Cal tenir en compte que els homes en resulten beneficiats de la violació dels drets dels altres homes més febles (nens, nois, ignorants, marginals, etc.), sobre tot si els aporten desavantatges, marginació i destrucció. Per tant, únicament els homes amb alta estima per la justícia, per la societat, pel saber obert, patriotes o creients conseqüents, aquells que siguin uns cavallers estaran d'acord en el respecte dels drets dels altres: una mínima minoria.

En canvi, a la llarga, és més efectiu trobar recolzament entre les dones. Per exemple, les joves universitàries resulten perjudicades pel fet d'estar en majoria, al temps que els seus companys, els estudiants barons, són els qui resulten beneficiats per l'abundància de noies. Per tant, és lògic que ells no vulguin canviar res, fins i tot reconeixent que elles són més nombroses perquè són més intel·ligents. Justament, un estudi encarregat pel Instituto de la Juventud relaciona la baixada de la natalitat amb la ruptura del mercat matrimonial de les universitàries, la qual cosa posa en evidència que la seva situació no és la més intel·ligent.

Però les millors aliades de la nostra causa són, a la llarga, les mares de barons. Tenen moltes probabilitats que els seus fills tinguin problemes i fins i tot que no les sobrevisquin: per exemple, la mortalitat dels homes joves (de 25 a 34 anys) a Barcelona s'ha multiplicat per dos i mig en menys de 10 anys! (MEDICINA CLÍNICA, vol. 108, 1997)

Documentació tractada:

Anuario Estadístico 1993 (INE), pàg. 19, 20, 27, 29, 95, 104. Anuario E. 1970, pàg. 55.

MEDICINA CLÍNICA, vol. 108, n^o7, 1997.

Desigualtats d'èxit a l'ESO, Gen. de Cat., Dep. d'Ensenyament. Estudi del Cirem, J. Funes i altres.

NUESTRA ESPECIE. Marvin Harris. Alianza Ed., pàg. 327-334 i 291.

Arxius de l'associació Èdip Rei.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El contracte social entre dones i homes a la família i institucions

Juan Miquel Ortiz Reparaz

Redacció: Juan Miquel Ortiz Reparaz

Fòrum temàtic: Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal: Valors

Resum

Diagnòstic:

La igualtat i la llibertat han de fonamentar-se en l'heterosexualitat voluntària i la diferència. El contracte entre home i dona necessita una voluntat masculina i femenina diferenciada. Per tant, una relació home-home i dona-dona.

La raça, de la mateixa manera que l'homosexualitat i la heterosexualitat obligatòria es basa en una prohibició heterosexual, no de caràcter biològic en l'espècie humana i sí en el cas d'altres espècies.

El gènere es basa en una prohibició del contracte entre homes i dones, al contracte homes-homes i dones-dones, amb una relació de uns homes sobre la voluntat del altres en que es reparteixen els mitjans per a sobreviure, entre els quals es troben les dones.

La heterosexualitat obligatòria es fonamenta en la violència sexual, el poder i la desigualtat, amb la construcció de la raça, el gènere i la classe social. Aquestes relacions de poder econòmic-energètic destrueix les relacions humanes i l'ecosistema.

Objectius:

Contracte social entre homes i dones, amb voluntat femenina i masculina diferenciades que destrueix les relacions de poder de les races, gèneres i classes socials. Un poder econòmic i energètic que afecta als fills i les seves generacions.

Desenvolupament de la sexualitat emocional en les relacions homosexuals i heterosexuals per a promoure la diferència de la relació home-dona, la heterosexualitat voluntària, el contacte entre home-dona que nega la construcció de la raça, el gènere i la classe social.

Mitjans o instruments:

A la família amb un màxim de dos pares i dues mares, l'Empresa i l'Escola són continuacions de la família. La Nació és un contracte polític entre homes i dones, basat en l'existència d'un subcontracte per homes i un altre per dones. És de caràcter internacional, perquè la diferència masculina i femenina pertanyen a l'ecosistema i no a la nació. La diferència nacional és un contracte específic home-dona, continuació de la família, l'empresa i l'escola.

El contracte social entre homes i dones es basa en una relació sexual emocional dels cossos, voluntària, a nivell d'ordre simbòlic, llenguatge i Llei. Cal diferenciar la relació emocional dona-dona, home-home i home-dona, per tal de crear una masculinitat i una feminitat que es relacionen home-dona. L'heterosexualitat obligatòria, en el neutre sense diferència, perquè no n'hi ha llibertat d'acció de relació homosexual, No es crea, per tant, masculinitat ni feminitat, a més de ser obligatòria, és neutra.

Diagnòstic

El patriarcat nega la igualtat i la llibertat amb dos instruments bàsics: la heterosexualitat obligatòria i el neutre universal. Amb el primer construeix la raça, el gènere i la classe social i amb segon terme, el genocidi cultural. La raça és una construcció social, ja que biològicament no es pot parlar de races humanes. La raça biològica significa la impossibilitat de descendència d'una variant dintre de l'espècie. Doncs això s'intenta fer socialment, tot prohibint la descendència entre blancs i negres, grups nacionals i grups religiosos diferents.

El gènere és una altra construcció social, que determina el rol en funció del sexe masculí i femení i és fruit de la relació heterosexual, en la que no hi ha contacte corporal, perquè no hi ha relació sexual emocional de caràcter voluntari.

La classe és una construcció social i es basa en una relació entre homes en que es reparteixen els mitjans de vida, incloses les dones, de tal manera que uns en surten beneficiats en comparació als altres.

La construcció social d'aquests tres conceptes es basen en el poder econòmic i aquest es basa en el consumisme d'energia, sense tenir en compte la igualtat, els fills i les futures generacions.

El neutre universal és masculí, de tal forma que la dona es fa invisible. Els mots "pare", "home", "humanitat" són neutres masculins que serveixen per a homes i dones. En canvi les paraules "mare", "dona" "feminitat" solament serveixen per a les dones, i així es parla de la "Història de la Humanitat", "Història dels Homes", i les dones no solament no es troben en el títol, sinó que tampoc són protagonistes en la Història.

Déu és pare, no és mare, tant en les religions prehistòriques. Aituna, déu dels Bascos, aita significa pare en euskera, com Aituna déu dels romans, o el nostre pare, de la religió cristiana, que està en el cel. El món és androcèntric, gira a l'entorn de l'home i no de la dona.

La Llei també és neutre masculina perquè no hi ha contracte voluntari entre l'home i la dona en la seva relació emocional dels cossos masculí i femení. Es nega el contracte social entre homes i dones. Rousseau, Locke,

Hobbes, és a dir, els teòrics de l'actual contracte social que dóna lloc a l'Estat Democràtic, parlaven del contracte home-dona com a àmbit de la natura i no pas de la societat.

Es nega la diferència de la voluntat masculina i femenina en la llei. Es nega un contracte social entre homes i dones i, solament, hi ha un contracte social entre neutres, es nega el contracte dels cossos masculins i femenins, perquè es nega la sexualitat emocional voluntària.

L'home utilitza la racionalitat, tot negant l'instint, el desig, la sexualitat emocional.

La dona destina l'instint i l'amor en una sexualitat emocional en que no hi ha relació amb l'home racional, neutre, sense desig de la diferència, dins l'ordre simbòlic, el llenguatge i la llei.

Objectius

La desaparició dels conceptes de raça, gènere i classe social en la família, l'empresa, la nació i l'ecosistema. La desaparició del poder econòmic energètic, tot construint in contracte social entre homes i dones, amb voluntat femenina i masculina diferenciades. Aquest contracte destrueix la raça, el gènere i la classe, perquè el contracte entre home i dona es basa en l'heterosexualitat voluntària emocional que destrueix les imposicions dels homes sobre les dones a la família, l'empresa, la nació i l'ecosistema.

La desaparició de les races, els gèneres i les classes, dóna lloc a la desaparició del poder econòmic energètic, i per tant, a un ecosistema sostenible per a les generacions i per un repartiment igualitari.

Aquest contracte social entre els cossos i les voluntats diferenciades d'homes i dones fa desaparèixer la raça, el gènere i la classe, es basa en la sexualitat emocional diferenciada masculina i femenina i, per tant, en la diversitat, el pluralisme, la multiculturalitat i el progrés de les arts, les religions i de la intel·ligència emocional.

Mitjans i/o instruments.

La família amb dos pares i dues mares permet un contracte emocional entre homes, tot diferenciant-lo del contracte entre dones. Així, la heterosexualitat voluntària és més fàcil que en la monogàmia, perquè a part de la relació pare-mare es pot escollir la relació pare-pare i mare-mare, mentre que en la monogàmia la relació pare-pare i mare-mare es busca fora de la família, amb la qual cosa, no és tant intensa, i no reforça l'heterosexualitat voluntària, perquè la llibertat d'opció no està dintre la família, sinó fora d'ella.

La diferència de la voluntat sexual emocional de l'home i de la dona necessita d'espais de relació no heterosexuals, per tal que no siguin neutres. Així, les relacions emocionals pare-pare i mare-mare, dóna lloc a una relació heterosexual emocional pare-mare, voluntària i diferenciada.

L'empresa és una continuació econòmica de la família. Per tant, té els mateixos principis, encara que no sigui una guarderia, es treballa per demà i per a les generacions futures.

L'Escola també és una continuïtat de la família.

Així el contracte social que crea no només l'ordre simbòlic i el llenguatge, sinó també la llei, es basa en un contracte d'homes i dones, no neutres, són masculins i femenins. Cal diferenciar, per tant, el contracte polític home-home, dona-dona, i home-dona. El contracte polític home-dona és una voluntat específica que no és masculina (home-home) ni femenina (dona-dona), sinó que és diversa plural, s'enriqueix de pare i mare i de naixement específic. És nacional, mentre que la masculinitat i la feminitat són diferències internacionals que pertanyen a l'ecosistema.

Documentació tractada:

Adrienne Rich "Compulsory Heterosexuality and Lesbian Existence"

Carole Pateman "The Sexual Contract"

Joan Martínez Alier "Economia i Ecologia"

DUODA, Universitat de Barcelona. Centre de Recerca de la Dona.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta recerca va començar fa més de 10 anys i per tant hi ha una àmplia documentació, especialment en les ciències socials, tot i que no es pot deslligar de les experiències místiques i teatrals.

El rol protagonista de la dona en el desenvolupament sostenible

Ramón Folch

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic: Relacions Mascull-Femení

Fòrum transversal: Valors

Resum

El desenvolupament sostenible és la feminització del desenvolupament. La dona està capacitada per a gestionar la complexitat mentre que l'home té un model de civilització sectorialitzat i reduccionista en el que allò incert i complexa es percebeixen com a falsos, el seu nord són les certituds, sobre principis simples que mai resulten senzills. El desenvolupament sostenible té a veure més amb la dona perquè ella és la complexitat i la quotidianitat.

L'autor proposa aportar al nou paradigma del desenvolupament sostenible l'aproximació femenina amb el seu concepte de realitat, aconseguir que el desenvolupament sostenible recuperi el sentit de la gestió biològica, que és connatural a la condició femenina i aconseguir també un desenvolupament sostenible amb un rol protagonista de la dona per la seva aptitud per la complexitat i quotidianitat.

Diagnòstic

1. La historiografia oficial i el periodisme ignoren a moltes dones que han fet aportacions importantíssimes a les seves societats i a la història. Medeixen amb una vara diferent a molts polítics mediocres i personatges sense cap significació, però que s'ubiquen al costat "políticament correcte. Potser és el cas de Petra Kelly, alemanya, que és una figura transcendent per ser ecologista i per la condició de ser dona, defectes suficients per a sofrir marginalitat. A pesar d'això, és molt forta la incidència dels Verds de Petra Kelly en la política alemanya actual, al carrer i al Bundestag. Petra Kelly i els Verds alemanys foren i són un fet transcendent que modificà la realitat europea. Tant important com ella són Vandana Shiva o Wangari Maathai al Tercer Món, a l'Índia i Kenia respectivament.

2. Succeeix el mateix amb altres personalitats alienes al poder instituït, encara que siguin homes. Així, per exemple, en el seu moment, Gandhi, molt a pesar de Churchill qui se'n rifa tractant-lo de "fakir un", aconseguí la independència de l'Índia, o Martin Luther King, contradient a aquells preveien catàstrofes si es descolonitzava.

3. Els barons ben intencionats pensen que les dones han de fer, en el marc del nou model de desenvolupament, a més de tenir nens, educar-los i treballar per a mantenir-los.

4. Segons el parer de l'autor, el desenvolupament sostenible consisteix en la recuperació del sentit de la gestió biològica que és connatural a la condició femenina. El desenvolupament sostenible és la feminització del desenvolupament.

5. El sexe consisteix en dotar de dues diferents estratègies existencials a cada meitat de cada espècie. Això té bons resultats en eficàcia biològica: la gestió de l'espècie correspon a la femella i el mascle té la tasca subsidiada d'aportar recursos i seguretat.

6. el mascle caça, recol·lecta o lluita, és èpic i exploratiu, la femella administra i cria relleus generacionals.

7. Els éssers humans, sobre aquestes tasques, hem aconseguit progressos però també malentesos, que han conferit al mascle el domini de l'espècie. Això s'ha convertit en una tragèdia estratègica amb falsos visos de legitimitat biològica.

8. El desenvolupament convencional ens ha portat a la marginalitat a una exagerada centralitat i la nostra equivocada estratègia trasllada al planeta els errors de l'espècie, perquè l'equivocada estratègia és cultural i no pas biològica.

9. La dona està capacitada per a gestionar la complexitat.

10. l'home té un model de civilització sectorialitzat i reduccionista on allò que és incert i complexa es contempen com a falsos, el seu nord són les certeses, sobre principis simples que mai resulten senzills.

11. Aquest és el model de desenvolupament vigent, uniformitzador, simplista i competitiu, que recerca la sortida pel camí que el portà al conflicte.

12. el desenvolupament sostenible té a veure amb la dona perquè ella és la complexitat i la quotidianitat.

Objectius

Aconseguir un desenvolupament sostenible gràcies a un rol protagonista de la dona i el seu sentit innat de la gestió biològica

Mitjans i/o instruments.

Potenciació del rol de les dones com agents ambientals immediats per a que puguin aportar al nou paradigma de desenvolupament sostenible :

- *. L'aproximació femenina al concepte de realitat.
- *. La seva aptitud per a la complexitat i quotidianitat

Documentació tractada:

FOLCH, RAMON Mujer y desarrollo sostenible

Biografia i altres dades de l'autor-autora:**Dades de l'entitat****Comentaris i Observacions:**

Feminitzar la societat

Isidre Rebenaque Cruz

Redacció: Isidre Rebenaque Cruz

Fòrum temàtic Relacions Mascull-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

La nostra societat auto-anomenada primer món està basada en valors clarament masculins.

Els valors femenins han estat marginats secularment, i aquesta marginació inclou lògicament a les dones, però també a la pròpia natura.

Una alternativa global al sistema actualment dominant ha d'incloure necessàriament la incorporació dels valors femenins als valors morals, ètics i culturals de la societat.

Diagnòstic

La cultura actual a l'anomenat món desenvolupat es regeix per conceptes que pertanyen clarament al món masculí: força, competitivitat, agressivitat, dominació.

Fruit d'aquesta cultura, la dona ha patit i pateix repressió i discriminació. La seva influència social s'ha restringit al marc de la família i dintre dels paràmetres que li ha imposat l'home.

En les últimes dècades, però, la reivindicació feminista ha aconseguit la igualtat legal de la dona i poc a poc es van produint avenços reals, concrets i importants. El futur de la nostra societat vindrà marcat per aquest avenç de la participació de la dona en la vida social. Però aquests canvis es produeixen genèricament sense canviar el tipus d'actituds i de comportaments dominants, és a dir, les dones passen a desenvolupar el mateix rol dels homes mantenint la mateixa filosofia competitiva amb només certs matisos diferenciadors.

Paral·lelament, la natura ha seguit un tracte similar al de la dona, i ha patit les conseqüències de la cultura masculista concretada en el desenvolupament material sense límits, en la destrucció i dominació de la terra per part d'una societat que l'ha considerat com a simple objecte per aconseguir riquesa deixant de banda el tracte de mare natura que tots els pobles antics li havien donat.

Objectius

Sense deixar de reivindicar la concreció de la igualtat a tots nivells, es proposa la reivindicació i la incorporació dels valors femenins a tot l'entramat social, a la cultura de la nostra societat. Conceptes com sensibilitat, creativitat, solidaritat, cooperació, capacitat d'estimar, i capacitat de valorar la importància de la vida, pertanyen clarament al món femení i alguns han sigut rebutjats de vegades per sectors de la pròpia reivindicació feminista perquè s'associen restrictivament al paper de mestressa de casa i de mare de família.

Dona i natura, totes dues sota el signe de la feminitat, totes dues dominades per la cultura del mascle. La confluència d'aquestes sensibilitats, la reivindicació del tracte de mare cap a la natura, amb tot el seu component femení, i la reivindicació de la feminitat com a valor alternatiu per part de les dones (i dels homes, és clar), pot ser una via que possibiliti un canvi socio-cultural capaç d'aturar la destrucció del planeta i de fer realitat una nova cultura basada en uns valors més positius i creatius que els actualment dominants. És des d'aquesta perspectiva que es proposa la feminització de la societat, la feminització de la cultura.

Mitjans i/o Instruments.

La incorporació pràctica dels valors femenins en tots aquells sectors més favorables a un posicionament d'aquest tipus, per des d'aquí dinamitzar socialment el valors de la feminitat.

Un dels terrenys pràctics on començar a aplicar aquests valors podria ser el llenguatge, reflex dels valors d'una societat.

Proposem, per exemple, la utilització del terme "persones" per substituir al terme "homes" com a referent genèric de tota l'espècie o societat. I com "persones" (concepte per altra banda més ric, divers, obert i positiu que "home") és de gènere femení, els plurals podrien deixar de ser mascles per passar a ser femenins. La natura és femenina, bo seria que la condició humana plural també ho fos. Oh no?

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Isidre Rebenaque està involucrat en el moviment ecologista català des de l'any 1981. Ha participat en la creació de diferents col·lectius verds de base, de projectes alternatius, i en processos d'organització, dinamització i coordinació del moviment ecologista a Catalunya.

És dissenyador gràfic i comunicador. Actualment desenvolupa la seva professió en el camp ecològic i mediambiental a través del projecte Iris Comunicació Ecològica. També és actor i director de teatre. Ha cursat estudis a l'Institut del Teatre. Actualment dirigeix un muntatge de creació pròpia sobre la condició humana, la natura i la feminitat.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta només vol ser un punt de reflexió dirigit molt especialment a les pròpies persones que configuren aquest fòrum, perquè a partir d'elles es desenvolupin propostes concretes que facin avançar la idea de feminització

La autoridad femenina: luchar contra el poder y por la libertad

Fina Birulés

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum. transversal Valors

Resum

La autoridad femenina es un concepto dado por el pensamiento de la diferencia sexual. Se arriba al pensamiento político femenino con una orientación favorable a la autoridad dentro del pensamiento de la diferencia sexual. El reconocimiento de la autoridad femenina, fue el descubrimiento de la diferencia entre mujeres que permitió superar el igualitarismo feminista. El significado desvalorizador que la sociedad atribuye al sexo femenino, ha llevado a muchas mujeres, en especial a muchas escritoras, a extraer fuerzas atribuyendo autoridad a otras mujeres.

Las autoras proponen investigar e ir descubriendo la distinción entre autoridad y poder. Destacar como propuesta el concepto de "autoridad femenina". Conciliar la necesidad simbólica de autoridad con el amor a la libertad. Conciliar la propuesta de la autoridad femenina con la larga vocación antiautoritaria.

El reconocimiento de la autoridad femenina, de una mujer a otra mujer, evitando la comparación con modelos de autoridad masculina que remiten a una medida equivocada. El reconocimiento de la grandeza en otra mujer devuelve como un espejo una imagen de posible grandeza femenina.

Diagnòstic

1. La autoridad femenina es un concepto dado por el pensamiento de la diferencia sexual, por lo tanto es asimétrica e irreflexiva.
2. La práctica de la disparidad tiene una eficacia liberadora.
3. Se arriba al pensamiento político femenino con una orientación favorable a la autoridad dentro del pensamiento de la diferencia sexual. El reconocimiento de la autoridad femenina, fue el descubrimiento de la diferencia entre mujeres que permitió superar el igualitarismo feminista con la práctica de la disparidad. Por un ideal de igualdad dijimos: "somos todas iguales", nunca habíamos sido iguales, ni hubo motivo alguno para empezar a serlo. La disparidad permite aceptar el sentido de la superioridad de otra mujer.
4. La relación de affidamento, de total confianza, entre mujeres no es entendido como una vinculación por parejas, sino como una relación social, que da forma a un proyecto político que permite abrir la sociedad de las mujeres al sentido de la autoridad femenina. La relación con una mujer que sea percibida como autoridad reactiva la potencialidad iniciadora y ordenadora del principio materno. Se desea algo y otra mujer es capaz de abrirnos la vía para el cumplimiento de nuestro deseo capaz de hacer salir al exterior lo que está dentro, traer al mundo lo que habita en nuestro interior.
5. La obediencia que demanda la autoridad es una obediencia en la que se conserva la libertad. Aquello que aumenta la autoridad es la fundación: cuando algo se funda, ese algo conserva la validez para las generaciones futuras. Esa autoridad ligada a la libertad siempre demanda el reconocimiento de quienes obedecen. Se puede confundir con poder si aparece la violencia; sólo se emplea la fuerza cuando ha desaparecido la autoridad, una autoridad que no es persuasión, porque ésta presupone igualdad y opera con argumentación, entonces la autoridad está latente.
6. El autor inspira una empresa, funda, el artífice sólo ejecuta; quienes están investidos de autoridad carecen de poder. Sólo desde esta dualidad, autor-artífice se entiende la obediencia y la confianza, lo que genera una concepción de la autoridad, se pasa de la mera duplicidad a un proyecto político transferible al ámbito del pensamiento feminista.
7. Resulta difícil hablar de autoridad en las modernas sociedades occidentales, por el rechazo que hay en ellas a la autoridad, de modo que las imágenes positivas o ideales de la autoridad se constituyen a partir del negativo existente, al que siempre se le atribuye una falta total de legitimidad.
8. La cuestión de la autoridad abre un interesante campo para repensar lo político. Obviar las relaciones de autoridad conlleva deslegitimar las formas de relación y constreñir los vínculos entre los individuos para encajar bajo un único modelo de relación, significa un empobrecimiento del espacio interhumano. A diferencia de las relaciones de poder, la autoridad jamás es detentada sino que siempre es concedida por los demás. La comunicación y la palabra son reguladoras de la conducta en las relaciones de autoridad. La autoridad tiene en común con el poder que su eficacia se mide por el grado de obediencia de los sujetos. La única libertad que posibilita el poder es la desobediencia a sus imperativos. La práctica de autoridad descansa en la iniciativa del sujeto que la recibe. Se trata de una obediencia voluntaria.
9. El significado desvalorizador que la sociedad atribuye al sexo femenino, ha llevado a muchas mujeres, en especial a muchas escritoras, a extraer fuerzas atribuyendo autoridad a otras mujeres.

Objectius

1. Investigar e ir descubriendo la distinción entre autoridad y poder. Destacar como propuesta el concepto de "autoridad femenina".
2. Conciliar la necesidad simbólica de autoridad con el amor a la libertad. Conciliar la propuesta de la autoridad femenina con la larga vocación antiautoritaria.

Mitjans i/o instruments.

Reconocimiento de la autoridad femenina, de una mujer a otra mujer, evitando la comparación con modelos de autoridad masculina que remiten a una medida equivocada. El reconocimiento de la grandeza en otra mujer devuelve como un espejo una imagen de posible grandeza femenina. Investir a la mujer como "autoridad" significa convertirla en punto de referencia central, mediación insustituible, palanca eficaz para el propio deseo creador.

Documentació tractada:

BIRULES, CORRAL, LARRAURI, MARÇAL, RIUS, Fragmentos del discurso sobre la autoridad femenina, Seminario en Les Puelles

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La lucha de las mujeres en América Latina por una igualdad en la diferencia

Lola G. Luna

Redacció: Loreley Busqué Bertrán
Fòrum temàtic Relacions Mascull-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

América Latina es un continente con desigualdades enormes. Tiene un pasado colonial común y un presente de dependencia del capitalismo. Está sumergido en una crisis económica profunda y estructural con deuda externa, narcotráfico y violencia. La participación de la mujer en la vida pública es menor que en otros lugares del mundo. Los avances logrados en este terreno han sido fruto de duras luchas por parte de las mujeres a lo largo de la historia. Actualmente la mujer latinoamericana está ligada a proyectos de investigación para el desarrollo: a través de Fundaciones y ONGs se desarrollan en Centros de Investigación con proyectos de desarrollo puntuales que no han dado el resultado esperado.

El objetivo es buscar la transformación de las relaciones entre los géneros y cambiar la desigualdad de género por una igualdad en la diferencia.

La autora propone lograr programas de largo alcance como el de los hombres, prestar mayor atención a la organización de las mujeres y al fortalecimiento de su posición en el mundo del trabajo rural y urbano, a su formación y participación política y cambiar la desigualdad de género por una igualdad en la diferencia. Propone también la difusión de manifestaciones femeninas, sobre todo en el terreno de la cultura: en la creación literaria, en la creación artística, en la creación cinematográfica y audiovisual, junto a otras manifestaciones del pensamiento que expresen una nueva identidad de mujer con una nueva forma de organizar y pensar el mundo.

Diagnòstic

1. América Latina es un continente lleno de riqueza y pobreza, de desigualdades enorme. Hay diversidad de culturas y lenguas. Esta diversidad tiene un pasado colonial común y un presente común de dependencia del capitalismo. Está sumergido en una crisis económica profunda y estructural, con deuda externa, narcotráfico y violencia.
2. Actualmente se busca una salida a esta perspectiva difícil a través de la democracia, después del fracaso de proyectos de liberación nacional a través de la lucha armada o vías socialistas de las décadas de los sesenta y setenta.
3. Detrás de estos grandes temas hay otros de singular importancia, como la participación de las mujeres y cómo se insertan en esta situación crítica y con qué respuestas.
4. En América Latina, sólo una minoría de mujeres tiene acceso a la educación superior, son profesionales y llegan a desempeñar puestos de poder. Estas mujeres no son representativas de la situación que viven las mayorías. Junto a esta minoría, hay grupos no muy numerosos pero en expansión, de clase media con preparación profesional, que ocupan lugares en la administración, la empresa, la salud, la educación, la abogacía, etc.. Por último, hay una mayoría de mujeres, de escasos recursos: obreras industriales y agrícolas, que se van incorporando al desarrollo a través de la industria textil, electrónica, conservas etc., en condiciones de sobreexplotación, de doble jornada y de triple jornada: en el campo, en la casa, en el trabajo doméstico, en la prostitución, tiene bajos salarios, y en muchos casos, ellas son jefas de hogares porque los hombres emigran a centros industriales o no asumen la paternidad.
5. La investigación sobre la mujer en América Latina está muy ligada a los proyectos de investigación para el desarrollo. Así se produce un impacto del feminismo en las propias investigadoras, donde les queda claro, la posición subordinada de las mujeres, que son su propio objeto de estudio.
6. A mediados de los setenta se institucionaliza el tema de la mujer en Foros Internacionales, fundamentalmente la desigualdad que afecta a las mujeres, con el lema "igualdad, desarrollo y paz", dando por sentado que la mujer era marginal al desarrollo y la necesidad de incorporarla a través de la educación. Pero se verifican obstáculos: la participación de la mujer en política es nula.
7. La crisis del modelo de desarrollo dependiente ha producido en las mujeres la continuidad de la discriminación. Las mujeres, en la crisis, están obligadas a mayores trabajos para la subsistencia, debido a las políticas de ajuste en salud y educación. La crisis económica de los ochenta es motor de cambio para las mujeres. Se trata de una fuerza importante que tiene un rostro femenino invisible como género y a la que no se reconoce ni está representada en la toma de decisiones, a pesar de su participación social y económica. La supervivencia, convirtió en lugar de encuentro los Centros de Mujeres y ONGs con programas de ayuda y proyectos de desarrollo. Esto da lugar a intercambios enriquecedores, redes vinculantes etc.
8. Como antecedente de estos movimientos de mujeres están, en la primera parte del siglo, los movimientos sufraguistas, fueron movimientos de emancipación de la identidad mujer considerada inferior a la identidad hombre, convierte a la mujer en sujetos políticos con capacidad de cambio. No son movimientos de masas, son más bien élites medias de mujeres profesionales. En los setenta, hay una segunda etapa de la lucha de las

mujeres: se generan organizaciones de mujeres con capacidad para reaccionar frente a dos situaciones críticas del continente: crisis y violencia. Aparecen organizaciones de mujeres impulsadas por el Estado, con estructura organizativa vertical y dependiente, por el reparto de víveres y urbanización de los barrios que dan un salto cualitativo hacia la organización interna y democrática, con conciencia de género. Esto desemboca en movimientos feministas latinoamericanos ligados a la cooperación internacional, por medio de ONGs con proyectos de desarrollo o con microproyectos puntuales, pero que no han cambiado las condiciones de vida de las mujeres a los que iban dirigidos, no han cubierto el objetivo de desarrollo y su significación económica en los presupuestos de cooperación ha sido mínima.

Objectius

Buscar la transformación de las relaciones entre los géneros y cambiar la desigualdad de género por una igualdad en la diferencia

Mitjans i/o instruments.

1. Lograr programas de largo alcance como los que se han aplicado a los hombres.
2. Generar mayor atención mundial a la organización de mujeres y al fortalecimiento de su posición en el mundo del trabajo rural y urbano, a su formación y participación política
3. Educar al Norte en la cooperación para el desarrollo incluyendo la perspectiva de género en programas y acciones específicas para las mujeres, con acceso al poder político y económico y a los espacios de toma de decisiones.
4. La difusión de los proyectos que se han venido realizando con la cooperación internacional.
5. La manifestación explícita del pensamiento femenino en el terreno amplio de la cultura: la creación literaria, la creación artística, la creación cinematográfica y audiovisual.
6. La expresión de la nueva identidad femenina con una nueva forma de ver el mundo, de organizarlo y pensarlo.

Documentació tractada:

LUNA, LOLA G., Las luchas de las mujeres en América Latina, Razón y Fe, nro. 226, octubre 1992

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La Masculinidad como género

Felipe L. Aranguren

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

- a) Se pretende explicar la masculinidad como género, su esencia social. La importancia de la educación y de la revisión continua de valores a transmitir. Si se nombra la "persona" o "ser humano" es porque se prescinde de todo aquello que diferencia. La diferencia no se niega sino que se asume en el ser humano.
- b) La sociedad represiva enlaza con la sociedad patriarcal en un sistema cerrado donde se autoalimentan la violencia de la sociedad represiva y la violencia de la sociedad patriarcal con el objetivo de conseguir el poder y mantenerlo...
- c) En la familia patriarcal se transmite el sentimiento de poder, por lo tanto el hombre termina por castrar sus afectos.
- d) La autoestima, entendida como núcleo de la personalidad, acepta poco la autocrítica. Se propone, entonces, la búsqueda de una sociedad sin represión y la sustitución de lo que llamamos poder.
- e) Estos parecen ser los primeros pasos para todos aquellos hombres que inicien este camino.

Diagnòstic

1. En este trabajo hay conceptos propios de una cultura de izquierda, pero son reflexiones de quien está educado como macho y forma parte de un sistema capitalista, paternalista y machista.
2. Existe la dicotomía hombre-ser humano intentando superar "ser yo hombre" para llegar a ser "yo como ser humano", allí donde se pierde la diferenciación para llegar a una nueva integración. La hombría es independiente y me viene dada desde el nacimiento, la masculinidad como género es algo aprehendido que depende de diversos factores.
3. Cuando se habla de una sociedad patriarcal se habla de una sociedad represiva. Cuando se habla de una sociedad represiva se habla de una sociedad donde impera un sistema de valores de dominación y poder. Sociedad patriarcal y sociedad de dominación de clase se automantiene. Esto implica violencia. Esta violencia implícita de la sociedad se proyecta en el caso de la masculinidad como género, desde el hombre individual o la mujer individual.
4. En la sociedad actual hay una represión "excedente". Esta represión excedente no es necesaria y se basa en las estructuras de poder del propio sistema. La masculinidad, como género, implica la estructuración de una "agresividad excedente".
5. La sociedad represiva se basa fundamentalmente en un poder-dominación-control sobre algo o alguien. La violencia no es algo innato al ser humano, es algo que se aprende y no puede ser confundida con la agresividad. La agresividad, sí puede ser natural en el ser humano, no puede ser confundida con la violencia y mucho menos con su uso sistemático y socialmente aceptado, como las guerras, por ejemplo.
6. La sociedad de los hombres, evidenciada en la violencia masculina, ataca en todas direcciones: contra las mujeres, contra otros hombres y contra sí mismo. La violencia individual y la violencia social se unen en las estructuras sociales, la principal y básica es la familia patriarcal. La familia es un eficaz mecanismo de desigualdades de género.
7. Los elementos paternos se ven como poder [activos] y los maternos se perciben como sumisión [pasivos]. Estos parámetros llevan a la represión de los valores pasivos y se traducen en una masculinidad obsesiva. Se convierte en un ser reprimido, lleno de hostilidad, culpa y odio a sí mismo y hacia las mujeres.
8. La represión tiene como objetivo alcanzar el poder, el dominio, el control. El poder es inflexible. Para ejercerlo hay que reprimir las emociones. Esto conformaría la masculinidad. La "masculinidad como género" me une a la sociedad patriarcal. Estos valores son puestos en cuestión frente a las exigencias de la "nueva mujer".

Objectius

Intentar una sociedad sin represión excedente, reconquistar al ser humano en una sociedad sin represión. Las mujeres han hecho ya parte del camino. Se trata ahora de saber si los hombres tenemos algo que aportar.

Mitjans i/o instruments.

1. La autocrítica ha de ser el primer paso sobre todo en el terreno de la autoestima. Debemos construir una autoestima no alienada.
2. Estudiar la eventual sustitución de lo que llamamos "poder". Establecer una ideología y una conducta general

tendientes a la eliminación del poder.

3. "Hacer es la mejor manera de hablar", la práctica en lo cotidiano se vuelve fundamental en esta lucha. Implicarse en los problemas a nivel individual y social.
4. Revisión crítica de los papeles asignados y la aceptación de la nueva mujer.
5. Aporte teórico al marco de la lucha por una sociedad sin represión.
6. El diseño de una nueva sociedad.

Documentació tractada:

ARANGUREN, FELIPE L., La Masculinidad como Género

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Les nocions de rol masculí i de rol femení: una eina conceptual per superar la divisió per sexes o per gènere.

Salvador Guasch i Figueres

Redacció: Salvador Guasch i Figueres

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Es tracta de revisar els conceptes fonamentals de la masculinitat i de la feminitat ja que sembla impropri parlar de sexe masculí i de sexe femení. La masculinitat i la feminitat són característiques de la personalitat que no s'adequen estrictament a l'home i a la dona, biològicament parlant. Una clau important de discerniment de la personalitat de cara als seus rols i relacions, dintre o fora de les organitzacions, es el de conèixer si les persones són predominantment masculines o femenines i quina es la seva proporció en el F/M. És important descobrir el rol de lo masculí (yang) i el rol de lo femení (yin) i constatar la seva dinàmica i les seves proporcions.

Diagnòstic

La societat demana comportaments masculins a l'home i femenins a la dona. De fet el feminisme en general es la defensa del masculinisme de la dona. Convé també distingir el femení del a-femení (afeminisme-afeminat). La distorsió i mal enteniment del "gènere" crea tensions innecessàries en les persones, desaprofitament d'habilitats i sovint un greu malestar de desajustament.

Objectius

Superar la classificació de les persones per sexes, per poder arribar simultàniament a la seva classificació real o mental segons sigui n...de gènere masculí o femení, la qual cosa permetrà de superar i fer front de manera més positiva i efectiva molts problemes interpersonals, de parella i de relacions laborals

Mitjans i/o instruments.

Considero que el mitjà primordial de la proposta ha de ser la comprensió de les nocions bàsiques de yang (masculí) (hard) i yin (femení) (soft) En l'àmbit del que és masculí (yang) trobaríem les característiques d'extraversió, penetració, duresa, activitat, implantació, transmissió activa i les característiques d'allò que és femení (yin) serien les d'introversió, acceptació, sensibilitat, intuïció, contemplació, audició...

Ambdós es complementen i formen una unitat molt productiva i feliç. Cal pensar en les persones que tenen les dos característiques i formen ja una unitat intrapersonal.

Documentació tractada:

Estem en contacte amb el moviment de 'partnership' tan difós a USA. Especialment amb la promotora del moviment de partnership RIANE EISLER del "Center for Partnership Studies" a Carmel California USA. Considerem important l'article "From Domination to Partnership: The Hidden Subtext for Sustainable Change", editat en el "Journal of Organizational Change Management". L'any 1994.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Es considera un generalista amb certa capacitat i voluntat de síntesi i de sentit. S'ha mogut en els camps de l'economia, filosofia, teologia, psicologia i pedagogia. A USA va connectar amb la Psicologia Humanista i a Londres amb el Moviment de Psicosociosíntesi i ara està descobrint la logoritmia més enllà de la logoteràpia. S'ha interessat pels temes de la marginació i pels problemes relacionats amb el 'sex' i el 'gender' com a factors d'incomprensió i de marginació.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Crear material pedagògic d'autodiagnòstic i de difusió per ajudar a canviar esquemes i actituds i descobrir aspectes positius del propi potencial humà. Sessions a la T.V., a la Radio, amb personatges Yin/Yang que ajudin a identificar als teleespectadors a descobrir el seu autèntic gènere, la seva ambigüitat i els seu propi mix F/M.

Medidas para desarrollar y aplicar un enfoque feminista y holístico de la salud

Conxa Martínez Jabaloyes

Redacció: Conxa Martínez Jabaloyes

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Las aportaciones realizadas desde el feminismo durante décadas nos han hecho reflexionar a algunas mujeres quién es quién decide sobre nuestros cuerpos, nuestra sexualidad, nuestra salud... Ciertamente, como ya decía Foucault, "el poder pasa a través del cuerpo", y es así. El poder decide sobre el cuerpo de las mujeres según le conviene al sistema: ahora planificación familiar, ahora fomentar los embarazos en las mujeres europeas porque la población cada vez está más envejecida, pero qué queremos las mujeres. Pocas veces se nos pregunta. Existen en el mundo muchas mujeres cuya salud se ve diezmada por los sucesivos embarazos, la desnutrición, los valores culturales que hacen que muchas mujeres y niñas sean las últimas en comer, produciendo serios casos de malnutrición etc.. Y dónde o por dónde está la solución. Es importante la toma de conciencia, la sensibilización de la sociedad y la formulación de propuestas de acción. La responsabilidad de nuestra salud no podemos dejarla en manos de otras personas. Desde hace muchos siglos, en otras culturas, se conocen figuras como las/los curanderas/os, las chamanas, en oriente, la Medicina Tradicional China, y tantas y tantas opciones como actualmente nos llegan a occidente, pero de una forma un tanto "snob" y bajo unos precios que convierten estas técnicas y enfoques de la salud sólo un privilegio más para quien puede pagar. La formación y el conocimiento de estas técnicas a figuras mediadoras en grupos de mujeres o grupos de hombres o bien grupos mixtos, supondría el fomentar con creatividad la responsabilidad individual sobre nuestra salud, ampliando la perspectiva y dando lugar a una participación más dinámica en las decisiones sobre algo privado y propio: nuestra salud. El feminismo lo ha propugnado desde hace años, muestra son los grupos de shelf-help, los grupos de encuentro... pero también es importante la idoneidad de las propuestas y la adaptación de la metodología a las personas destinatarias de la formación. El respeto a los procesos de evolución personal y grupal son fundamentales. El respeto de los ritmos de aprendizaje. El dejar espacio para resolver los conflictos que puede generar un proceso de autoconocimiento y exploración corporal y de conciencia, es diferente para cada persona. La accesibilidad a técnicas (tai-chí, qi-gong, siatsu, relajación coreana, yoga taofsta, masaje, reflejoterapia podal, osteopatía.... meditación...) me parece una vía de búsqueda y una posibilidad de una visión feminista y holística de la salud.

Diagnòstic

El número de mujeres cada día más afectadas en su salud física y mental, sean del Norte o del Sur, y por motivos diferentes:

- numerosos y repetidos embarazos en mujeres muy jóvenes, provocándoles problemas de desnutrición.
- la hambruna que repercute doblemente en la población femenina porque en muchas culturas sólo tienen derecho a comer los restos que dejan los varones -si quedan-
- las violaciones y malos tratos
- la pobreza y la falta de recursos y acceso a los mismos.

Recordemos que las mujeres afganas en estos momentos no pueden acceder a los servicios médicos sin autorización de su esposo o varón del que dependa

Es necesario formar personas mediadoras en salud que puedan acercar nuevos enfoques de la salud, adaptados al medio, y a la cultura, que no creen dependencias, sino que favorezcan la mejora de la salud física, mental y emocional de las personas para intentar paliar las carencias en algunos aspectos

Objectius

Lograr un acceso a la salud física, emocional y mental para la mujeres, però también para los hombres, que no cree dependencia y adaptándose al medio y a la cultura de cada lugar

Experimentar y vivenciar un nuevo enfoque feminista y holístico de la salud (priorizando a las mujeres pero no exclusivo, con el tiempo y si hay demanda se amplía a la población masculina)

Mitjans i/o instruments.

- Capacitar nuevas figuras mediadoras en salud y dotarlas de herramientas y formación.
- Crear coordinadoras de salud a nivel local, autonómico y nacional que favorezcan el intercambio de experiencias y pueda coordinar los planes de formación en este enfoque feminista y holístico de la salud.- Creación de una red de personas que deseen trabajar desde sus campos de actuación con este enfoque.
- Cursos de formación de personas mediadoras en salud cuya formación en género y técnicas diferentes ofrecería una visión más amplia de sus trabajo.
- Seguimiento del trabajo realizado en grupos de salud.

- Encuentros de evaluación y contraste de experiencias.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Licenciada en Filología y desde hace 5 años, monitora de grupos de mujeres. Por mi formación en género y técnicas complementarias (tai-chi, qi-gong, quiromasaje, crecimiento personal etc.) enfoco mi trabajo a fomentar el proceso de autoconciencia a través del cuerpo y también he trabajado con mujeres rurales en procesos de dinamización y organización de los mismos con el sindicato agrario COAG y grupos de mujeres de Andalucía, Valencia, y Vigo. He contactado con grupos de mujeres de Guatemala y El Salvador y soy una constante estudiante de los procesos de crecimiento personal, incorporando el feminismo como actitud vital y solidaria con los seres humanos.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Medidas para superar los límites de las actuales democracias occidentales en relación a los derechos de la mujer

Rosa Cobo

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

- a) Como punto de partida hay una evidencia: la exclusión de las mujeres en numerosos espacios sociales. Casualmente, la mayoría de ellos, son los de la toma de decisiones.
- b) Compensar la insuficiente ciudadanía de las mujeres requiere el reconocimiento de unos derechos políticos específicos que elimine los ámbitos de exclusión.
- c) Actualmente, las teorías y prácticas feministas han de elegir entre apropiarse de espacios de igualdad o profundizar en la diferencia.
- d) La política derivada del reconocimiento de derechos específicos para las mujeres no puede realizarse exclusivamente a través de la acción positiva, aunque son instrumentos imprescindibles en esta tarea.
- e) El reconocimiento jurídico de las mujeres, como colectivo de género, con el consiguiente derecho a participar en los asuntos del Estado y en la toma de decisiones que afecten su vida, tiene como objeto último la igualdad y su horizonte futuro es la disolución como género.
- f) La propuesta del reconocimiento de las minorías hay que entenderla como un modo de promover la puesta en práctica de ideales universales de racionalidad y justicia mediante la ampliación de la inclusión y la participación democrática.

Diagnòstic

1. La realidad social muestra con contundencia que los espacios de exclusión están vinculados al poder, a la autoridad, a la influencia, al dinero, a los recursos y, en general, a la autonomía personal.
2. El poder político y todos los poderes de decisión, son casi impermeables a las mujeres. El poder político es masculino y patriarcal: Masculino: porque alrededor del 90% de los individuos que están al frente de todas las instituciones son varones. Patriarcal: porque ese 90% de varones toma decisiones políticas e impone normas en el marco de un sistema de dominación patriarcal que consagra su dominio y supremacía.
3. La exclusión de las mujeres de las instituciones políticas es uno de los aspectos más sobresalientes del poder político en la mayoría de los países occidentales. La estructura patriarcal de la sociedad impide la plena ciudadanía de las mujeres y las convierte en un grupo social marginado. Compensar esta insuficiencia requiere el reconocimiento de derechos políticos específicos para las mujeres.
4. Los límites e insuficiencias de la ciudadanía femenina están estrechamente vinculados a su propia génesis. El hecho de que el ciudadano, en la constitución de la democracia moderna, fuese un varón, ha marcado poderosamente la noción de ciudadanía. Estos límites ponen en entredicho la legitimidad de la democracia y pone en duda la igualdad de derechos.
5. El concepto actual de ciudadano se apoya en una noción del yo autónomo, soberano, fraternal y masculino, que excluye a las mujeres de la vida pública. El feminismo está embarcado así en la redefinición de un concepto de ciudadanía que no excluya a las mujeres de los derechos propios de ese concepto. Universalismo y ciudadanía deben ser sinónimos de inclusión, igualdad y justicia.
6. Nacer mujer en una sociedad patriarcal implica carencia de derechos y oportunidades y excesos en las obligaciones; significa ser sujeto político a medias; supone quedarse aprisionada en una red de roles y estatus inferiores a los masculinos; obliga a cargar con la maternidad... Las mujeres tenemos poco poder y apenas podemos intervenir en el diseño de nuestro destino individual y colectivo. Las mujeres pueden adscribirse voluntariamente a su género politizándolo críticamente.
7. La aparición del movimiento feminista, hace dos siglos, ha significado la impugnación de la identidad femenina como construcción social y patriarcal y el comienzo de la formación de un concepto de identidad al servicio de la emancipación. El movimiento feminista ha observado una serie de rasgos en los factores de opresión que llevan a dos grandes posiciones.
 7. 1. De un lado, las feministas de la igualdad: dicen que las mujeres constituyen un colectivo con rasgos específicos debido a factores de orden sociocultural; dicen que las injusticias del patriarcado son la exclusión de las mujeres del espacio público, su confinación al espacio privado y la mal distribución de los bienes sociales. Tienen como objetivo eliminar las diferencias e instituir la igualdad.
 7. 2. Del otro lado, las feministas de la diferencia: sostienen que las mujeres no sólo constituyen un grupo social,

que ningún feminismo niega, sino también un género debido a una serie de características que las diferencia profundamente de los varones. Las mujeres somos moralmente superiores a los varones por no mostrarnos competitivas y militaristas.

8. Todo esto, en definitiva, conforma un debate que lleva dos décadas. De todos modos, hay una gran cuestión ha resolver: el cumplimiento de los derechos de la ciudadanía para las mujeres hasta su materialización en una democracia igualitaria en clave de paridad

Objectius

1. Objetivo final: El reconocimiento jurídico de las mujeres, como colectivo de género, con el consiguiente derecho a participar en los asuntos del Estado y en la toma de decisiones que afecten su vida, tienen como objeto último la igualdad.

2. Objetivos intermedios:

2. 1. Lograr el reconocimiento de derechos políticos específicos de las mujeres.
2. 2. Obtener la ampliación de la participación democrática para el colectivo femenino.
2. 3. Embarcar al feminismo en la redefinición de un concepto de ciudadanía que no excluya a las mujeres buscando el universalismo y la ciudadanía como sinónimos de igualdad y justicia.
2. 4. Una gran cuestión a resolver, entonces, es el cumplimiento efectivo de los derechos de la ciudadanía para las mujeres hasta su materialización en una democracia igualitaria en clave de paridad. La condición sería reconocer la personalidad jurídica de las mujeres y su reconocimiento como sujeto de derecho.
2. 5. Lograr la equiparación, la no discriminación en los derechos.
2. 6. Concentrar la acción en la garantía de igualdad respecto a los derechos individuales (civiles, económicos, políticos, sociales y culturales).
2. 7. Lograr que el conjunto de instituciones del Estado tienda hacia una composición paritaria en sus órganos de decisión.

Mitjans i/o instruments.

1. Luchar por la plena ciudadanía, para las mujeres requiere el fortalecimiento ideológico y organizativo del movimiento feminista.

2. Otro medio a utilizar sería la reserva de una cuota de representación en el Parlamento, gobierno nacional, gobiernos autonómicos, y municipales hasta el establecimiento de mecanismos preceptivos y vinculantes de consulta a los órganos de representación de la minoría en el caso de decisiones que le afecten específicamente.

3. También mediante un sistema de control y garantía de los derechos que debería incluir una instancia jurisdiccional a la que pudieran llegar los recursos y que obligase al Estado.

4. Por medio de la institucionalización de la figura del Ombuds de mujeres que atendiese a las reclamaciones de quienes se sienten discriminadas y que, también, controlase y asesorase a la Administración y a las instituciones del Estado.

5. Sería positiva la institucionalización de una figura consultiva que pudiese aconsejar sobre las políticas de igualdad o bloquear los mensajes sexistas que tan habitualmente aparecen en los medios de comunicación.

6. Instrumentos imprescindibles en esta tarea son la acción positiva y la discriminación positiva.

Documentació tractada:

COBO, ROSA, Ciudadana Mujer, El Viejo TOPO

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Noves relacions entre sexes

Sex Futura

Redacció: Martí Olivella Solé

Fòrum temàtic Relacions Mascull-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Les relacions entre homes i dones s'han transformat al llarg de la història. Els factors de canvi han estat, tant externs (organització econòmica i social), com interns (grau de desenvolupament psicològic). Algunes de les diferents formes de relació home-dona (de poder, sexual, reproductiva, edipiana, econòmica, laborals, enamorament, amistat/amor...) han estat sempre presents en l'espècie, d'altres han anat sorgint segons el moment evolutiu i d'altres estan en vies de desaparició i donen pas a noves formes encara poc esteses. Cal aprofitar el desenvolupament científic i tècnic de la psicologia perquè els sers humans puguem participar activament i conscientment en realitzar nous passos evolutius en la relació entre sexes, malgrat l'estructura familiar potser que no sigui la més adequada per a "contenir" o afavorir aquests nous passos. Estan sorgint noves formes de vida diferents a la família: gent que viu sola per pròpia decisió; divorcis que provoquen situacions vitals inèdites; individus que opten per formes de vida en comunitat o tribu; transformació del rol de la dona que ja no està limitat a ser l'element cohesionador la vida interna de la família. En general es tracta d'animar a fer processos personals, amb ajuda de la psicologia, per fer-nos més conscients i reconèixer els tipus de relacions que mantenim de cara a millorar-les.

Diagnòstic

Les relacions entre homes i dones s'han transformat al llarg de la història. Els factors de canvi han estat tant externs (organització econòmica i social) com interns (grau de desenvolupament psicològic). Algunes de les diferents formes de relació home-dona (de poder, sexual, reproductiva, edipiana, econòmica, laborals, enamorament, amistat/amor...) han estat sempre presents en l'espècie, d'altres han anat sorgint segons el moment evolutiu i d'altres estan en vies de desaparició i donen pas a noves formes encara poc esteses. En cada relació concreta home-dona poden donar-se diferents formes de relació a la vegada que poden anar variant segons el moment evolutiu de la parella o de cada membre.

Les relacions sexuals, reproductives i de poder d'un sexe sobre l'altre són comuns amb altres espècies. Amb els mètodes anticonceptius, la reproducció in vitro i l'enginyeria genètica aquestes relacions es comencen a diferenciar de les d'altres espècies.

El tabú de l'incest va obligar a cercar parelles en altres tribus, tot contribuint a l'expansió de l'espècie. L'incest físic va deixar de practicar-se passar però continua existint a nivell psíquic en forma de "complex d'Edip": L'atracció cap el pare o la mare de sexe contrari influencia les relacions entre individus que projecten psíquicament la figura paternal o maternal en la seva parella i estableixen relacions pare-filla o mare-fill entre els membres de la parella. Això provoca una dependència molt forta i alhora, disminueix la quantitat i la qualitat i de relació sexual, degut a les reminiscències del tabú de l'incest físic que prohibeix les relacions entre familiars. Quanta menys satisfacció sexual, els homes dirigeixen la libido cap a altres dones o en les pròpies filles. En les dones la libido es dirigeix cap els fills. En un i altre cas pot provocar greus alteracions del desenvolupament psíquic de les filles i dels fills.

L'enamorament apareix en la història quan l'estructura psíquica comença a polaritzar-se en mascull (animus) i femení (anima) amb qualitats diferenciades. Els individus humans som andrògins: tenim les qualitats masculines i femenines, però els individus de sexe mascull expressen només les virtuts psíquiques masculines i deixem les qualitats femenines sense expressió (i a la inversa en els individus de sexe femení). Les qualitats que no s'expressen resten en l'inconscient i busquen la seva expressió en la "projecció psíquica". L'enamorament és, doncs, una forta necessitat de fusió amb l'altre, una eufòria que correspon, en el fons, a la sensació d'haver trobat "l'altre meitat d'un mateix" en l'altre. Aquesta sensació es limitada en el temps perquè el tracte quotidià deixa pas a la persona real i difumina la projecció psíquica inicial.

L'enamorament reforça l'instint de reproducció perquè forma parelles "espontànies" sense el càlcul de la conveniència econòmica. I té un efecte dignificador de la dona perquè, per primera vegada en el llarg període patriarcal, es valora a la dona com a ser humana, portadora de valors espirituals deslligada de les seves qualitats reproductores i de servei a l'home. A més a més, la dona en entrar en el món del treball desenvolupa la seva part "animus", els valors psíquics masculins, i això provoca una menor necessitat de projecció psíquica en l'altre amb una recessió de l'enamorament.

Malgrat l'enamorament sigui efímer, les relacions de les parelles poden continuar pel lligam edípic - el més cohesionador - o per les relacions reproductives, econòmiques o de poder.

Al llarg de la història l'enamorament, però, ha estat el prelude que permet les relacions d'amistat i amor entre el sexes, que apareixen a finals del segon mil·lenni.

En les relacions d'amistat i amor l'individu comença a reconèixer com a pròpies les seves qualitats masculines o femenines (segons el sexe) inconscients i pot expressar-les sense necessita de projectar-les sobre algú exterior. En el moviment feminista la dona reivindica la manifestació de les seves qualitats masculines en societat. Les condicions de vida més segures i d'independència econòmica han favorit la independència de l'individu respecte a la família, i això ajuda a transformar el complex d'edip psíquic.

Objectius

Aprofitar el desenvolupament científic i tècnic de la psicologia perquè els sers humans puguem participar activament i conscientment en realitzar nous passos evolutius en la relació entre sexes, malgrat l'estructura familiar potser que no sigui la més adequada per a "contenir" o afavorir aquests nous passos. Afavorir que les persones ens coneguem a nosaltres mateixes i puguem reconèixer el tipus de relació que predomina en cada moment amb les persones de sexe contrari (quin percentatge de sexe, reproducció, edip púsiuic, enamorament o amistat...)

Mitjans i/o Instruments.

Formes de vida diferents a la família: gent que viu sola per pròpia decisió; divorcis que provoquen situacions vitals inèdites; individus que opten per formes de vida en comunitat o tribu; transformació del rol de la dona que ja no està limitat a ser l'element cohesionador la vida interna de la família.

Processos personals, amb ajuda de la psicologia, per fer-nos més conscients i reconèixer els tipus de relacions que mantenim de cara a millorar-les

Documentació tractada:**Biografia i altres dades de l'autor-autora:**

Pseudònim d'una Psicòloga

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Rescatar lo femenino para reanimar la tierra

Maria José Arana

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Lo femenino ha sido enormemente infravalorado y oprimido, tanto en los hombres como en las mujeres. Sin embargo, el mundo de la humanidad posee dos alas: una es la mujer y la otra el hombre. Hasta que las dos alas no estén igualmente desarrolladas no podrá volar. La opresión y liberación de las mujeres es global, llega desde todos los frentes e influye en todo. Pese a que la mujer participa de los movimientos de liberación de pueblos oprimidos, no exige su propia liberación. Por todo ello el feminismo es fundamental en el cambio.

La autora propone como objetivo desarrollar las dos alas de la humanidad promoviendo la participación de la mujer en todos los aspectos de la vida social y política y económica, procurando que hombres y mujeres se unan en su lucha por la igualdad.

Para ello plantea la necesidad de exigir un cambio que convoque a la reciprocidad masculino – femenina desde la alteridad, desde el mutuo reconocimiento. Crear un tipo de relaciones nuevas, redescubriendo femineidad y masculinidad; reinterpretando los símbolos y la vida desde una reformulación muy honda. Necesitamos atrevernos a crear y a amar al hombre y a la mujer que todavía no existen, pero que podemos y debemos ir configurándolos, aportando desde la diferencia y esto supone una auténtica revolución para la humanidad.

Diagnòstic

1. Lo femenino ha sido enormemente infravalorado y oprimido, tanto en los hombres como en las mujeres, aunque de forma muy distinta. Esto perjudica a todo el conjunto humano.
2. Este desajuste ha conducido a un empobrecimiento que toca a la humanidad entera, a la forma de ser, a la identidad de los hombres y de las mujeres, a sus relaciones, en definitiva al equilibrio humano.
3. Este desequilibrio fundamenta relaciones injustas que relegan la dimensión femenina y absolutizan la viril.
4. El mundo de la humanidad posee dos alas: una es la mujer y la otra el hombre. Hasta que las dos alas no estén igualmente desarrolladas no podrá volar. Si una de las alas permanece débil, el vuelo será imposible.
5. La opresión y liberación de las mujeres es global; llega desde todos los frentes e influye en todo.
6. La opresión de las mujeres:
 6. 1. Es multiseccular, se prolonga en el tiempo
 6. 2. Es integral, abarca todos los ámbitos de la existencia
 6. 3. Es pluricultural y plurirreligiosa, se encuentra en todas las culturas y en todas las religiones
7. En nuestra cultura occidental el estado de sumisión, estado de servidumbre y de sujeción ha sido escrupulosamente definido por laicos y religiosos del medioevo (Santo Tomás: "estado de sumisión total": radical subordinación, absoluta dependencia, incapacidad real en el derecho civil, en el código penal, en el derecho canónico, en los códigos familiar, laboral, educacional, etc.)
8. Todo esto promueve el dominio de la mujer. Este escalafón clasifica a las personas y las separa en clases sociales, razas superiores e inferiores, pueblos más o menos desarrollados, ciudadanos de primera y de ínfima categoría.
9. La mujer participa de los movimientos de liberación de pueblos oprimidos pero no exige su propia liberación.
10. El feminismo es fundamental en el cambio, está integrado en la evolución y significa una real transformación de la humanidad, no sólo para las mujeres sino para el género humano.

Objectius

El objetivo es desarrollar las dos alas de la humanidad; la que es más corta habrá que potenciarla más. Esto implica:

1. Promover la participación de la mujer en todos los aspectos de la vida social y política y económica.
2. Realizar una tarea conjunta, hombres y mujeres de nuestro mundo.
3. Procurar que hombres y mujeres se unan en su lucha por la igualdad.
4. Rehacer y crear una transformación profunda que afecta a la humanidad completa.

Mitjans i/o instruments.

1. Exigir un cambio que convoque a la reciprocidad masculino – femenina desde la alteridad, desde el mutuo reconocimiento. Exigir la aceptación de la diferencia.
2. Conducir al aprendizaje de captar la energía que brota de los opuestos, de la multiplicidad. Saber situar los contrarios y dialogar con lo distinto.
3. Llamar a sustituir la agresividad competitiva por la compasión solidaria donde el espíritu de colaboración sustituya a la orgullosa competición.
4. Vislumbrar la necesidad de un cambio espiritual y cultural que afecta profundamente a las relaciones y a la comunicación humana. Una forma dialogal cualitativamente distinta.

5. Pasar de la verticalidad jerárquica a la vivencia horizontal y solidaria de las relaciones.
6. Entender y ser consecuentes con la idea de que la paz, el desarrollo y la igualdad están íntimamente trabados y tienen rostro de mujer, que supone un cambio cualitativo, dinámico y eficaz hacia la liberación.
7. Entender que la liberación de la mujer está inserta y debe resolverse junto con la de los demás oprimidos del mundo.
8. Rescatar lo femenino porque:
 8. 1. Es una forma de ser y sentir la vida y la relación de componer o edificar el mundo
 8. 2. Atañe a las raíces de la justicia
 8. 3. Entraña un nuevo paradigma
 8. 4. Implica un modelo diferente de relaciones
 8. 5. Supone el paso de unas relaciones más jerárquicas y piramidales a otras más igualitarias
 8. 6. Repercute a la totalidad porque está todo interrelacionado
 8. 7. Afecta al ser humano en cuanto tal, a su configuración como persona, a la forma de ser mujer y a la manera de ser varón
 8. 8. Debe estar plenamente integrado en la evolución de la conciencia humana, de la conciencia mundial

Documentació tractada:

MARÍA JOSÉ ARANA, Rescatar lo femenino para reanimar la tierra, Cuadernos de Cristianismo y Justicia 78, Barcelona, septiembre 1977

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La autora planteja una estratègia d'acció com a via d'implantació de la proposta que inclou:

1. Desenvolupar moviments feministes de lliberació.
2. Crear consciència de la situació d'opressió femenina i de la necessitat de la independència econòmica.
3. Impulsar canvis legislatius en la portació de mitjans econòmics.
4. Educar a la comunitat sobre els drets de la dona.

Sobre el vacío de la maternidad, la igualdad y la diferencia

Victòria Sau Sánchez

Redacció: Maria Martínez Agüero

Fòrum temàtic Relacions Masculí-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Decir vacío de maternidad, es decir vacío de poder decidir y gestionar, de tener influencia y de gozar de autoridad. Se consti-tuyen las estirpes de padres que cuentan con un padre fundador, en el terreno biológico, garantizan la propiedad, lo económico, lo político, acatan la ley de un mismo padre, un emperador, un sumo sacerdote, un monarca absoluto, las mujeres se con-vierten, así en madres, hermanas, esposas, hijas o amantes del padre fundador bajo cuya Ley nacen, viven, se reproducen y mueren. Son las "madres para", las madres invisibles que traen hijos al mundo para ser recibidos por los Padres como un don, de ahí lo de invisibilizar a la madre y el "vacío" de una maternidad ausente.

La maternidad está subordinada a la paternidad. El Padre subsume a la madre . El género y sus diferencias se aprecian en el lenguaje, en el sistema de representaciones, simbolismo psicosocial, en la representación mental de las cogniciones, psicología cognitiva- etc.

Igualdad y diferencia son dos itinerarios igualmente necesarios para la definición de una individualidad femenina , lo que impor-ta es existir en un mundo que es necesario sexuar para reducir a su parcialidad el elemento masculino considerado como universal.

Lograr que las mujeres en el sentido universal de la palabra tengamos una teoría común con algunos puntos también univer-sales, como el derecho a ser un fin en si misma, lo bastante amplia y comprensiva para que quepa en ella la gran diversidad de formas bajo las que soportamos el yugo patriarcal.

Mediante un programa de acción al que cualquier mujer de cualquier lugar del mundo pueda incorporarse.

Diagnòstic

Decir vacío de maternidad, es decir vacío de poder decidir y gestionar, de tener influencia y de gozar de autoridad. La mística de la maternidad está en su invisibilidad.

Antiguamente, las mujeres proveían al género humano de mas género humano sin detenerse a pensar si valía la pena.

Se constituyen las estirpes de padres que cuentan con un padre fundador, en el terreno biológico, garantizan la propiedad, lo económico, lo político, acatan la ley de un mismo padre, un emperador, un sumo sacerdote, un monarca absoluto, las mujeres se convierten, así en ma-dres, hermanas, esposas, hijas o amantes del padre fundador bajo cuya Ley nacen, viven, se reproducen y mueren.

Sólo los Padres se reconocen iguales entre sí, rivalizan entre si, y a menudo van a la guerra y mueren.

En los dos últimos siglos el interés por la infancia ha suplantado al de la madre.

Son las "madres para", las madres invisibles que traen hijos la mundo para ser recibidos por los Padres como un don, de ahí lo de invisibilizar a la madre y el "vacío" de una maternidad ausente .

Simone de Beauvoir dice que los hombre arriesgan la vida mientras que las mujeres "solo la dan".

La voz madre es indefinible por si misma pues en cada tiempo y lugar son los hombres los que deciden cómo ha de ser, cómo ha de actuar, qué debe hacer.

La maternidad está subordinada a la paternidad. El Padre subsume a la madre .

La madre está en función del Padre no tiene un espacio real ni simbólico propio. El mundo gira sobre un eje masculino egocéntrico en cuyo torbellino ella se ve arrastrada.

La madre es una invención del Padre, puesta por el patriarcado para asegurar su perennidad.

Se eliminó a la madre simbólica de la religión, del poder y de la cultura del lenguaje.

La madre representa a un fantasma de equivalente poder al del padre, de un poder a su servicio, este fantasma madre viene a sustituir la verdadera madre por sus mitos mas dispares sobre la misma

También se acusa a los filósofos de haber silenciado, imitado y expoliado la potencia materna.

Algunas feministas reivindican la maternidad como algo propio, genuino a no perder.

La madre fue negada por siglos al considerársela simple portadora de la semilla masculina, Aristóteles definió el sexo femenino como un "defecto" del masculino, al que tendía siempre la naturaleza, pero que ésta, en su error, proporcionaba los medios para que siguieran viniendo varones al mundo, lo que después de todo no dejaba de ser una ventaja. La Psicología que también es patriarcal, ha dado herramientas necesarias y suficientes para entender el patriarcado y salir de él y estudiarlo en perspectiva.

La Psicología se vio obligada a tomar el género como objeto de estudio.

El género y sus diferencias se aprecian en el lenguaje, en el sistema de representaciones, -simbolismo psicosocial, en la representación mental de las cogniciones, psicología cognitiva- etc.

El estudio del género ha dado mucho juego al feminismo y lo seguirá dando mientras no se extinga del todo el patriarcado.

Rivera Garretas explica el mundo femenino en cinco categorías de análisis :

1. las mujeres

2. patriarcado
3. género
4. diferencia sexual
5. la mujer como sujeto político

Resultando estas cinco categorías todas y cada una necesarias., de manera simultánea y no jerarquizadas. Para hacer significativa la diferencia femenina no es necesario que sean muchos los que lo digan. Igualdad y diferencia son dos itinerarios igualmente necesarios para la definición de una individualidad femenina, lo que importa es existir en un mundo que es necesario sexual para reducir a su parcialidad el elemento masculino considerado como universal.

Más moderno y correcto, en el plano científico sería hablar de equivalencia. No ser como un hombre, pero ser equivalente a él.

La organización patriarcal implica que la supuesta superioridad masculina sea real mientras tanto las mujeres acepten ser inferiores a los hombres, para mantener ese vínculo ellos contaron con el dominio, por la fuerza, de los contenidos culturales y la educación, pero si se abandona el rol vinculante ellos quedan reducidos a su tamaño natural y la superioridad se vuelve a la normalidad.

Objectius

Lograr que las mujeres en el sentido universal de la palabra tengamos una teoría común con algunos puntos también universales, como el derecho a ser un fin en si misma, lo bastante amplia y comprensiva para que quepa en ella la gran diversidad de formas bajo las que soportamos el yugo patriarcal.

Resucitar a la Madre, teniendo en cuenta que el patriarcado amenaza con ganar en velocidad al Movimiento de Liberación de las Mujeres y no darnos tiempo para que constituyamos nuestra identidad cultural y política.

Mitjans i/o Instruments.

Mediante un programa de acción al que cualquier mujer de cualquier lugar del mundo pueda incorporarse.

Documentació tractada:

Sau, Victòria. "El vacío de la maternidad". Icària. 1. 995

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Sicóloga. Profesora de la Universidad de Barcelona

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Xarxes amoroses

Ramón Montón i Lara

Redacció: Ramón Montón i Lara

Fòrum temàtic Relacions Mascull-Femení

Fòrum transversal Valors

Resum

Les xarxes amoroses són un model de relació amorosa que pretén ser una alternativa al model de família nuclear actualment vigent en el món occidental. Consisteix a anar introduint la poliginàndria o matrimoni de grup, és a dir un entramat de persones (entre 10 i un nombre infinit) que establirien relacions amistoses-amoroses recíproques i lliures d'una estabilitat i una naturalesa que haurien de formular elles mateixes. Aquest mode s'introduiria de manera progressiva i voluntària a partir del reconeixement de la realitat de l'adulteri.

Diagnòstic

La parella monogàmia, la família nuclear, és un model rígid i estretament lligat al concepte de propietat que no sols limita les perspectives de creixement personal, sinó que fomenta la infelicitat, la repressió, el conformisme, l'egoisme i la hipocresia, ja que sol anar acompanyat de l'adulteri (o poligàmia encoberta, segons D. Provansal) i/o la prostitució. L'adulteri és practicat per la majoria de la humanitat, per tant és un fet natural. Tot i així, comporta sentiment de culpabilitat, i pot implicar una sanció social que es pot traduir fins i tot en l'empresonament o mort de la persona que el practica. El mateix es pot dir de la poligàmia encoberta.

Objectius

La felicitat de les persones en poder desenvolupar amb llibertat relacions amoroses, per mitjà d'un model que compagini el desenvolupament de l'amor (que, per la seva pròpia naturalesa, és lliure) amb una certa estabilitat relacional. També fomentar un grau més elevat de solidaritat entre les persones, en formar un teixit social completament oposat al model de la família nuclear, que constitueix cèl·lules minúscules, aïllades (i, per tant molt més vulnerables dels del punt de vista psicològic i econòmic) i insolidàries, tancades en la recerca del seu propi benestar. Aquest model també afavorirà els infants, que tindran més persones que se'n cuidin i estiguin per ells i un ventall més ampli i variat de models de personalitat

Mitjans i/o instruments.

L'instrument proposat són les anomenades "xarxes amoroses", que consistirien en famílies o grups sociosentimentals polígams (en un regim de poliginàndria o matrimoni de grup) que podrien abastar entre 6-10 persones i un nombre infinit: cada membre de la parella inicial tindria dos amants, els quals en tindrien dos més, els quals ens tindrien dos més etc. Amb una graella així podríem ser un mínim de sis (3+3) dos amants per individu. Aquesta proposta podria aplicar-se d'una manera progressiva i, naturalment, voluntària, partint de l'acceptació social de la realitat de l'adulteri i d'una actuació en conseqüència. Per exemple una dona insatisfeta amb el seu marit, del qual, però, no es volgués divorciar, podria acollir un amant a casa seva, i aquesta relació extramarital no es consideraria adulteri. Es podria començar institucionalitzant l'adulteri aprofitant dates assenyalades (com les nits de carnaval, cap d'any etc) i anar introduint per fases la llibertat amorosa establint diversos graus de relacions, com proposava Fourier.

Documentació tractada:

Isabel de Cabo, "Los socialistas Utópicos", Barcelona, Ariel, 1987

Helen E. Fisher, "Anatomía del Amor" Barcelona, Anagrama, 1994

Danielle Provansal'??

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Ramon Monton (1959) és germanista, traductor i escriptor. Fins ara ha publicat dos llibres de contes.

"Inversamblances" i "fantasies" (Perpinyà, el Trabucaire, 1993) i "Els contes del Llop" (Barcelona, La Magrana, 1.996)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquesta proposta s'ha inspirat (fonamentalment) en les idees dels socialistes utòpics Robert Owen i François Fourier

Aplicación de la no-violencia en la resolución del conflicto vasco

Joan Carrero
Fundació s'Olivar d'Estellencs

Redacció: Joan Carrero
Fòrum temàtic Resolució de Conflictes

Fòrum transversal Valors

Resum

Esta propuesta trata acerca de la posibilidad de aplicar al conflicto vasco la experiencia que el movimiento de la no-violencia ha acumulado durante décadas en la resolución de conflictos.

Diagnóstico.

Breve análisis, a la luz de los principios de la no-violencia, de las principales causas del prolongado estancamiento del proceso de pacificación y normalización democrática en Euskadi :

Desenmascaramiento de las visiones maniqueas que, desde ambos frentes, pretenden abrir un abismo insalvable entre buenos y malos, abertzales y "victimables", violentos y "demócratas", nacionalistas y no-nacionalistas. El "otro", desde esas visiones maniqueas, es esencialmente no un semejante, sino un enemigo al que hay que vencer. Arrebatada ya al enemigo la dignidad sagrada que es patrimonio de todo ser humano, cualquier medio es lícito para lograr nuestros propios e incuestionables fines. ETA puede asesinar, secuestrar o extorsionar ; el gobierno español puede mentir y desinformar sistemáticamente desde los grandes medios estatales a la sociedad española, etc.

Objetivo.

Desenmascaradas las raíces más profundas del conflicto, poner en marcha una nueva dinámica de reconciliación y respeto mutuo según los principios no-dualistas de la no-violencia. Ese respeto no se refiere sólo al ámbito de lo individual, sino también al de lo social, que no puede ser reducido al anterior. Por eso, en esta nueva etapa, es fundamental la aceptación del principio de que todo pueblo tiene pleno derecho a decidir su destino sin ningún tipo de presiones.

Medios.

Dado que recientemente ETA acaba de declarar una tregua total, incondicional e indefinida, y dado que es totalmente lícito defender con medios democráticos el derecho de Euskal Herria a decidir su propio futuro - tal y como proclama la declaración de Lizarra, firmada por quienes representan la amplia mayoría de ese pueblo - es el momento ahora de denunciar cuanto de maniqueísmo haya en los dos grandes partidos de ámbito estatal. La sociedad española que ha sabido decir con tanta fuerza NO a la violencia de ETA, debería decir también ahora NO a toda mentira y toda manipulación. Los colectivos más activos y progresistas de nuestra sociedad deben ejercer toda la presión necesaria para que no se anatematice sino que se respete a quienes, desde una visión no centralista de España, son acusados de "nacionalistas".

Diagnòstic

En estos últimos años, en la opinión publicada en España frecuentemente se hace referencia a dos líneas divisorias : la que separa a nacionalistas y no nacionalistas, y la que separa a violentos de demócratas. En principio nada habría que objetar a estas dos valoraciones. Pero cuando la primera de ellas la hace un nacionalista que, desde su status de ciudadano de un poderoso estado-nación, se entroniza a si mismo por encima del bien y del mal de los nacionalismos, se trata sencillamente de una trampa. Y trampa es también llenarse la boca con la palabra democracia si en realidad no se respeta la voluntad del otro. Asesinar es la forma suprema de aniquilar la voluntad del otro, pero no es la única. Desde la perspectiva de la no-violencia la verdadera línea divisoria en este conflicto, como en todo conflicto, es la que separa a aquellos para quienes el fin justifica los medios - tan seguros están de su verdad - de aquellos otros que, en un respeto absoluto a la dignidad del otro, nunca usarán la violencia, pero tampoco el engaño ni cualquier tipo de ocultamiento de la verdad a la que los demás tienen derecho. Esa manipulación es especialmente grave cuando se hace a gran escala, sirviéndose de los grandes medios estatales de comunicación.

Quienes, sin preguntar a los pueblos, deciden - como se lamentaba Rigoberta Menchu - lo que debemos entender todos por democracia, han dado su veredicto inapelable sobre este conflicto: dicen que la soberanía no reside en la sociedad vasca, sino en el conjunto de la sociedad española. Aún dando por buena la validez de este dogma, hay una grave cuestión que nadie tiene derecho a rehuir: existe una franja muy amplia del electorado que es demasiado manipulable.

Ese pueblo soberano, y en especial aquellos millones de españoles que respecto a la cuestión vasca sólo saben aquello que la TVE les cuenta, tienen derecho a ser informados suficiente e imparcialmente por los grandes medios estatales de comunicación. No se puede manipular a un pueblo que quiere, que anhela, que necesita la paz. Seguramente la historia pasará factura a todas las pequeñas políticas que no han tenido otro reducido horizonte que el partidista y electoralista. Por el contrario, sólo unos años han bastado para que sea reconocida la Política - con mayúscula de Estado que fueron capaces de hacer los artífices de la transición democrática. El

tratamiento informativo dado por estos medios estatales, y en especial por TVE, al acuerdo de paz en Irlanda y al proceso semejante que se ha abierto en Euskadi, ha sido una manipulación de tal calibre que, para encontrar algo semejante tendríamos seguramente que remontarnos a la campaña gubernamental para forzar el "sí" en el referéndum de la entrada en la OTAN. Una y otra vez se ha martilleado a la audiencia con aquello de que "no existe ningún parecido con la situación en Euskadi". Seguramente millones de ciudadanos españoles todavía no se han enterado de que el Reino Unido e Irlanda van a reformar sus respectivas constituciones, de que cada siete años se realizará en el Ulster un referéndum de autodeterminación, etc. Si efectivamente, como muchos creemos, las medidas exclusivamente policiales no lleguen nunca a ser capaces de acabar con un conflicto que es ante todo político, anterior incluso a la misma existencia de ETA, la sociedad española quizá pida algún día cuentas a quienes la han mantenido desinformada mientras se dedicaban a acusar de cómplices de ETA a todos aquellos que expresaban su opinión en favor de la vía del diálogo.

Objectius

Creemos que "un conflicto se resuelve según los principios de la no-violencia (sólo se resuelve verdaderamente añadiríamos nosotros) si no deja resentimientos". Son palabras de Gandhi, quien además de lograr para sus conciudadanos indios la independencia, fue capaz de ganarse el afecto de millones de ingleses. Creemos que aún hoy, por desgracia, sigue existiendo, más o menos soterradamente, una fuerte dinámica de vencedores y vencidos, fuertes y débiles, buenos y malos absolutos. Creemos que únicamente es posible salir de esta espiral de sufrimiento desde una visión y una práctica políticas de gran magnanimidad que excluya cualquier ápice de partidismo, desde el respeto a la voluntad del pueblo vasco y desde la misericordia entrañable y perdón generoso por parte de toda la sociedad y en especial de las víctimas. Creemos que no puede haber verdadera unidad más que en la diversidad y en la libre voluntad de participar en un proyecto común. Nunca por la imposición o la fuerza. Esa Política de tolerancia y generosidad, de consensos y pactos, que se realizó durante la transición es la única capaz de sacarnos de ese callejón sin salida de intolerancia. Los marcos de convivencia deben siempre renovarse, como lo hace continuamente la vida misma. No se puede, invocando la letra de la Constitución, ir en contra de ese espíritu de consenso que la hizo posible en su momento histórico. La cuestión de las nacionalidades, me decía recientemente uno de esos líderes de la transición, es la gran tarea que nos quedó pendiente. Y eso es verdad más allá de los crímenes de ETA. La reivindicación del derecho de autodeterminación es anterior e independiente a la misma existencia de ETA. ¿Cuándo se podrá decir en TVE 1, en horario de máxima audiencia, que la Constitución no es un eterno decálogo de inspiración divina, sino sólo el resultado de los consensos de aquel momento histórico? ¿O que, si hubiese voluntad política, seguramente se podría encontrar un nuevo consenso suficiente sin necesidad de modificarla, tal como propone Elkarrri? Si esto, como parece más que probable, va a acabar algún día por una vía parecida a la irlandesa - la del plan Ardanza, sin ir más lejos - ¿qué sentido tiene retrasar ese final?

Mitjans i/o instruments.

Será necesario encontrar, entre todos aquellos que estimamos el pueblo vasco, los medios para crear las condiciones y el ambiente social que permita a Euskadi alcanzar, por la vía de los consensos y no del enfrentamiento, el reconocimiento de su propio derecho de decisión. Se trata de crear el clima social que impida que sea electoralmente rentable cualquier dinámica de imposición centralista, de crear la demanda social de un consenso más amplio sobre el ejercicio de la soberanía. Son necesarias iniciativas semejantes a la de los 145 (intelectuales, magistrados, artistas, etc) que firmaron y entregaron en el parlamento el manifiesto "Por una salida dialogada al conflicto vasco". A semejanza del proceso de paz irlandés es necesario un acuerdo social en el que todos, sobre todo los medios de comunicación, se comprometan a no poner zancadillas al proceso de pacificación. Sería sumamente importante en este sentido alcanzar algún código deontológico que obligase a los medios de comunicación a no sobrepasar ciertos límites. La sociedad española tiene derecho a exigir esta medida especialmente a los medios estatales, que son un servicio público financiado por todos, y a la Cope, cuyo accionista mayoritario es la Conferencia Episcopal. La Iglesia Católica además de financiarse en gran medida con el 0,50 de la declaración de la renta, si pretende hacer de nuestro mundo el Reino de Dios, no puede de ningún modo agravar la crispación y el enfrentamiento.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Benaurats els creadors de Pau

Maria Teresa Solé Margalejo

Redacció: Maria Teresa Solé Margalejo

Fòrum temàtic Resolució de conflictes

Fòrum transversal Valors

Resum

Els conflictes no s'arreglen mai amb violència. Si els conflictes són llargs amb guerres i enfrontaments sagnants o bé s'acaben amb la victòria d'uns i la derrota i opressió dels altres, que genera odi i esperit de revenja, o bé, quan estan tots abatuts i cansats busquen acabar l'enfrontament amb la negociació. Si s'ha d'acabar negociant, s'hi podria haver començat i s'hauria evitat tot el patiment.

Aprendre de la història dels conflictes humans i desenvolupar uns sistemes de defensa adequats a la natura humana.

Cada espècie té el seu sistema de defensa. L'home que ha rebut la força de la intel·ligència i de la paraula... amb elles s'hauria de defensar.

Diagnòstic

Els conflictes no s'arreglen mai amb violència. Si els conflictes són llargs amb guerres i enfrontaments sagnants o bé s'acaben amb la victòria d'uns i la derrota i opressió dels altres, que genera odi i esperit de revenja, o bé, quan estan tots abatuts i cansats busquen acabar l'enfrontament amb la negociació. Si s'ha d'acabar negociant, s'hi podria haver començat i s'hauria evitat tot el patiment.

Objectius

Aprendre de la història dels conflictes humans i desenvolupar uns sistemes de defensa adequats a la natura humana.

Mitjans i/o instruments.

A les muntanyes quan els llops atacaven els ramats de vaques i cavalls, unes i altres es defensaven col·lectivament. S'agrupaven estretament però amb una diferència:

Els cavalls feien una rodona ajuntant els caps i amb les potes del darrera enfora.

En canvi, les vaques feien la rodona ajuntant les seves cues i amb els caps enfora.

Perquè ho feien així?

Perquè la defensa dels cavalls són les gitzes que donen amb les potes del darrera.

En canvi, la defensa de les vaques són les seves banyes que tenen al cap.

Tothom es defensa amb allò que Déu li ha donat.

L'home, doncs, que ha rebut la força de la intel·ligència i de la paraula... amb elles s'hauria de defensar, però mai amb la violència!

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Crear espais de diàleg per a l'acceptació i prevenció de conflictes

Jordi Giró París

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Resolució de Conflictes

Fòrum transversal Valors

Resum

Quan dues o més persones, o grups de persones, comencen una relació, és habitual tenir l'expectativa que si tot va bé no hi haurà conflictes, i que si n'hi ha és que les coses comencen a anar malament.

Es tracta d'una creença massa simplista, alimentada entre altres per la concepció de felicitat i bon enteniment que ens transmeten molts mitjans de comunicació. Però en la vida, conflictes n'hi ha gairebé sempre en la vida, val més acceptar-ho. I el progrés humà passa per la seva contínua resolució satisfactòria.

Un pas endavant (que ja implica la seva acceptació) és la prevenció dels conflictes. Intentar imaginar-los abans que es presentin ja n'evita molts, i facilita la resolució dels que es vagin presentant, creant a priori un ambient de comunicació, i evitant la consideració freqüent de que un conflicte és un destorb.

És com curar-se en salut. I un bon moment per plantejar-se els problemes és abans o en el moment de començar la relació, convivència, etc. Si es deixa per quan alguna cosa no vagi bé, de seguida apareixen connotacions de queixa contra la persona que suposadament no ha actuat correctament, i això originarà resistències, per ambdues bandes, que no faciliten les solucions.

Diagnòstic

Els mitjans de comunicació, que en general ens influeixen més del que volem i creiem, ens donen una imatge de la felicitat (o del correcte funcionament d'una relació) com una situació exempta de conflictes. I de fet no és així. Al llarg del temps dos o més persones o grups sempre tindran algun(s) conflicte(s), sobretot si estan a prop i fent coses junts. I si parteixen de la idea de que sempre s'entendran en tot i a la primera, el dia que aparegui un conflicte aparegui el viuran com el començament de la fi de la felicitat o del bon enteniment.

Segons l'autor, "és necessari psicològicament, en una vida adulta, sobrepassar el xoc afectiu que ens provoca l'espectacle d'un conflicte, i veure que aquest pot ser fins i tot ocasió d'un salt endavant, d'una transformació. En una humanitat sense conflicte, els éssers humans serien infantils. Un nen o nena necessita entrar en confrontació amb els seus pares i els adults per esdevenir adulta ella mateixa. I un conflicte viscut i resolt és, en sí mateix, el pas cap a una millor relació amb l'altra persona o grup"

Fins i tot de vegades, quan més temps passa des que comença una relació fins l'aparició del primer conflicte, més desentrenats ens agafa, i més costa superar-ho sense massa trauma o, millor encara, satisfactòriament.

Alguns conflictes que es presenten usualment (com ara la tria d'un "cap de turc" en un grup, per exemple, o que alguna persona o grup faci alguna cosa que molesta a altres) si s'han visualitzat o previst abans de que passin, és més fàcil que no passin, o que si passen es detectin de seguida i se solucionin més fàcilment.

Objectius

-Evitar la concepció, massa simplista i que pot incidir negativament en les relacions personals i col·lectives, de que el bon enteniment entre persones o grups passa per la no aparició de conflictes.

-Adoptar mentalment una perspectiva realista sobre els conflictes, amb els avantatges que això comporta, i entrenant-nos, també a priori, en la resolució dels mateixos.

-Assolir amb sentit positiu el repte de solucionar els conflictes quan es presentin (si és possible a curt termini) i d'aprofitar-los per a la millora de la relació.

-Facilitar que quan es presenten els conflictes no afectin al fons de les relacions personals, és a dir, que no siguin massa importants (sempre hi ha una part no conflictiva de la realitat, que continua sent-hi).

Mitjans i/o instruments.

Caldrà una previsió d'espais i activitats que propiciïn el diàleg (o comunicació, en general) sobre aquests temes, preferiblement abans de començar la relació o interacció entre persones o col·lectius.

I caldrà sobretot observar sempre molt de respecte (incloent-hi respecte a la intimitat) i delicadesa, tractant-se de relacions amb o entre persones.

Es poden confeccionar llistats (quan més llargs millor, i que quedaran oberts per tal de seguir-los completant) en què les parts implicades imaginin els problemes i les vies previsibles per solucionar-los, i potser també les seves expectatives (objectius d'un grup, d'una associació...). Seran llistats molt diferents segons es tracti d'una relació

de parella, de família, de gent que conviu, de grups d'aprenentatge, d'equips de treball... variant també per a cada cas concret.

D'altres activitats poden ser imaginades per assolir els objectius proposats. Cal un talent imaginatiu i creatiu per descobrir les més adequades a cada cas.

Documentació tractada:

Apunts presos de l'autor, professor al Curs de Postgrau "Mediació i resolució de conflictes", Universitat Ramon Llull, Barcelona, 1996-97.

Consultar l'autor per altres referències

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Educació en tècniques de gestió de conflictes i mediació a les escoles

Mercedes Monjo Larrañaga

Redacció: Mercedes Monjo Larrañaga
Fòrum temàtic Resolució de Conflictes

Fòrum. transversal Valors

Resum

L'escola no ha d'ésser només transmissora de continguts i coneixements. Ha de formar persones. Els ha d'ensenyar els valors que són la base, en la nostra cultura, de la convivència diària. Els ha de donar la capacitat per poder viure i entendre el conflicte com quelcom inherent i consubstancial de tota societat. Aquesta manera "positiva" d'entendre el conflicte significa una nova cultura dins del context escolar.

L'aplicació de tècniques de gestió de conflictes serà la base d'una pedagogia pacífica que anirà eliminant la violència dins de l'escola i que fomentarà el diàleg, la convivència, la cooperació, la solidaritat i el respecte pels altres.

Es proposen programes de gestió de conflictes i de mediació amb metodologies específiques que variaran en funció dels interessos, desigs i necessitats de cada comunitat educativa.

Diagnòstic

Els canvis que ha sofert la societat en general han derivat en una crisi de valors que ha repercutit de manera molt negativa dins l'ambient escolar. La societat s'ha tornat molt individualista i els nois i noies reflecteixen una manca de solidaritat en el seu comportament diari.

Estem en un moment en què sembla que tot està permès, que tot és possible. Es potència la competitivitat, l'agressivitat i el guany personal per sobre del col·lectiu. La violència està a l'ordre del dia.

Actituds que fins ara estaven al carrer han traspassat les portes de les escoles. Ara la violència, verbal i sobretot física, comença a ser una conducta habitual entre els alumnes. I el que és més greu, aquesta actitud, que ja es dona en infants dins dels primers cursos de Primària, s'agreuja considerablement a Secundària.

Els mestres i professors, a més a més, se senten desautoritzats i poc recolzats. Els pares qüestionen la seva tasca educadora. Sovint els hi demanen comptes si renyen o castiguen als seus fills. Molts professors comparteixen la sensació d'impotència davant de certs col·lectius de persones i pensen que el conflicte se'ls està escapant de les mans.

Objectius

1. Construir un clima escolar favorable a l'ús del diàleg, la participació i el respecte mutu.
2. Promoure que les parts implicades en un conflicte participin en la resolució del mateix de forma ponderada a la seva edat i a la seva maduresa psicosocial.
3. Desenvolupar i recolzar un model d'escola on el conflicte s'entengui com una oportunitat de creixement personal i que la seva gestió constitueixi una premissa de prevenció de la violència.

Mitjans i/o instruments.

1. Ensenyament de tècniques de mediació a l'aula:

a) Al Parvulari, amb la introducció d'activitats on es treballi la solució de problemes interpersonals, l'expressió verbal i corporal, la identitat personal i la cooperació amb els altres.

b) A Primària i Secundària, amb la implementació d'assemblees de forma sistemàtica i a les tutories fent activitats on es treballin valors, habilitats socials, tècniques de comunicació i de gestió de conflictes.

2. Mediació entre iguals: a un grup d'alumnes, des de 3r de Primària i a Secundària se'ls entrena en els conceptes bàsics de gestió de conflictes, se'ls ensenya tècniques de mediació i se'ls els dona l'encàrrec de mediar en els conflictes que sorgeixen entre els alumnes.

3. Al Professorat: creant grups de treball on se'ls formi i entreni en tècniques d'assemblea, jocs cooperatius, tècniques de comunicació, d'habilitats socials i tècniques de mediació i gestió de conflictes.

4. Amb l'AMPA: fer una escola d'educació parental a fi d'integrar més als pares i mares, a la comunitat educativa, on se'ls informi sobre el programa de mediació que es faci a l'escola, es facin xerrades i es treballi en grups sobre temes educatius, de relació interpersonal i de gestió de conflictes.

Documentació tractada:

Kathryn GIRARD / Susan J.KOCH. Resolución de conflictos en las escuelas Granica, Barcelona 1997.

Josep M. PUIG i d'altres. Com fomentar la participació a l'escola. Biblioteca de Guix 107, Graó 1997.

G. CASAMAYOR (coord,) i d'altres. Cómo dar respuesta a los conflictos. Biblioteca de Aula 128. Graó 1998.

Paul WATZLAWICK i d'altres. Teoria de la comunicació humana. Biblioteca de psicología 100. Ed. Herder, 1991.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Mercedes Monjo Larrañaga és Psicòloga-psicoanalista. Vicepresidenta de l'Associació Catalana pel desenvolupament de la Mediació i l'Arbitratge (ACDMA). Membre de les Comissions de Clínica, Jurídica i Alternatives per a la Resolució de Conflictes (ARC) del Col·legi O. de Psicòlegs. Fundadora i medidora del Centre de Mediació i Resolució de Conflictes S.L. de Barcelona. Assessora psicopedagògica a dos Centres privats concertats. Psicoterapeuta en pràctica privada. Projectes en Mediació Escolar.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Al País Basc s'han fet experiències en Mediació Escolar i a Barcelona, juntament amb Núria Villanueva, estem implementant dos programes de les característiques abans descrites. Dins de l'ACDMA hi ha una comissió de Mediació Escolar que es dedica a elaborar i portar a terme projectes de formació i d'investigació-acció adreçats a la comunitat educativa.

La tercera opció. Integració de contraris aparents en nous nivells de realitat

Basarab Nicolescu

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Resolució de Conflictes

Fòrum transversal Valors

Resum

Quan ens instal·lem en un determinat nivell de realitat, esdevenim presoners d'una cadena d'oposicions binàries sense fi: ens veiem obligats a estar a favor o en contra de les idees, persones i coses. La conciliació entre el "per" i el "contra" resulta impossible i s'arriba, a tot estirar a un compromís, que te en compte una part dels arguments del "per" i una part dels del "contra", sense satisfer cap dels dos aparents contraris.

La conciliació entre el "per" i el "contra" només es pot comprendre des d'un nou nivell de realitat, on apareixen com a dues característiques contradictòries d'una unitat més ampla que les conté, permetent-nos de prendre en compte tot el que resulta positiu i constructiu de cada oposat aparent.

Es tracta d'una nova lògica que consisteix en "estar amb" (ni a favor, ni en contra), per poder comprendre i actuar amb un major coneixement de les possibilitats de la situació. Requereix una actitud transdisciplinària i globalitzadora d'apropament a la Realitat.

Diagnòstic

Fins ara hem funcionat segons una lògica de gènesi dialèctica de la realitat, exclouent la tercera possibilitat entre dos contraris (pensament paradoxal). Suposem, per exemple, que si una persona té la raó, la que es baralla amb ella no la té, quan en la pràctica sabem que la raó acostuma a estar bastant repartida.

Tot plegat ens porta a veure oposició on pot haver-hi complementarietat sinèrgica, o una realitat polifacètica...

Però els aspectes contradictoris ("o això o allò") deixen de ser-ho si ens situem en una lògica basada en el postulat de què és possible la coexistència de tots dos extrems ("això i allò...") en una nova entitat que abasta a les anteriors oposades. (N. pàg.192)

Ja l'experiència ens mostra que la realitat és profundament complexa (i per tant rica i interactuant), i que hi ha molts més colors que el negre i el blanc quan es barregen longituds d'ona diferents.

La física, per la seva part, ens mostra com la discussió sobre si la matèria té caràcter ondulatori o corpuscular es resol situant-se en un altre nivell de realitat, la teoria quàntica, amb noves regles de joc. (les equacions quàntiques), en què acceptem que en la matèria coexisteixen ambdues formes de funcionar.

Objectius

-Contemplar els aparents contraris oposats com a elements complementaris o coexistents en una entitat diferent, que engloba a les anteriors.

-Facilitar la negociació creativa entre aquests oposats aparents (raó - sensibilitat, esquerres - dretes, interessos dels treballadors i dels contractants, etc.), amb creació de nous nivells de realitat on aquesta es faci possible.

-Distingir entre complicació (elements desordenats) i complexitat (elements sinèrgics que interaccionen constructivament).

-Superar les dues ètiques clàssiques dels homes (la homogeneïtzadora, que vol uniformar i reglamentar estrictament, i la heterogeneïtzadora, que es posa en el pol contrari) mitjançant una ètica globalitzadora que prengui els avantatges de cadascuna esbiaixant-ne els inconvenients.

-La similitud de la teoria quàntica amb la comprensió de la realitat en altres aspectes com la vida personal o social, cal prendre-la només com un isomorfisme que ens ajuda a pensar que en aquests altres camps també les coses poden funcionar de forma paradoxal, i sobretot que hi ha nivells de realitat inexplorats que poden resultar interessants per comprendre millor les coses.

Mitjans i/o Instruments.

-Visualització i recerca en cada cas de les noves entitats integradores des de les quals podem comprendre més bé la realitat, per interactuar millor en ella (visualització d'un nou paradigma).

En alguns casos aquesta entitat pot ser nosaltres mateixos actuant (i considerant a l'altre) com a persones (és a dir, éssers humans en la seva "enteritat"), per sobre dels nostres condicionaments i interessos particulars, plataforma adequada per exercitar el respecte i la bona voluntat (mínims indispensables de la interrelació), la comprensió, i fins i tot l'amistat.

La recerca i reconstrucció de nosaltres mateixos com a persones requereix d'exercicis d'autocomprensió i d'autorespecte, i de vegades de tècniques d'iniciació, com ara l'experimentació de la soledat i el silenci (individual i col·lectiu), o altres.

-Reivindicació del "sentit comú", per sobre de les demostracions axiomàtiques de caràcter racionalista que no poden arribar més enllà del que en cada moment abasta la lògica científica oficial. El sentit comú és un llenguatge, no sempre purament fonètic, que ens permet comunicar-nos fins i tot amb un nadó que encara no ha incorporat gaires conceptes, o amb éssers d'una altra espècie...

-Com a instruments proposem uns tallers on caldrà fer servir estratègies de funcionament que invitin a la reflexió i

la contrastació d'opinions, una de les quals és la utilització del llenguatge escrit, més pausat que l'oral, reservant el llenguatge oral per a altres aspectes de la comunicació interpersonal.

Documentació tractada:

- Nicolescu, Basarab; "La transdisciplina rité. Manifeste", França, 1996, Éditions du Rocher.
- Nicolescu, Basarab; "Nous, la particule et le monde", Le mail, Paris, 1985.
- Nicolescu, Basarab; "Physique contemporaine et tradition occidentale. La g n se trialectique de la réalité. Science et technique ". Notes preses en una xerrada prop de Barcelona

Documentació addicional:

Bohr, Lupasco i altres; (...) es troba al capítol 8 de "Nous, la particule et le monde".

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Utopia: vivint més enllà del 2000

Luis Parera Cusí

Redacció: Luis Parera Cusí

Fòrum temàtic Resolució de Conflictes

Fòrum transversal Valors

Resum

Es tracta d'un model utòpic de l'organització del món en un futur de 2 a 3 segles. Lamartine diu: "Les utopies no són sovint més que veritats prematures".

El món queda constituït per 6 estats continentals, coordinats per una assemblea general d'àmbit mundial. Dintre de cada continent s'inclouen les nacions culturals, buscant en elles una uniformitat cultural i de població. En últim terme, els municipis amb estructura similar a l'actual.

Diagnòstic

El problema fonamental de l'actual societat és degut al desequilibri de l'evolució material, enormement superior, envers l'evolució espiritual (no religiosa) de la humanitat i de la diversitat cultural sobre la que incideix una mateixa pressió consumista (made in USA).

Objectius

L'objectiu previ és incidir sobre l'estímul de la raó, per mentalitzar a la humanitat que el fet d'avançar en el camí generacional és solament degut a la suma de les pròpies evolucions espirituals i mai dels avenços tecnològics, científics o consumistes, els que solsament han de ser tinguts com a instruments per alliberar l'esperit de les necessitats materials.

Mitjans i/o instruments.

La proposta és l'organització d'un ordre mundial més escaient a una societat dotada d'un nivell espiritual i cultural superior. Conscients de que tot millorament social es correspon a uns canvis de mentalitat, es posa especial èmfasi en culturitzar sobre aquest canvi de mentalitat que ha de fer possible aquest nou ordre socio-polític.

Documentació tractada:

PARERA CUSÍ, Lluís:

- "El hombre, una etapa de la evolución". (sense editar, 51 pàgines).....

- "Utopía. Viviendo más allá del 2000" (sense editar, 430 pàgines)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Lluís Parera Cusí és perit agrícola jubilat de 74 anys. Especialista en instal·lacions de reg. Professor d'enginyeria agrícola.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquest llibre és fruit de 50 anys de l'observació de les actituds humanes.

La Creativitat i l'humor com a font de Salut

Maria Dolors Muntané (FIC)

Redacció: Maria Dolors Muntané (FIC)
Fòrum temàtic Salut

Fòrum transversal Valors

Resum

La medicina alopàtica, al no tenir una visió psicossomàtica del home, ignora algunes capacitats naturals de l'ésser humà, que poden ser desenvolupades com a font de salut.

La creativitat i l'humor representen dos processos distints d'alliberament des de la perspectiva psicossomàtica ja que a través de la seva expressió podem alliberar el "solatge" que han deixat a la consciència les experiències viscudes.

Diagnòstic

A la medicina alopàtica hi ha una manca de visió holística de l'home que impedeix l'estudi d'aspectes de la seva vida que intervenen en l'equilibri de la salut. Un d'aquests aspectes és el solatge que les experiències viscudes deixen a la consciència.

Objectius

Alliberar el solatge de la consciència a fi d'afavorir la salut humana.

Mitjans i/o instruments.

-- Mitjançant L'humor. Que ajuda a l'alliberació de l'hipocondri, perquè el riure provoca una espècie de massatge en aquesta zona que es troba entre les costelles i dalt de l'estómac i que respon al lloc on assenyalem el mal de cor o l'angoixa.

-- I mitjançant la creativitat ja que la creativitat és nodreix del que anomenen "fons de consciència obscura" que no és més que el "solatge" que han deixat a la consciència les agressions rebudes. Aleshores, la creativitat és una força alliberadora d'aquest solatge que és el mateix que dona lloc a les psicosis i a les neurosis i també a les malalties psicossomàtiques.

Documentació tractada:

Delacampagne, C. "psiquiatria y opresión". Destino, 1979

Publicacions, llibres i revistes

Muntaner, D. "Biología del arte y de la creatividad" SDM. 1991

Coussins, N. "Principios de autocuración", "Anatomía de una enfermedad", "La voluntad de guérir"

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Secretària Executiva del Fòrum Interacional de Creativitat (FIC)

Periodista científica especialitzada en articles mèdics. amb diversos llibres publicats de medicina divulgadora.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Les vies d'implantació dels mitjans abans descrits, serien:

- 1- Formació dels professionals de la salut en la visió holística del ésser humà.
- 2- Tallers d'expressió de la creativitat i l'humor.

Medidas para introducir las psicologías humanistas e integradoras en las facultades de psicología

Ramón Rosal Cortes

Redacció: Ramón Rosal Cortes
Fòrum temàtic Salut

Fòrum transversal Valors

Resum

Dada la comprobada falta de respeto al pluralismo de corrientes psicoterapéuticas en la gran mayoría de Facultades de Psicología de nuestro país y con la finalidad de situarse en este punto en la línea de la gran mayoría de países europeos y americanos y algunos asiáticos, se proponen unas vías para concienciar sobre este problema y para ayudar a su gradual superación a través de potenciar los enfoques metodológicamente integradores.

Diagnòstic

Es un hecho comprobado que en las Facultades de Psicología catalanas -al igual que en la casi totalidad de las españolas- no se ha respetado, en general, el pluralismo de corrientes psicoterapéuticas. Hasta los años setenta se dió un notable monopolio de las escuelas del paradigma conductista, y posteriormente ha pasado al cognitivo.

Entre las corrientes que se han encontrado con más dificultades de ser contempladas con respeto se encuentran todas las vinculadas al Movimiento de la Psicología Humanista.

Esta situación es muy diferente a la de países como Estados Unidos, mayoría de los latinoamericanos, Inglaterra, Alemania, Holanda, Bélgica, Francia, Italia, India, etc., donde no se ha producido normalmente este monopolio, se han podido defender con normalidad tesis doctorales sobre psicoterapias humanistas, y éstas gozan de una notable difusión social. Asimismo están en crecimiento los enfoques metodológicamente integradores, en la línea que siempre predominó en las psicoterapias humanistas.

Con ello -al igual que ha ocurrido con las Medicinas alternativas- se han dado más peligros de versiones deficientes de las nuevas terapias, al darse de todas formas, una demanda importante por parte de clientes de terapia.

Este mismo hecho -aunque mi información es aquí menor- se ha producido en las Escuelas Universitarias de Psiquiatría, donde aparte de los tratamientos farmacológicos, los procedimientos psicológicos que se explican son únicamente los conductistas o cognitivos.

Objectius

Contribuir a que se logre impartir el respeto al pluralismo y los enfoques metodológicamente integradores en la formación psicoterapéutica que se ofrece en las Facultades.

Conseguir que haya igualdad de oportunidades para presentar una tesis doctoral sobre cualquiera de los modelos terapéuticos humanistas o integradores que sobre otras corrientes.

Mitjans i/o instruments.

Dos instrumentos se preveen como fundamentales para avanzar hacia una formación universitaria pluralista en el campo de la psicología:

a) Introducción. en un primer momento, de Cursos de postgrado sobre las distintas corrientes de psicología humanista e integradora en todas las facultades de psicología, para que en un primer momento los licenciados que estén interesados en proseguir su formación con esta orientación puedan hacerlo

b) Introducción, en un segundo momento, de Asignaturas Optativas sobre las distintas corrientes de psicología humanista e integradora en todas las facultades de psicología a nivel de licenciatura para que desde un primer momento todo estudiante interesado en estas orientaciones, pueda acceder a una formación de calidad en la Facultad de Psicología, sin necesidad de irse al extranjero o a centros privados.

Documentació tractada:

La fuente principal de información sobre este problema es la experiencia personal -y de otros compañeros vinculados a psicoterapias humanistas- tras veinte años de contribuir a la introducción de este movimiento en nuestro país, y habiendo tenido que aplazar unos veinte años la presentación y defensa de una tesis doctoral en esta línea terapéutica.

En cuanto a publicaciones, citaré sólo cuatro artículos:

ROSAL, R. (1982). El Movimiento de la Psicología Humanista y su relación con la psicología científica. *Revista de Psiquiatría y Psicología Humanista*, 1, 121-129.

ROSAL, R. y GIMENO-BAYÓN, A. (1988). Psicoterapia de orientación holista. Integración de procedimientos corporales, emocionales y cognitivos. En J.L. CIFUENTES FERNÁNDEZ (Ed.) *Psicoterapias dinámicas: modelos de aplicación* (pp. 67-89). Salamanca: Universidad y Fundación Cencillo de Pineda.

ROSAL, R. (1992). El poder terapéutico de las imágenes. *Revista de Psicoterapia*, 10, 101-128.

GIMENO-BAYÓN, A. (1986). Situación actual de la Psicología Humanista: panorama, asociaciones, publicaciones y congresos. *Anuario de Psicología (Universidad de Barcelona)* 34, 105-123.

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Ramón Rosal Cortés (Barcelona, 1932). Licenciado y Doctor en Psicología. Licenciado en Filosofía. A partir de 1972 se implica en el Movimiento de la Psicología Humanista y en su introducción en nuestro país y funda -junto con Ana Gimeno-Bayón- el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como co-director, psicoterapeuta y profesor de formación de postgrado.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Para facilitar la implantación de las medidas propuestas sería necesario:

- Facilitar la publicación de artículos que informen sobre este problema y sus consecuencias empobrecedoras.
- Enviar a las autoridades académicas algún informe sobre este hecho, entendido como obstáculo a la libertad de pensamiento, y elogiar las excepciones cuando este hecho no se produce, p.e. en la Universitat Ramon Llull, en la que consta el compromiso de un claro respeto al pluralismo psicoterapéutico, el reconocimiento del carácter pluriparadigmático de la ciencia psicológica, y un predominio de los enfoques metodológicamente integradores

Programa de formación psicológica para los médicos y otros profesionales de la relación de ayuda

Ramón Rosal Cortes

Redacció: Ramón Rosal Cortes
Fòrum temàtic Salut

Fòrum transversal Valors

Resum

Dada la escasísima formación psicológica que reciben los estudiantes de Medicina y la que posteriormente adquieren la mayoría de los médicos, especialmente respecto a las actitudes y cualidades que facilitan una buena relación terapéutica, y a la importancia de los procesos psicológicos relacionados con el hemisferio cerebral derecho (empatía respecto a las emociones del paciente, pensamiento intuitivo, fantasía, visión de síntesis, etc.); y dados los efectos deshumanizadores que provoca este hecho en la práctica profesional, con la finalidad de ayudar a adquirir y perfeccionar estos conocimientos y actitudes a los médicos y otros profesionales de la salud, se propone contribuir a introducir nuevos programas en la carrera o cursos de postgrado, y publicar artículos en los medios de comunicación social que ayuden a la superación de estas deficiencias

Diagnòstic

Resulta inquietante el comprobar el elevado porcentaje de médicos que descuidan notablemente poner atención en ejercitar actitudes y cualidades que faciliten una buena comunicación con el paciente al que atienden. Este descuido grave se relaciona con la ausencia de una adecuada formación psicológica que contribuya a humanizar el ejercicio de la profesión médica.

La inmensa mayoría de los médicos no han aprendido -ni se han planteado la conveniencia de hacerlo- cómo mejorar y cuidar, en la relación terapéutica, p.e., la forma de mirar, la escucha empática, las palabras a emplear, el tono de voz, los silencios, el contacto manual. Asimismo da la impresión de que desconocen la incidencia de los procesos emocionales y de la actividad imaginaria en el estado del organismo, sus patologías y sus procesos de recuperación.

Perdura -quizá desde la influencia del dualismo antropológico de Descartes en el siglo XVII - una pérdida de la visión holista del ser humano, y un predominio de la visión mecanicista, tratándose al enfermo únicamente como una máquina en la que hay que arreglar o reponer de vez en cuando algunas piezas o mecanismos.

Objectius

- Que los estudiantes de Medicina, los médicos y otros profesionales de la relación de ayuda reciban información sobre la importancia de procesos psicológicos como los emocionales, los imaginarios, y el pensamiento intuitivo en el proceso de los cambios terapéuticos.
- Que aprendan a perfeccionar las cualidades de la comunicación verbal, y aún más la no verbal, para el logro de una intervención terapéutica más potente.
- Que superen los enfoques reduccionistas y mecanicista y contemplen al paciente desde una visión holista y sistémica.

Mitjans i/o instruments.

Introducción de la formación psicológica sobre los temas indicados, en la carrera de Medicina, y otras de relación de ayuda, y en los cursos de postgrado.

Se deberían aprovechar, por ejemplo, las relevantes aportaciones respecto a la relación terapéutica, de Carl Rogers, Robert Carkhuff, Gerard Egan, Eric Berne, y entre los médicos españoles, las de Pedro Laín Entralgo.

Asimismo, respecto a la importancia de los procesos emocionales, entre otros muchos, las aportaciones de Leslie S. Greenberg, las escuelas de la Psicoterapia Gestalt y el Análisis Transaccional, y los modelos de Psicoterapias con las imágenes y fantasía, y los modelos psicocorporales.

Documentació tractada:

La fuente principal de información es la actividad psicoterapéutica y didáctica e investigadora realizada los últimos 17 años en el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista. Respecto a libros, selecciono los siguientes (por orden alfabético):

- GREENBERG, S.L. y SAFRAN, J.D. (1987). Emotion in psychotherapy. London: The Guilford Press.
GREENBERG, S.L., RICE, L.N. y ELLIOT, R. (1996). Facilitando el cambio emocional. México: Paidós.

LAÍN ENTRALGO, P. (1983). La relación médico-enfermo. Madrid: Alianza.
LAÍN ENTRALGO, P. (1985). Antropología médica. Barcelona: Salvat.
LAÍN ENTRALGO, P. (1987). La curación por la palabra en la antigüedad clásica. Barcelona: Anthropos.
ROSAL, R. y GIMENO-BAYÓN, A. (1995). Manual de Psicoterapia Integradora Humanista. Barcelona: Instituto Erich Fromm (No publicado).
ROSAL, R. (1996). Efectividad de la actividad imaginaria en los cambios creativos del proceso psicoterapéutico. Barcelona: Instituto Erich Fromm (No publicado).
SIMONTON, S.M. y O.C., y CREIGHTON, J.L. (1992). Recuperar la salud. Los Libros del Comienzo.

Biografía i altres dades de l'autor-autora:

Ramón Rosal Cortés (Barcelona, 1932). Licenciado y Doctor en Psicología. Licenciado en Filosofía. A partir de 1972 se implica en el Movimiento de la Psicología Humanista y en su introducción en nuestro país y funda -junto con Ana Gimeno-Bayón- el Instituto Erich Fromm de Psicología Humanista de Barcelona, donde ejerce como co-director, psicoterapeuta y profesor de formación de postgrado.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Afin de sensibilizar sobre las consecuencias deshumanizadoras de este hecho, se debería llevar a cabo una campaña de artículos en periódicos y revistas, tanto especializadas, como de divulgación.

Propuestas médicas y sanitarias para una sanidad más humana y ecológica

Eneko Landaburu

Redacció: Carme Tarrida
Fòrum temàtic Salut

Fòrum transversal Valors

Resum

La actual medicina desprecia la sabiduría de nuestro cuerpo y desconfía de su capacidad autocurativa. nos propone como principal modo de restablecer la salud el uso de sustancias farmacológicas cuya industria es una fuente importante de contaminación planetaria, reprime los síntomas y deja intocables las causas que los producen, explica las enfermedades como si las condiciones adversas en que vivimos no tuvieran nada que ver con nuestras dolencias, favorece la dependencia de las personas con el sistema sanitario al no promover la capacidad de pensar y decidir por su cuenta.

Conseguir una salud y un sistema sanitario mas humano y ecológico es el objetivo principal de la propuesta. Para ello propone medidas que permitan ampliar el concepto de salud, como profundizar en el sentido del síntoma, considerar la sabiduría del cuerpo, aprovechar e enorme potencial curativo de la solidaridad y promover teorías que denuncien todos los factores que nos hacen enfermar.

También propone cambios en el sistema sanitario como medidas para suprimir factores de riesgo y médicos que sean compañeros de fatigas con las personas enfermas, que aprendan de sus pacientes y de los otros compañeros

Diagnòstic

1. La actual asistencia médica reprime síntomas dejando intocables las causas que los producen, favoreciendo las recaídas y cronificaciones. Percibe al enfermo aislado de su entorno y trata las partes de su cuerpo sin tener en cuenta la totalidad del organismo, por lo que a veces supuestamente arregla un pedazo del cuerpo a costa de dañar otro.

2. La actual medicina desprecia la sabiduría innata de nuestro organismo y desconfía de su capacidad de autocuración. Interviene en el equilibrio corporal con sustancias tóxicas, extrañas al cuerpo, con los consecuentes peligros y efectos secundarios. Nos quiere convencer que todo se soluciona consumiendo remedios milagrosos, acostumbrándonos a las soluciones cómodas e instantáneas, sin cuestionar nuestras creencias y hábitos inadecuados. Por otro lado, la industria farmacológica es una fuente importante de contaminación del Planeta.

3. La actual sociedad educa a los médicos con aires de superioridad, pues les acostumbra a dictar órdenes y a que el paciente les obedezca ciegamente. Los médicos, sin embargo, al ser meros intermediarios de la industria farmacológica, - guardan también distancia con sus pacientes y compiten con otros colegas- se encuentran solos ante una carga demasiado pesada: la salud de otros.

4. Se pretende curar a la gente como si fueran personas sin capacidad de pensar y decidir por su cuenta. Se promueve la confianza ciega en "los que tienen estudios", creando personas dependientes, inseguras i acomplexadas. Se nos hace creer que somos incapaces de tomar la salud en nuestras manos.

5. Vivimos en una sociedad que nos da suficientes motivos para enfermar y volvernos locos. La Medicina se viene usando como un instrumento más para mantener situaciones insanas. Explica las enfermedades como si las condiciones adversas en que vivimos no tuvieran nada que ver con nuestras dolencias, haciéndonos creer que no hace falta cambiar nada y que nuestros males desaparecerán gracias al descubrimiento de maravillosos medicamentos.

6. El hecho de que, ante los problemas de salud, cada uno se las arregle como pueda, hace que estemos a merced del afán de lucro imperante en nuestra sociedad.

Objectius

Conseguir una sanidad y una salud más humana y ecológica.

Mitjans i/o instruments.

Medidas médicas:

1. Adquiriendo una visión más amplia y profunda del síntoma. Verlo como una señal de alarma, un grito de protesta de nuestro cuerpo por un ritmo de vida inadecuado. Ver el cuerpo como una unidad. Reconocer que son varios factores los que nos suelen enfermar, y que los malestares de los individuos muchas veces son el reflejo de la sociedad enferma en que vivimos.

2. Considerando la sabiduría de nuestro cuerpo, que gracias a su instinto de conservación tiende a curarse por sí mismo, si le aseguramos ciertas condiciones y sabemos esperar un tiempo.

3. Promocionando el "conócete a ti mismo/a, cúrate a ti mismo/a".
4. Aprovechar el enorme potencial curativo de la solidaridad y de la ayuda mutua (tan eficaz en enfermedades como el alcoholismo).
5. Promoviendo teorías liberadoras que denuncien todos los factores que nos hacen enfermar y no nos permiten gozar de la vida, que permitan cambios amplios y profundos que alcancen las mentalidades y las estructuras sociales.

Medidas en el Sistema Sanitario:

1. Médicos que sean compañeros de fatigas, que sepan trabajar codo a codo con sus pacientes, que compartan lo que saben y estén dispuestos a aprender de sus pacientes y otros compañeros.
2. Un sistema sanitario financiado totalmente por el gobierno que no solo se reduzca a tratar enfermedades, sino que se adelante a los acontecimientos, suprimiendo factores de riesgo, haciendo prevención y promoviendo la salud.

Documentació tractada:

Landaburu E. "Por una sanidad más humana ecológica". Archipiélago N° 25, p. 71-74. Barcelona, 1.996.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Medidas para lograr una sociedad de la información socialmente justa y ecológicamente sostenible

Joan Majó

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic: Sistemes socials

Fòrum transversal: Valors

Resum

1. La era de la informació planteja el interrogante sobre cómo habrá de enfocarse el impacto sobre:

- El empleo
- El futuro de la democracia
- La educación
- La exclusión

2. En la sociedad digital todavía no está bien definido si el poder estará en manos de:

- el propietario de la red de telecomunicaciones
- el propietario de los contenidos que circulan por ella

3. Es necesario plantearse:

- Modificar el modelo de crecimiento con agotamiento de recursos naturales y producción de residuos.
- Facilitar la implantación de la nueva sociedad de la información. Evitar el desperdicio de que la competencia de servicios implique que cada operador deba construir su propia infraestructura.
- Evitar la concentración de propiedad de las redes y de los derechos sobre la información que se distribuye. Pero especialmente evitar la concentración de ambos aspectos en unas mismas manos.
- Los riesgos ecológicos imponen las tecnologías de la información para un desarrollo con incrementos de consumo de bienes inmateriales.

4. Hay que modificar los planteamientos de la sociedad industrial para evitar el riesgo de no aprovechar los beneficios de la sociedad de la información, replanteando los sistemas de telecomunicaciones.

6. Son necesarios controles públicos que impidan la exclusión de los usuarios de menos ingresos y de aquellos cuya radicación haga no rentable extender las infraestructuras necesarias de telecomunicaciones.

Diagnòstic

1. La implantación de la era de la información plantea el interrogante sobre cómo habrá de enfocarse el impacto de la misma sobre cuatro fenómenos sociales

- a. El empleo
- b. El futuro de la democracia
- c. La educación
- d. La exclusión

2. La difusión de las tecnologías de la información está mejorando extraordinariamente los sistemas productivos. Estas tecnologías experimentarán una fuerte aceleración en los próximos años.

3. Una de las grandes esperanzas sobre el futuro digital es el crecimiento económico a partir de nuevos productos y servicios. El bienestar dependerá del reparto equitativo de sus beneficios.

4. La sociedad de la información generará una nueva forma de relación con nuestro entorno, ya que mejorará:

- a. la asistencia sanitaria,
- b. la relación con la administración pública
- c. la formación educativa.

5. Desde hace dos décadas el desarrollo económico es lento y dificultoso por:

- a. el agotamiento de recursos naturales,
- b. la dificultad de reciclaje de residuos industriales
- c. el coste de regeneración de los espacios contaminados.

6. No es exagerado prever que dentro de 30 años el nivel de desarrollo que actualmente conocen los 800 millones de personas del mundo desarrollado sea compartido por más de 1.500 millones. Los límites ecológicos del planeta no lo resistirán.

7. Puede ocurrir, (y éste es un peligro real), que la sociedad no sea capaz de aprovechar beneficiosamente las posibilidades de las nuevas tecnologías.

8. Tras la desaparición de los monopolios nacionales estatales, se están formando oligopolios multinacionales a partir de la constitución de grandes grupos económicos europeos en el sector de la telefonía y la televisión, con posible extensión a otros sectores.

9. En la sociedad digital todavía no está bien definido en qué manos estará el poder, (en la sociedad feudal estuvo en los propietarios de la tierra y en la industrial en los dueños de los medios de producción). Sólo caben dos posibilidades, el poder puede pertenecer:

- a. al propietario de la red de telecomunicaciones (compañías telefónicas y de televisión, propietarios de satélites)
- b. al propietario de los contenidos que circulan por ella (por ejemplo, derechos de autor sobre el software para internet).

Objectius

1. Acabar con la relación directa entre mayor crecimiento, mayor consumo de recursos naturales y mayor producción de residuos.
2. Despejar el camino para facilitar el proceso de implantación de la nueva sociedad de la información. Evitar el desperdicio de que la competencia de servicios implique que cada operador deba construir su propia infraestructura.
3. Evitar la concentración de propiedad de las redes y de los derechos sobre la información que se distribuye. Pero especialmente evitar la concentración de ambos aspectos en unas mismas manos.

Mitjans i/o instruments.

Documentació tractada:

JOAN MAJÓ, Chips, Cables y Poder, Planeta, Barcelona, 1997. Cap. 7

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Joan Majó és enginyer industrial i ha cursat estudis de ciències polítiques. Reinstaurada la democràcia va ser alcalde de la seva ciutat natal, Mataró. Va ser ministre d'Indústria al anys vuitanta, època de la reconversió industrial, del Pla Electrònic i de l'ingrés d'Espanya a la Comunitat Europea, com a conseller responsable de l'Àrea de les indústries de la informació i teleco-municacions, participant en l'elaboració del Llibre Blanc del president Delors; així com a l'Informe Bangemann.

Actualment presideix el grup de treball de l'Information Society Forum (Brusel.les), és conseller de l'European Institute for the Media (Düsseldorf) i president de Visión 1250. Presideix també el Consell Empresarial de l'Institut català de Tecnologia.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Esta propuesta es complementaria de LA NUEVA DEMOCRACIA EN LA SOCIEDAD DE LA INFORMACION, basada en el Cap. 11 de la misma obra de Joan Majó.

Modelo Orgánico de Sociedad

Christian Jiménez Moreno

Redaccló: Christian Jiménez Moreno

Forum temàtic Sistemes socials

Fòrum transversal Valors

Resum

Este modelo no es mas que extrapolación entre el modelo funcional de los organismos multicelulares y la sociedad compuesta de individuos, extrayendo de esta similitud los puntos significativos para incorporarlos a un modelo de sociedad futura. De esta homología, podemos absorber, por ej. la necesidad de que se estudie, la constitución con sus derechos y deberes a temprana edad (o que se posea una copia de esta), pues en el organismo vivo el elemento que determina las funciones y características de las células, es el ADN, del cual todas las células tienen una copia. Otro ejemplo menos simplista, es como resuelve el cerebro los problemas de toma de decisión, en este caso y gracias a modelos de redes neuronales, se comprende que dos de los factores esenciales son el nº de conexiones de la neurona y el "peso" o importancia de esta, que se ve reforzado mediante la técnica de prueba y acierto. En esta propuesta no obstante el modelo orgánico hace las veces de estructura de ideas, mas que promulgadora de nuevas, sin embargo sigue cumpliendo la principal condición en que se sustenta, y la cual plantea; la funcionalidad de los elementos constituyentes de la sociedad.

Diagnòstic

Son muchos los problemas actuales de la sociedad y las posibles soluciones positivas a realizar, es por ello que expongo esta proposición "El Modelo Orgánico", que aunque de forma general parezca mostrar un modelo utópico o inviables, queda avalado por dos razones:

1º La certeza y viabilidad de algunas de los puntos e ideas base expresados. No he desarrollado completamente estos puntos, pues supondría un alargamiento de la propuesta. Un desarrollo posterior de estos puntos se realizara en el dialogo de esta propuesta, viendo la viabilidad y concordancia con otras propuestas de este foro.

2º El reto y la simulación de este modelo, pues intento aunar múltiples ideas de muy diversa índole, articuladas por el modelo orgánico. Además pretende ser una simulación, que dislumbre las posibles inconcordancias en la realización de grupos de propuestas innovadoras, siendo de hecho algunos de los puntos expuestos articulaciones para una mejor adecuación del modelo.

Objectius

Enumerare los puntos significativos de la propuesta hacia una nueva sociedad.

Sociedad

Control de las bipolarizaciones extremas aunando para objetivos comunes sin que ello suponga un desequilibrio entre la Diversidad-Orden de objetivos o modelos.

- Mediante el desarrollo de estrategias cooperativas (no confundir con modelos cooperativos) y potenciando estas desde los sectores sociales y órganos de gobierno, se obtiene este control sobre las bipolarizaciones; que es un paso lógico, cuando se comprende la gran interacción e interdependencia de todos los constituyentes de la sociedad. El sistema orgánico es equilibrado poseyendo una tendencia hacia los polos "positivos" que le posibilita desarrollarse sin caer en el estancamiento, así mismo es coordinado para obtener los objetivos propuestos, sin derivar en las diferencias extremas que son causante de los grandes o radicales cambios.

Desaparece el concepto de propiedad privada como tal, el estado gestiona en modalidad de préstamo la tierra a los distintos sectores. Solo puede hacerse acreedor de la tierra comunidades o agrupaciones de individuos, y organismos

- El estado para la consecución de este objetivo, absorbe paulatinamente la tierra en manos privadas o la intercambia por la nueva en préstamo. La legislación delimita la posibilidad de que esta tierra este en manos privadas. La tierra es un bien escaso, y además el individuo por separado no posee la suficiente continuidad, para apropiarse con pleno derecho de ella, así que son las agrupaciones las únicas que pueden acceder a la territorialidad.

Se establecen seis sectores dependiendo de la funcionalidad de la tierra; Reserva Natural, Zona Metropolitana, Explotación-Reciclaje, Industria-servicios, Campus de Investigación, e Infraestructura Estatal. Estos sectores son las agrupaciones básicas que constituyen la sociedad, dentro de estas cabe la posibilidad de realizar subagrupaciones mas específicas.

Reserva Natural

Creación de reservas naturales, donde coexista población con el ecosistema, bajo un modelo de explotación no intensiva y de cultivo cíclico. Es el estado es el encargado de otorgar la tierra a los que así decidan integrarse

dentro de las reservas y de facilitarle en lo posible la construcción de vivienda o alojamiento, así mismo el estado reabsorbe la posible vacante dejada en la zona metropolitana.

- Mediante un estudio y las consideraciones sobre los usos pasados de la tierra se establece la pertenencia o la inclusión de esta en cada uno de seis sectores. Se mantiene un tejido productivo, basado en el automantenimiento natural, a su vez se crea una región alternativa donde los derechos (servicios a los que se pueden acceder) y deberes disminuye comparativamente con respecto la zona metropolitana.

Zona Metropolitana

Esta se reestructura para alcanzar una densidad optima fuera de las masificaciones actuales. Modelo de metrópolis estratificada en dos niveles; línea de transporte, abastecimiento y servicios, conjuntado con el nivel superior de comunicaciones, servicios sociales y de bienestar, edificios multifamiliares (de 2 a 6 unidades familiares), implantación de domotica para la gestion-control, edificación con materiales no agresivos, y autonomía energética de las viviendas. Se promociona el uso de las plantas bajas de los edificios para servicios y Pymes, así como se limita la altura edificable de estos (para un buen uso de la energía solar).

- Estas nuevas metrópolis implantadas en el exterior de las ciudades absorben paulatinamente a estas, para cumplir los objetivos básicos densidad optima, aprovechamiento de la energía solar, integración, descentralización y autonomía. Con la densidad optima, el tejido metropolitano escapa de los posibles getos sociales así como de la sobreexplotación de este. La zona metropolitana pasa de ser simple residencia para trabajo o estudio, a una zona donde es posible convivir, vivir y desarrollarse. La autocentralización progresiva de la zona metropolitana a medida que esta crece y su capacidad de autosustentación la hacen menos dependiente de posibles centralizaciones de recursos, o de decisión.

Creación del biosistema metropolitano integrado, con la introducción de especies para el automantenimiento de este sin que esto produzca una gran interferencia del desarrollo normal de la metrópolis.

- Con la desaparición paulatina de carreteras (ver punto 2º de Infraestructuras), se crean avenidas o corredores verdes, con zonas peatonales, en el interior de la metrópolis, y un mejor aprovechamiento del interior de las manzanas. Si recuperamos la naturaleza porque nos es necesario, sin llegar a integrarnos en ella, intentaremos algo inútil o con coste elevado.

Explotación-Reciclaje

Se diferencian tres líneas de actuación:

Reciclaje Residual y Recuperación de las fuentes de recursos: Recuperación de las zonas sobreexplotadas y/o abandonadas, recuperación de ríos y acuíferos, reforestación, eliminación de la emisión residual en el sector industrial.

Energías Renovables y Recuperación de Productos: Estudio, Fomento e Inversión de las Energías Renovables (Solar, Eólica, Térmica, Cogeneración), eliminación paulatina del mercado de los materiales sin opción a biodegradarse o a reciclarse, desarrollo de los hidrocultivos como medio productivo de reciclaje.

Explotación de Recursos no intensiva y Paros biológicos o Ciclicidad: No a la sobreexplotación agrícola con abonos nitrogenados, fertilizantes químicos si los recursos lo permiten. Si la demanda y la capacidad de la tierra así lo indican se podría realizar explotación intensiva, mediante invernaderos, ya que estos no tienen porque intervenir en la capacidad regeneradora de la tierra. No es simplemente la recuperación del entorno el objetivo que se persigue, sino también la sustentación y sostenibilidad de todo el sistema.

Legislación penalizadora de toda clase de contaminación (Sonora, Luminica, etc.). En la medida en que cualquier clase de contaminación supone una mala gestión de los recursos o despilfarro; esta debe ser evitada.

Industria-Servicios

El sector industrial o de servicios no obtiene beneficios económicos, obtiene reinversiones o beneficios productivos, pues la industria tiende a adoptar la modalidad fundacional.

- Se formara un órgano estatal regulador de la eficacia del sector productivo, siendo este el encargado, de determinar la viabilidad de la empresa, si la demanda no es proporcional a la oferta, o si existe una crisis continuada de ese sector, siempre mediante la evaluación mediante unos planes de previsión de oferta. Además este se encargaría de redirigir parte de los impuestos industriales hacia mejoras en la calidad de trabajo y I+D asegurando se así, la calidad y el avance tecnológico. La funcionalidad de tejido industrial o productivo es la de cubrir las necesidades del órgano en el cual se sitúa; sin producir excedente, beneficios que pueden redirigirse hacia objetivos arbitrarios, ni dirigir al órgano hacia una escalada de consumo de estos productos de necesidad y finalidad dudosa.

Adecuación de la producción a la demanda, mayor libertad horaria del trabajador, sin perjuicio de la producción. Reducción de la jornada laboral (o tiempo de permanencia en la empresa) mediante convenio entre patronal y sindicatos. Esta reducción se vería favorecida a su vez por la automatización y el teletrabajo (ver punto 4º y 5º de Industria). Para que el trabajo se asuma como un bien, el trabajador debe poseer libertad de elección profesional así como remuneración acorde.

Así como desaparecen los excedentes de producción (ver punto 3º de Explotación), aumenta la calidad y se promociona los bienes de larga duración. Se extiende la modalidad de leasing, para aquellos productos tecnológicos o de rápida renovación.

- Redirigir el mercado industrial de una política cuantitativa, hacia una cualitativa. En un mercado mas estabilizado y con planes de previsión, desaparecería los temores a un perdida de mercado por falta de stocks.

Mecanización y automatización de los trabajos penosos, repetitivos o duros y creándose a su vez puesto de supervisión o control de este trabajo; mayor seguridad laboral.

- Mediante las inversiones en I+D se tecnifica y mecaniza el trabajo.

Desarrollo de las posibilidades del teletrabajo, por su economización de transporte y tiempo.

Aumenta los puestos derivados de los servicios a los individuos o a la sociedad (animadores sociales, terapeutas, etc.)

- Esta opción surge de manera "espontanea" al aumentar el tiempo disponible o de ocio, y con la potenciación del sector servicios. El trabajo que puedan realizar las maquinas se mecaniza, ahora bien también se potencia el trabajo humano para servir a la sociedad.

Para conseguir una sostebinilidad del mercado laboral sociedad es necesario la incorporación plena de la mujer al mercado laboral

- Antes por eso devén desaparecer las discriminaciones o diferencias que se realizan en la formación de nuevas generaciones, y re-formar las actuales (ver punto 1º de Educación).

Redireccionamiento de la juventud en edad de trabajar hacia las demandas de los sectores económicos sin que ello suponga estorbo para su desarrollo.

- Mejor orientación y desarrollo de las expectativas de trabajo, en los centros de estudio. Mediante la previsión se puede gestionar mejor.

El sector bancario privado desaparece como tal, adquiriendo sus funciones un banco central. Este se hace cargo de las peticiones de préstamo e inversión industrial, con intereses blandos, desaparecen los mercados bursátiles, las acciones, fondos de inversión, etc.. Las industrias que no hacen frente al préstamo son absorbidas por el estado y luego revendidas, desmanteladas o resituadas. El banco central absorbe progresivamente los bancos privados, se limita la función de bancos extranjeros a dar cobertura a sus clientes. Se elimina la especulación sobre lo que no es un bien, sino un medio de trueque de bienes

El sector industrial goza de libre mercado competitivo ateniéndose a leyes de monopolio industrial, competencia desleal, no impacto ambiental, copyrights etc. Las demandas del estado están cubiertas por el sector industrial del país, en libre exposición de ofertas. El estado es capaz de emitir "acciones" inversionista, y así crear una vía paralela a la de prestamos industriales.

Campus de Investigación

El sector Científico-Técnico asume las capacidades de progreso constructivo y autocritico de la sociedad, para ello cuenta con las inversiones del sector industria-servicio en investigación (mejora de productos, servicios y nuevos materiales) y con grupos becados de investigación fomentados por el estado.

- Las necesidades tecnológicas y de previsión del estado quedan cubiertas por estos grupo de investigación; a los programas en libre exposición de ofertas y con un periodo delimitado para su desarrollo podrán adscribirse todos aquellos individuos que cumplan los requisitos. Los programas se desarrollaran en macro centros universitarios-investigacionales y en los que los investigadores recibirán alojamiento, manutención, equipo, y una remuneración acorde. La sociedad disminuye la producción de productos manufacturados y aumenta la de tecnológicos.

Reconocimiento de las limitaciones que implica la continuada especificación de las disciplinas científicas y progresiva tendencia a crear materias interdisciplinarias y globales.

- Dialogo y posterior reestructuración de las disciplinas científicas.

Se desarrolla e implanta un juramento socio-científico similar al Hipocratico del sector medico. Su fuente la experiencia y el conocimiento, sus fines el desarrollo y la comprensión, su justificación la utilidad y las posibilidades.

Infraestructura Estatal

Las infraestructuras de energía y comunicaciones tienden a reducirse y ser tecnológicamente mas avanzadas, autónomas y mecanizadas.

- Desmantelamiento de las centrales de Fisión nuclear y desarrollo de la tecnología para lo obtención de energía mediante la Fusión. Estudio para la mejora y reducción de los acumuladores de energía. Gracias a los avances tecnológicos, se recupera tierra antes ocupada por grandes infraestructura, el impacto ambiental se minimiza, y su manutención se reduce.

Se desarrollan alternativas al transito por carretera; metro, bicicleta, monorail aéreo o tren.

- Se limita el transito por la zona metropolitana a vehículos de tracción eléctrica o mecánica. Para mantener un transporte optimo estas infraestructuras adoptan una disposición arborescente a escala general y reticulado a escala especifica.

Dentro de las fuerzas se selecciona miembros para formar unidades de "asuntos internos", y así prevenir la anticorupcion de los mismos organismos de control. Al igual que en el sistema innunitario, el principal factor

para posibilitar un buen desarrollo de las fuerzas de seguridad consiste en reconocer o identificar la anomalía. (Ve punto 3º de Administración)

Legislación

Legislación y espacio social exento de discriminaciones tanto positivas como negativas, basado en la igualdad de oportunidades, y no en la homogeneización de los individuos.

- Un análisis correcto de la legislación conllevaría descartar estas situaciones, ahora bien con la liberación progresiva de oportunidades o acciones también la sociedad tiene que asumir más las responsabilidades de sus actos.

Reconocimiento y valoración equitativa de recursos y derechos sociales como bienes comunales. El mal uso de los derechos al igual que los recursos se debe penalizar con la pérdida parcial o total de estos.

Se compenetra la función de los jueces en la aplicación "ciega" de la leyes, con las aportaciones o veredicto de un jurado popular.

"Liberalización de las drogas"; Al igual que otros sectores cerrados (ver punto 1º de Economía), la única forma efectiva de hacerle frente es que deje ser un mercado cerrado, para que así tanto el estado como la sociedad puedan controlarlo.

- Esto supondría indudablemente una reevaluación y diálogo sobre las drogas psicoactivas blandas y duras, causas de su uso, repercusiones, etc.

Política Exterior e interna

Política exterior y global basada en el equilibrio Solidaridad-Libertad, modelo Federativo, establecimiento de un fondo común equitativo. Intervención directa mediante Ong's o indirecta para solventar la deuda histórica, y sostenibilidad de los países en vías de desarrollo.

- Referéndum para el establecimiento del modelo federativo (o de regiones) y paralelamente apertura a la integración de este modelo dentro de esquema o modelos más globales. Mediante el fondo común se solventa la dicotomía entre la solidaridad con otros territorios soberanos más deprimidos y la libertad de desarrollo del propio territorio. Además y en la medida de lo posible se reconocerá y solventará los abusos o controles realizados sobre países en vías de desarrollo.

Política Económica

Integración paulatina y toma de control por parte de estado y sociedad de los sectores económicos, denominados como manipuladores o alineadores (monopolios inmobiliarios, especuladores financieros, multinacionales, mafias delictivas, sectas hermetistas, etc.)

- Los pasos graduales para esta "absorción" de sectores cerrados son los mismos, y se basan en: 1º Información, Comparación y reconocimiento de repercusiones, 2º Prevención y previsión ante los estados que tiendan a crear esa situación, 3º Recuperación y rehabilitación de los recursos humanos, económicos, etc contenidos en estas bolsas de control. Desaparición de los mercados cerrados o bolsas de poder.

Promocionar las estructuras o jerarquías pequeñas y trabajando de modo cooperativo en paralelo, y no las macroestructuras centralizadas.

- Fomento de las Pymes, y mayor control sobre la expansión e intervención de multinacionales. Eliminación de los problemas jerárquicos, mayor dinámica, sin pérdida de potencialidades sino con nuevas potencialidades o posibilidades derivadas de la cooperación en paralelo.

Incorporación en la moneda única, creación de la moneda electrónica. La moneda o el dinero pierde la posibilidad de producir más dinero (la moneda solo produce bienes), se restablece la propiedad de la moneda como facilitador en el intercambio o trueque de productos y servicios.

- Consecución de la integración económica europea, pero sin descuidar el desarrollar los factores sociales de tal integración. Además no basarse simplemente en lo que presumiblemente es un primer paso integración, dando la posibilidad de que se adhirieran más países.

P.I.B adecuado a la tasa de crecimiento sin creación de excedente e integración de las demandas Científico-Tecnológicas como incrementador del P.I.B. Si los excedentes productivos no pueden ser regulados, son vendidos a terceros países.

- Limitación de los excedentes de recursos propios y penalización sobre los manufacturados. Esto podría inducir a pensar que la balanza de pagos con el exterior se desequilibre al disminuir las exportaciones, sin embargo lo que se pretende es eliminar la sobreexplotación de los recursos propios, no la sobreproducción, y en cuanto a los productos manufacturados en cuanto que con los adecuados recursos y tecnología se pueden fabricar en el propio país y existe una gran demanda por parte del estado, al cumplimentar estos múltiples servicios a la sociedad, no debería producir un "estrangulamiento" de estos.

- División de impuestos equitativa entre reinversiones comunitarias no localistas e inversiones privadas que garanticen una mayor autonomía y desarrollo al individuo. Un equilibrio entre los costes de servicios que desarrolla el estado, y la autonomía económica del individuo para desarrollar sus expectativas en la sociedad.

Prestaciones Sociales

El estado cubre los sectores de transporte (comunitario), energía (autonomía energética), comunicaciones

(internas), vivienda (prestamo), sanidad, trabajo, educación, pensiones, cultura y fuerzas de seguridad, quedando en manos del sector privado la industria, alimentación, transporte industrial, ocio y servicios secundarios. Con una fuerte inversión inicial en la autonomía de los servicios, los coste que soporta el estado posteriormente se reducen al mantenimiento y control de estos.

A la edad de jubilación laboral se podrá acceder por jubilación anticipada y postergar mediante unos exámenes físico-psíquicos de periodicidad anual. Aprovechamiento de todo el potencial de la población activa.

Integración Social

Desaparición paulatina de las penitenciarías, desplazadas por programas de tratamiento e inserción social, trabajos a la comunidad, penas de aislamiento completo o exilio. El mismo órgano encargado de la inserción social tratara mediante un programa de seguimiento especial, los permisos de residencia de los inmigrantes.

Los individuos en situación de paro continuado se adecuaran a unos planes de formación laboral teórico-prácticos en modalidad de aprendizaje y remunerados, en lugar de percibir la ayuda del paro. Reactivación y seguimiento de la población activa.

Administración y Gobierno

Transparencia informacional del estado; mediante un canal informacional (Internet) el ciudadano podrá conocer todos los proyectos e inversiones llevados a cabo. Burocracia y administración informatizada y automatizada, existiendo siempre una copia de tal información en formato no electrónico, y creándose una línea paralela que mediante mecanismo no eléctricos posibilite desempeñar las funciones soportada por la red, en caso de colapso de esta.

Se vislumbran tres líneas para la toma de decisiones, a nivel estatal:

- La regulación automatizada de determinados valores óptimos de la sociedad (siempre bajo supervisión humana), mediante el modelo de referencia o relación y no de valores concretos. Se adecuan a este plan todos aquellos aspectos o factores básicos para mantener el equilibrio en la sociedad-
- Informatización de los procesos de decisión o referéndum, mediante la infraestructura de telecomunicaciones (Ver punto 1º de Prestaciones).
- Fomentación de dos factores en los órganos de gobierno; representatividad o nº de contactos y veracidad-funcionalidad de propuestas. Para este segundo punto, existirá un grupo parlamentario de investigación que evaluara, una vez llevadas a cabo, las propuestas o leyes desarrolladas, dando en un plazo adecuado, una valoración y reconocimiento de la valía de tales propuestas a el parlamento.

Creación de la tarjeta única de identificación, necesaria para cualquier transacción y acceso. Posibilidad de incorporar a la tarjeta un seguro de crédito, que haría las veces de tarjeta de crédito y seguro en caso de pérdida, por el pago de una reducida cuota.

Educación

Renovación del sistema educativo aportando los conceptos de; funcionalidad del estudio, aprendizaje pedagógico, desarrollo de la inteligencia emocional (o psicobiológica), análisis funcional y vigencia de los arquetipos sociales, expectativas profesionales, fomentación del deporte cooperativo y no como espectáculo de masas. Integrar materias como estudio de nuevas tecnologías, y estudio de los derechos y deberes constitucionales. No es solo enseñar, también es formar las nuevas generaciones. La acción de la mayoría, el hábito o la costumbre no indican que sea la mejor opción; las nuevas generaciones desarrollarían la capacidad de reflexión y objetividad.

Estudio de viabilidad del Esperanto como lengua secundaria.

Comunicaciones

Un cuerpo especial de las fuerzas de seguridad velara por la libertad, integridad y seguridad (LIS) en la red informacional.

- Formación de este cuerpo, en las nuevas tecnologías de comunicación. No es simplemente un espacio de comunicación, su importancia futura determinara muchos aspectos en las relaciones, intercambio, conocimiento, trabajo, conflictos, etc.

Para prevenir la manipulación o interpretación de la información en los mas media, el estado controla el capital que las constituye, con la intención de eliminar monopolios o influencias determinantes. Concienciación de la sociedad de que los mas.medias, como medio de comunicación puede ser una vía para discursión de los conflictos, toma de responsabilidades, formación conductual y no como un medio de evasión de los mismos.

Fuerzas Armadas

Servicio militar obligatorio-concertado para ambos sexos, de periodicidad anual y con una duración aproximada de 2 días (similar al modelo sueco), integrando contenidos como; defensa personal, supervivencia, primeros auxilios, etc. Se crea un pequeño contingente especial profesionalizado con alta logística bajo mandato de la ONU. Eliminación de inversiones innecesarias, sin menospreciar la formación de la población civil.

Religión

Reconciliación Eclesiástica: Se resitua y analiza el papel de la iglesia y el estado intentando albergar fines comunes. Existe libertad de religión y credo la cual no intervendrá en el libre albedrío o libertad individual y

viceversa.

Mitjans i/o instruments.

Para no crear explicaciones paralelas y eliminar las continuas referencias he integrado los medios o instrumentos dentro de los objetivos diferenciándolos (puntos dentro de las propuestas) cuando así era necesario.

Documentació tractada:

- "Gaia", J. Lovelock, G. Bateson, L. Margulis, H. Atlan, F. Varela, H. Maturana and...Ed. Kairos, BCN 1995
- Tendencias en la teoría general de sistemas" L. Von Bertalanffy, W. Ross Ashby, G. M. Weinberg. Ed Alianza Universidad, Madrid 1987
- El animal social. Elliot Aronson Ed. Alianza Universidad, Madrid 1992
- L' estat del món. Lester R. Brown, Janet Abramovitz y otros Ed. Centre Unesco de Catalunya, BCN 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Taller de reflexió i acció sobre el pensament col·lectiu

Associació L'Era

Redacció:

Fòrum temàtic Sistemes socials

Fòrum transversal Valors

Resum

Els models socials són el reflex de la nostra manera de pensar i veure la realitat. Per tal de canviar la societat els canvis estructurals no són suficients. Cal també un canvi profund en els estructures psicològiques que donen forma a aquesta societat.

La proposta cerca d'una banda la creació d'un nou sistema de valors en base al coneixement i qüestionament de les estructures psicològiques i d'altra introduir en la societat una nova forma de pensar per fer front als reptes dels propers anys.

La proposta consisteix en la creació d'un grup de treball i un taller de diàleg. El grup serà obert i estarà format per les persones interessades en aquesta experiència. El treball es desenvoluparà en dos nivells:

Un nivell intern de reflexió (taller de diàleg) que té per objecte descobrir les contradiccions que es desprenen dels models habituals de pensar.

Un nivell de projecció pública que té per objectiu participar en la dinamització de la societat civil del poble a través de l'organització d'actes oberts.

Diagnòstic

L'organització social i la transformació que l'home fa de la realitat són la materialització de la manera de pensar.

Si volem aprofundir respecte una societat diferent és necessari descobrir aquells aspectes del nostre pensament que donen forma a la societat tal com és.

Cal entendre i modificar la manera d'elaborar els pensaments respecte la por, la necessitat de protecció, l'enveja, etc. Cal repensar les relacions d'autoritat, de dependència psicològica, de competitivitat, d'utilització dels uns respecte els altres, etc.

Plantejar-se el canvi només en el nivell estructural és una ingenuïtat que no ens hauríem de permetre perquè, avui tenim prou experiència històrica per saber que els models d'organització són necessaris però que, no garanteixen per sí sols un resultat social equilibrat.

A partir d'una modificació profunda del nostre pensament que incideixi en la manera de relacionar-nos amb la vida i, amb els demés, podrem creure en la modificació dels models d'organització social.

El problema es troba en nosaltres mateixos. La ment humana ha generat unes estructures psicològiques i culturals que, per una banda, han aportat un coneixement molt útil per facilitar la vida dels homes, però, per altra banda, alguns d'aquests mecanismes psicològics ens encadenen en un món de confusió individual i desequilibris socials.

Objectius

La proposta té dos objectius.

1. Un primer, més immediat, que consisteix en establir un espai de diàleg on s'intercanviïn idees sobre la societat on vivim i s'experimenti en la construcció d'un nou sistema de valors. Aquest nou sistema s'ha de construir a partir del coneixement dels mecanismes psicològics i socials de comportament i a partir del seu qüestionament.

2. El segon objectiu, derivat del primer, consisteix en introduir en el medi social una forma de pensar i d'actuar que representi una petita aproximació als canvis de mentalitat que l'home ha d'experimentar per resoldre els reptes dels propers anys.

Mitjans i/o Instruments.

TALLER DE REFLEXIÓ I ACCIÓ SOBRE EL PENSAMENT COL·LECTIU

Respecte l'anàlisi de les formes de pensament, en una primera etapa, el grup treballarà en els temes següents:

Què creiem que som i què voldríem ser (les imatges d'un mateix).

L'autoritat com a factor d'esterilització de la capacitat d'aprendre.

La utilitat i les limitacions de la ideologia.

Els factors d'oposició i la generació de conflictes (l'individualisme, la família, la nació, la ideologia i la religió)

La por, l'impuls d'auto-protecció, l'aïllament i la mort. La vulnerabilitat com actitud necessària per a viure despert.

Aquesta primera etapa s'enllestirà el mes de gener del 1999 i les reflexions i conclusions es fixaran en un document escrit que servirà per difondre l'experiència del grup.

Les consideracions, les crítiques i les noves aportacions, que puguin fer persones i grups aliens al nostre, ajudaran a millorar la qualitat del treball i ens ajudaran a trobar altres línies de pensament col·lectiu que es plantegin el treball sobre el pensament quotidià com a motor de canvi.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Associació cultural oberta a les persones interessades en intercanviar idees i experiències sobre el poble i la societat on vivim amb un esperit dialogant i creatiu.

Principis ètics:

- en relació a les persones, respecte de llur integritat psicològica i llibertat individual
- en relació a la col·lectivitat, la cohesió social
- en relació al medi ambient, la coexistència respectuosa i equilibrada amb aquest.

Activitats de l'Associació

Es desenvolupen a dos nivells:

- Un nivell de projecció exterior al voltant de la preparació d'actes públics entesos com una aportació a la vida cultural del poble (xerrades, escrits, taules rodones, etc.)
- Un nivell intern de reflexió per descobrir aquelles contradiccions que conformen els models habituals de pensar.

Comentaris i Observacions:

Abanico salarial y trabajo precario: origen de la insolidaridad actual

Jaume Valls Piulats

Redacció: Jaume Valls Piulats
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

La revolución científico-técnica i la globalización de la economía; el desarme ideológico y el pragmatismo de los sindicatos, van incrementado privilegios de los que tienen nómina a costa de las nuevas generaciones que se incorporan al mundo laboral a través de la precariedad y sin protección

Diagnòstic

Es grave que una generación que conquistó la democracia para todos en todos los terrenos de la sociedad española a partir de la utopía y la solidaridad, hoy no se escandalice de que teniendo 3 millones de parados se hagan horas extras, se defiendan aumentos de salarios proporcionales del IPC y no aumentos de salarios lineales que acortan las diferencias de salarios y pensiones,

Objectius

Que las generaciones de jóvenes se rebelen en contra de cómo se negocia su futuro con la máxima: a trabajo igual, salario igual para todas y para todos los sexos y las edades.

Mitjans i/o instruments.

Que en los foros, partidos y sindicatos se diga la que se piensa. Que no nos importe ser la voz discordante. Pensemos que hay mucha gente que piensa lo mismo pero tira la toalla por creer que la batalla está perdida.

Que se hable del reparto del trabajo para todos y que en los sindicatos se hable menos de los convenios de empresa y se estudie una estrategia mundial sobre la economía y la producción.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Alliberació de la societat civil

Comissió Independent d'Utòpics Putejats

Redacció: Jordi Vila-Abadal Vilaplana
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum. transversal Valors

Resum

La societat civil actual es troba doblement sotmesa al poder estatal i el poder neoliberal que li treuen el protagonisme que li pertoca. Cal retornar-li -o que adquireixi per primera vegada- el seu protagonisme.

Diagnòstic

Avui dia el ciutadà està sotmès a tals pressions, d'una banda per la supraestructura de l'Estat o del Superestat econòmic de la UE i de l'altra per les multinacionals i grups financers, que es veu reduït a la condició de súbdit contribuent i a instrument de producció-consum, o bé a element marginat. La vida és tan cara i la burocratització tan forta que la societat civil veu reduïdes les seves possibilitats de protagonisme dins de la societat, quasi únicament, a ser empresa econòmica: si no guanya diners no pot fer res, i si en guanya, sovint, no pot fer res més que això.

Objectius

Alliberar la societat civil d'aquest doble esclavatge econòmic i politicoadministratiu perquè el súbdit torni a ser ciutadà pensant i la societat civil protagonista de la vida comunitària

Mitjans i/o Instruments.

Proposar canvis d'estructures que facilitin l'emergència i adquisició dels valors que humanitzen:

Proposar formes d'economia cada cop menys enfocada de cara al profit i més enfocada de cara a les necessitats

- Renda Bàsica i única (Vg. Proposta presentada al Fòrum Català per Repensar la Societat: La Renda Bàsica: un programa d'implantació, de José Iglesias) per a tothom i suficient per viure.
- Reducció de la diferència de salaris.
- Eliminació de l'especulació financera.
- Abolició de guanys excessius perquè no encareixin la vida, etc.

Proposar sistemes d'organització política que facilitin la participació dels ciutadans i la seva intervenció en els llocs de decisió ciutadana (intentar alguna cosa semblant a l'Assemblea de Catalunya). Caldria, doncs, instaurar formes de participació política que parteixin de l'estructura comunitària més pròxima al ciutadà (escola, altres associacions de formació, lleure, cultura, les AAVV, el barri, etc.) i fer que puguin participar en les decisions dels ajuntaments, comarques, parlaments, governs, i que puguin demanar comptes als seus representants polítics.

Promoure la planificació urbana i territorial que faci anar desapareixent les megalòpolis (necessàriament deshumanitzadores per massificació) - Vg. L'"Elogi del Poble" de Joan Maragall- a favor de concentracions urbanes a la mesura humana (a Catalunya es tractaria de reprendre la idea de la "Catalunya ciutat", proposada en el "Regional Planning" de 1932).

Infiltrar-se en els mitjans de comunicació (semblantment com els de les CCOO ho van fer en els sindicats verticals). Fer coses semblants en els àmbits de l'educació, cultura, lleure, etc.

Crear caixes de resistència i grups de suport per ajudar les persones que vagin essent arraconades a causa d'aquesta lluita. I a mesura que es pren consciència d'això, intentar influir en les forces fàctiques a través del diàleg, desobediència civil, vaga, etc.: és a dir, per tots els mitjans lícits.

Documentació tractada:

Vg. la de la proposta ALLIBERAR ELS VALORS ÚTILS i Jean Paul DOLLE, "Belleville, le bonheur en militant", L'Événement du Jeudi, n° 686/68.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

És un grup de discussió i amistat que es reuneix una vegada al mes, a l'adreça que ja teniu. El seu objectiu és discutir temes d'interès col·lectiu i exercir la intercomunicació, i d'aquesta manera fruit de l'amistat.

Grups de treball voluntari: una organització flexible de la dedicació personal

Dolors Paniagua Valle

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

El funcionament habitual dels grups de treball voluntari es basa sovint en una sèrie d'obligacions dels seus components (entre elles, i de forma prioritària l'assistència a les reunions periòdiques o extraordinàries) i la realització de les tasques que s'hi programen, distribuïdes entre els membres del grup. Aquest sistema pressuposa una certa disfunció quan algun dels components del grup no pot acomplir les obligacions que el grup estableix, excloent, des del principi o posteriorment, a les persones que no aconsegueixen seguir el ritme de dedicació. Aquesta exclusió és causa d'estrès, tant per als exclosos com per a la resta del grup, que ho experimenta com un fracàs propi.

Es proposa una forma de funcionar diferent, no basada en tasques obligatòries decidides col·lectivament, sinó en agendes (tant personals com del grup), en les quals tothom pot anar col·laborant d'acord amb el temps de què disposa, i d'acord amb altres variables personals. Tot el que es va fent és additiu, i com a sistema, cada cosa elaborada pot ser revisada per un parell de components de l'equip com a mínim.

Es reserva el funcionament convencional pels casos en què cal realitzar una feina molt predeterminada i/o en un temps també determinat.

Diagnòstic

-El funcionament habitual dels grups de treball es basa en una sèrie d'obligacions dels seus components (entre elles, i de forma prioritària, l'assistència a les reunions periòdiques i extraordinàries) i la realització de les tasques que en elles es programen.

-Aquest sistema pressuposa una certa disfunció quan algun dels components del grup no pot acomplir les obligacions que el grup estableix, excloent-hi, des del principi o posteriorment, a les persones que no aconsegueixen seguir el ritme de dedicació. Aquesta marginació és causa d'estrès, tant per als exclosos com per a la resta del grup, que ho experimenta com un fracàs propi.

-La dedicació que requereix un grup de vegades no permet desenvolupar altres interessos, obligant cada persona a focalitzar-se en poques temàtiques i activitats (o en cap, quan té poc temps lliure), quan de fet moltes vegades les inquietuds de la persona abasten un ventall més ample, enriquidor i facilitador de visions més globals.

Objectius

-Aconseguir que el fet de pertànyer a un grup de treball no suposi un excés de dedicació horària, i posar així les activitats extraprofessionals a l'abast de persones amb poc temps disponible.

-Facilitar, en raó a l'objectiu anterior, que una persona pugui pertànyer a diferents grups de treball, amb el conseqüent enriquiment que aquest fet pot suposar per a ella, pels grups i per al seu entorn.

-Introduir dins dels grups l'acceptació dels ritmes i motivacions o centres d'interès de cada persona, i les iniciatives de caràcter personal, abandonant les exigències en la realització de les tasques en els casos en què no hi ha urgències, amb el conseqüent guany en tranquil·litat per a tothom.

-Introduir una nova concepció, més policèfala i espontània que la concepció centralitzada, i en la qual qualsevol col·laboració o aportació, un cop derivada, ordenada, etc., suma i resulta per tant interessant.

-Evitar elements autoritaris que no sempre resulten necessaris, ni tan sols convenients, en grups de treball en què persones adultes (o en camí de ser-ho) es troben lliurement per treballar al voltant de motivacions comunes.

Mitjans i/o instruments.

-Es proposa una forma de funcionar diferent, no basada en tasques obligatòries decidides col·lectivament, sinó en agendes (tant personals com del grup), en les quals tothom pot anar col·laborant d'acord amb el temps de què disposa, i d'acord amb altres variables personals. Tot el que es va fent és additiu, i com a sistema, cada cosa elaborada pot ser revisada per un parell de membres de l'equip com a mínim.

-En concret, s'elabora un llistat d'objectius i de protocols de funcionament, a elaborar des del principi, ja que seran dos elements bàsics de cohesió del grup. Interessa que siguin retroalimentables.

-Metodologia d'agenda (elaboració i implementació, tant individual com col·lectiva, d'agendes, tant del grup com personals, amb prioritització de tasques urgents quan n'hi hagi), que es pot complementar amb un sistema en el qual qualsevol cosa que es realitza és revisada i comentada almenys per altres dues persones del grup.

-Predisposició explicitada abans de començar de no enfadar-se perquè altres components del grup treballin menys o assisteixen a menys reunions que nosaltres (sempre en casos en què no es donin situacions d'urgència).

-Sistema àgil i efectiu de gestió d'aportacions i altres documentacions i dades.

-Llistat creuat d'adreces, telèfons, etc., entre els components del grup, per tal de poder connectar-se també fora de les reunions presencials, i aprofitament, quan n'hi hagi, del correu electrònic.

-Es reserva el funcionament convencional pels casos en què cal realitzar una feina molt predeterminada i/o en un

temps també també molt determinat.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Humanizar la relación entre Guardia Urbana y usuario de la vía pública

Enriqueta Gelices Pérez
Una mà amiga

Redacció: Enriqueta Gelices Pérez
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

Cuando nos ha sido retirado el vehículo del lugar en el cual lo habíamos dejado, los ciudadanos nos encontramos totalmente indefensos. Aún entendiendo que existan normas, a mi modesto entender, dichas normas no deben perjudicar indirectamente al individuo, aunque éste sea incívico, pues como suele suceder, pagan justos por pecadores. Se trata pues de ofrecer ayuda y soporte a las personas afectadas por una acción de la grúa que lo puedan precisar.

Diagnòstic

En los casos en que la grua municipal retira un vehículo, frecuentemnete se dan casos de personas que no tienen dinero en efectivo para poder tomar un taxi, por lo tanto, tampoco pueden ir al lugar indicado para gestionar la retirada de su vehículo. Esto es causa de angustia que, puede traer consecuencias desagradables (en mi experiencia, desencadenó un cólico hepático).

Objectius

Propongo que cuando sucedan estos hechos, en el lugar de la tramitación de la rerirada de vehículos haya alguien que haga función de asistente social: para ayudar a la persona afectada que pueda necesitar ayuda... para pagar el taxi, atención médica.. o simplemente un trago de agua.

Mitjans i/o Instruments.

1. trato digno de la persona que atiende a los conductores (no son unos delincuentes)
2. en caso necesario, poder disponer de la ayuda de una asistenta social
3. libro de reclamaciones a disposición del usuario.
4. teléfono gratuito para poder llamar a familiares o amigos que puedan hacerse cargo del pago.

Documentació tractada:

La experiencia de la vida en una sociedad mecanizada y deshumanizada.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Diplomada en Ciencias Sociales

Dades de l'entitat

Comentarís i Observacions:

Si sirve de ayuda para los objetivos que os proponéis bien. Sinó, destruíd el papel para un nuevo reciclado ya que andamos escasos de dicho bien natural.

Interesar-se per els "joves" per acabar amb l'obsesió sobre la "joventut"

Josep Ma Lozano

Redacció: Agustí Nicolau Coll
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

1. Els "joves" s'han constituït en un referent mitològic de la nostra cultura. Són un punt de referència del discurs.
2. Els problemes dels joves no són exclusivament juvenils.
3. La realitat juvenil es caracteritza per la seva pluralitat i diversitat.
4. S'identifica allò que és bo amb allò que és nou i allò que és nou amb allò que és jove. Així "els joves" són identificats amb el "bé social" més que amb el "canvi social".
5. Es constitueix un "model de jove" crític, radical, amb iniciativa, desinteressat, sense sotmetre's a les institucions, creatiu, innovador de patrons culturals, orientat a la utopia, independent de pares i educadors.
6. Els joves deixen de ser protagonistes de la història per a ser protagonistes de la publicitat.
7. Ser "passota" ("passar" per la vida sense saber cap a on es va) es converteix en un nou element clau per a jutjar els joves mentre es continua considerant com ideal al militant del model anterior. Els joves comencen a preocupar.
8. Per als joves d'avui el present és l'únic criteri de realitat. La clau per a entendre'ls no són les idees sinó les experiències i els espais significatius. La identitat és el resultat de compartir referències identificadores.
9. És la creença que els joves són la prefiguració del futur allò que genera ansietat, però ells són només una radiografia del nostre present.
10. És necessari acabar amb l'obsessió sobre la joventut per a fer possible el retrobament amb els joves, en el marc dels reptes bàsics i comuns que ens afecten a tots.
11. Hem de deixar d'usar la paraula "joventut" i parlar dels "joves", com a una manera de reconèixer la pluralitat de formes de vida que hi ha en la població juvenil, de la mateixa manera que a la resta de la població.
12. La pregunta no és que fem amb els joves sinó que estem fent amb nosaltres mateixos i, per tant, també amb els joves.
13. Les respostes a la recerca d'identitat ha de basar-se en una sabiduria profunda que permeti orientar-se, discernir i prendre decisions en circumstàncies plurals i constants.

Diagnòstic

1. Els "joves" s'han constituït en un referent mitològic de la nostra cultura. Són un punt de referència del discurs polític, institucional, dels mitjans de comunicació i de la publicitat. No hi ha un problema social amb els joves ni problema juvenil de la societat, sinó problemes socials projectats i interioritzats als joves, els problemes dels joves no són només juvenils. Però la realitat juvenil es caracteritza per la seva pluralitat i diversitat. Els joves eclosionen com a subjectes de problemes i problemàtics de societats plenament industrialitzades; això és emblemàtic en la dècada dels seixanta. Aquella dècada prodigiosa del creixement econòmic, dels canvis ideològics i triomfs revolucionaris és una dècada "juvenil". El 68 és la culminació frustrada d'una dinàmica, protagonitzada pels joves, de la necessitat de nous paràmetres culturals i formes de vida.
2. Els joves apareixen com a portadors del canvi social i aquest s'identifica amb allò que diuen els joves. Emergeixen nous valors com la crítica al poder establert i es fa dels joves els portadors socials dels mateixos. S'identifica allò que és bo amb allò que és nou i allò que és nou amb allò que és jove. Així els joves són identificats amb "el bé social" més que com "el canvi social". Es construeix la imatge del "model de jove", crític, radical, amb iniciativa, desinteressat, sense sotmetre's a les institucions, creatiu, innovador de patrons culturals, orientat cap a la utopia, desinteressat, independent de pares i educadors. El complement és una nova "actitud correcta" enfront a aquest model de jove: evitar la repressió de tot ordre.
3. La dècada dels setanta està marcada per la crisi que posa fi al somni de prosperitat contínua. Aquesta dècada finalitza amb la transició democràtica, que es fa en nom del consens i no pas de la utopia. La nova realitat marca la diferència entre "desitjar", "imaginar" i "administrar". Apareixen dos nous referents d'identitat:
 - a) El desencant, és a dir, la desvinculació vital amb el que que abans treia o mobilitzava. La lògica del pacte per al consens exigia una desmobilització de tot allò que podia perturbar. El desencant acaba essent una presa de consciència de la transició.
 - b) El passotisme, representa una afirmació negativa (deixo de jugar, em desentenc,estic aquí però en trànsit, un "passa" en el sentit que "transita" per la vida sense saber cap a on va.). Ser "passota" es converteix en un nou element per classificar els joves. És considerat associat perquè es continua considerant com ideal al militant del model anterior, però sense considerar el context causal de la nova actitud. Els joves comencen a preocupar.

4. Deis setanta als vuitanta tot s'explica per la "crisi". Es passa de discutir "models de societat" a viure en "societats sense model". Els joves deixen de ser protagonistes de la història per a ser protagonistes de la publicitat. Per als joves la cultura de la crisi serà la cultura de l'autr. Queden condemnats a ser joves. Es comença a viure en el paradigma "apocalíptic", sota el sentiment de l'amenaça. Els nous moviments socials tenen aquest talant defensiu ; evitar l'apocalipsi nuclear o l'aniquilament del planeta. Els joves també seran portadors socials de les amenaces col·lectives (droga, sectes, fracàs escolar, atur, delinqüència juvenil).

5. La nova actitud correcta davant el jove és preocupar-se perquè no sigui drogaadicta, aturat, fracassat, delinqüent, marginat). S'absolutitza certs trets classificatoris i es separa socialment als joves sota la pretesa caracterització d'una subcultura juvenil. Aquest fet ha succeït amb els joves com a militants, compromesos, passotes i amenaçadors/amenaçats. Els joves han servit més del que és desitjable per a controlar, projectar i condensar les incerteses i les esperances personals i socials. Per als joves d'avui el present és l'únic criteri de realitat. La clau per a entendre'ls no són les idees sinó les experiències i els espais significatius. La identitat és el resultat de compartir referències identificadores. D'aquí la seva identificació amb propostes de fort caràcter emocional i amb cohesió no ideològica. Davant el nou panorama, és la creença ingènua que els joves són la prefiguració del futur el que genera ansietat, però ells són només una radiografia del nostre present.

6. Estem passant d'una societat en la qual la patologia era la repressió a una altra on la patologia serà la crisi o la recerca de la identitat. La resposta no podrà ser la recerca d'una identitat tancada, expressada ideològicament. Per això no és operatiu el discurs sobre els joves que usen els exjoves progressistes dels seixanta, perquè està obsessionat amb un alliberament entès com a superació de la repressió i no suscita una lleialtat concreta i responsable que configuri identitats.

Objectius

Acabar amb la obsessió sobre la joventut per a fer possible el retrobament amb els joves, en el marc dels reptes bàsics i comuns que ens afecten a tots.

Mitjans i/o instruments.

1. Deixar d'usar la paraula "joventut" (i per tant, de referir-nos a les seves suposades virtuts o defectes) i parlar dels joves, com a una manera modesta de reconèixer lingüísticament la pluralitat de formes de vida que podem trobar entre la població juvenil, de la mateixa manera que amb la resta de la població
2. Veure fins quin punt el mosaic juvenil revela un cert "aire de família", el qual revela reptes socials dominants avui en dia i als quals hem de respondre en tots els àmbits, si es vol que hi hagin respostes també a l'àmbit juvenil
3. No perquè ens preocupin els joves, sinó perquè compartim certs interrogants que volem afrontar en un diàleg social, és necessari deixar-se afectar per les percepcions de l'altre en comptes de lluitar per l'hegemonia del discurs propi.
4. La pregunta no és què fem amb els joves sinó què estem fent amb nosaltres mateixos i, per tant, també amb els joves.
5. Es tracte de preguntar-se com transmetre determinats valors bàsics i actituds quan no es comparteixen o no es tenen quadres i sistemes morals o ideològics comuns o acceptats com a evidents. La pregunta no és què pensen els joves sinó quines són les seves experiències significatives (i les nostres).
6. La resposta a la recerca de la identitat ha de basar-se en una sabiduria profunda que permeti orientar-se, discernir i prendre decisions en circumstàncies plurals i canviants.

Documentació tractada:

LOZANO, JOSEP MARIA De què parlem quan parlem dels joves? Cuadernos de Cristianismo y Justicia 41. Barcelona, Setembre del 1991.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Josep M. Lozano és professor d'Ètica i Filosofia Social a ESADE, és membre del Patronat de la Fundació "Lluís Espinal" (Crianisme i Justícia)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mario Javier Firmenich és també co-redactor de la proposta.

La nova cultura de la Gent Gran en el segle XXI

Josep Aracil i Xarrié
Consell Sènior Premià de Mar

Redacció: Carme Tarrida
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

L'actual esperança de vida dona lloc a una jubilació llarga que cal omplir de contingut. El col·lectiu de la gent gran encara no és conscient de la seva pròpia identitat, i els altres col·lectius de la societat el veuen com un incipient grup parasitari.

Els objectius principals de la proposta són: contribuir a que les persones grans s'integrin a la societat del segle XXI tot recuperant el paper que des de temps immemorial se'ls hi ha assignat i cercar comportaments que no les limitin només a rebre sinó a donar.

Elaborar un estudi antropològic sobre la gent gran que ajudi a prendre consciència de la identitat d'aquest col·lectiu, constituir un Senat Popular format per persones grans que aconsellin quan s'estimi necessari en la presa de decisions d'altres col·lectius i crear una xarxa d'associacions que juntament amb els mitjans de comunicació divulgui la nova cultura de la Gent Gran, són els mitjans que presenta la proposta per assolir els seus objectius.

Diagnòstic

- L'actual esperança de vida i la seva acceptable qualitat configuren la jubilació com un llarg període de la vida d'una persona que cal omplir d'un contingut vital.
- La percepció que avui dia es té de la gent gran obeeix a estereotips obsolets, que cal desmitificar, ja que no es correspon amb la societat actual, molt diferent a la de sols 10 anys enrera.
- El col·lectiu de Gent gran no té consciència de la seva pròpia identitat.
- Els altres col·lectius veuen a la gent gran com un incipient grup parasitari.

Objectius

1. Contribuir a que les persones sèniors s'integrin en la societat del segle XXI.
 - Recuperar el paper que des de temps immemorial, s'ha assignat a la gent gran: el reconeixement de la seva experiència, que la faculta per aconsellar, per assessorar, per opinar, en definitiva, per posar al servei de la societat, aquest enorme capital que representa aquesta experiència acumulada al llarg d'una vida de treball activa.
 - Conjuguar l'oci amb activitats de participació activa, que facin possible una jubilació, però no una retirada, una exclusió dels esdeveniments que transformen la societat actual.
 - Definir la identitat específica de la Gent Gran.
 - Afavorir el coneixement de les noves tecnologies i la participació en les relacions intergeneracionals.
2. Cercar comportaments de les persones sèniors que no les limitin només a rebre sinó també a donar.

Mitjans i/o Instruments.

- Elaborar un estudi antropològic, sociològic i psicològic sobre la Gent Gran, amb rigor científic, en el que hi participin juntament amb experts, persones grans qualificades.
- Prendre consciència de formar part d'un col·lectiu amb identitat pròpia, mitjançant la divulgació de l'estudi anterior.
- Participació activa del col·lectiu en les possibles alternatives de: "fer quelcom per un mateix i fer quelcom per els altres".
- Constitució d'un Senat Popular, format per persones grans, que tindria com objectiu, vetllar per evitar desviacions negatives, en la presa de decisions dels altres col·lectius, fent servir com a filtre el seny i l'experiència de la Gent Gran, aconsellant quan s'estimi necessari.
- Creació d'una xarxa d'associacions i altres organitzacions que estigues d'acord amb la divulgació de l'esmentada nova cultura de la Gent Gran, que propiciés l'intercanvi d'experiències, mitjançant trobades personals periòdiques i també per, entre d'altres, el mitjà Internet.
- Endegar una campanya en els mitjans de comunicació que divulgues la nova cultura de participació activa de la Gent Gran

Documentació tractada:

- Documentació del Consell Sènior de Premià de Mar.
- Carta a el diari "El Punt, Maresme"
- Memòria breu.
- Projecte Consell Sènior de Premià de Mar.
- Xarxa per a una nova Cultura de la Gent Gran.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

President del Consell Sènior de Premià de Mar

Dades de l'entitat

El Consell sènior, és una associació (ONG) sense afany de lucre formada per persones de 50 anys o més, normalment retirades del món del treball per qüestions d'edat.

És un projecte alternatiu per a la Tercera Edat, adequat a les necessitats del segle XXI, amb els objectius de: Contribuir a que les persones sèniors s'integrin en la societat del segle XXI mitjançant la seva participació activa. Cercar comportaments de les persones sèniors que no les limitin nomès a rebre sinó també a donar.

Comentaris i Observacions:

La Tempiternitat: Una experiència i una concepció diferent del temps.

Fundació Vivàrium

Redacció:

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

En la concepció del temps s'hi troba una de les claus que ens ha de permetre entendre i realitzar el canvi que Panikkar reclama. La cursa vers el futur per a assolir la felicitat, la pau, l'alliberament o la plenitud, han alienat l'home, l'han separat d'ell mateix i del seu entorn, de les realitats còsmica i divina. La vida humana a la Terra s'ha convertit en un projecte permanentment insatisfactori. Les malalties de la nostra societat en són un exemple prou clar: la pressa, l'estress, l'angoixa, són símptomes d'una impossibilitat: la de viure plenament el present. La separació del temps humà i del temps còsmic, ha permès la creença en l'autonomia humana enfront la terra, ha permès la seva manipulació. A través de la noció de tempiternitat s'integren les dimensions humana, còsmica i divina i es recupera la imatge de l'home com un microcosmos que conté i que interacciona amb la totalitat de l'univers, en un procés de creació permanent.

Diagnòstic

La cultura occidental es construeix sobre la base d'una concepció del temps lineal, homogeni, unidireccional, universal i abstracte, oposat a una eternitat que reuneix les característiques pròpies de la divinitat o del saber absolut.

Alguns dels elements cabdals de la nostra cultura com són: la creença en el progrés, la ideologia del desenvolupament, l'explicació evolucionista dels fets i del món o el mite de la història, sorgeixen d'aquella interpretació. Tots ells tenen en comú una projecció cap al futur: la realització humana o el benestar social no es troben en el present sinó en un hipotètic avenir. L'horitzó temporal permet classificar els pobles segons la seva situació en aquest barem evolutiu i progressiu; un fet es considera real quan podem situar-lo en la graella espacio-temporal i se'l considera conegut quan n'hem trobat l'origen i les causes en el passat. La ciència moderna l'ha convertit en un paràmetre abstracte que permet calcular, mesurar i projectar les nostres accions. Aquesta concepció del temps en una societat dominada per la tècnica, ha produït i produeix un xoc violent en les cultures amb que ha entrat en contacte. La creença en la universalitat d'aquest model social i en la capacitat alliberadora de la tècnica, ha provocat un trencament dels ritmes naturals i humans d'aquestes societats, del seu temps, i per tant, l'esfondrament d'aquestes cultures.

Objectius

- Restaurar l'equilibri i l'harmonia interns de la persona, de les relacions socials, dels ecosistemes i de les cultures.
- Oferir una nova cosmologia que permeti superar la caduca imatge científica del món i que torni a considerar l'home com un micro-cosmos.
- Retornar a les accions humanes la seva base espiritual i a la persona la consciència del seu poder real en la transformació del món.

Mitjans i/o instruments.

L'experiència del present tempitern en el marc d'una concepció cosmoteàndrica de la realitat. Un temps que no es pot separar de l'esdeveniment concret, un temps no abstracte, sinó real, que no s'instrumentalitza sino que té sentit per ell mateix i que ens obre a la dimensió mística de l'existència. Passat, present i futur, més la dimensió no-temporal del temps, mística o infinita, es troben en l'experiència del present tempitern.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Mesures per reconèixer i impulsar el paper de la ciència al servei de la societat

Josep Anton Plana Castellví

Redacció: Josep Anton Plana Castellví
Fòrum temàtic: Societat Civil

Fòrum transversal: Valors

Resum

Davant la visió negativa que la societat té del desenvolupament científic i tecnològic (com a perjudicial per al medi ambient, generador de riscos per a la nostra salut, etc.), ens cal repensar la representació de la ciència i la tècnica a la nostra societat. Hem d'actuar per tal de revaloritzar la ciència i la tècnica com a fet cultural i també la tasca dels científics i tecnòlegs com uns membres més de la comunitat que fan una tasca en benefici del conjunt de la societat i pel nostre benestar. Cal, en definitiva, apropar la ciència i la tècnica a la societat tot informant i comunicant la realitat del fet científic i tecnològic i transmetent coneixements bàsics essencials en benefici de la cultura general del país.

Diagnòstic

- La ciència i la tècnica estan massa allunyades de la societat. La gent percep la ciència i les seves aplicacions com un perill per a una vida autènticament humana.
- La ciència i la tècnica no estan vistes per la societat com un fet cultural. Existeix un greu desconeixement general de conceptes bàsics essencials que posteriorment deriven en mal interpretacions no desitjades.
- La comunitat desconeix majoritàriament qui són els seus científics. Coneix els detalls més íntims d'altres personatges (futbolistes, actors, polítics, rics i famosos) però desconeixen quina és la tasca que realitzen els científics i tecnòlegs en benefici de la col·lectivitat. Aquesta és una tasca no reconeguda i, a més, malinterpretada.
- Alguns científics entenen la seva feina com completament deslligada de l'esdevenir de la societat.

Objectius

- Revaloritzar la ciència i la tècnica com a fet cultural.
- Revaloritzar la tasca dels científics i tecnòlegs en quant a membres de la comunitat que treballen en benefici del conjunt per una millor societat del benestar.
- Acostar significativament la ciència i la tècnica a la societat fent que no siguin vistes com elements negatius per la qualitat de vida, sinó tot el contrari, com els garants d'una vida humana sobre el planeta. Incrementar l'interès i el nivell de coneixements científics i tecnològics del conjunt de la població.
- Una major implicació dels científics i tecnòlegs en el desenvolupament social, especialment en allò referent al coneixement científic i a les seves aplicacions a la vida quotidiana.

Mitjans i/o instruments.

- Premi FCR de reconeixement de la tasca científica i tecnològica
Reconèixer públicament i solemnement la tasca realitzada per científics i tecnòlegs catalans tot guardonant-los amb el Premi FCR.
- Setmana de la Ciència
Promoure la realització coordinada d'activitats relacionades amb la ciència i la tècnica per part d'institucions i entitats diverses arreu de Catalunya.
- Seminari Permanent sobre la Responsabilitat Social dels Científics
Promoure un debat multidisciplinari sobre les implicacions socials de la tasca dels científics i tecnòlegs incorporant l'ètica com a element essencial en la formació dels futurs científics i tecnòlegs.
- Presència multimèdiàtica de la ciència i la tècnica
Promoure la publicació de llibres, la producció de programes i debats televisius i radiofònics, la realització de continguts multimèdia en formats off-line (CD Rom) i on-line (Internet), etc.

Documentació tractada:

Volums 1-4 del Seminari Permanent de Responsabilitat Social dels Científics
Sèrie de Biografies de Científics Catalans editats per la FCR.
Volum 1-2 del Premi de Novel·la Científica
Volum 1 del Premi de Literatura Científica

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

- Director de la Fundació Catalana per a la Recerca (FCR)
- Professor d'Anàlisi Regional a la Facultat de Geografia i Història de la Univ. de Barcelona
- Assessor especial del Director general de la UNESCO
- Assessor en matèria d'espais naturals del Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca
- Secretari general de l'Associació Amics de Gaspar de Portolà

Pedagogia dels drets i Pedagogia dels deures. Construir des de la coresponsabilitat

Fancesc Maños i de Balanzo

Redacció: Fancesc Maños i de Balanzo
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

Es tractaria de potenciar un Consell Consultiu Intergeneracional capaç de generar el diàleg constructiu entre generacions en relació a aquelles problemàtiques comunes que sovint enfronten les diverses generacions en ser plantejats com a temes propis de la reivindicació.

Potenciar el diàleg entre generacions per tal de potenciar que les oportunitats que ens aporta la societat del benestar siguin veritablement oportunitats perquè tothom les pugui gaudir.

Diagnòstic

Ens trobem en una societat sovint instal·lada en la reivindicació dels seus drets. Cada generació reivindica els seus espais, la seves activitats, la seva presència efectiva en la presa de decisions polítiques. Aquesta reivindicació es dona sovint des de la manca de diàleg. Sovint ens plantejem "hem aconseguit això; ara què més hem de reivindicar?" Potser ens caldria fer funcionar (des d'una aplicació pragmàtica i social) allò que hem aconseguit.

Troblem tanmateix actituds d'aferissament als propis nivells de benestar a costa del "malestar" d'uns altres. (1er Món - 3er Món; Sense sostre; els aturats vs. jubifats; que no analitzarem en aquest diagnòstic). Sovint aquestes actituds reivindicatives i d'aferissament comporten l'enfrontament entre generacions des d'actituds xenòfobes com l'edadisme (xenofòbia per raons d'edat).

Tot plegat ens porta a viure instal·lats en la pedagogia dels drets; Coneixem els nostres drets i fins i tot sabem com fer-ne un ús poc ètic per treure'n el màxim profit ("feta la llei feta la trampa"). Potser ens cal descobrir una pedagogia dels deures per no instal·lar-nos només en la reivindicació - cal reivindicar-; sinó també fer un ús responsable dels drets i els avantatges socials que hem anat guanyant amb el temps.

Aquest repte comporta un abordament basat en la coresponsabilitat en els drets i en els deures per part les persones, de la societat en la seva globalitat i de l'Administració.

D'altra banda ens trobem davant una societat parcialitzada entre generacions. En moltes Administracions trobem els Consells consultius de Joventut i de Vellesa, que sovint pertanyen a Departaments diferents. Aquest Consells constitueixen veritables monòlegs alhora de tractar els temes comuns més candents i conflictius entre generacions. No existeix la possibilitat d'un diàleg efectiu en el que debatrem aquests temes més conflictius. Davant aquesta realitat. ¿L'existència de Consells Consultius intergeneracionals, faria més possible aquest diàleg constructiu, per tal de potenciar que les oportunitats del benestar siguin per a tothom?

Objectius

(elaborats a partir de temàtiques que poden ser repensades des d'un debat intergeneracional.)

- Educar sobre la utilització del temps al llarg de tota la vida (l'ocupació activa i autònoma del temps). Un dels elements que esdevindran fonamentals en relació a la vida de les persones en els propers anys, és el factor temps.
- Fomentar les activitats socials entre generacions (oci, educació, cultura, vida associativa), capaces de construir una societat des de la solidaritat i no des de la competència de drets. "Considerem que la col·laboració mútua i la solidaritat entre generacions proporciona el veritable progrés d'un país, preserva els valors humans i les actituds cíviques positives i que per tant ens cal trobar espais d'encontre i motius de treball comú amb persones pertanyents a altres generacions" Manifest de la gent gran per al seu paper actiu en la construcció europea" (V EUROFÒRUM. 1995)
- Sensibilitzar la persona que a més de tenir els seus drets té els seus deures que no l'eximeixen de complir les seves responsabilitats. Per poder participar en la construcció social cal assumir responsabilitats, des de dinàmiques de solidaritat que facin possible un sistema que sigui sostenible.
- Evitar la discriminació per raons d'edat en qualsevol circumstància o realitat social.
- Reduir l'oposició entre els conceptes treball i oci. Cal passar d'un concepte de societat que dona valor al treball a un altre que dona valor a l'ocupació. Potenciar la comprensió del concepte de treball productiu segons

nivell de capacitat de cada persona i evitar qualsevol tipus de discriminació.

- Potenciar accions encaminades a reforçar i traduir en programes concrets les línies d'actuació que es proposin des del debat des de perspectiva de la societat civil

Mitjans i/o instruments.

Reconèixer i possibilitar un rol actiu de la persona i facilitar una vivència amb sentit de l'oci

Es fa necessari en aquest tombant de segle el fet de promoure la participació associativa de la gent gran i de la gent jove en diferents camps com els de l'associacionisme, la cooperació amb d'altres col·lectius i també del voluntariat en general.

En aquest sentit caldria potenciar programes de suport a l'artesanat i als oficis tradicionals; potenciar nous rols socials a la persona gran en la comunitat (mediació en el barri); el fet de donar valor a l'experiència de la gent gran ha de promoure la seva aportació a la societat. Aquest traspàs d'experiència seria viable a partir de la implantació de programes que possibilitessin la presència de la gent gran a les escoles i centres d'educació en el lleure, així com a partir d'espais dissenyats per a possibilitar les relacions entre generacions (joves, grans i adults)

Cal que dignifiquem les ofertes d'oci, ja existents o noves, adreçades a les persones grans amb un major valor cultural i de participació. Així com potenciar per a la gent jove una oferta més raonable i que generi una participació més activa i compromesa i no tant adreçada al consum cultural.

De fet la persona gran no precisa especialment una programació específica ja que, com a persona, forma part de ple dret, de la societat actual.

Per fer operatives aquestes línies d'actuació proposem entre d'altres:

- a) La valoració de l'experiència dels membres més grans de la comunitat tot fent-ne ús a l'escola, a les empreses i entitats.
- b) La valoració de l'aportació dels membres "no productius" (laboralment parlant) de la família, a remarcar la importància del rol que la dona ha exercit tradicionalment quant a la cura dels afers propis de la llar. Igualment, es podria aprofundir en un estudi interdepartamental del document de la Unesco "L'educació hi ha un tresor amagat a dins" Informe Delors.
- c) Participació de la persona gran en l'elaboració de crèdits variables per a l' ESO (explicar la història del darrer segle a partir de la vivència de les persones grans; mestratge artesanal de la gent gran).
- d) Programes d'aprenentatge de l'ús de les noves tecnologies a partir de la interrelació entre joves i grans.
- e) Creació d'àmbits consultius intergeneracionals no vinculants on hi siguin representades totes les generacions (infants - adolescents - adults - gent gran) i que es coordinessin amb la Comissió d'Afers Socials del Parlament de Catalunya. La funció d'aquests àmbits seria, principalment, la de fomentar la comprensió i el diàleg intergeneracional en l'abordament de les preocupacions de cada generació.
- f) Treballar en aquest àmbits consultius intergeneracionals (locals, comarcals o nacionals) algunes d'aquestes temàtiques a partir d'un temari pactat, en meses diàleg, etc

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Aquestes propostes han de ser treballades des del diàleg i des del debat constructiu que ens ha de portar a la societat a considerar que, només des de la participació coresponsable es podran dur a terme aquelles propostes que incideixin en oportunitats per tota la societat; des dels joves fins als més grans.

Per una recerca al servei de la societat

Albert Pérez Rey

Redacció: Albert Pérez Rey
Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

És inadequada la divisió en compartiments del coneixement humà. L'especialització fragmenta i dificulta el coneixement, crea llenguatges altament especialitzats i deforma o conforma en determinat grau l'estructura mental. La divisió dificulta en gran manera l'extensió dels avenços metodològics i analògics d'un camp a un altre i per tant limita formalment l'ampliació del coneixement.

Actualment no es diferencia entre treball i vida, i es fomenta fortament només allò que té sortida professional. Les grans Multinacionals, i els Governos, així com les Fundacions són guiades per interessos econòmics, o militars. Tant els interessos Empresarials com els Político-Militars són a temps curt i cerquen els resultats espectaculars i/o el benefici privat.

Es tracta de:

- Iniciar i buscar un camí aliè a les necessitats econòmic polítiques de l'entorn deslliurant la investigació al màxim dels compromisos socials o dels tabús concrets de l'època i de les fonts financeres interessades en el lucre a curt termini.

- Afavorir l'apropament de la població en general als nous estris o eines intel·lectuals.

- Entrar en un procés de síntesi i abandonar la divisió tradicional del coneixement.

- Evitar la propietat del coneixement.

Per fer-ho es proposa els següents instruments

1 Formació integral.

2 Participació activa i conseqüent de la Societat Civil.

3 La implantació del concepte d'interactivitat.

4 Enfortint el pes de la Societat Civil, per mitja de les Entitats sense ànim de lucre.

5 Ampliant a la Unesco el seu camp a l'àmbit científic Mundial, creant un Fòrum permanent pluridisciplinar de científics que vetllin per la correcta aplicació dels descobriments.

Diagnòstic

Per ser conseqüent amb el propi escrit, el primer que em cal dir és que considero inadequada la divisió en compartiments del coneixement humà, i que qualsevol coneixement sectorial resta faltat de significat en si mateix; al ésser estudiat de forma aïllada i sense tenir en compte les múltiples repercussions que la resta de sabers tenen en el camp analitzat.

L'especialització fragmenta i dificulta el coneixement, crea llenguatges altament especialitzats i deforma o conforma en determinat grau l'estructura mental fent molt més complexa la comunicació entre les diferents branques del saber.

No obstant els substrat metodològic, la potencialitat del cervell i les eines mentals a emprar són les mateixes sia quin sia el camp al que l'apliquem.

La divisió dificulta en gran manera l'extensió dels avenços metodològics i analògics de un camp a un altre i per tant limita formalment l'ampliació del coneixement.

Actualment no es diferencia entre treball i vida, i es fomenta fortament només allò que té sortida professional, la recerca desinteressada no té cabuda més enllà de casos testimonials.

Les grans Multinacionals, i els Governos, així com les Fundacions són guiades per interessos econòmics, o militars i en cap cas tenen en compte l'ús social dels descobriments, ans al contrari o el mantenen en secret o dificulten la seva aplicació per defensar els seus interessos a curt termini, que en cap cas té que coincidir amb l'interès Social.

Tant els interessos Empresarials com els Político-Militars són a temps curt i cerquen els resultats espectaculars i/o el benefici privat, i no afavoreixen els plantejaments de reestructuració Social.

La ciència és un camp massa seriós per deixar-lo en mans dels Polítics, o dels Directius de las grans empreses. Però hi ha alternativa?

Les Fundacions i la Universitat necessiten aportacions econòmiques foranes i encara que de forma indirecta en aquest cas, estan sotmesos als mateixos plantejaments de Recerca i de Recerca aplicada que fixa l'estructura de la Societat.

L'ús d'estrís molt enllà de la comprensió dels usuaris, representa cada cop un risc més alt de dependència i manipulació, on l'alienació plena es troba a l'abast d'un reduït nombre de persones, que amb les seves decisions poden fer trontollar l'estabilitat emocional col·lectiva per afavorir els seus interessos. La tecnologia no és res més que l'artesania Moderna amb el nivell de complexitat que correspon a l'actual estructura social.

Objectius

- Iniciar i buscar un camí aliè a les necessitats econòmic polítiques de l'entorn deslliurant la investigació al màxim dels compromisos socials o dels tabús concrets de l'època i de les fonts financeres interessades en el lucre a curt termini.
- Afavorir l'apropament de la població en general als nous estrís o eines intel·lectuals que la societat actual deixa al nostre abast. Els canvis han de trencar una inèrcia des del punt de vista mental i del fer de cada dia que resulta difícilment assimilable per una gran majoria de la població.
- Trencar la concepció Estàtica del ser, per fer èmfasi en l'esdevenir com element dinàmic i enllaçar amb l'actual concepció del Món com un conjunt de Sistemes de Complexitat creixent.
- Entrar en un procés de síntesi i abandonar la divisió tradicional del coneixement (Lletres, Ciències, Filosofia, Tecnologia) i el seu aparent antagonisme.
- Fomentar la desaparició del dogmatisme sigui religiós o polític, que també condiciona fortament el desenvolupament lliure de propostes i pensaments, fixant realitats closes i Veritats Absolutes totalment allunyades del simple sentit comú.
- Tenir en compte la concepció utòpica entre les hipòtesis a tractar ja que pot ser a voltes una realitat propera.
- Avançar en els continguts formant part del continent. Ja no valen les posicions que et situen en una torre de marfil, i allunyat de les realitats quotidianes.
- Evitar la propietat del coneixement, que és allò que crearà les diferències en el futur proper i que es altament perillosa per el Domini no material que pot exercir. De fet ja s'està donant en el camp de la Comunicació i de la Informàtica.

Mitjans i/o instruments.

- 1 "Formació" integral. La Formació des de la més Bàsica fins el nivell doctoral o de "Master" té a les seves mans la possibilitat d'ampliar la informació actual obrint el ventall cap una "Formació" integral. Tots els aspectes del saber poden considerar-se essencials i aplicables, cal incidir en la metodologia mental i la formació de maneres de pensar obertes i pluridisciplinàries.
- 2 Participació activa i conseqüent de la Societat Civil. La Democràcia ens porta a opinar i decidir cada cop de forma més exigent i conscient, i la nostra participació ha de ser activa i conseqüent tan en les votacions com en els períodes entre eleccions. És la Societat Civil qui ha de donar respostes, i obviar la concepció del paternalisme de l'Estat, i la manipulació informativa dels mitjans de comunicació de masses. Tots i cada un de nosaltres, si ho analitzem fredament, ens podem sentir en part culpables per inacció, o per excés de pragmatisme en les nostres decisions al donar per suposada l'impossibilitat de transformar l'entorn Social Col·lectiu, i acceptar la contradicció permanent entre l'acte diari i el dictat de les nostres consciències.
- 3 La implantació del concepte d'interactivitat. Que pressuposa una forma determinada d'entendre la relació individual i l'adquisició d'experiència, un procés que s'inicia amb les nostres potencialitats genètiques, que segueix en la percepció interactiva que conforma i estructura les connexions neurals, el processament de informació, l'abstracció i les analogies entre d'altres processos interns, la creació activa del pensament individual i la seva transformació en llenguatge amb la finalitat de fer-se entendre i comunicar-se amb l'entorn de la pròpia espècie, creant per consens una certa objectivitat compartida. Aquest procés és permanent en les nostres vides conscient o inconscientment, el seu ús voluntari pot ampliar les nostres potencialitats de forma important, i és aplicable a tota activitat cognoscitiva.
- 4 Enfortint el pes de la Societat Civil. A nivell social hem d'enfortir el pes de la Societat Civil, per mitjà de les Entitats sense ànim de lucre.
- 5 Des de la pròpia UNESCO. Ampliant el seu camp a l'àmbit científic Mundial, i creant un Fòrum permanent pluridisciplinar de científics que vetllin per la correcta aplicació dels descobriments, de manera similar al tema de la Bioètica. Aquest tema és altament conflictiu tan de cara als Governos, com de les Empreses, xocant frontalment amb els seus interessos militars i estratègics. Un exemple clar és l'Energia Nuclear, i els treballs en Bioquímica.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Valors útils per una societat justa i humanitzada

Comissió Independent d'Utòpics Putejats

Redacció: Jordi Vila-Abadal Vilaplana

Fòrum temàtic Societat Civil

Fòrum transversal Valors

Resum

A la nostra cultura, si més no des de Socrates fins ara, hi ha uns valors capaços de fonamentar personalitats humanitzades. Cal alliberar-los de l'ofec dels "valors" neoliberals imperants, i de certes supraestructures de les ideologies que ens els han transmesos.

Diagnòstic

Si entenem per valors els objectius cap als quals s'orienten els subjectes de la nostra societat, creiem que hi ha una hegemonia dels anomenats valors neoliberals. És a dir, que presa globalment, la nostra societat persegueix com a ideals la riquesa, la primacia del plaer material, l'èxit social, el poder...

Que, encara que la nostra societat sigui també molt plural i professi una gran varietat de creences, està dominada per la mentalitat neoliberal. De manera que les forces fàctiques (que en últim terme són les econòmiques) només toleren la diversitat, si no posa en qüestió el seu sistema del "pensament únic": que l'objectiu de la societat sigui l'economia de profit.

Però aquests valors dominants no són útils per basar-hi una personalitat humanitzada. Per això moltes persones acusen falta d'identitat i la nostra societat és poc humanitzada.

Objectius

Proposar uns valors en base als quals poder construir una societat més justa i humanitzada

Mitjans i/o instruments.

Valors útils

Creiem que en la nostra cultura hi ha uns valors que són perdurables i útils per basar-hi una personalitat humanitzada, però sovint han estat ofegats, al llarg de la història, per supraestructures de les ideologies i, actualment, a més, per la supraideologia neoliberal (ens referim a valors com l'honradesa, coherència, afany de justícia, i de llibertat, domini de si mateix, respecte de la persona, amor, comprensió, etc.). Aquest valors són els que han de permetre que les persones puguin ser més humanes i les societats més comunitàries.

Al nostre entendre són valors útils aquells que serveixen perquè els individus esdevinguin persones o les persones esdevinguin humanitzades. I ho creiem així perquè el nostre desig és que la societat sigui més humanitzada i només es pot aconseguir si ho són les persones que la constitueixen.

La persona té dues dimensions, sense el desenrotllament de les quals no esdevé persona humanitzada: una d'interiorització i una altra de comunicació amb la societat que l'envolta. Aquestes dues dimensions es desenvolupen gràcies al desenvolupament de les seves potencialitats. Aquest desenvolupament es fa gràcies a l'adquisició d'uns coneixements i aprenentatges i la posada en pràctica d'unes accions. Tot això constitueix el seu comportament, i és aquest allò que fa que sigui una persona més o menys humanitzada.

Els coneixements i aprenentatges adquirits i les accions practicades són fruit sobretot del fenomen psíquic de la identificació.

Gràcies a aquest fenomen l'individu s'apropia com a seves unes maneres de pensar i fer que descobreix en les persones o situacions socials, amb les quals entre en contacte al llarg de la seva vida.

Aquestes adquisicions que fa seves esdevenen els seus valors, ja que són les coses que li interessin, i són també les que determinen el seu comportament.

O sigui que si el comportament d'un individu fa que sigui més o menys persona (o persona humanitzada), i els valors determinen el comportament, segons els valors que hagi interioritzat serà més o menys persona. Doncs, aquells valors que determinin un comportament humanitzat seran els valors útils d'una persona per ser humanitzada i poder ajudar a constituir una societat humanitzada.

Ara bé, creiem que de les moltes potencialitats que té la persona n'hi ha sobretot dues que fan que pugui passar d'individu a persona, o de persona a persona humanitzada, que són les de pensar i estimar. Per tant, creiem que són valors útils aquells que faciliten sobretot el desenvolupament d'aquestes dues facultats.

Al nostre entendre són valors d'aquesta mena: l'honradesa, la comprensió, la coherència, el domini de si, l'afany de justícia, llibertat i veritat, la solidaritat, la flexibilitat d'esperit, la capacitat de crítica i evolució, l'apreciació i respecte de la natura, etc.

Documentació tractada:

Jordi VILA-ABADAL, Valors vells, nous valors, Proa, Barcelona, 1998 (vegeu-ne la bibliografia). Números d'abril i maig de 1998 de Le Monde Diplomatique.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

És un grup de discussió i amistat que es reuneix una vegada al mes, a l'adreça que ja teniu. El seu objectiu és discutir temes d'interès col·lectiu i exercir la intercomunicació, i d'aquesta manera fruit de l'amistat.

Comentaris i Observacions:

Per tal de fer avançar aquests valors útils en primer lloc és del tot necessària una presa de consciència d'aquesta situació, com a mitjà indispensable per aconseguir l'alliberament esmentat. L'intent de fer prendre aquesta consciència ja està començant (p. e. la revolta dels marginats de França de fa pocs mesos, les campanyes per una economia sostenible, la denúncia de pensadors com Ignàcio Ramonet -inventor del terme "pensament únic", etc.). Proposem, doncs, augmentar aquests esforços: P. e., reptar els pares i tota mena d'educadors a considerar quina mena de valors transmeten i induir a fer petits o grans debats (al marge dels partits polítics) sobre això, que vagin fent prendre consciència del problema a la societat civil. També usar altres mitjans de difusió, encara que sigui amb un treball de formiga.

Ecologia de la innovació: socialització de la innovació tecnològica

Michael de Bernardy

Equipe de recherche-action en développement (Univ. Pierre Mende)

Redacció: German Pelayo Puntas

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient Fòrum transversal Valors

Resum

El procés d'industrialització dels darrers tres segles i especialment el creixement de producció i consum de les últimes dècades ha afectat definitivament l'equilibri ecològic del planeta. Un factor que ha caracteritzat aquesta escalada ha estat l'acceleració de la dinàmica innovadora i la intensificació dels seus efectes desequilibradors sobre els ritmes de producció i indirectament en els ritmes de resolució de les relacions socials, econòmiques i culturals.

La "innovació ecològica" pretén la creació de mecanismes de socialització de la innovació tecnològica, entenent la necessitat del consens públic sobre l'aplicació de noves tecnologies com una estratègia de l'espècie humana que és més respectuosa amb el funcionament del medi natural. Aquesta estratègia és la de l'opció de la major diversitat possible (cultural, econòmica, de presa de decisions individuals o col·lectives...) com a assegurança davant els riscos potencials d'opcions culturals, econòmiques, polítiques...

Encara no s'han concretat mitjans per portar a terme aquesta proposta, si bé podrien consistir, en un primer moment, en comissions de difusió d'informació sobre les innovacions tecnològiques, i de sondeigs d'opinió pública

Diagnòstic

El procés d'industrialització dels darrers tres segles, i especialment el creixement de la producció i el consum de les últimes dècades han afectat definitivament l'equilibri ecològic del planeta. El paradigma de "creativitat més creixement" que ha estat la base d'aquesta aventura humana no ha tingut en compte aquest equilibri, i el resultat és de tots conegut: degradació dels sòls, desaparició d'espècies, canvi climàtic (desaparició de la capa d'ozó, pluja àcida), malbaratament de recursos i d'altra banda conflictives per la seva apropiació, efectes de tota mena sobre el mode de vida i les satisfaccions de persones i societats.

Un factor que ha caracteritzat aquesta escalada ha estat l'acceleració de la dinàmica innovadora i la intensificació dels seus efectes desequilibradors sobre els ritmes de producció i indirectament en els ritmes de resolució de les relacions socials, econòmiques i culturals. La multiplicació dels invents ha donat lloc a cicles curts de vida dels productes, tot accelerant el consumisme ràpid i de curt termini, alimentat per les competitivitats econòmiques i polítiques. Tot plegat ha suposat la generació d'una lògica de la "innovació forçosa" creada per la supervivència davant aquestes competitivitats, que ha donat lloc, d'una banda, a una carrera tecnològica absurda, no interessada tant en l'elaboració de productes al mercat o en les necessitats reals dels consumidors sinó en aquesta supervivència, i d'altra banda un moviment molt ràpid del capital productiu, amb tendències com la concentració en poques mans i a la vegada la supervivència i creixement de les petites empreses, la flexibilitat de les quals permet una adaptació més ràpida a les noves tecnologies.

Objectius

L'objectiu general és la generació d'una política de regulació de la innovació originada en un consens social.

La finalitat darrera és l'elaboració d'un codi de conducta que permeti promoure el lloc i límits de les pròpies comunitats humanes en el conjunt del planeta, estudiant en primer lloc, de forma prospectiva, els riscos de les diferents vies tecnològiques acceptades, mitjançant l'avaluació de tecnologies i polítiques.

-Cal experimentar, d'altra banda, metodologies de recerca-acció per socialitzar aquestes valoracions i donar-els-hi legitimitat, que tinguin en compte la participació dels consumidors de tecnologia (la ciutadania en general) en l'avaluació dels riscos de l'aplicació de noves tecnologies. En concret es pretén l'establiment de procediments democràtics d'elecció negociats en aquesta aplicació.

-"Afavorir l'emergència i la promoció de la innovació de productes, d'estructura, de coneixements i de sociabilitat. Participar d'una ètica sobre l'avaluació social de les decisions tecnològiques sobre les innovacions i sobre l'economia del territori de les idees, i integrar aquesta gestió en les restriccions purament ecològiques imposades per l'equilibri ecosistèmic del nostre medi ambient."

Mitjans i/o Instruments.

-El concepte innovador d'aquesta proposta és el que l'autor anomena pròpiament "innovació ecològica": Cal entendre la innovació ecològica com una nova activitat, ciència o disciplina, que permeti la socialització del coneixement humà; això significa regular la gestió de la innovació tecnològica i dels seus efectes a partir de la conveniència social mútua, entenent aquesta com una estratègia de la espècie humana per la seva supervivència i desenvolupament, més respectuosa amb els mecanismes que regulen en general el medi natural i menys destructiu de la pròpia espècie i del conjunt d'aquest medi:

-"L'agressió i l'abordatge com antics modes d'adquisició són reemplaçats per necessitat física per una autoregulació dels dos conjunts, natura i cultura, entesa com un procés vital en el qual està en joc la supervivència mateixa de la relació. A l'entorn d'aquesta doble realitat (límits del planeta Terra i riquesa dels filons culturals) es desenvoluparan nous modes d'organització social de la producció. Hem d'invertir la nostra relació amb la natura, de manera que l'actitud de defensa envers ella doni lloc a una defensa de la natura per l'home. Això passa, a més dels aspectes esmentats, per un factor decisiu de la riquesa: la diversitat de les cultures, de les espècies i dels territoris."

[Concrecions a nivell operatiu d'aquesta proposta passarien, en un primer moment, per l'establiment per comissions d'avaluació social en cada departament o centre científic i universitari, coordinades per un equip gestor encarregat de difondre informació completa de les noves tecnologies i recollir l'opinió pública. Aquestes opinions poden tenir inicialment caràcter consultiu, i més endavant decisiu.]

Documentació tractada:

De Bernardy, Michael; Boisgontier, Pierre; Goyet, Georges: "Ecología de la innovación: el filón cultural y el desarrollo duradero", Revista Internacional de Ciencias Sociales, UNESCO, Març 1993, p.65-76. Localització: Biblioteca d'EcoConcern (Barcelona), signatura: 6 Ind

Documentació addicional:

De Bernardy, M; Boisgontier, P; (Ed.) "Grains de technopole..." PUG, Grenoble, 1988.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Gestió Ciutadana dels espais verds

Centre d'Estudis Amazònics

Redacció: Maria Botey Pascual

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Es possible promoure formes de participació dels ciutadans a la gestió del arbrat i dels jardins de les ciutat.

Diagnòstic

La qualitat dels jardins de Barcelona és força baixa, alguns dels símptomes són:

- Un arbrat amb unes podes que castiguen els arbres provocant-ne la podridura.
- Un sistema de plantació que danya l'arbre a la base i en deixa cicatrius obertes permanents.
- Uns plàtans malalts de plagues fúngiques.
- Escassetesa de espècies amb flor. Manca de variació.
- Ignorància de la ciutadania sobre les espècies i les seves característiques.
- Degradació d'alguns elements als que no es posa remei. Jardí de cactus de Costa i Llobera amb paràsits que no s'han tractat des de fa anys.
- Arbrat fet malbé pels cotxes aparcats al costat per manca de protecció.
- Espais molt grans sense gestió. Collserola.
- Manca d'un jardí amb les espècies perennes del nostre país

Objectius

- Millorar la qualitat dels nostres jardins.
- Canalitzar iniciatives i associar a la ciutadania a la seva gestió i cura.
- Millorar el coneixement i fer sentir aquests espais com a propis.
- Augmentar les zones ajardinades i amb propostes imaginatives. Zones d'oci a Collserola, Jardí japonès, etc.
- Fer sentir aquests espais com a propis en els que es pugui dur a terme una acció creativa.
- Mobilitzar la població de més cultura jardinerística per divulgar-la a la resta de la població.
- Omplir la ciutat de plantes.

Mitjans i/o Instruments.

- Promovent el diagnòstic, debat i propostes.
- Interessant als especialistes: botànics, jardins, servei de Parcs i Jardins, Institut Botànic, i autoritats en general.
- Proposant i divulgant els exemples més interessants d'actuació.
- Creant un grup de voluntaris per guiar els interessats pels jardins de la ciutat.
- Proposant als mitjans de comunicació espais per comentar notícies, aconsellar als aficionats, presentar problemàtiques, debatre iniciatives...
- Cercant iniciatives similars a altres llocs.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Habitatges bioclimàtics per avançar cap a un sistema energètic solar

Joaquim Sempere Carreras

Redacció: Joaquim Sempere Carreras

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Actualment els habitatges convencionals consumeixen una gran quantitat d'energia per a llur funcionament, una part de la qual prové del consum d'energies fòssils no-renovables.

Per tal de reduir la despesa energètica i l'ús de combustibles fòssils per a us domèstics, hom proposa la construcció d'habitatges bioclimàtics equipats amb energia solar i sistemes eficaços d'aïllament tèrmic.

Diagnòstic

El problema és un malbaratament d'energies fòssils, no renovables i contaminants per als usos domèstics, per una manca d'adaptació dels habitatges actuals a l'ús d'energies ecològiques i renovables.

Objectius

Contribuir a l'estalvi d'energia i a l'ús d'energies netes i renovables en el camp de l'habitatge.

Mitjans i/o instruments.

Habitatges bioclimàtics

Es tracta d'uns habitatges equipats amb energia solar, tant tèrmica per a l'aigua calenta i calefacció, com fotovoltaica per a la producció d'electricitat i amb aïllament tèrmic.

Aquestes mesures comporten, tant una disminució de la despesa energètica, com el no ús d'energies fòssils per a ús domèstic.

Aquests habitatges de moment potser que si que són cars que els convencionals, però després tenen una despesa mínima de manteniment. Només si hi ha demanda de plaques i materials bioclimàtics podrà prosperar la indústria corresponent (més generadora de llocs de treball que la producció actual d'electricitat).

Documentació tractada:

Per una iniciativa ja en marxa, però d'un abast més modest que el de la meua proposta, vegeu el projecte 'Barnamil', impulsat per la plataforma ciutadana "Barcelona Estalvia Energia", el grup d'energia local "Barnagel" (Ajuntament de Barcelona, Entitat del Medi ambient de l'Àrea metropolitana de Barcelona, I.C, Energia, UAB i Aperca.

Tel. de contacte: Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona 93 412 76 00 Fax: 93 412 58 88

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Professor de Sociologia Ambiental de la Universitat de Barcelona. redactor de la revista "Mientras Tanto".

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Per tal que els habitatges bioclimàtics es vagin imposant com a quelcom de normal, caldrà operar a través de la pressió sobre els sindicats, els municipis, les cooperatives d'habitatge, etc..., és a dir, sobre els promotors de nous habitatges. Hom potfe, per exemple, que la promoció oficial d'habitatges inclogui en les seves ofertes una part (si més no) d'habitatges bioclimàtics També caldria ajudar als particulars que puguin i vulguin construir-se la pròpia casa bioclimàtica.

L'educació pel consum sostenible en un barri marginal

Enric Canet Capeta Elena Forcada Irla

Redacció: Enric Canet Capeta

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Valors

Resum

Els nens i nenes dels barris marginals tenen necessitats primàries a cobrir i un concepte del consum molt vulnerat per les imatges publicitàries de la societat. Cal una educació que treballi hàbits i valors i els valors per adquirir un altre relació amb l'entorn. Des del Casal dels Infants del Raval com a entitat que treballa en diversos programes educatius per tal de garantir la igualtat d'oportunitats dels nenes, nenes i joves del barri, es pot fer un projecte educatiu que tingui molt en compte el consum sostenible.

Diagnòstic

El Medi Ambient és tot allò que ens envolta i, per tant, tots en formem part. Fins ara s'ha cregut que el benestar venia de l'obtenció de més i més riqueses de manera que s'ha augmentat l'esperit consumista de tots nosaltres. Amb el pensament ambientalista això s'hauria d'evitar i aconseguir canviar cap un criteri de sostenibilitat, el qual és ben contrari a l'abans mencionat.

El criteri de fer més sostenible, en aquest cas una ciutat com Barcelona, comença a tots nivells i significa desenvolupar-se, evolucionar i millorar el benestar sempre i quan no hipotequem ni minvem els recursos necessaris per a que les generacions futures també puguin gaudir de les nostres comoditats.

L'Educació Ambiental que es vol introduir, implica incidir en un canvi de comportament ètic i social partint del fet que una de les pitjors contaminacions de la nostra dècada és la pobresa. Per a comprendre-ho ens cal demanar les causes i actuar en elles per evitar que s'arribi al problema i no pas actuar sobre el problema com s'ha vingut fent en molts dels problemes ambientals.

L'Educació Ambiental vol ajudar a descobrir i transmetre, un altre tipus de valors per a viure bé sense necessitat de fer necessaries (tot i la redundància) comoditats excessives o massa capitalistes. Sota el pensament ambientalista s'engloba una nova ètica, no consumista, no injusta, no depredadora, ...

Els nens i nenes del barri tenen unes mancances primàries, en algun cas importants, que els potencien el desig de posseir el que altres tenen. La major part de pares han patit situacions més extremes que les de llurs fills i filles. Per ells, l'entorn no té valor en sí, sinó solament en funció del profit que se'n pugui treure. Cal treballar el valor d'utilitzar-lo i gaudir-ne per tal d'assolir un major benestar actualment i per les seves generacions futures.

A la vegada, des dels barris econòmicament més forts, arriba gran quantitat de béns de consum, sense cap criteri de necessitats. Moltes famílies estan massa habituades a la cobertura dels serveis socials i de l'ajut assistencial.

Els nens i nenes es troben entre la llei del carrer i els valors que copsen des de l'escola i els casals. Entre el desig d'obtenir el que la publicitat els incita i les limitacions econòmiques de llurs famílies.

Objectius

- Assolir ser crítics i adoptar actituds per un consum sostenible a fi de millorar la pròpia qualitat de vida i el futur del planeta
- Adquirir valors d'austeritat i de respecte al Medi
- Treballar, a la vegada, els valors de respecte a la Persona i el respecte al món que l'envolta
- Fer del respecte al Medi un dels valors transversals i al llarg de totes les edats del Casal
- Generar compromisos individuals i col·lectius per tal de transformar l'entorn
- A partir dels infants, implicar tota la família en el mateix procés
- Treballar per una societat moralment compromesa, socialment transformadora i científicament rigorosa.

Mitjans i/o instruments.

- Anàlisi, per part de l'equip educatiu, dels valors i objectius fonamentals a transmetre
- Utilització de les ecoauditories per tal que els nens, nenes i joves valorin l'impacte ambiental
- Recerca comuna de solucions paral·leles a la qualitat de vida i el consum sostenible
- Implicació de tots els estaments del Casal en el seu desenvolupament

Documentació tractada:

VVAA ECODIDACTICA 1, 2

Revista Prespectiva Ambiental 6 i 7

Associació Mestres Rosa Sensat, Fundació Terra, Dia de la Terra Catalunya.

Barcelona 1996.

FRANQUESA, T. Ecoauditories i Educació Ambiental. Barcelona Educació.
Novembre-decembre 1997 Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

JORDI BIGAS Ecoauditorías en las escuelas. Integral n. 214, octubre 1997.

FERNÁNDEZ OSTOLAZA, M.A. Eco-auditoria escolar. Gasteiz: Gobierno Vasco. Servicio Central de Publicaciones. 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

pertany al Casal dels infants del Raval

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La ciència per canviar les lleis cruels de la natura

Pep Pedreguer

Redacció: Martí Olivella Solé

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Malgrat la visió cada cop més dominant de que la natura és la nostra mare, cal considerar la hipòtesi que, des dels adjectius que els humans utilitzem, no podem menys que afirmar que la natura és cruel, injusta i insolidària. Però els humans, malgrat formem part de la mateixa dinàmica cruel de la natura, tenim possibilitats de canviar aquestes lleis cruels de la natura.

Gràcies al coneixement científic, acceptar que les lleis de la natura ens condicionen adversament i aquest fet pot generar una solidaritat humana per tal d'intentar anar-les modificant o canalitzant.

Diagnòstic

Malgrat la visió cada cop més dominant de que la natura és la nostra mare, cal considerar la hipòtesi que, des dels adjectius que els humans utilitzem, no podem menys que afirmar que la natura és cruel, injusta i insolidària. Però els humans, malgrat formem part de la mateixa dinàmica cruel de la natura, tenim possibilitats de canviar aquestes lleis cruels de la natura.

Si captéssim fredament la crueltat d'aquestes lleis que condicionen les nostres relacions entre humans i amb la natura, potser veuríem la necessitat de potenciar la solidaritzar-nos entre els humans per canviar les lleis cruels de la natura.

El conservacionisme manté la crueltat de la natura. Voler conservar l'equilibri natural ens obligaria a no menjar, a no matar, a no curar les malalties...

Cal ser antinatural, perquè lo natural és cruel. Apostar per la sostenibilitat és apostar per la sostenibilitat de la crueltat.

Els humans només podem ser responsables del destí del planeta terra si intervenim en canviar les lleis de la natura.

En canvi estem sent un factor de més crueltats i insolidaritat:

1. Som una plaga que desequilibra el planeta per massa gent (sobrem 4.000 milions) i enlloc d'autocontrolar la reproducció, organitzem l'extermini amb la fam i amb les guerres.
2. Una part dels humans consumim un excés d'energia exògena (15.000 calories) en relació a la necessitat de supervivència (energia endògena: 3.000 calories).
3. No utilitzem la tecnologia per prevenir factors destructius de la mare terra (tifons, volcans, meteorits...)
4. Moltes societats i religions culpabilitzen i castiguen comportaments personals i socials "desviats" que amb el temps anem descobrint que tenen base genètica i que els "castigats" no tenen les responsabilitats que els hi atribueixen.

Objectius

Gràcies al coneixement científic, acceptar que les lleis de la natura ens condicionen adversament i aquest fet pot generar una solidaritat humana per tal d'intentar anar-les modificant o canalitzant.

Mitjans i/o instruments.

Combatre una visió romàntica de la natura.

Divulgar els coneixements científics que fan conèixer les lleis de la natura.

Criticar els codis religiosos i socials que castiguen els comportaments "desviats" i acollir les persones en la seva complexitat natural-cultural.

Reorientar els programes socials i tecnològics cap a l'autolimitació del creixement de població i cap a la protecció de les condicions de vida dels humans front als aspectes més destructius de la natura.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La facilitació ecològica: sembrant llavors per una societat sostenible

Pere Subirana i Samitier

Redacció: Núria Suesa

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient Fòrum transversal Valors

Resum

La present proposta vol ser una aportació metodològica a l'aplicació de l'Agenda 21, programa d'acció cap a una societat i estil de vida sostenibles. Aquest tipus de societat ha de saber mantenir en equilibri dinàmic i recíproc les dimensions individual, ecològica, social, i econòmica de la vida de l'ésser humà. L'ecologia pot donar solucions als problemes personals i socials

Per a tal fi, i enfront de mètodes imposats 'des de dalt i des de fora' de les persones, que poden crear la il·lusió que estem actuant sense que s'estigui fent res realment efectiu, es proposa un enfocament centrat en les persones (creadores de la nostra pròpia realitat) i en les circumstàncies de cada lloc específic. La facilitació ecològica, ha de ser generadora d'una cultura de la sostenibilitat, llavor de processos més o menys lents però de resultats més segurs i perdurables. Ha de facilitar comportaments ecològics adoptats per la pròpia persona, com a resultat d'una mirada i comprensió renovades sobre la globalitat, la interdependència, la responsabilitat, el canvi permanent, la contribució en el tot, el valor intrínsec de qualsevol ésser u objecte, i el desig de qualitat. El substrat on cal fonamentar aquesta facilitació ecològica rau en un estil de pensament sistèmic, que prioritza les relacions entre les parts com l'origen d'allò que és l'essencial en qualsevol sistema.

Diagnòstic

1. Sobreviure no és una meta important per a una gran part dels éssers humans. Altres metes, tèdicament secundàries, passen al davant: la riquesa econòmica, la producció i consum en massa o el plaer immediat.
2. El sistema econòmic basat en la producció i consum en massa és inviable però esdevé el "suro" en el qual flota l'economia de la nostra societat i de moltes persones, de manera que els estats no poden anar-hi en contra perquè depenen d'aquest sistema per a obtenir els seus ingressos.
3. Els polítics són esclaus del poder econòmic i les democràcies es troben segrestades per les lleis del mercat.
4. El diner, públic o privat, tapa els efectes d'aquest model econòmic: 'supressió' de residus, compensació de "necessitats" generades per mitjans de persuasió en massa (publicitat), etc. De la mateixa manera, les administracions públiques gasten molts diners en campanyes publicitàries de conscienciació ciutadana, amb una relació deficitària entre resultats i mitjans emprats.
5. Moltes solucions a problemes actuals només fan que generar més problemes a curt, mig o llarg termini.
6. La parcialitat de la visió és la més gran font d'errors. Acostuma a ser conseqüència del pensament mecanicista i lineal que encara presideix el pensament col·lectiu.

Objectius

1. Aportar nous mètodes d'acció per assolir una societat, una economia i un estil de vida sostenibles.
2. Generar una cultura de la sostenibilitat a través de donar solucions ecològiques als problemes personals i socials, i gestionar processos de canvi en els que l'educació ha de tenir un paper primordial.

Mitjans i/o instruments.

1. La figura del facilitador ecològic és l'instrument fonamental d'aquesta proposta: més que un expert en solucionar problemes ha de ser qui escolta i ajuda tot gestionant processos i dinàmiques a nivell individual
2. Aquesta gestió del facilitador ecològic ha d'anar dirigida a l'adopció de comportament ecològics com a resultat d'una mirada i comprensió renovades sobre la globalitat en el temps i en l'espai, la interdependència entre totes les coses, la responsabilitat individual allunyada de 'victimitis' o de culpabilitats, l'acceptació del canvi permanent com a font d'aprenentatge, el sentit de contribució en el tot, el reconeixement del valor intrínsec de qualsevol ésser u objecte pel damunt de la seva utilitat, i el desig irrenunciable del millor, de la qualitat enfront la quantitat.
3. En els negocis del futur, identificar les necessitats del planeta com les d'un client més, amb interès de compensar-les per igual.

Documentació tractada:

Pere Subirana. "La facilitació ecològica: sembrant llavors per una societat sostenible". Paper d'Innovació Social núm 55. EcoConcern.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Pere Subirana (Barcelona, 1961) ha estat regidor i conseller comarcal. L'any 1991 va fundar la cooperativa dels consumidors de productes biològics "Mare Terra" de Vilafranca del Penedès. Ha estat realitzant els cursos "Consumir menys per viure millor" des de 1993. És autor del llibre "Ecologia per viure millor", Icària 1998.

Dades de l'entitat**Comentaris i Observacions:**

Mesures per evitar la contaminació lumínica

Jordi Iparraguirre
Col·lectiu Cel Fosc

Redacció: Jordi Iparraguirre

Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Valors

Resum

La contaminació lumínica (CL) es la brillantor de cel nocturn produïda per la dispersió en el aire de la llum artificial. Es deguda a la mala qualitat de l'enllumenat exterior.

La contaminació lumínica:

- comporta una agressió al medi ambient (animals nocturns i migratoris)
- comporta desequilibris en el fràgil ecosistema nocturn.
- es un abús de recursos naturals -cal produir més electricitat via tèrmica (CO2) o nuclear (urani)
- residus -només a Catalunya es llencen al medi ambient de manera no controlada uns 800Kg de mercuri provinent de les bombetes.
- malbaratament econòmic (3.000 milions PTA/any només a Catalunya).

Però la CL té una molt fàcil solució que poc a poc es va implementant i que no passa per apagar l'enllumenat públic. La nostra proposta vol oferir aquestes solucions i demostrar la seva eficàcia.

Diagnòstic

La contaminació lumínica (CL) es el resultat de fer les coses mal fetes, del disseny mal entès i de gastar més i de qualsevol manera sense mesura ni seny.

Afortunadament, té una fàcil solució, sostenible i molt més barata d'implementar (es paga amb l'estalvi aconseguit) on els retorns d'inversió són molt ràpids.

Evitant la CL no només ens hi veurem millor sinó que respectarem el medi ambient, reduint els residus i augmentant la qualitat de vida.

Objectius

- Presentar el problema de la Contaminació Lumínica i les solucions que tenim a l'abast de la mà (i que ja s'implementen) per a evitar-la.
- Oferir els mitjans per a que tothom qui vulgui pugui informar-se, i es senti preparat per a parlar del problema i les solucions a polítics, conciutadans, periodistes, etc.
- Oferir eines per a que la ciutadania i els polítics responsables puguin solucionar el problema.

Mitjans i/o Instruments.

- Entendre el problema de la contaminació lumínica (CL).
- Veure la càrrega que la CL representa pel medi ambient.
- Identificar les fonts de contaminació lumínica.
- Assumir que la CL es pot evitar i veure com.
- Preparar-se per a actuar localment exposant el problema i fent una proposta a l'Ajuntament o Consell comarcal.

Documentació tractada:

Bibliografia, transparències, fotografies, documents i molt més a: <http://www.gea.cesca.es/celfosc/>

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Col·lectiu Cel Fosc és un grup (obert i no remunerat) de gent que treballa per a aconseguir una il·luminació exterior més racional. Els seus objectius són informar i concienciar la ciutadania sobre el problema de la contaminació lluminosa i

orientar a empreses, administracions i particulars en el procés de la seva correcció.

Comentaris i Observacions:

Participació Ciutadana a la Gestió Integral del Litoral a través de les Agendes 21 Locals

Maria José Meseguer Penalva

Redacció: Maria José Meseguer Penalva
Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

Sovint ens trobem amb conflictes entre els usuaris de la costa. Un gran nombre d'activitats humanes incompatibles competeix per un espai i utilització de recursos costaners limitats i vulnerables. La gestió actual del litoral és sectorial i no té en compte l'impacte acumulatiu dels diferents sectors econòmic en la costa que acaba degradant el medi ambient. Els problemes mediambientals no es solucionen sinó que es transfereixen i acaben afectant als demés sectors econòmics.

Els objectius són d'aconseguir una gestió integral del litoral que possibiliti el desenvolupament sostenible. La participació ciutadana a través de l'Agenda 21 Local podria facilitar la coordinació de les activitats humanes i reduir els conflictes entre els usuaris de la costa.

Diagnòstic

Moguts per la riquesa ecològica de la costa, una població creixent cercant un creixement econòmic a curt termini està competint per l'espai i utilització dels recursos costaners limitats i vulnerables. L'impacte acumulat del creixement econòmic a curt termini juntament amb causes naturals alteren els processos ecològics de llarg termini. La riquesa ecològica, base de supervivència de la població, per tant, es degrada. A més, degut a que diferents aspectes de la hidrologia, geografia i ecologia de la costa estan interrelacionats, és possible que els problemes mediambientals es transfereixin d'un sector a un altre. Això crea conflictes entre els diferents interessos sectorials. El turisme no pot prosperar si el medi ambient perd el seu atractiu pels visitants. La pesca és normalment la receptora final dels problemes dels demés. La indústria i la energia poden degradar el medi ambient per totes les demés activitats.

La gestió costanera actual no impedeix la degradació medi ambiental, bàsicament, perquè no té en compte l'esmentat impacte acumulats dels diferents sectors econòmics i la transferència dels problemes medi ambientals. Així doncs continua fent una gestió sectorial del litoral.

Objectius

Aconseguir una gestió integral del litoral que possibiliti el desenvolupament sostenible del litoral.
Identificar els problemes potencials en les interrelacions entre activitats humanes i medi ambient.
Coordinar l'actuació dels diferents sectors econòmics per tal de fer compatibles els seus usos amb el medi ambient.
Facilitar la resolució de conflictes

Mitjans i/o instruments.

La participació ciutadana en totes les fases del procés de gestió integrada del litoral a través de la utilització de l'Agenda 21 Local

Els sectors i ciutadans afectats han d'acordar el nivell de desenvolupament sostenible al qual volen arribar. En base a aquest consens les diferents activitats poden cooperar i ser coordinades per tal que l'impacte acumulat de totes elles no superi l'equilibri socio-econòmic i mediambiental establert. La implicació dels ciutadans en el procés facilita el compliment de restriccions justificades d'activitats incompatibles. El resultat hauria de ser la disminució de conflictes entre els usuaris de la costa.

La novetat d'aquesta proposta és utilitzar l'Agenda 21 Local per tal de que els ciutadans puguin participar de manera directa en aquest procés. La democràcia participativa pot ser facilitada per mitjans informàtics. Les Agendes 21 Locals estan en via d'iniciació en alguns municipis catalans. L'èxit d'aquesta proposta rau en el nivell de sensibilització tant de valors mediambientals com democràtics dels ciutadans.

Els instruments utilitzats pretenen utilitzar i millorar alguns dels projectes que s'estan començant a elaborar molt recentment als municipis catalans i espanyols. L'èxit d'aquests projectes rau en la participació ciutadana en els assumptes públics dels ajuntaments en aquest cas. El debat està obert per parlar de noves propostes i instruments de participació ciutadana que millorin la eficàcia de la Gestió Integrada del Litoral. Heus aquí alguns exemples actuals que il·lustren com els ciutadans i ciutadanes poden dur a terme llur participació:

a) Com a resultat de l'interès detectat per part de molts municipis petits i mitjans, d'avançar conjuntament capa models més sostenibles de desenvolupament, la Diputació de Barcelona ha impulsat la creació de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, la qual es va ratificar en Assemblea constitutiva a Manresa, el dia 16 de

juliol de 1997, amb la participació de 118 municipis.

b) Un dels objectius d'aquesta xarxa és impulsar el desenvolupament de les Agendes 21 Locals en els municipis adherits (Capítol 28 de Agenda 21 i principi de subsidiarietat de l'art. 3b del Tractat de Maastricht). El desenvolupament de les Agendes 21 Locals i la realització de projectes que se'n derivin es basen en la participació de tots els sectors i agents socials dels municipis.

c) Per tal de millorar l'eficàcia en la implementació de les mesures adoptades en temes de desenvolupament sostenible s'ha intentat reduir els conflictes d'usos mitjançant la implicació dels usuaris en les mesures mitigadores. Es tracta de Programes d'acció participativa en diferents municipis espanyols que es basen en formes de participació i coordinació dels ciutadans per a plantejar i programar els usos (a curt, mitjà i llarg termini). Aquests programes són: Plans Comunitaris, Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP), i la Investigació Acció Participant/ Programació Autosostenible Integral (IAP/PAI).

d) El Departament d'Associacionisme i Participació Ciutadana, adscrit al Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona, té l'objectiu d'afavorir l'acompliment del mandat legal de participació ciutadana (art. 9.2 de la Constitució espanyola i arts 1.1 i 72 de la Llei reguladora de les bases del règim local), dissenyant polítiques de participació, proporcionant mecanismes de dinamització associativa, reflexionant col·lectivament i desenvolupant un treball al servei dels ajuntaments i de la ciutadania associada.

e) Forum cívic de Barcelona Sostenible; <http://www.globaldrome.org/FCBS>. Es tracta d'una iniciativa ciutadana oberta a la participació de tothom i independent de qualsevol grup o administració. Cada persona vinculada al Fòrum no representa a ningú altre que a ella mateixa, i col·lectivament no té cap altre compromís comú que el de potenciar alternatives de sostenibilitat i contribuir a què la seva ciutat arribi a ser ecològica, social i econòmicament sostenible.

f) La Fundació Jaume Bofill i els Estudis de Dret de la UOC han decidit promoure una experiència pionera d'informació i participació ciutadana a través d'Internet. Això es concreta en els projectes Democràcia.web (www.democraciaweb.org) i Parlament Obert (www.uoc.es/parlamentobert). La seva intenció és apropar més als ciutadans catalans a l'activitat parlamentària del nostre país i examinar les potencialitats de les tecnologies de la informació en els processos democràtics de formació d'opinió.

Documentació tractada:

- 1) Agenda 21 mundial de 1992 (especialment capítols 17 i 28);
- 2) Agenda 21 Mediterrània de 1994 (especialment capítols 8, 17, 23 i 28);
- 3) 5è Programa d'Acció Medi Ambiental de la Unió Europea de 1992 i Programa Europeu de demostració de la Gestió Integrada del Litoral per un Desenvolupament Sostenible de 1995;
- 4) Agenda 2000 d'Espanya;
- 5) Agenda 21 de Catalunya de 1997;
- 6) Agenda 21 Local.
- 7) World Coast Conference de 1993 a Noordwijk (Holanda)

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Llicenciada en dret per la Universitat de Barcelona
International and Comparative Law Programme a la Universitat d'Uppsala (Suècia)
International Master's Programme in Environmental Sciences a la Universitat de Lund (Suècia)

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

La proposta de participació ciutadana en el procés de Gestió Integrada del Litoral no és innovadora. Totes les directrius internacionals ho aconsellen. La participació ciutadana a través de l'Agenda 21 tampoc és innovadora. Potser és més innovadora la combinació de participació ciutadana en el procés de gestió integrada del Litoral a través de l'Agenda 21 Local.

A nivell de Catalunya, actualment no es fa ni una gestió integrada del litoral ni hi ha Agendes 21 establertes i en funcionament. La majoria dels ciutadans tampoc saben de què es tracta ben bé cap de les dues coses. La proposta pot ser viable. La major part del creixement econòmic a Catalunya es produeix a la costa. Els ciutadans cada cop són més conscients d'uns problemes mediambientals evidents. Existeixen unes guies alternatives i més favorables cap a un desenvolupament sostenibles que les actuals. Un dels mecanismes que pot facilitar l'aplicació efectiva de la gestió integral del Litoral podria ser les Agendes 21 Locals que ja comencen a crear-se en diversos municipis.

Repensar els territoris metropolitans: La societat civil en el procés de la reforma ambiental urbana.

Grup de geògrafs per l'ecologia social

Redacció:

Fòrum temàtic Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal** Valors

Resum

En aquest document s'assaja de construir un pont entre les propostes de la reforma ambiental i els reptes que plantegen les exigències de dinamització i implicació ciutadana, repetidament enunciades però amb enormes dificultats de materialització.

Els instruments mitjançant els quals volem de construir aquest pont provenen, d'una banda, dels enunciats clàssics de la geografia, que propugnen que la societat té llibertat per elegir els mecanismes de relació amb el medi, és a dir, de les formes d'ús del medi com un recurs; i del altre, el coneixement sobre l'història de la confirmació dels territoris. Ens referim, sobre tot, a les seves aportacions sobre les relacions entre els processos socials i econòmics i l'organització territorial, les quals permeten contextualitzar les aportacions més recents del ecologisme i de bona part del moviment cívic al voltant de la manera com, en la actualitat, caldria transformar les relacions entre la societat i el medi i, també, per tant entre les ciutats i el territori.

Cercant explicitar de manera clara i resumida aquestes relacions socio-territorials, podríem dir que el moment actual posa en evidència el paradigma de creixement conformat al llarg de la història contemporània, i sobre el qual es sustenta l'organització territorial de les nostres regions urbanes, alhora que nous agents i propostes cíviques i culturals alternatives proposen una nova concepció per a les ciutats i les seves formes de relació regionals.

Per això, en aquest fòrum, proposem repensar el tema de si les formules actuals d'intervenció socio-econòmica territorial la sostenibilitat ecològica? - o bé en canvi estan pensats com un instrument de correcció i consolidació a la llarga dels plantejaments creixementistes actualment existents.

Diagnòstic

Aquesta proposta parteix d'un diagnòstic que destaca dos aspectes de la situació actual:

a) Aspecte socio-cultural.

El fenomen actual de coneixement, per part de la població, de la pèrdua progressiva de qualitat ambiental dels entorns immediats, la presa de consciència de la fragilitat dels espais naturals, així com la sensibilització creixent del malbaratament dels recursos naturals i de la degradació del medi ambient per la contaminació, posen de manifest la importància de l'experiència personal en els processos de conformació de nous models d'interpretació cultural i d'intervenció territorial, i que es complementen, tant amb les formulacions del moviment ecologista com amb les aportacions realitzades darrerament per alguns especialistes i escoles científiques.

b) Aspecte econòmic-territorial.

Després de constatar la insostenibilitat ecològica de les actuals formes de relació econòmica de les actuals regions urbanes s'imposa acceptar que les condicions i característiques de les intervencions ambientals de reforma urbana hauran d'ajustar-se a les especificitats locals dels sistemes territorials. Assajant una presentació esquemàtica d'aquestes característiques pròpies i diferencials, podríem distingir, entre d'altres, el cas de les ciutats dels "hinterlands" metropolitans tenen un paper decisiu en el disseny del nou entramat territorial, podent-se transformar amb relativa facilitat en focus de noves fórmules de plantejament regional ecològic. Per la seva banda, els pobles i ciutats del "continuum" metropolità conformen un altre model d'intervenció, basat en actuacions puntuals però intenses de reforma de les seves morfologies. La coordinació entre aquestes actuacions i les que s'haurien de produir a la resta del territori -incloses les ciutats "extra/sub-metropolitanes" haurien d'anar encaminades a la recerca de noves formes d'articulació metropolitana i regional.

Objectius

Els objectius de la nostra proposta consisteixen en impulsar mecanismes de participació cívica de llarg abast i que haurien de concretar-se en els processos de presa de decisions sobre les actuacions de la reforma ambiental urbana, amb conseqüències profundes en el territori i els espais locals, ajudant així a concretar els criteris de la sostenibilitat ecològica.

Això vol dir, evidentment, i entre d'altres aspectes, afavorir la participació de la població, també en els processos de presa de decisions sobre les economies locals.

Mitjans i/o instruments.

Per assolir aquests objectius, el marc general de les intervencions de l'ecologia i la reforma ambiental urbanes proposats, disposa ja d'un bon conjunt d'instruments que permet impulsar aquests processos participatius. Només és qüestió d'aplicar-los de manera correcta i aprofundida. Esmentem a continuació només alguns d'aquests instruments:

- 1) L'anàlisi conceptual i la diagnosi multicriteris apareixen com una nova metodologia per donar resposta als problemes complexos de la societat actual on es contempla la pluralitat de perspectives que poden formular-se des dels diferents grups socials i col·lectius. El model per l'argumentació ja no és la deducció feta per uns "experts" suposadament neutres sinó el diàleg entre les parts socials que conflueixen en una determinada actuació o problema.
- 2) L'adopció de formules ecològicament integrades d'intervenció, basades en el reconeixement de l'especificitat local i amb implicacions en els aspectes morfològics, econòmics i socials, tal com es proposa, per exemple, des de l'escola de l'ecoplantejament.
- 3) L'aplicació de la filosofia de la prevenció en l'àrea d'actuacions dels residus, amb un enorme potencial de dinamització cívica i de transformació econòmica.
- 4) La utilització, en general, de instruments socialment oberts per a l'autovaluació local ambiental, tal com podria impulsar-se des de les auditories ambientals municipals.

Documentació tractada:

ALIÓ M^a. A. (Coord.) : Cap a la reforma ambiental urbana. Barcelona, Universitat de Barcelona, 1.997.

ALIÓ M^a. A. -BRU, J.: L'esquerda ecològica. Residus industrials i geografia humana. "Documents d'anàlisi geogràfica", Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 1.992.

ALIÓ M^a. A. _ LAREDO, S.: participación cívica y ecología urbana: Una visión desde la experiencia de las ecoauditorias municipales. "Desarrollo y participación Social: Los indicadores de calidad de vida", Madrid, Universidad Complutense, III- 1.998.

DEELSTRAT, T: The City and its resources: Thoughts on sustainable urban development and the quality of life. Traducció catalana en: "Àrea". Revista de debats Territorials, n°. 3, 1.994.

EDEN, S.: Public participation in environmental policy: considering scientific, counter-scientific and non-scientific contributions. "Public Understand Science", n° 5, 1.996.

FUNTOWICZ, S.: Problemas ambientales complejos y la ciencia postnormal. "Congrés Internacional de Tecnologia, Desenvolupament Sostenible i Desequilibris", Terrassa, 1.995.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Grup de geògrafs per l'Ecologia Social (2Ges) és un grup que formen equip de treball al Departament de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona. Per a més informació contactar amb M^a. A. Alió, Departament de Geografia Humana, Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona, C/ Baldori Reixac, s/n. 08028 Barcelona. Tl. 93 440.92.00, ext. 3.300 Fax 93 449.85.10
Components de 2GES: Àngels Alió, Albert Gallego, Susana Laredo, Víctor Puntas, David Vidal.

Comentaris i Observacions:

Revalorització de l'agricultura tradicional per contribuir a la sostenibilitat ecològica

Francesca Bray

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic: Sostenibilitat i Medi Ambient **Fòrum transversal:** Valors

Resum

El model occidental d'agricultura, molt capitalitzada, especialitzada i hipermeccanitzada, pot no ser l'adequat per a totes les regions del món. Sovint poden ser preferibles els sistemes de policultiu. Cal reconsiderar l'interès de moltes pràctiques agrícoles tradicionals, i afavorir la seva recuperació. El document que serveix de base a aquesta proposta exposa els importants avantatges de les formes tradicionals xineses de conrear la terra, que permeten aprofitar-la a fons sense malmetre-la com fa l'agricultura moderna, i proveir d'aliments, vestits i teulada a unes quantes famílies en el mateix espai en què l'agricultura moderna permet només guanyar un petit salari a uns quants peons agrícoles (i no de forma contínua), a més l'agricultura moderna obté una producció (d'un únic producte agrícola) inferior a la de la poli-producció tradicional, sempre i quan no ens oblidem de comptabilitzar tots els productes que en les modalitats tradicionals acompanyen a la producció principal.

Diagnòstic

El model occidental d'agricultura, molt capitalitzada, especialitzada i hipermeccanitzada, pot no ser l'adequat per a totes les regions del món. Sovint poden ser preferibles els sistemes de policultiu. El document que serveix de base a aquesta proposta exposa els importants avantatges de les formes tradicionals xineses de conrear la terra, que permeten aprofitar-la a fons sense malmetre-la com fa l'agricultura moderna, i proveir d'aliments, vestits i teulada a unes quantes famílies en el mateix espai en què l'agricultura moderna permet només guanyar un petit salari a uns quants peons agrícoles (i no de forma contínua), a més l'agricultura moderna obté una producció (d'un únic producte agrícola) inferior a la de la poli-producció tradicional, sempre i quan no ens oblidem de comptabilitzar tots els productes que en les modalitats tradicionals acompanyen a la producció principal. A mesura que els agricultors s'han concentrat en el monocultiu, han esdevingut més vulnerables a les plagues i a les fluctuacions dels preus. La varietat de les dietes locals s'ha reduït dràsticament, així com les possibilitats d'accedir a una ocupació que permeti obtenir els diners necessaris per comprar el que abans es produïa dins de les comunitats. El món rural s'enfronta a problemes urgents de pobresa, fam i malalties, que tampoc s'estalvien quan els seus habitants emigren a les perifèries de les grans ciutats.

En quant a la conservació de la natura, el cultiu amb sistemes moderns presenta problemes com els següents:

- El monocultiu redueix la biodiversitat i les llavors híbrides que es fan servir han de comprar-se cada any, desapareixent la possibilitat de guardar-ne per properes plantacions.
- L'ús de combustibles fòssils i de productes químics, que esdevenen necessaris en el cultiu d'aquestes varietats híbrides, produeix un alt grau de contaminació.

Les formes de cultivar la terra a Nord-Amèrica i a Europa potser no és, després de tot, el millor model per als països pobres d'Àfrica, Àsia i Llatinoamèrica, ni tampoc per a la supervivència de la biosfera.

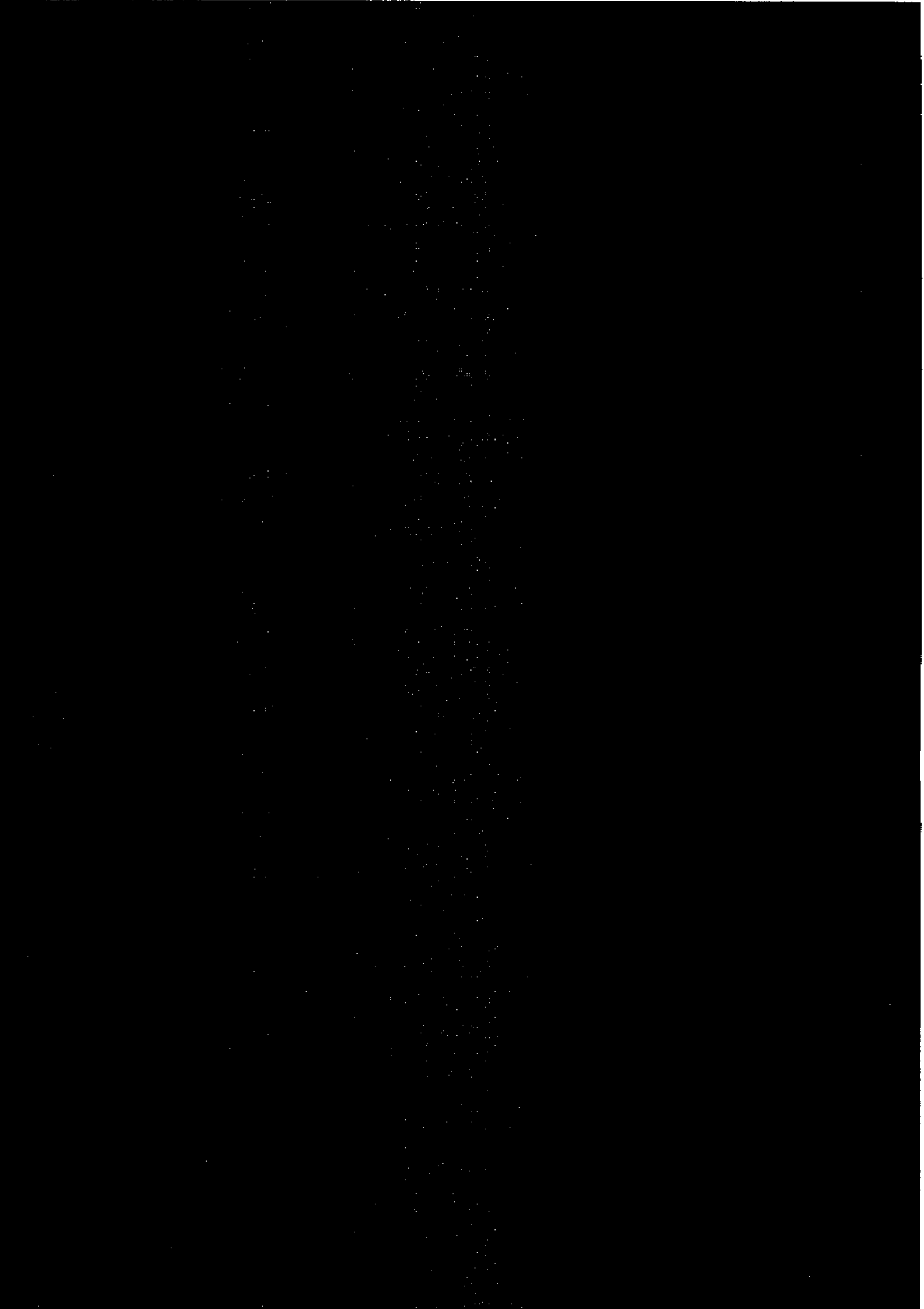
Objectius

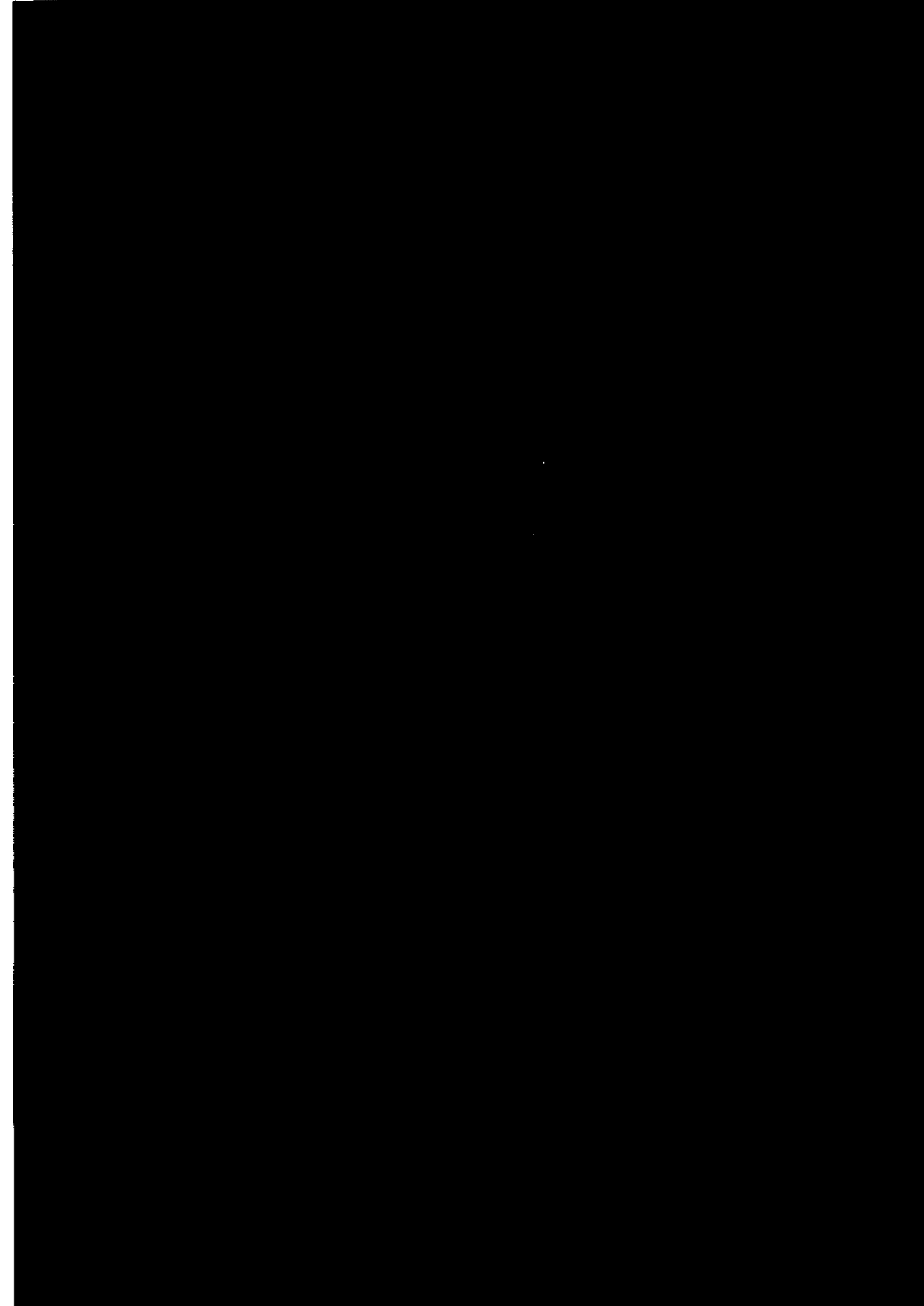
En general:

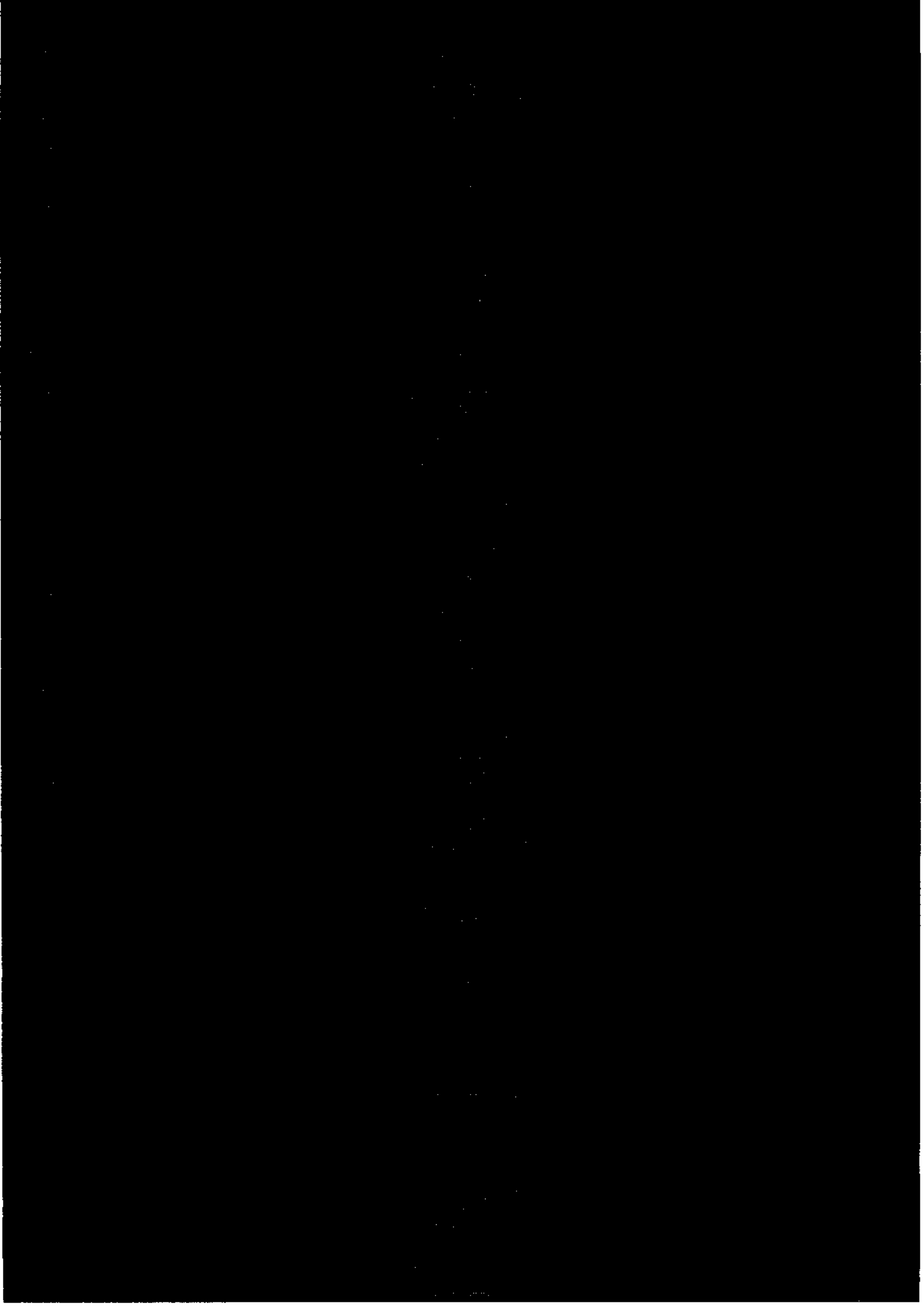
-Qüestionar el paradigma tecnològic que considera que el progrés consisteix necessàriament en la implantació arreu del món dels models agrícoles imperants als EUA, Europa, etc., amb desplaçament de tècniques tradicionals considerades obsoletes a priori.

En concret:

- Reconsiderar l'interès de moltes pràctiques agrícoles tradicionals, i afavorir la seva recuperació
- Promoure l'estudi de possibles alternatives al model occidental de producció agrícola, buscant solucions creatives que resultin, ecològica i socialment, més satisfactòries.
- Possibilitar, a partir dels aliments obtinguts i de les produccions d'altres materials que serveixen de base a elaboracions artesanals, la subsistència de tota la població local, tant dels agricultors com dels que no ho són, limitant la seva dependència del món exterior.
- Revaloritzar tècniques de cultiu intensives en mà d'obra, que permeten operacions que intensifiquen també la producció sense haver-ho de fer exclusivament amb aportacions d'adobs.
- Evitar l'abandó i pèrdua conseqüent d'infraestructures agrícoles (dics, xarxes d'irrigació, cisternes, feixes...) que han requerit de grans inversions inicials en treball, però són de manteniment relativament fàcil i de gran valor agrícola.

Transversal 1. Presentació del fòrum transversal per Repensar les Regles de Joc

Per fer la valoració de les propostes del Fòrum Transversal, cal seguir els següents passos:

1r. Llegir cada proposta

2n. Marcar les 10 propostes que més us interessin al Qüestionari de Valoració (**Transversal 3**)

Així, **cal llegir les propostes**, al nivell que cadascú pugui i desitgi (el resum o tota sencera) i marcar **quines són les 10 que li agradaria tenir la oportunitat de conèixer més a fons**.

Les propostes de cada Fòrum Transversal **que hagin suscitat més interès es podran tractar i conèixer més a fons** en reunions simultànies durant la Trobada general del Fòrum (16-18 d'abril), reunions en què hi podran participar els inscrits al Fòrum transversal corresponent.

Acabada la valoració del Fòrum Transversal **cal que ens feu arribar els formularis Transversal 3 (més el Temàtic 3. i Temàtic 4)** en el sobre amb l'adreça del CIS que s'adjunta amb els Dossiers preferiblement abans de final d'any i com a data límit el 31 de gener de 1999.

Les persones inscrites a aquest Fòrum transversal són:

Llibert Puig Gandia	Comunicació i art
Ma. Dolors Musté Jove	Economia
Daniel Raventós i Pañella	Economia
Ferní Sidera i Riera	Economia
Joan Antoni Barón i Espinar	Educació
Angels Calveras Rubiralta	Educació
John Mackay	Educació
Josep Cusidó i Muñoz	Experiència Religiosa
Angel Marzo Guarinos	Interculturalitat
Susanna Segovia Sánchez	Interculturalitat
Francesc Xavier Vila i Moreno	Interculturalitat
David Gómez i Fontanills	Política
Xavier León Martos	Política
Manel Pons i Romero	Política
Núria Villanueva Rey	Resolució de Conflictes
Joaquin Gutierrez Barrera	Salut
Ramón Serna Ros	Salut
Maria Teresa Solé Margalejo	Salut
Teresa Tutusaus i Pomés	Salut
Josep Lluís Hortonedá Garcia	Sistemes socials
Christian Jiménez Moreno	Sistemes socials
Marta Voltas i Fornt	Sistemes socials
Ignasi Doñate Sanglas	Societat Civil
Manel Gasso Quixal	Societat Civil
Maria Àngels Alió	Sostenibilitat i Medi
Jordi Bigues	Sostenibilitat i Medi
Mercedes Delgado Anguisola	Sostenibilitat i Medi
Kathrine E. Raleigh	Sostenibilitat i Medi
Josep Xercavins Valls	Sostenibilitat i Medi

Transversal 2. Propostes del fòrum transversal per Repensar les Regles de Joc

COM010JOC	Decàleg del telespectador madur	Cristianisme i Justícia	Comunicació i art
COM011JOC	Estatut constitucional pels mitjans de comunicació	Pau Avenir	Comunicació i art
COM012JOC	Legislació i formació per fer possible la gestió de projectes culturals des de les associacions participatives i	Xavier Pérez Sánchez Bidó de Nou Barris	Comunicació i art
COM013JOC	Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de la informacion	Joan Majó	Comunicació i art
ECO040JOC	Aportació parcial de l'impost sobre la renda a comunitats locals	Jordi Borja Sebastià	Economia
ECO041JOC	Cambios legislativos y en las políticas sociales para combatir la pobreza y la precarización del trabajo en el	Institut d'estudis metropolitans de Barcelona	Economia
ECO042JOC	Canvis organitzatius per una empresa més solidària	Carles Rovira	Economia
ECO043JOC	Democracia económica para un socialismo eficaz	David Schweickart	Economia
ECO044JOC	El dret d'herència universal	Ferni Sidera i Riera	Economia
ECO045JOC	El Pla Aubry: ocupació social contra l'atur juvenil	Martine Aubry	Economia
ECO046JOC	El Salari Ciutadà i la superació de l'atur	Josep Cusidó i Muñoz	Economia
ECO047JOC	El salari del lleure	Col·lectiu Antieskavista	Economia
ECO048JOC	El Subsidi Universal Garantit (o Renda Bàsica o Renda de Ciutadania)	Daniel Raventós i Pañella	Economia
ECO049JOC	Fusión progresiva de países en Unidades Territoriales	Hèctor Izquierdo Campos	Economia
ECO050JOC	Impost sobre transaccions financeres (Tobin tax)	Josep M. Muntaner i Pascual	Economia
ECO051JOC	L'empresa de qualitat humana per a un món responsable i solidari.	Equip Ecovel	Economia
ECO052JOC	La Cistella Bàsica Ampliada (CBA): un programa socio-econòmic per a Nicaragua	José Iglesias Fernández	Economia
ECO053JOC	La Renda Bàsica: un programa d'implantació.	José Iglesias Fernández	Economia
ECO054JOC	La renda individualitzada universal	Oscar Colom i Canillas	Economia
ECO055JOC	Les polítiques econòmiques medi ambientals per a un desenvolupament sostenible	Marc Pintor i Gonzalez	Economia
ECO056JOC	Modificar el patró de canvi tecnològic i el concepte sobre el treball per a combatre l'atur a nivell europeu.	Joan Majó	Economia
ECO057JOC	Organ independent de control de la gestió de l'administració.	M ^a . Àngels Pi Mallarach	Economia
ECO058JOC	Reforma del sistema de protecció social a través de l'augment dels seus ingressos	Josep González i Calvet	Economia
ECO059JOC	Salari Ciutadà Bàsic	André Leclercq	Economia
ECO060JOC	Un lloc de treball per a dos treballadors	André Leclercq	Economia
EDU012JOC	Autonomia institucional del sistema educatiu	Martín Rodríguez Rojo	Educació
EDU013JOC	Elements per a la construcció d'una escola utòpica	Miquel Tribó i Selmons	Educació
EDU014JOC	Mesures per a un sistema educatiu del segle XXI	Warren Wagar	Educació
EDU015JOC	Un pas més enllà després de la reforma a secundària	John Mackay	Educació
REL007JOC	Llibertat d'expressió i opinió (Art. 19 del Drets Humans) també en les esglésies	Anna Griera i Morgul Col·lectiu Dones en l'Església	Experiència Religiosa
INT006JOC	Drets humans interculturals	Rafa Crespo Ubero	Interculturalitat
INT007JOC	Estatut del poble nòmades	David Gómez i Fontanills	Interculturalitat
INT008JOC	La invenció social i la construcció intercultural del futur.	Lluís Botinas i Montell	Interculturalitat
INT009JOC	Projectes de cooperació recíproca: Interculturalitzar la cooperació internacional	Agustí Nicolau Coll	Interculturalitat
INT010JOC	Una noció de ciutadania separada de nacionalitat	Rafa Crespo Ubero	Interculturalitat
POL014JOC	Ciutadania europea i nacionalitat: opcions per a fer efectiva la lliure circulació de persones	Jordi Borja Sebastià	Política
POL015JOC	Consell de Cent (Senat de Catalunya)	Lluís Costa Puig	Política
POL016JOC	Constitució Catalana	Oriol Esposa Andreu Convergència Republicana dels Països Catalans	Política
POL017JOC	Democràcia participativa i reforma del sistema electoral	EcoConcern, associació per a la innovació social	Política
POL018JOC	Desdoblamiento del presupuesto estatal e implantación del impuesto a destino fijo: una respuesta al	Francisco Gutiérrez, Guillermo Robledo	Política
POL019JOC	Eficàcia i agilitat en la gestió de l'administració pública	Pau Avenir	Política
POL020JOC	El nou estadi de l'autogovern de Catalunya: el federalisme asimètric	Jordi Sánchez	Política
POL021JOC	Medidas para profundizar la participación democrática desde el ámbito local	Angel Merino Benito	Política
POL022JOC	Mesures de control del poder financer per assegurar el progrés de l'home.	Ignacio Ramonet	Política
POL023JOC	Mesures per a l'aprofundiment democràtic	Grup d'Aprofundiment Democràtic (Mesa Cívica pels Drets Socials)	Política
POL024JOC	Mesures per al foment de la participació ciutadana en l'àmbit polític i administratiu	Jordi Borja Sebastià	Política
POL025JOC	Mesures per assolir una ONU neutral	David Campà Frigola Ateneu Republicà de Figueras	Política

Transversal 3. Qüestionari de Valoració Fòrum Transversal per Repensar les Regles de Joc

Nom i Cognoms:.....

D'entre les propostes presentades al Fòrum Transversal per Repensar les Regles de Joc indico amb una X quines són les 10 propostes que m'agradaria conèixer més a fons en la Trobada General del Fòrum (16-18 d'abril)

COM010JOC	Decàleg del telespectador madur
COM011JOC	Estatut constitucional pels mitjans de comunicació
COM012JOC	Legislació i formació per fer possible la gestió de projectes culturals des de les associacions participatives i
COM013JOC	Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de la Información
EC0040JOC	Aportació parcial de l'impost sobre la renda a comunitats locals
EC0041JOC	Cambios legislativos y en las políticas sociales para combatir la pobreza y la precarización del trabajo en el
EC0042JOC	Canvis organitzatius per una empresa més solidària
EC0043JOC	Democracia económica para un socialismo eficaz
EC0044JOC	El dret d'herència universal
EC0045JOC	El Pla Aubry: ocupació social contra l'atur juvenil
EC0046JOC	El Salari Ciutadà i la superació de l'atur
EC0047JOC	El salari del lleure
EC0048JOC	El Subsidi Universal Garantit (o Renda Bàsica o Renda de Ciutadania)
EC0049JOC	Fusión progresiva de países en Unidades Territoriales
EC0050JOC	Impost sobre transaccions financeres (Tobin tax)
EC0051JOC	L'empresa de qualitat humana per a un món responsable i solidari.
EC0052JOC	La Cistella Bàsica Ampliada (CBA): un programa sòcio-econòmic per a Nicaragua
EC0053JOC	La Renda Bàsica: un programa d'implantació.
EC0054JOC	La renda individualitzada universal
EC0055JOC	Les polítiques econòmiques medi ambientals per a un desenvolupament sostenible
EC0056JOC	Modificar el patró de canvi tecnològic i el concepte sobre el treball per a combatre l'atur a nivell europeu.
EC0057JOC	Organ independent de control de la gestió de l'administració.
EC0058JOC	Reforma del sistema de protecció social a través de l'augment dels seus ingressos
EC0059JOC	Salari Ciutadà Bàsic
EC0060JOC	Un lloc de treball per a dos treballadors
EDU012JOC	Autonomia institucional del sistema educatiu
EDU013JOC	Elements per a la construcció d'una escola utòpica
EDU014JOC	Mesures per a un sistema educatiu del segle XXI
EDU015JOC	Un pas més enllà després de la reforma a secundària
REL007JOC	Llibertat d'expressió i opinió (Art.19 del Drets Humans) també en les esglésies
INT006JOC	Drets humans interculturals
INT007JOC	Estatut del poble nòmades
INT008JOC	La invenció social i la construcció intercultural del futur.
INT009JOC	Projectes de cooperació recíproca: interculturalitzar la cooperació internacional
INT010JOC	Una noció de ciutadania separada de nacionalitat
POL014JOC	Ciutadania europea i nacionalitat: opcions per a fer efectiva la lliure circulació de persones
POL015JOC	Consell de Cent (Senat de Catalunya)
POL016JOC	Constitució Catalana
POL017JOC	Democràcia participativa i reforma del sistema electoral
POL018JOC	Desdoblamiento del presupuesto estatal e implantación del impuesto a destino fijo: una respuesta al
POL019JOC	Eficàcia i agilitat en la gestió de l'administració pública
POL020JOC	El nou estatut de l'autogovern de Catalunya: el federalisme asimètric
POL021JOC	Medidas para profundizar la participación democrática desde el ámbito local
POL022JOC	Mesures de control del poder financer per assegurar el progrés de l'home.
POL023JOC	Mesures per a l'aprofundiment democràtic
POL024JOC	Mesures per al foment de la participació ciutadana en l'àmbit polític i administratiu
POL025JOC	Mesures per assolir una ONU neutral
POL026JOC	Mesures per la renovació del procés democràtic
POL027JOC	Mesures per posar a l'abast del públic els estudis encarregats per les administracions públiques
POL028JOC	Mesures per reforçar la sobirania de la nació catalana
POL029JOC	Plataforma d'Opinió Política Global i Plataforma d'Intervenció Política Global per assegurar la participació de
POL030JOC	Programa polític per a un nou ordre internacional
POL031JOC	Protecció social per a tothom i democràcia participativa
POL032JOC	Recuperar la política i la capacitat de intervenció per un estado social més justo y democrático
POL033JOC	Referèndums per a una democràcia directa
POL034JOC	Reforma institucional de la Unió Europea
POL035JOC	Tres mesures per garantir públicament la plena ocupació: repartir la feina, implantar nous treballs i gravar
POL036JOC	Un model alternatiu al Tractat de Maastricht
POL037JOC	Un nou sistema per a les eleccions al Parlament de Catalunya
GEN006JOC	Contabilizar el trabajo no asalariado de las mujeres
GEN007JOC	Denunciar la inconstitucionalitat del servei obligatori
GEN008JOC	Destinar part dels pressupostos militars a la formació de la dona al Magrib
GEN009JOC	Medidas para defender los derechos de la mujer y apoyar a la familia como vehículo socializador de los hijos
GEN010JOC	Medidas para lograr una sociedad igualitaria entre hombres y mujeres

GEN011JOC	Mesures socials i polítiques de protecció de les dones i els infants
GEN012JOC	Moratoria dels drets electorals masculins
GEN013JOC	Política de Igualdad de Oportunidades para favorecer la situación laboral de las mujeres en las empresas
PAU014JOC	"Defensa 2001: per unes forces armades exclusivament defensives"
PAU015JOC	Creació de serveis de suport per a conflictes en les organitzacions socials
PAU016JOC	Criterios para autorizar o restringir las exportaciones de armamento
PAU017JOC	Introduint la mediació als centres educatius
PAU018JOC	L'abolicionisme penal i la resolució autònoma dels conflictes.
PAU019JOC	La reforma de Nacions Unides: una proposta de democratització dels seus òrgans de govern
PAU020JOC	Ley de opción por la paz
PAU021JOC	Medidas para terminar con el secreto del comercio internacional de armas
PAU022JOC	Mesures alternatives a la pena de privació de llibertat
PAU023JOC	Mesures de prevenció i control de les guerres a Europa
PAU024JOC	Moviment Polític per a la Resolució Pacífica dels Conflictes
PAU025JOC	Transformar las cárceles para una sociedad democrática
PAU026JOC	Un día de guerra para la paz el primer año. (2 el segundo año, 4, 8, 16, 32, 64, 128 días en 8 años)
SAL007JOC	"Case Management" Atenció personalitzada als malalts mentals: més eficaç i menor cost econòmic.
SAL008JOC	Educación para la salud
SAL009JOC	Legislació i formació per facilitar el Morir dignament a casa
SAL010JOC	Mesures per assolir la lliure elecció dels tipus de medicina a la sanitat pública
SAL011JOC	Mesures per evitar el contagi del SIDA a les presons i garantir la qualitat de vida dels portadors del VIH
SAL012JOC	Programa integral de suport a persones amb malalties greus
SAL013JOC	Seguretat Social: millors visites, tractaments adequats i més metges
CIV026JOC	"Democracia Vital". Mujeres y hombres hacia la plena ciudadanía
CIV027JOC	Conducció social del programa de vida personal
CIV028JOC	Estatut parcial d'autònoms a la Seguretat Social
CIV029JOC	Finançament públic de les Organitzacions ciutadanes
CIV030JOC	Implantación de la red holónica para aumentar la calidad de la gestión municipal y la calidad de vida de los
CIV031JOC	La copa del joc net
CIV032JOC	Llei-marc contra l'exclusió
CIV033JOC	Mesures per evitar la marginació socio-econòmica de les famílies monoparentals pobres
CIV034JOC	Per una Europa Social: ciutadania, benestar i treball
CIV035JOC	Promoció de la participació ciutadana per reorientar les polítiques socials dels ajuntaments
CIV036JOC	Propostes per a la consolidació i millora de la seguretat social
SOS009JOC	Alternatives al quart cinturó
SOS010JOC	Canvi d'impostos per a la sostenibilitat.
SOS011JOC	Cotó sostenible, una aposta de futur.
SOS012JOC	Declaració dels municipis europeus sobre el canvi climàtic
SOS013JOC	Ecoparatge: figura de protecció medi-ambiental de les explotacions agro-pecuàries
SOS014JOC	Electricitat per a un món sostenible.
SOS015JOC	Els sistemes de comptabilitat dels recursos nacionals i el medi ambient
SOS016JOC	La mercantilització de l'aigua a Espanya
SOS017JOC	Legislació i Centres d'Arts i tècniques del paisatge per a minimitzar la generació de recursos
SOS018JOC	Medidas de promoción del consumo de bienes de larga vida útil
SOS019JOC	Mesures per democratitzar les ciutats i assegurar la seva sostenibilitat cultural i ecològica
SOS020JOC	Mesures per frenar la dispersió en el territori i reduir-ne les conseqüències negatives a nivell social, ecològic
SOS021JOC	Mesures per promoure i facilitar el poder caminar per la ciutat
SOS022JOC	Mesures per promoure l'ús de la bicicleta
SOS023JOC	Mesures per protegir els drets indígenes sobre la biodiversitat de llurs terres.
SOS024JOC	Mesures per reduir els accidents de trànsit
SOS025JOC	Mesures per un futur sostenible
SOS026JOC	Objecció fiscal, insubmissió política i desobediència civil per impulsar la sostenibilitat ecològica
SOS027JOC	Plans Energètics Locals, Alternatius i Tous (PELAT)
SOS028JOC	Programa per una Ciutat Verda
SOS029JOC	Repensar els nous models d'habitat col·lectiu
SOS030JOC	Segells de garantia ecosocial al servei del Consum Responsable
SOS031JOC	Sistema de control intern de les multinacionals responsables de la deforestació dels boscos humits
SOS032JOC	Sistemes de transport sostenible en medi urbà
SOS033JOC	Tres mesures per fer Barcelona més bonica, més segura i més solidària
SOS034JOC	Una ecologia renovada a la mida dels nostres problemes
SOS035JOC	Via verda Sant Llorenç-Collserola

Decàleg del telespectador madur

Cristianisme i Justícia

Redacció: Dolors Paniagua Valle

Fòrum temàtic: Comunicació i art

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

Es proposa un decàleg d'ús de la televisió, per evitar els efectes perniciosos de passar-se massa temps veient-la de forma passiva i indiscriminada.

Diagnòstic

La televisió ens idiotitza, impedeix la comunicació entre les famílies, ens torna sedentaris, exagera la nostra tendència a les coses fàcils, atrofia la nostra creativitat... Expressions com les de "teleaddicte", "teleporqueria" o "caixa tonta" són prou expressives. D'altra banda, renunciar absolutament a la televisió pot ser una radicalitat inviable: la televisió conté grans possibilitats d'informació i d'educació comunicativa i artística..."

Objectius

- Aconseguir que el que rebem de la televisió passi de ser "teleporqueria" (culebrons, concursos...) a ser "telealiment" (informació, formació, art, bones pel·lícules...)
- Aconseguir que la televisió passi de ser el protagonista del nostre temps d'oci a ser un instrument útil.

Mitjans i/o instruments.

Decàleg següent: 1-No ens asseiem davant la televisió a veure "què fan", sinó perquè ens interessa un programa determinat.

2-Cal fer servir la televisió quan ens convé, i saber-ne prescindir.

3-El problema no rau tant en "tot és porqueria", com en "escollim entre tot". Caldrà elaborar els propis criteris (els informatius més neutrals, debats seriosos, pel·lícules de qualitat)

4-Excloure programes no solament violents o gratuïtament pornogràfics sinó també els alienants o sense suc ni bruc (concursos poca-soltes, etc..)

5-Formar associacions de telespectadors que actuïn de veritat serà l'única manera d'incidir efectivament en les programacions.

6-Sospitar sempre. La TV mai no és neutra, ni l'oficial ni la privada.

7-La TV és una trampa mortal per als nens i encara més per als adolescents. Se'ls ha d'ensenyar a dominar-la per evitar la influència nociva de massa hores de TV indiscriminada.

8-És preferible veure la televisió en família, per poder discutir el que es veu.

9-La TV té un llenguatge específic i cal aprendre a interpretar-lo.

10-La TV ben administrada pot arribar a alimentar. Seria interessant anar canviant els índex d'audiència en favor dels programes que "alimenten".

Documentació tractada:

"No hi ha res a fer?... a l'escolta de l'esperit", quadern de Cristianisme i Justícia, capítol 3: Manual del telespectador madur: de teleporqueria a telealiment (gener 1996).

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Estatut constitucional pels mitjans de comunicació

Pau Avenir

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Els mitjans de comunicació tenen avui dia una gran influència sobre la societat, molt especialment en la formació de l'opinió i en la configuració de la cultura. Aquesta influència és utilitzada en benefici dels poders mediàtics, lligats per interessos comuns, directes (negocis compartits, oligopolis) o indirectes, als poders econòmics i polítics que perpetuen el sistema existent de domini d'uns pocs. El resultat és la inculturació de les classes populars, mitjançant la distracció i l'estimulació dels seus instints enlloc de la seva raó, la pèrdua de la consciència democràtica i fins i tot la violència.

Si considerem seriosament els mitjans de comunicació com un contrapoder, caldria sotmetre'ls a un control democràtic mitjançant l'establiment d'un estatut constitucional que reconegué oficialment el seu paper com a "quart poder" (paper que socialment ja li és reconegut). Això permetria d'una banda un control popular mitjançant les institucions democràtiques, però també, un cop alliberat dels poders privats, la independència de les institucions públiques a partir del reconeixement i enfortiment a la pràctica del principi constitucional de la divisió de poders.

Diagnòstic

Els mitjans de comunicació són en la societat actual un dels poders fàctics més influents. El seu grau de concentració, paral·lel al d'altres poders i inevitable avui dia donat el grau d'integració i complexitat de les estructures socials, determina que la seva propietat estigui en mans de grans oligopolis, defensors de la maximització dels seus beneficis i dels interessos d'altres grans poders financers i polítics mitjançant aliances d'interessos comuns.

Malgrat l'aparent diversitat, la filosofia comuna a la majoria dels continguts d'aquests mitjans, que són transmesos al gran públic gairebé sense que aquest tingui capacitat de resposta o de diàleg, és la de defensa del sistema polític, econòmic, social i de valors actual, que és el que els permet mantenir el seu negoci i fer guanys, amb estratègies diverses: trivialització de qüestions profundes, grans dosis d'elements d'entreteniment, educació en el conformisme (inculturació que permet un major control social), i tot això sense tenir en compte els interessos o necessitats de la societat.

Davant la inevitabilitat dels mitjans de masses, (avui dia el cost de reestructurar els mitjans de comunicació cap a una atomització dels elements emissors, que permeti un alt grau d'interacció entre aquests i els receptors, és econòmic i socialment inviable), tampoc existeixen mecanismes que permetin un control democràtic per part de la societat sobre els poders mediàtics que avui dia dirigeixen aquests mitjans. La representació dels partits polítics només en els mitjans públics compleix una funció corporativista (evitar que la imatge comú de defensa del sistema tendeixi de forma excessiva cap a algun dels partits, o controlar la quota d'espai televisiu electoral) o merament simbòlica.

Objectius

- Aconseguir que la comunicació social sigui considerada un contrapoder de la democràcia, i com a tal estigui reconeguda legalment.
- Exercir un control democràtic sobre uns mitjans que són els majors conformadors de cultura (o de manca de cultura) als països industrialitzats i, per tant, l'element potencialment més important (sovint per sobre del sistema educatiu), d'oferir un servei públic a la ciutadania: el de la transmissió de la cultura.
- "La fonamental democratització dels mitjans de comunicació exigeix un canvi bàsic. Requereix un mode de comunicació pública que contribueixi al procés d'autogovern civil, que reconegui la seva responsabilitat i que operi sobre les bases d'un repartiment equitatiu dels recursos comunicacionals. Aquesta modalitat de comunicació només es pot aconseguir amb la rebel·lió de l'audiència captiva. Només el refús massiu a continuar acceptant les mentides i les distraccions dels mitjans dominants pot pertorbar el regne de la complaença".

Mitjans i/o instruments.

Elaboració d'un estatut constitucional per a la Comunicació Social, paral·lel a un altre renovat de la Justícia i amb les següents característiques:

- a) Independència dels poders executiu i legislatiu
- b) Independència del mercat

Documentació tractada:

Juan, Jordi; Olivella, Martí; "Els mitjans de comunicació estan mediatitzats... pistes pel desmediatitzador", document no publicat, Bellaterra, 1991.

Documentació addicional:

Luhmann, Niklas: "Teoría política en el estado del bienestar", Madrid, Alianza, 1981, 170 p.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

"Pau Avenir" és el pseudònim d'unes quantes persones que al llarg dels darrers 15 anys han anat reflexionant sobre els sistemes socials i que ara, troben en el Fòrum Català, un marc per fer conèixer les seves propostes

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Legislació i formació per fer possible la gestió de projectes culturals des de les associacions participatives i no lucratives.

Xavier Pérez Sánchez
Bidó de Nou Barris

Redacció: Xavier Pérez Sánchez
Fòrum temàtic Comunicació i art

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Avui en dia ens trobem amb una dicotomia respecte la gestió dels recursos culturals: gestió pública o gestió privada. Sembla que no hi ha un interès manifest d'incloure un altre element: la gestió des d'una associació participativa i no lucrativa. D'una banda, l'estat amb les seves diferents estructures fa ús de la cultura de manera oportunista i mesquina per tal d'extreure'n algun benefici partidista; a més, dominat per les grans corporacions transnacionals, facilita la transmissió ideològica a la gent d'allò que la classe dominant vol imposar en quant a informació, oci i cultura en general. D'altra, les pròpies indústries culturals, encarregades de fer negoci i crear mecanismes per a fer-ne més encara, controlen de facto la informació, hàbits culturals i l'oferta d'oci i cultura de la majoria de la població del planeta. Cal trobar en el món associatiu el dinamitzador d'una cultura humana productiva i creadora, al servei de l'home i no del negoci i la riquesa material d'alguns. Els artistes, els usuaris, en definitiva, els actors de la cultura, han de convertir-se també en els gestors de la producció cultural, amb una vocació de servei públic, de participació ciutadana, de qualitat, solidaritat i compromís amb la realitat que vivim.

Diagnòstic

L'actual revolució cibernètica no ha fet més que empitjorar les expectatives de consum d'oci i cultura general de la població del planeta. Les expressions elementals de la creativitat humana han estat separades dels seus orígens grupals i comunitaris, gràcies al desenvolupament recent del neo-capitalisme. L'apropiació privada del producte creatiu i la seva venda amb finalitats lucratives provoca l'augment de la productivitat i l'eficiència.

Però també la pèrdua de propòsit. L'activitat cultural en mans de la indústria cultural suposa una dieta a base d'esports, 'bests sellers', tv, noticiaris, parcs temàtics, video clips, anuncis i tot allò que satisfà als objectes consumidors, els éssers humans.

L'Estat, mitjançant la gran varietat d'administracions públiques procura en teoria adoptar una posició d'equilibrador d'aquestes tendències, però no ho aconsegueix, ja que respon principalment als interessos de les grans corporacions, lligades estretament als partits polítics. Aquests mateixos partits utilitzen els mitjans disponibles, les administracions públiques, com a instrument de propaganda i control. En els darrers anys aquestes administracions públiques constaten la necessitat de potenciar les indústries culturals com a generadors de riquesa, i animen al món empresarial i financer a participar de la cultura mitjançant el patrocini i la gestió directa, amb una clara intenció de traspasar-los la responsabilitat d'una part important de la producció cultural. El sector industrial, d'aquesta manera, està incorporant cada dia major poder per a promoure la cultura que l'interessa: un producte cultural plaent, consumista, asocial, individualista, etc; i a més, està canalitzant les iniciatives anomenades "independents", incorporant les energies creatives, els talents, al seu sistema.

Objectius

Cal que les administracions públiques reconeguin i facilitin que les associacions no lucratives gestionin projectes i equipaments culturals.

Cal que la gent identifiqui les associacions com a autèntiques eines transformadores i participatives en el procés de construcció socio-cultural de la nostra realitat. Aprofundir en la conveniència dels projectes culturals arrelats al seu territori, exercint una autèntica participació ciutadana, al marge de partidismes o intervencionisme de les administracions o empreses privades.

Cal treballar en xarxes territorials i sectorials, per potenciar la fortalesa del tram associatiu, exercir la solidaritat, i afrontar problemàtiques globals. L'activitat cultural hauria de tenir en compte la realitat del moment que vivim i actuar en conseqüència.

Mitjans i/o Instruments.

1. Reformar la llei d'associacions perquè, entre d'altres coses:

- Reconegui la possibilitat d'un funcionament horitzontal, beneficis tributaris i representativitat.
- Prioritzi la cessió per a la gestió de serveis personals, entre ells, els equipaments i projectes culturals, a associacions no lucratives implicades directament en aquests projectes.
- Promogui la incorporació del sector associatiu a la gestió de serveis tradicionalment propis de les indústries culturals: editorials, discogràfiques, ràdio, TV, teatres, cines, etc.

2. Reconeixement, per part de l'Estat espanyol, de l'activitat i consum cultural dintre del sistema educatiu, així com la incorporació de les dinàmiques associatives en els estudiants.

3. Reconeixement de mesures per protegir el producte cultural de les lleis del mercat: reconèixer que el sexe, la

violència i l'esport dominen actualment el panorama cultural.

4. Facilitar formació i recursos a les associacions més enllà dels purament testimonials que en tenen ara.

Documentació tractada:

HERBERT I. SCHILLER, "Cultura Sa". Universidad de Guadalajara, México, 1993.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

En Xavier Pérez treballa a Bidó de Nou Barris, associació gestora de l'Ateneu Popular 9 Barris.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Medidas para impulsar una nueva democracia en la sociedad de la información

Joan Majó

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic: Comunicació i art

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

La sociedad de la información permitirá el aumento de la participación colectiva en los debates y en las decisiones. Será posible una democracia mixta, con participación directa e intermediación representativa. Pero la privatización de los medios de comunicación y el abandono de las facultades regulatorias en la materia permite que los grupos económicos controlen el poder mediático en un grado muy peligroso. Buena parte del poder futuro estará en los propietarios de las redes de información, de sus infraestructuras terrestres y satelitales. Las consecuencias de la concentración de este poder pueden ser graves.

El objetivo de la propuesta es defender el pluralismo, proteger la libertad de expresión y garantizar el derecho a la información en un nuevo sistema democrático mixto directo-representativo de la sociedad de la información, lo que implica garantizar que todos los ciudadanos tengan acceso equitativo a la infraestructura de información y proteger la intimidad de la información personal.

Para ello el autor entiende que es necesario, por una parte, asegurar, por medio de una regulación adecuada, que no se concentre la propiedad de cada uno de los tres elementos de transmisión (redes, control de acceso y contenidos), así como establecer medidas de regulación e imponer el control de calidad de la información sin que atenten contra la libre circulación de la misma y propone como imprescindible un código de autorregulación para los profesionales y las empresas del sector, al estilo del juramento hipocrático de los médicos. Todo esto permitirá, por otra parte, incrementar la consulta general a todos los ciudadanos por la vía de las redes de información (referéndum electrónico), especialmente a nivel de municipio y niveles más reducidos que el Estado Nacional

Diagnòstic

1. En Europa funciona la democracia representativa, que esporádicamente utiliza un método de democracia directa (referéndum). En la sociedad de la información será posible una consulta a todos los ciudadanos por la vía telemática. La participación directa electrónica puede cuestionar la democracia representativa.
2. La sociedad de la información permitirá el aumento de la participación colectiva en los debates y en las decisiones. Será posible una democracia mixta, con participación directa e intermediación representativa.
3. La informática y las telecomunicaciones transformarán la actual administración burocrática y proporcionará servicios públicos más eficaces y próximos al ciudadano, cuyos costes serán la décima parte de los actuales.
4. No todos los procesos políticos y/o administrativos pueden desarrollarse con total transparencia. Así como hay un ámbito privado individual inalienable, existe un derecho de intimidad público que define el límite de la participación directa del ciudadano, quien otorga por sufragio universal ese poder a sus representantes.
5. Una democracia en la que constantemente se estuviera consultando la opinión de todos corre el riesgo de ser manipulable y muy fluctuante.
6. La proliferación de información, tanto pública como privada, la continua ampliación de los bancos de datos y el progresivo registro de las actividades de los ciudadanos ponen en peligro la intimidad individual.
7. La acelerada privatización de los medios de comunicación y el abandono por parte del Estado de las facultades regulatorias en la materia conduce a que los grupos económicos controlen el poder mediático. Hemos llegado a un punto de confluencia entre poder económico y poder mediático muy peligroso.
8. Hemos pasado del predominio del poder político al predominio de la alianza de los poderes mediático y económico. Buena parte del poder futuro estará en los propietarios de las redes de información, de sus infraestructuras terrestres y satelitales. Las consecuencias de la concentración de este poder pueden ser graves.

Objectius

Defender el pluralismo, proteger la libertad de expresión y garantizar el derecho a la información en un nuevo sistema democrático mixto directo-representativo de la sociedad de la información. Ello implica:

1. Garantizar que todos los ciudadanos tengan acceso equitativo a la infraestructura de información (internet).

2. Superar el desfase entre el derecho a la libre expresión y la oportunidad de ejercerlo.
3. Aumentar la participación directa en debates y decisiones.
4. Eliminar la complejidad e incompetencia de la burocracia de la administración pública.
5. Garantizar el derecho a la información en cantidad y claridad asimilable y con control de calidad.
6. Preservar el derecho a la intimidad y a la protección de la información personal.

Mitjans i/o instruments.

1. Estructuración, regulación y uso adecuado de la infraestructura tecnológica de comunicaciones que haga posible la innovación democrática:
 1. 1. Asegurar por medio de una regulación adecuada que no se concentre la propiedad de cada uno de los tres elementos de transmisión:
 - *. Redes
 - *. Control de acceso (decodificadores)
 - *. Contenidos.
 1. 2. Establecer medidas de regulación e imponer el control de calidad de la información sin que atenten contra la libre circulación de la misma, no sólo para la emitida a través de internet sino también para los medios de comunicación tradicionales (prensa, radio y televisión). Es imprescindible un código de autorregulación para los profesionales y las empresas del sector, al estilo del juramento hipocrático de los médicos.
 1. 3. La utilización masiva de las tecnologías de la información en los niveles municipal, regional, autonómica y estatal para permitir que los ciudadanos tengan información instantánea sobre los asuntos administrativos y políticos. Sin información no existe la participación.
 1. 4. Tratar, elaborar, ordenar, clasificar y sintetizar la información brindada a los ciudadanos para que no se escamotee el derecho a la información bajo la forma de una maraña informativa.
2. Innovar en la participación democrática con el incremento de la participación directa a través de la consulta general a todos los ciudadanos por la vía de las redes de información (referéndum electrónico) especialmente a nivel de municipio y niveles más reducidos que el Estado Nacional.

Documentació tractada:

JOAN MAJÓ, Chips, Cables y Poder, Planeta, Barcelona, 1997. Cap. 11

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Joan Majó és enginyer industrial i ha cursat estudis de ciències polítiques. Reinstaurada la democràcia va ser alcalde de la seva ciutat natal, Mataró. Va ser ministre d'Indústria al anys vuitanta, època de la reconversió industrial, del Pla Electrònic i de l'ingrés d'Espanya a la Comunitat Europea, com a conseller responsable de l'Àrea de les indústries de la informació i teleco-municacions, participant en l'elaboració del Llibre Blanc del president Delors; així com a l'Informe Bangemann. Actualment presideix el grup de treball de l'Information Society Forum (Brusel.les), és conseller de l'European Institute for the Media (Düsseidorf) i president de Visión 1250. Presideix també el Consell Empresarial de l'Institut català de Tecnologia.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Esta propuesta es complementaria de la propuesta HACIA UNA SOCIEDAD DE LA INFORMACIÓN SOCIALMENTE JUSTA Y ECOLOGIAMENTE SOSTENIBLE, basada en el Cap. 7 de la misma obra de Joan Majó.

Aportació parcial de l'impost sobre la renda a comunitats locals

Jordi Borja Sebastià

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Avui dia l'ocupació és un dels grans reptes de les polítiques socials dels organismes públics i dels governs. Davant de la mecanització que resulta de l'avenç tecnològic, l'obertura de mercats i la deslocalització dels centres de producció, molts barris de les ciutats queden marginats dels principals circuits econòmics. La integració social dels territoris, especialment els més marginats, depèn d'elements com la planificació urbana, la situació jurídica de la immigració, el creixement dels serveis d'interès públic i del seu poder d'atracció. Per poder assegurar i enfortir tot aquest procés cal, però, l'establiment de mesures fiscals agosarades, com la que l'autor presenta: la reducció de l'impost sobre la renda, i l'aportació directa, per part de cada ciutadà, de la quantitat corresponent, a fons comunitaris, del seu barri, etc. Cal, en tot cas, garantir mecanismes d'estimació de la quantia estimada de la desviació, en funció de voler evitar la consolidació de les desigualtats territorials que es volen reduir.

Diagnòstic

Avui dia l'ocupació és un dels grans reptes de les polítiques socials dels organismes públics i dels governs. En la desaparició de llocs de treball hi tenen a veure factors estructurals com la mecanització, resultat de l'acceleració tecnològica; l'obertura de mercats i la concentració empresarial amb les conseqüents reestructuracions de plantilles; el creixement de l'atur, però també de la precarització del treball, amb pocs llocs de treball molt especialitzats i un augment de les col·locacions en serveis d'atenció directa, poca preparació i per tant una fàcil substitució (cambrers i cambreres, venedors i venedores, guàrdies de seguretat...) que permet la negociació de les condicions (salari, acomiadament, feines no pagades...) amb poc o cap marge per a la treballadora o treballador.

Una idea falsa que s'ha estès respecte la generació de llocs de treball és que va necessàriament lligada a una política de creixement econòmic, que permeti frenar la inflació i millorar altres condicions per a les empresàries i empresaris, inversores i inversors. La pèrdua d'ocupació és, malgrat això, irreversible, ja que les condicions esmentades (internacionalització dels mercats, mecanització...) tenen més pes que qualsevol situació econòmicament favorable a les inversions. Així, malgrat les línies de major competitivitat, atracció d'inversions, desenvolupament del teixit de petites i mitjanes empreses, etc., crein més ocupació, no poden generar llocs de treball per a tothom, i deixen fora del mercat tant qui no té la formació adequada com qui arriba a una certa edat.

Objectius

- Generar llocs de treball fora del marc estricte de l'economia competitiva, a partir de la creació de serveis d'interès públic sense creació de nou funcionariat, sinó multiplicant les activitats de cooperació social que es poden donar en àmbits locals com ara els barris.
- Crear, des del sector públic, de condicions econòmicament favorables al creixement d'aquest nou sector mixt que pugui reparar, a escala local, la desestructuració social generada per l'atur i les seves conseqüències (marginació, misèria...).
- Establir de formes de redistribució local que permetin un desenvolupament local i regional adequat, especialment en zones marginades.
- Generar més confiança en el o la contribuïent, que pot comprovar de forma concreta a prop d'on resideix o treballa la utilitat dels diners que ha aportat.

Mitjans i/o instruments.

- La destinació d'una part de l'impost de la renda a fons comunitaris de barris, i per tant la reducció proporcional de l'IRPF.
- a) L'aportació ha de ser directa per part de qui contribueix, per evitar processos de gestió centralitzadors i ralentidors.
- b) Cal que la quantitat de l'impost destinada a aquesta aportació sigui només una part del total que caldria determinar, per garantir la redistribució local que es desitja, sense per això consolidar les desigualtats territorials.

[consultar amb l'autor per a més informació]

Documentació tractada:

Borja, Jordi: "Aportacions al debat sobre necessitats socials i polítiques de benestar", a "Les àrees de serveis personals, anàlisi del procés i propostes de futur", CIFA, Diputació de Barcelona, p.17-19

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Cambios legislativos y en las políticas sociales para combatir la pobreza y la precarización del trabajo en el área metropolitana de Barcelona.

Institut d'estudis metropolitans de Barcelona

Redacció: Mario Javier Firmenich Martínez

Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Una cuarta parte de las familias del Área Metropolitana de Barcelona son pobres. La pobreza es algo relativo. El nivel de pobreza es alto. Sigue primando la desigualdad de oportunidades. En nuestra sociedad la pobreza es una condición de masas. Existe una relación entre pobreza y precarización de la ocupación y entre pobreza y salida de la actividad laboral (jubilación). Cabe esperar un aumento de la pobreza a menos que haya intervenciones que corrijan estos procesos. Los nuevos pobres se resisten a admitirlo. Los pobres creen que en nuestra sociedad triunfa el que está preparado. La escasa autonomía económica que tienen jóvenes y amas de casa tiene que ver con la pobreza moderna. Para otros, la crisis y su salida ha supuesto una buena ocupación, bien paga y satisfactoria.

Es de esperar que los tres tipos de repercusiones se manifiesten en Barcelona con fuerza.

Hoy la dicotomía social se da entre los que tienen trabajo estable y los que tienen trabajos precarios o no tienen nada. La precariedad del trabajo alcanza las posiciones laborales de los pobres.

Los jubilados, pierden fuerza social, ya que fuera del modelo laboral es difícil presionar sobre la administración. Las bases tradicionales de la desigualdad social se han transformado, sin que una nueva ideología y una nueva práctica de cohesión y organización sociales aparezcan para hacerles frente.

Factores no materiales que forman el nivel global de bienestar tienen que ver con la pobreza o no pobreza de la población.

Nos podemos plantear varias líneas de actuación delante del fenómeno de la pobreza; vamos a referirnos a dos tipos de líneas, una que tiene que ver con el mercado y otra desde el ámbito del Estado.

Desde el ámbito de mercado no hay buenas perspectivas para frenar el avance de la pobreza.

En una sociedad dominada por la lógica del mercado parece difícil que la Administración pueda girar las cosas hacia la situación de plena ocupación. El éxito contra la pobreza se debe dar en una doble estrategia en la cual el Estado juega un papel primordial.

El objetivo de la propuesta es combatir la pobreza y sus efectos en la precarización del trabajo.

Entre los medios de la propuesta destacan: una intervención en el ámbito de la política social: la reforma educativa, la reforma sanitaria, políticas de vivienda, que ayudarían en la lucha contra la pobreza con un control real de la población sobre los gestores del bienestar y una "discriminación positiva" en favor de los más necesitados en la utilización de estas políticas sociales. Por otra parte, se propone también cambios institucionales y legislativos que permitan desarrollar una mayor democracia en la empresa y un mejor control sobre su gestión por parte de todos los implicados para frenar los efectos sociales negativos de la precarización del trabajo.

Diagnòstic

Una cuarta parte de las familias del Área Metropolitana de Barcelona son consideradas pobres.

La pobreza es algo relativo, depende del punto donde se sitúe el nivel medio de capacidad adquisitiva. El nivel de pobreza es alto.

Cataluña se coloca en una posición intermedia entre España y la mayoría de los países europeos del centro y del norte.

Lo que sigue primando es la desigualdad de oportunidades y los mecanismos de apropiación de recursos y poder ligados a privilegios relativos al origen social.

En nuestra sociedad la pobreza es una condición de masas, cada vez mas numerosas y mas pobres.

Existe una relación entre pobreza y precarización de la ocupación y entre pobreza y salida de la actividad laboral (jubilación).

Cabe esperar un aumento de la pobreza a menos que haya intervenciones que corrijan estos procesos.

El crecimiento de la pobreza está relacionada con las repercusiones diferenciadas que la crisis económica y la reestructuración de los procesos de producción han tenido sobre los diferentes individuos y familias.

Los nuevos pobres se resisten a admitirlo, esto explica la falta de tensiones sociales. Los pobres creen que en nuestra sociedad triunfa el que está preparado, por eso tiende a esconder la propia miseria con un proyecto excepcional para los hijos, que se cumplirá a través de la educación superior.

Hay otras personas que no han alcanzado un trabajo estable y a tiempo completo, como habría podido suceder hace 10 o 15 años; se trata de jóvenes y amas de casa. No hay duda que su escasa autonomía tiene que ver con la pobreza moderna.

Para otros, la crisis y su salida ha supuesto una buena ocupación, bien paga y satisfactoria. El hecho de que

estas personas sean muchos menos que el grupo de los pobres no disminuye la importancia del fenómeno. Es de esperar que los tres tipos de repercusiones se manifiesten en Barcelona con fuerza y en formas que acentúen las desigualdades eco-nómicas y sociales.

Hoy la dicotomía social se da entre los que tienen trabajo estable y los que tienen trabajos precarios o no tienen nada.

La precariedad del trabajo alcanza las posiciones laborales de los pobres. Esta precariedad se convierte en precariedad social y aislamiento.

Los llamados inactivos, especialmente los jubilados, pierden fuerza social, ya que fuera del modelo laboral es difícil presionar sobre la administración, que es la que determina el volumen de sus ingresos.

Las bases tradicionales de la desigualdad social se han transformado, sin que una nueva ideología y una nueva práctica de cohesión y organización sociales aparezcan para hacerles frente.

El grupo que hemos definido como pobre se sitúa muy por debajo de la media de la población, ésta inferioridad es en términos globales.

Factores no materiales que forman el nivel global de bienestar tienen que ver con la pobreza o no pobreza de la población.

Menos libros, menos lecturas, menos actividades culturales y más horas de televisión constituyen el esquema típico de los pobres; mientras que más libros, más lecturas, más y más complejas actividades culturales y menos televisión el de los acomodados. En una sociedad en la cual la información, los contactos, el estar al día, tienen tanta importancia los esquemas culturales de pasividad equivalen a subordinación.

Nos podemos plantear varias líneas de actuación delante del fenómeno de la pobreza; vamos a referirnos a dos tipos de líneas, una que tiene que ver con el mercado y otra desde el ámbito del Estado.

Desde el ámbito de mercado no hay buenas perspectivas para frenar el avance de la pobreza.

La administración puede impulsar la creación de lugares de trabajo, pero en una sociedad dominada por la lógica del mercado parece difícil que la Administración pueda girar las cosas hacia la situación de plena ocupación.

El éxito contra la pobreza se debe dar en una doble estrategia en la cual el Estado juega un papel primordial.

Objectius

Combatir la pobreza y sus efectos en la precarización del trabajo.

Mitjans i/o instruments.

Una intervención estatal fuera del mercado, en el ámbito de la política social: la reforma educativa, consiguiendo una enseñanza de calidad al alcance de todos; la reforma sanitaria, en el mismo sentido; políticas de vivienda, etc. ayudarían en la lucha contra la pobreza con un control real de la población sobre los gestores del bienestar y una "discriminación positiva" en favor de los más necesitados en la utilización de estas políticas sociales.

Es posible una intervención en el mercado que frene los efectos sociales negativos de la precarización del trabajo mediante cambios institucionales y legislativos que permitan desarrollar una mayor democracia en la empresa y un mejor control sobre su gestión por parte de todos los implicados.

Documentació tractada:

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Canvis organitzatius per una empresa més solidària

Carles Rovira

Redacció: German Pelayo Puntas
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Es tracta d'un model d'empresa que, sense ignorar el marc competitiu del mercat existent avui dia, vol establir, a partir de la seva estructura organitzativa i de les seves relacions externes, les bases d'un nou sistema social, que faci possible reajustar els greus desequilibris de la societat actual (desequilibris entre Nord i Sud, rics i pobres, savis i ignorants, humanitat i natura).

L'empresa solidària cerca un equilibri entre capital, treball i direcció, en base a un ajustament dinàmic dels factors risc-retribució. Igualment assumeix uns compromisos socials i, en la mesura que el mercat ho admet, tendeix a alinear els seus objectius i estratègies amb els d'un nou model social.

Per la direcció i els treballadors s'introdueix la "retribució diferida": part del salari i de la participació en beneficis, queden retinguts en l'empresa, com un estalvi, facilitant així el finançament de l'empresa. Es preveu també el canvi de parcel·les de poder a l'empresa (major capacitat de decisió per treballadors i empresaris) per remodelació de les prioritats de cobrament en favor del capital (accionistes). Finalment es preveu dedicar part dels beneficis a obres socials i sotmetre l'empresa a processos de transparència gestionats per agents externs.

Diagnòstic

Davant de la gravetat de la situació en què es troba la humanitat, amb un creixement continu de tots els desequilibris (Nord i Sud, rics i pobres, savis i ignorants, humanitat i natura), sense que els estats puguin o sàpiguen actuar, lligats de mans pel interès de grups de pressió, sense capacitat per eradicar mals que s'agreguen com la pobresa, la degradació ambiental, la manca de llibertats reals, la injustícia i els desequilibris socioeconòmics existents, cal qüestionar si l'empresa productora de béns i serveis, que observa la legislació vigent i cerca la maximització de beneficis, encara compleix avui dia la seva funció social.

La clàssica assignació a l'estat de la tutela dels béns comuns i de les funcions de redistribució social, no ha resolt els problemes esmentats.

Un canvi social que suposi l'explosió d'iniciatives tendents a solucionar tots els desequilibris actuals, necessita un agent social capaç de ser-ne el protagonista. El capital (grups financers, grans accionistes...) tendeix a ser conservador per naturalesa. [Els treballadors i treballadores, a Occident, organitzades en sindicats, han perdut la capacitat de reacció d'altres temps, en raó de major estabilitat, aculturació consumista...]

Objectius

-L'empresa solidària cerca un equilibri entre capital, treball i direcció, en base a un ajustament dinàmic dels factors risc-retribució. Igualment assumeix uns compromisos socials i, en la mesura que el mercat ho admet, tendeix a alinear els seus objectius i estratègies amb els d'un nou model social.

-A partir de l'anomenat "Acord de Constitució de Relacions Econòmiques" (ACRE), com a marc base de les relacions en l'empresa, es vol quantificar les retribucions i les prioritats de cobrament entre el capital, els treballadors i la direcció, i fixar les quantitats destinades a obres socials.

-En la pràctica, aquest compromís de l'empresari amb el seu entorn social i natural, amb la potencial pèrdua de competitivitat respecte d'aquells que no han adquirit aquest compromís, es vol veure compensat amb el repartiment de riscos: els capitalistes tenen una major seguretat en la seva inversió, obtinguda amb la renúncia en favor dels treballadors i l'equip empresarial de part dels seus beneficis. En certa manera, el treball i l'equip empresarial actuen com a asseguradors dels capitalistes.

-El que es pretén és un major grau d'integració de tot el personal en l'empresa, sense arribar a ésser una empresa autogestionada, model que actualment es considera viable per algunes però no per a la majoria d'empreses.

Mitjans i/o instruments.

-Tant per la direcció com pels treballadors s'introdueix el concepte de "retribució diferida", que és la part del salari i de la participació en beneficis, que queda retingut en l'empresa, com un estalvi que alhora facilita el finançament de l'empresa. Aquesta retenció varia en funció de l'import del salari: a més salari més percentatge de retenció, però amb un topall màxim. La retribució diferida es un estalvi retribuït amb uns interessos pactats, per a l'empresa és un finançament, i en ambdós casos millors amb interessos i condicions que les bancàries.

Les formes de cobrament seran, per treballadors i empresaris, la retribució en mà, i la possibilitat (obligació pels empresaris), d'una "reserva laboral", destinada a cobrir contingències laborals. En la retribució del capital (accionistes) es poden distingir els conceptes de retribució mínima (interès del cost de la vida), retribució base (determinada pel deute públic o similars), i retribució total, pactada a partir de l'ACRE, i es poden establir les formes de retribució en mà (dividends) o aplicació a reserves de l'empresa (accions). Un exemple de pactes anuals de l'ACRE podrien ser: a) sense beneficis, els treballadors redueixen els seus sous per cobrir el 40% de les pèrdues, fins el límit no inferior al 90% del salari mínim, b) amb beneficis, prioritàriament aplicats a cobrir la retribució mínima del capital, c) els següents beneficis, per la retribució base del capital, tenint en compte un

repartiment capital 80%-treballadors 20%, d) els beneficis següents, fins a un 40% superior a la base (al conveni), un repartiment capital 60%-treballadors 40%, e) a partir d'aquí, tornar a una proporció de capital 80%-treballadors 20%.

-Pel que fa a les prioritats de cobrament, que en la legislació actual són primer treballadors, segon direcció i tercer capital, es podran canviar fins l'extrem primer treballadors, segon capital i tercer direcció. En contraposició es potenciarà més el paper de la direcció que el del capital (accionistes). A més, en la mesura que els treballadors hi confïïn, podran també cedir en part la seva prioritat de cobrament a la del capital, per obtenir a canvi una major participació en beneficis.

-La direcció es compon del Director Administratiu i el Consultor Sènior, un jubilat amb experiència en direcció que reculli els suggeriments i protestes del personal que pot ser consultat pels accionistes i el consell de direcció

Documentació tractada:

Grupnit (multimedia art); "El modelo de empresa", Barcelona, 1995, doc. no publicat
Grup Microman; "La empresa solidaria", Barcelona, 1995, doc. no publicat

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Democracia económica para un socialismo eficaz

David Schweickart

Redacció: Mario Eduardo Firmenich
Fòrum temàtic: Economia

Fòrum transversal: Regles de joc

Resum

1. El Capitalismo genera paro, falta de autonomía en el lugar de trabajo y enormes desigualdades en los ingresos, mientras que el socialismo centralizado se caracteriza por la infra-ocupación, la ineficiencia y la burocracia.

2. La participación de los trabajadores tiende a incrementar la productividad. Las empresas gestionadas por trabajadores son a menudo más productivas que las capitalistas.

3. El objetivo principal de la propuesta es construir un modelo de socialismo de mercado autogestionado por los trabajadores apoyado en la democracia política (la Democracia Económica) como propuesta de futuro socialista y realista.

4. La estructura económica del modelo alternativo se basa en:

a) Cada empresa es dirigida democráticamente por sus trabajadores: las decisiones de gestión se toman democráticamente, la propiedad del capital es social y un Fondo de Inversión cubre la amortización del capital para que no disminuya.

b) La economía es de mercado, los precios surgen de las ofertas y demandas: las empresas compran y venden en el mercado, el gobierno interviene si el mercado no funciona bien y el trabajo no se contabiliza en los costes productivos porque no es una mercancía sino el aporte de las personas que deciden.

c) La inversión nueva se controla socialmente: un impuesto progresivo sobre los bienes de capital genera un fondo de inversión que se administra por planes votados democráticamente y se asigna a un sistema de bancos cooperativos interconectados.

Diagnòstic

1. Capitalismo genera paro, falta de autonomía en el lugar de trabajo y enormes desigualdades en los ingresos, mientras que el socialismo centralizado se caracteriza por la infra-ocupación, la ineficiencia y la burocracia.

2. El socialismo puede "funcionar". La cuestión es hasta qué punto puede funcionar mejor que el capitalismo.

3. La alternativa a la asignación de recursos por el mercado es la planificación centralizada, pero ésta, (tal como la teoría predice y la historia confirma), conduce a una concentración autoritaria de poder y, a la vez, es ineficaz.

4. La participación de los trabajadores tiende a incrementar la productividad. Las empresas gestionadas por trabajadores son a menudo más productivas que las capitalistas. La participación tiende a incrementar más la productividad cuando está combinada con:

- a) la participación en los beneficios,
- b) la ocupación garantizada a largo plazo,
- c) diferenciales salariales relativamente pequeños,
- d) derechos laborales garantizados.

Objectius

1. Objetivo principal: construir un modelo de socialismo de mercado autogestionado por los trabajadores apoyado en la democracia política (la Democracia Económica) como propuesta de futuro socialista y realista.

2. Objetivos secundarios:

- a) Anular el carácter de mercadería de la fuerza de trabajo
- b) Impedir la excesiva centralización y burocracia socialista
- c) Evitar la anarquía de la producción capitalista
- d) Definir un modelo de crecimiento diferente, dispuesto a aceptar los límites ecológicos y más estable que el sistema capitalista.

Mitjans i/o Instruments.

Se propone una serie de medidas complementarias en dos ámbitos diferenciados: en la empresa y en la economía de mercado.

1. Empresa

Cada empresa es dirigida democráticamente por sus trabajadores

- a) Las decisiones sobre qué y cuánto producir, sobre cómo distribuir los beneficios netos, son tomadas

democràticament: un treballador de la empresa, un vot

a) La propietat de los medios de producción es colectiva de toda la propiedad; el capital social de la empresa no puede liquidarse ni distribuirse

a) Es necesario crear Fondos de Amortización que garanticen que el capital social permanezca intacto

2. Economía de mercado

En la economía es de mercado, los precios surgen de las ofertas y demandas

a. La economía socialista que se propone es una economía de mercado. Las empresas compran y venden sus insumos y productos a otras empresas o a consumidores finales.

b. No hay ninguna profesión de fe sobre el laissez faire. El gobierno puede intervenir cuando el mercado no funciona bien.

c. Se modifica el concepto de beneficio. Las empresas maximizan la diferencia entre sus ventas y sus costos no laborales. El trabajo no es un costo porque no es una mercancía, sino que es el esfuerzo de las personas que deciden y participan del reparto de beneficios.

d. La inversión nueva se controla socialmente

Documentació tractada:

DAVID SCHWEICKART, Democràcia Econòmica, proposta per un socialisme eficaç, Col·lecció 'Cristianisme i Justícia' Núm. 53, Barcelona, 1993

La bibliografia citada por el autor es sumamente amplia. En ella figuran sus propias obras "Against Capitalism: An Ethico-Economic Comparative-Systems Critique", Cambridge University Press, y "Capitalism or Worker Control?" New York, Praeger

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

David Schweickart va començar la seva carrera professional com a professor de matemàtiques als Estats Units.

Fa més de vint anys es va adonar que "alguna cosa no funcionava" en la nostra societat i va decidir estudiar filosofia. Com a resultat dels seus estudis va descobrir que "allò" que no funcionava era el sistema capitalista, així que es va dedicar a estudiar economia i va escriure la seva tesi doctoral sobre: "Capitalisme o control del treballador? Una valoració ètica i econòmica".

Actualment és professor de Filosofia a la Loyola University de Chicago.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El dret d'herència universal

Fermí Sidera i Riera

Redacció: Fermí Sidera i Riera
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

La ressaca de l'esfondrament de l'anomenat socialisme real ha deixat un panorama d'estupefacció i desorientació, d'una banda, i de l'altra un eufòric capitalisme, mudat ara amb noves denominacions: neoliberalisme, economia de mercat, pensament únic... La vella divisió de la societat en classes dominants i classes dominades persisteix, vencedora de les diferents escomeses de què ha estat objecte des de les esquerres, de tots els assaïts dels desposseïts. Les estructures de sempre, amb totes les seves injustícies inherents, resisteixen intactes: unes classes minoritàries, i a més endogàmiques, molt fortes, dominant una immensa majoria de classes assalariades. Ens caldria preguntar-nos per què és així, d'on els ve aquesta força granfítica. De la riquesa que tenen acumulada, de les seves propietats, és clar. Però el cert és que ningú té temps en el curs d'una vida, partint de zero, de fer-se ric fins a fer-se massa poderós: s'ha de partir necessàriament d'una situació d'avantatge, i aquest avantatge el dona l'herència. Les regles de joc actuals, a través del sistema hereditari establert, no sols permeten sinó que afavoreixen l'amassament de grans fortunes en unes poques mans, gairebé sempre les mateixes. Hi ha una minoria rica que acumula dividendes sense parar, i les seves fortunes passen de pares a fills; i hi ha una majoria de desheretats que no poden llegar als seus fills més que el fruit d'una vida de treball. Aquesta és la clau, que explica molt bé moltes de les coses que passen cada dia al món. Si els béns, les propietats, els fruits del treball dels homes fossin heretats no solament pels fills dels propietaris, sinó pels fills de tothom, és a dir, si els joves fossin els hereus universals, si l'herència fos un bé, un dret de l'home, la societat, sense deixar de ser la que és, deixaria de ser tan agressiva i el món seria un lloc finalment vivible.

Diagnòstic

El fet que hi hagi classes socials i que aquestes siguin font de tants problemes ens obliga a plantejar-nos el perquè de l'existència mateixa de les classes socials, què les genera i per què són tan immutables. Allò que permet i fomenta la divisió de classes és el sistema hereditari vigent: a través de l'herència es transmeten les grans fortunes, que així queden blindades en mans dels seus posseïdors, i també es transmeten les situacions de misèria o de precarietat econòmica dels desposseïts. D'aquesta manera, les persones veuen injustament afavorides o injustament hipotecades les seves perspectives de futur només per l'atzar de la naixença. El talent, la voluntat i el treball queden inexorablement mediatitzades pel fet absolutament aleatori del naixement; la societat es mostra incapaç de donar a tots els seus membres una autèntica igualtat d'oportunitats.

Objectius

Que entre els drets dels ciutadans figuri - i no pas en últim lloc - el d'heretar, no per haver nascut en el si de tal o tal altra família, sinó pel simple fet d'haver nascut com a persones humanes. La societat ha de poder garantir a tots els joves, en el moment de la seva emancipació, una sèrie de béns, immobles i/o pecuniaris, perquè puguin començar a tenir una vida independent i amb recursos per obrir-se camí dins la mateixa societat. Per això caldria que els nostres conciutadans es mentalitzessin que poden deixar darrera seu un món una mica més just, només exercint la seva voluntat sobirana de testar: testant a favor de la societat, a favor dels joves, que són la societat de demà.

Mitjans i/o instruments.

Dret d'herència universal

A diferència d'altres opcions, aquesta no demana cap esforç: la persona que llega els seus béns a una altra no es desprèn de res. Durant la seva vida en disfruta, i després els cedeix a una altra que en pugui continuar fent ús. Aquest hereu tradicionalment sol ser de la mateixa família, d'acord amb els sistemes hereditaris usuals.

Amb el Dret d'herència Universal, les persones s'haurien de convèncer que testant a favor de la comunitat no solament no farien un tort als seus familiars més joves, sinó que els afavoririen, ja que els deixarien en herència un món amb menys desequilibris i per tant amb menys tensió, pel fet que tothom hi tindria la seva oportunitat, i la competència entre semblants deixaria de ser ferotge.

Caldria una solució política que acollís i fomentés aquesta possibilitat, però si no és així - la política sol anar un pas darrera de la societat, i la legislació dos, la societat civil pot crear els seus propis instruments: una fundació, una xarxa de caixes populars o qualsevol estri semblant que comencés a fer realitat aquesta proposta. Tanmateix, hi ha una raó de pes que pot ajudar a reflexionar: si aquesta proposició tingués algun dia el rang de llei, aleshores la llei, que ha d'estar al servei del poble, garantiria el repartiment equitatiu de la riquesa, i per tant el reequilibri continu de la societat, a través de l'herència universal, i fomentaria la circulació de capitals. L'estalvi passaria a ser el "pla de pensions" de cadascú.

Documentació tractada:

- Bas i Vidal, Jordi, El dret successori català. Ed. Cap Roig, BCN, 1986.

- Chomsky, Noam, Mantener la chusma a raya. Txalaparta. Tafalla, 1997.
- Kröpotkin, Piotr, La conquista del pan. Ediciones 29. BCN, 1977.
- Mehring, Franz, Carlos Marx. Ed. Grijalbo, BCN, 1973.
- Nême, Jacques i Colette, Políticas econòmicas comparadas. Ed. Vicens Vives. BCN, 1979.
- Rama, Carlos M., Las ideas socialistas en el siglo XIX. Ed. Laia. BCN, 1976.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Vaig néixer a la Cellera de Ter (la Selva) el 27/9/54. Vaig cursar el batxillerat en un col·legi religiós, el COU a Girona, i primer de psicologia i tres cursos de filologia catalana a la Universitat de Barcelona. El 1977 vaig muntar amb uns companys una llibreria a Anglès (la Selva), però vam equivocar el lloc i el moment i vam haver de tancar. El 1981 entro al Punt Diari de Girona com a corrector d'estil, i en sóc cap de departament uns anys. El 1990 una malaltia a les cames que ja patia des de jove em deixa en una cadira de rodes. Des de llavors em dedico a la família (sóc casat des del 1981, i tenim tres filles) i a estudiar.

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

Com es pot veure per la biografia, sóc llec en economia i les seves regles i el seu llenguatge específics, però això no impedeix a ningú, crec, seguir el curs general de la societat, ni tampoc constatar per on es torça. També és cert que sovint es veuen més bé les coses de lluny estant, i que els experts a vegades no s'adonen d'allò que tenen davant dels ulls. En tot cas em veig amb cor, i que em perdonin la gosadia, de dir el què: el com el podem construir, si us sembla, entre tots, els especialistes i els simples mortals. Això meu deu ser deformació professional, però correré el risc de patinar i fer el número: París ve val una missa.

El Pla Aubry: ocupació social contra l'atur juvenil

Martine Aubry

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi
Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Martine Aubry, ministra d'Ocupació i Solidaritat del govern francès, ha presentat (el mes d'agost de 1997) un innovador pla d'ocupació. En guanyar inesperadament les eleccions, el socialista Lionel Jospin s'ha vist obligat a presentar un programa per lluitar contra l'atur juvenil, segons havia promès al seu electorat, i ha sorprès a l'opinió pública amb unes propostes molt agosarades.

El pla presentat preveu crear 350.000 llocs de treball fins l'any 2.000 entre el col·lectiu de joves de 18 a 25 anys i de 25 a 30 anys que no hagin treballat mai. La proposta preveu convertir en salaris els actuals subsidis, creant ocupació de caràcter social: coordinadors d'activitat escolar, agents de barri, acompanyants de persones invàlides en el transport públic, auxiliars de policia, etc. (fins a 29 nous oficis).

Parteix d'un plantejament anti-keynesià: pretén mantenir l'ocupació amb feina "social", sense necessitat de fer grans obres públiques que moltes vegades no respecten l'entorn, i generen corrupció.

La mateixa llei preveu una reducció de la jornada laboral a 35 hores per l'any 2.000.

Diagnòstic

A França, com arreu el món, hi ha un greu problema d'atur (583.700 joves sense feina). Mentre, el cost dels subsidis per desocupació creix en termes absoluts i també en percentatge de les despeses de l'Estat del Benestar. Finalment la crisi econòmica reforça el plantejament neoliberal de reducció de les despeses públiques, i això afecta o pot afectar en el futur un nombre important de serveis socials que queden sense cobrir o no s'han arribat a cobrir mai.

Objectius

- Integrar al món laboral 350.000 joves que mai han treballat o es troben a l'atur, afavorint el seu aprenentatge de competències laborals que després els poden ajudar a trobar feina en el sector productiu, o com a funcionaris o treballadors d'associacions.

- Cobrir una sèrie de necessitats socials actualment molt poc ateses, que millorarien la convivència i la qualitat de vida col·lectiva.

Mitjans i/o instruments.

Aquest pla preveu crear 350.000 llocs de treball fins l'any 2.000 entre el col·lectiu de joves de 18 a 25 anys i de 25 a 30 anys que no hagin treballat mai. La proposta preveu convertir en salaris els actuals subsidis, creant ocupació de caràcter social: coordinadors d'activitat escolar, agents de barri, acompanyants de persones invàlides en el transport públic, auxiliars de policia, etc. (fins a 29 nous oficis).

La mateixa llei preveu una reducció de la jornada laboral a 35 hores per l'any 2.000.

Finançament: el cost previst es proper al bilió de ptes. en 5 anys. L'Estat hi aportarà el 80% amb els subsidis existents fins aquest moment, més els ingressos derivats de la reducció de despeses en defensa i armament. El 20% restant estarà a càrrec dels Ajuntaments o associacions sense ànim de lucre - mai empreses privades - que els contractin.

Problemes en aquest sentit: els Ajuntaments han protestat perquè no saben d'on trauran les quantitats que hauran d'aportar. En quant als ingressos per reducció del pressupost de defensa (2.000 M de francs), ja estaven destinats a un altre objectiu: l'acompliment dels compromisos de Maastricht.

Documentació tractada:

-Diari AVUI Editorial del 22 d'Agost de 1997.

-LA VIE DU RAIL: "La companyia Ferroviària Francesa SNCF explica que pensa crear 1.000 nous ocupats acollint-se a la nova llei Aubry (20/8/97).

-LA VANGUARDIA: suplement d'Economia del 6/9/97.

-LA VANGUARDIA: "La patronal francesa advierte que reducir la jornada laboral por ley será malo para el empleo" (11/9/97).

-EL TEMPS: "Etapé respon" (Fabià Estapé comenta positivament aquesta llei (15/9/97, p. 13).

-AVUI (Economia/ set dies): "Hi ha pocs dogmes en economia" (F. Cabana i Vancells, 28/9/97).

-EL PAÍS: "Italia y Francia anuncian una iniciativa en la UE para reducir la jornada laboral.- Prodi i Jospin coinciden en la necesidad de coordinar las políticas de los países del euro" (4/10/97).

-Etc.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El paquet de mesures del Pla Aubry està inspirat en les propostes del "Llibre blanc de l'ocupació a Europa", estudi que va inspirar Jacques Delors (pare de Martine Aubry) en la seva última etapa com a president de la Comissió de la Unió Europea.

El Salari Ciutadà i la superació de l'atur

Josep Cusidó i Muñoz

Redacció: Josep Oriol Garriga Gusi

Fòrum temàtic Economia

Fòrum transversal Regles de joc

Resum

Per superar l'atur, l'autor proposa reduir les hores de treball perquè tothom hi tingui accés, completant aquest salari amb un "salari ciutadà", contrapartida d'un treball social pactat amb la comunitat, a càrrec de l'estat.

Diagnòstic

Diverses causes, en especial les noves tecnologies, fan cada dia més escàs el treball productiu remunerat. Per altra banda, cada dia hi ha més mancances per atendre, en l'ordre personal i familiar, en l'educació, en l'atenció a malalts i disminuïts, en la conservació del medi, etc.

Objectius

- Eradicar la marginació i la pobresa.
- Treballar menys perquè tothom que vulgui pugui treballar, i reduir així l'atur
- Millorar la qualitat de vida de les persones, les famílies i les comunitats.

Mitjans i/o Instruments.

L'autor es basa en el "salari ciutadà", que completa el salari del treball productiu, i en el repartiment del treball assalariat, de manera que es reduiran sensiblement les jornades i els temps totals de treball d'una persona.

Aquest salari ciutadà sortiria d'una caixa de garantia, que es nodriria:

- d'un impost sobre les produccions automatitzades
- de l'eliminació de despeses supèrflues per part de l'Estat
- de la lluita contra el frau fiscal, i
- de l'absorció de moltes (senceres o en part) prestacions socials actuals.

Documentació tractada:

Tres articles de l'autor publicats al "El 9 Nou" (Vallès Occidental) dels dies 1, 2 i 3 d'octubre de 1996

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Comentaris i Observacions:

El salari del lleure

Col·lectiu Antiesklavista

Redacció: Dolors Paniagua Valle
Fòrum temàtic Economia

Fòrum. transversal Regles de joc

Resum

Ara el subsidi d'atur només beneficia a qui ha estat acomiadat o se li ha acabat un contracte laboral. Dura pocs mesos i, sent baix (sobretot en el cas del subsidi, que no arriba a les 50.000 al 1998), és incompatible amb qualsevol altra feina que pugui sortir a la persona aturada, i que li podria completar fins a un nivell digne. Fent qualsevol feina ens sentim en la il·legalitat, i aquesta podrà no preocupar a qui pugui pagar-se advocats i assessors, però preocupa molt i fa més vulnerable a la persona aturada (que normalment no podrà pagar-se'ls).

Caldria que qui no vulgués, per qualsevol raó, continuar exercint una feina li correspongués una renda. I que aquesta renda durés fins que la persona volgués tornar a treballar i en trobés treball remunerat.

La renda, al principi, per acostumar-se a la nova situació, anar reduint despeses, etc. hauria de ser igual al màxim que no obliga a declarar IRPF, sumada amb altres rendes que ja rebí la persona ja que aquesta quantitat es pot considerar suficient per viure més o menys dignament. Després del temps d'adequació (uns 6 mesos) podria passar al valor del salari mínim, però permetent completar-la amb petits treballs, exempts de cap burocràcia (serveis personals de proximitat, serveis amb l'ordinador, bricolatges a domicili, etc. etc.) fins arribar més o menys al màxim que no es grava (o una xifra superior quan hi hagi càrregues familiars o altres càrregues inqüestionables. També caldrien altres ajustaments. Per exemple, els lloguers alts haurien de pagar una assegurança per passar a ser lloguers baixos en casos d'abandó del treball, etc.

Diagnòstic

Avui dia (1998) el principal problema per una persona aturada (o tan greu com l'econòmic), el que la fa sovint convertir-se aviat en alcohòlica, o en "carn de psiquiatra", etc., sobretot si és home, és el menyspreu de la societat, la "moral del treball", que considera que un ciutadà no ho és prou si no treballa, i que al mateix temps qui no treballa en el fons és perquè no vol.

Però en realitat, quan treballem, poques vegades podem, per exemple, mantenir les nostres conviccions ètiques. Sovint no podem permetre'ns ni tenir-ne, o que se'ns notin. L'aparent "dignitat" de tenir un treball remunerat és sovint una farsa, i en la feina, quan aquesta escasseja com avui dia, hem de suportar des de faltes de respecte a tots els nivells, fins a obligacions de col·laborar en actuacions gaire ètiques (envers el consumidor o usuari, envers el medi ambient, etc.), sobretot arran de les contractacions temporals, o de la flexibilització de l'acomiadament. Mesures aquestes que, per altra banda, deixarien de resultar tan dures com ho són ara amb la emsura que es proposa.

També es beneficiarien d'aquesta proposta les persones que volen deixar la seva feina per qualsevol raó, entre elles la de descansar un temps, formar-se, portar endavant projectes personals en principi no remunerables, etc..

Objectius

Alleujar la situació de tanta de la gent que no treballa i no rep cap renda econòmica (o en rep alguna de molt petita), en un món organitzat d'una forma en què sense diners a la butxaca no podem ni sortir al carrer.

-Anar traient importància a la "moral del treball", que podem trobar tant en les files de les dretes com de les esquerres (seqüeles de la idealització de les grans fàbriques estil exèrcits), i que comença a ser improcedent en unes societats que no ens garantitzen treball per tothom, i en les quals al mateix temps gairebé tot el treball es fa en contra de moltes normes ètiques i amb destrucció de persones i de l'entorn.

-Que les rendes no siguin "paralitzants", com ho són ara, pel fet de ser incompatibles, encara que siguin molt baixes, amb qualsevol "treball" que la persona que la rep pugui realitzar, considerant el que ho faci com immoral i il·legal (és a dir castigat per l'opinió pública i pels poders públics).

-Permetent petits treballs que no impliquin burocràcia ni càrregues fiscals, potser posaríem un dels pilars per una societat menys consumista i més basada en l'autosuficiència per grups humans i en la qualitat de vida a base de més "serveis de proximitat" (més "canguros" entre veïns, amistats..., més intercanvi de serveis, fins i tot gratuïtament, entre gent que finalment ja no vagi atrafegada per la vida...).

-Donar un pas important en la introducció del sentit ètic en les activitats de les empreses (el seu personal ja no seria tan "sord i mut", no estaria "vengut al 100%")...

-També permetria que hi hagués més llocs de treball disponibles, i que finalment l'oferta de feina fos superior a la

demanda de persones que volen treballar, amb l'automàtica dignificació de les condicions de treball que això suposaria.

Mitjans i/o instruments.

Si la "RENDA BÀSICA", de José Iglesias, és factible, i els càlculs fets per calcular-la són correctes, també serien aplicables a la del "Salari del lleure", que aleshores també seria factible.

Documentació tractada:

Proposta "La Renda Bàsica" de José Iglesias, en quant als càlculs econòmics.

Biografia i altres dades de l'autor-autora:

Dades de l'entitat

Dolors Paniagua

Comentaris i Observacions:

Altres dades de l'autor: Persones que mai no han conegut la tranquil·litat de l'estabilitat laboral (actualment reservada ja quasi en exclusiva al funcionariat) sinó períodes d'atur (alguns massa llargs) barrejats amb feines molt variades.

Aquest "Salari del lleure" s'hauria de considerar com una mesura de transició cap a un sistema econòmic menys productivista i consumista, alternatiu al neoliberalista que actualment només contempla l'expansionisme econòmic a qualsevol preu ambiental o social (encara que una de les seves "coartades" per justificar-se sigui la de l'assoliment de la "plena ocupació" (treball remunerat per a tot/es).